CARTEA DE VACANȚĂ

dan ursuleanu

COMIC-VOIAJOR

Dan Ursuleanu
Comic-voiajor

Editura Sport Turism
Bucureşti, 1987

Soarta unui comic-voiajor

Sportul, ca şi turismul, reprezintă realităţi mult mai adânc înrădăcinate în societatea omenească decât am bănui. Oamenii călătoresc nu numai cu trenul, cu automobilul sau cu pasul, ci şi, mai ales, cu gândul. Iar viaţa este, oricum am suci-o, tot o competiţie. Fiecare aduce în ea atâta fair-play cât i-au dat natura şi educaţia. Vâslim din greu în barca individuală printre problemele colective. Facem ascensiuni îndelungi spre piscurile însorite ale idealului. Ne duelăm cu sechelele trecutului, dar şi cu necunoscutele viitorului. Ridicăm tot mai sus ştacheta exigenţelor, ca şi haltera cea grea a performanţei omeneşti. Practicăm, zi de zi, lupta dreaptă de opinii. Deviza sportului, Citius, altius, fortius, *poate deveni şi o deviză a existenţei însăşi.*

Unii înţeleg viaţa ca pe un sport sau ca un act turistic, dar pe dos. Cutare birocrat te aleargă mai rău ca la maraton. Alţii joacă ping-pong cu cereri urgente. Bârfa călătoreşte mai rapid decât expresul de Mamaia. Nu ştiu cine pasează nu ştiu cui mingea răspunderii. Mulţi se dau în vânt după trambuline

care să-i proiecteze în sus pe nemeritate. Mai există specimene care confundă perimetrul relațiilor sociale cu un ring de box. Cine nu a fost faultat, măcar o dată, de la spate?

Aşa stând lucrurile, soarta unui comic-voiajor este să călătorească neobosit, cu ochii mereu atenți la lumea care îl înconjură. Asemenea turistului care nu păstrează, egoist, numai pentru el, cele văzute de-a lungul peregrinărilor, un comic-voiajor va povesti tuturor minunățiile şi ciudățeniile vieții. O *va face în felul său, duios-acid, expunând în public fotografii cu tentă ironică, pentru ca, văzându-le, oamenii să reflecteze mai mult asupra propriei lor imagini.*

Căci modesta aspirație a unui „comic voiajor" este să retuşeze în bine nu fotografia, ci subiectul ei.

Diapozitive şi… dianegative turistice, însoțite de o oarecare prefață

…în care ne vom lăsa subjugați de atracția muntelui • vom înfige țăruşii proprietate personală în nisipul moale al plajei • vom învăța jocuri de cabană • vom pândi o conferință sobră la Casa de Cultură a stațiunii • şi după un sejur la hotelul litoral „Zodiac" • ne vom pregăti pentru turism nautic în Oceanul Pacific…

Prefață la concediu

Într-o dimineață de primăvară Brebenel simți din senin irezistibila chemare a muntelui. Ani de zile, consecutiv, îşi petrecuse concediile ori acasă, grădinărind în ogradă, citind şi adormind în fața televizorului, ori la Amara, unde se află gospodărioara părinților săi. Nu mai văzuse munții din clasa a X-a de liceu. Aproape că-i uitase. Numai că ei existau tot acolo, la o azvârlitură de băț, dacă socoteşti că trenul te poartă spre Valea Prahovei în numai un ceas şi ceva. Ca un vulcan trezit din toropeală, aceşti munți reînviaseră dintr-o dată în amintirea lui Brebenel, tiranizând-o dureros cu imagini mărețe. Chemarea lor era magnetică şi imperioasă.

Brebenel începu să strângă teancurile de cărți de pe toneta lui stradală, le stivui frumos dedesubt, închise uşile metalice şi le asigură cu două lacăte. Ziua de lucru luase sfârşit.

„Musai să plec numaidecât în concediu, şi neapărat la munte” se gândi librarul, numărându-şi încasările. „Acolo, sus, pe creste, mi s-ar împlini inima şi mi s-ar limpezi cugetul. Desăvârşirea mea ca personalitate are nevoie de contactul antic cu grandoarea naturii”.

Chiar a doua zi, Brebenel prezentă şefilor de la Centrală cererea sa de concediu. Cu multă solicitudine, i se răspunse:

— Acum ți-ai găsit dumneata să pleci în

concediu? Tocmai în perioada asta, când editurile marchează sezonul de primăvară cu noi şi noi tiraje? Păi, dacă toți librarii ar pleca să se odihnească, te miri unde, cine ar mai desface populației slova luminoasă a cărților? Cine? Amână şi dumneata pentru la vară…

— Nu se poate amâna pentru la vară, observă judicios petiționarul. După cum ştiți, vara editurile scot şi mai multe titluri, pentru a marca sezonul estival şi turistic.

Şeful cugetă puțin la acest aspect al problemei, apoi hotărî:

— Brebenel, dragă, ai perfectă dreptate. Îți pot oferi, la alegere, lunile octombrie şi februarie. Sau, şi mai bine, februarie. E o lună deosebit de frumoasă, când natura e extrem de darnică. Ce n-aş da eu să pot pleca în februarie la munte, când aerul e sănătos şi zăpada te îmbie să te tăvăleşti în ea, ca un copil mic. Din păcate noi, şefii, trebuie să înghițim „mizerabilele” concedii din iulie şi august, la mare, în atmosfera aceea sufocantă, când nisipul îți intră în ochi, ospătarii te prăjesc seara la bar şi tot felul de fâşnețe, mai mult dezbrăcate, se străduiesc să te pună rău cu soția. Numai belele, crede-mă, dragul meu!

Brebenel se mâhni la auzul atâtor nenorociri care bântuie odihna estivală a şefilor şi îşi jură în sinea lui să nu râvnească niciodată la un post de conducere. Totuşi hotărârea lui era luată.

— Vă înțeleg şi vă compătimesc. Dar e în joc un

lucru de care depinde desăvârşirea mea ca personalitate. Dacă nu se poate un concediu de odihnă, atunci măcar unul fără plată. Trebuie să mă ajutați!

Şeful crezu că deduce mobilul frământării subalternului său. Din două una: ori are de gând să se însoare în taină, ori se va înfunda câtva timp într-o bibliotecă, pentru a se pune la punct cu noile aspecte intervenite în meseria de librar. Şi într-un caz şi în altul, la sfârşitul perioadei solicitate, Brebenel urma să revină la standul de cărți cu o ținută umană superioară. Îmbunătățirea calitativă a fiecărui individ din colectivul de muncă, iată o preocupare permanentă a cadrului de conducere, raționa el, rememorându-şi vag prelegerile pe care le ascultase cândva la învățământul profesional. Sau, mă rog, parcă principiul era formulat oarecum în alți termeni, dar esența ideii asta era, putea să şi jure. Aşa încât trecu neîntârziat la aplicarea celor învățate. Cuvântă:

— Intri în concediu peste 15 zile. Clar? Concediu de odihnă, tovarăşu' Brebenel. Eu unul n-am nimic împotrivă să-ți desăvârşeşti personalitatea. Dar cu o condiție!

Subalternul ciuli urechile.

— Ce… condiție?

— În cele două săptămâni care au mai rămas, va trebui să îndeplineşti planul de vânzare în proporție de 200 la sută. Dublu, e clar? Altfel nu

pleci. Îți faci treaba şi pentru zilele cât vei lipsi. Vinzi tot ce se cere şi, mai ales, ce nu se cere.

— Vă mulțumesc, spuse Brebenel mişcat. Sunteți foarte uman şi de aceea voi încerca să mă situez la înălțimea aşteptărilor. La nevoie voi vinde şi sfoara cu care sunt legate pachetele de cărți, pentru a depăşi planul aşa cum se cuvine. De altfel, e o sfoară de bună calitate şi ar fi mare păcat să nu o valorificăm integral.

Odată smulsă aprobarea concediului, librarul stradal se înclină respectuos, dispărând dincolo de uşa capitonată cu scai negru. Urma să elaboreze o metodologie optimă pentru satisfacerea condiției impuse de şef. În drum spre stand trecu în revistă diferite soluții de dublare a desfacerii. În primul rând, toneta cu cărți trebuia să devină o prezență vie, activă, în fluxul circulației, o sărbătoare a privirii şi chiar a tuturor simțurilor. Trecătorul, furat de gândurile sale, să fie izbit dintr-o dată de micuțul punct comercial. Pur şi simplu staționarea în fața lui să devină obligatorie. Brebenel chibzui mult, în timp ce tramvaiul îl ducea către locul acțiunii, într-o înghesuială de nedescris. Când izbuti să coboare, agățând fără intenție ciorapii cucoanei care astupa uşa din față şi lăsând acolo, în viermuiala nervoasă a pasagerilor, tributul unui nasture de la palton, era pe deplin iluminat.

Ideea simplă şi ingenioasă fu îndeplinită cu ajutorul unui lucrător vânjos de la salubritate,

care tocmai îşi plimba târnul de-a lungul rigolelor. Puseră umărul amândoi şi întoarseră toneta de-a curmezişul trotuarului, blocând trecerea.

— Dar bine, tovarăşe, aici ți-ai găsit să întinzi marfa?

Cel care vociferase era un domn cărunt cu o cutie voluminoasă sub braț. În spatele lui tocmai se forma rapid un şir de pietoni, cumva simetric în raport cu un altul, înflorit de cealaltă parte a standului.

— „Nu veți trece mai departe / Făr' să cumpărați o carte!" ripostă categoric Brebenel printr-un distih spontan, elaborat încă din tramvai.

— Ascultă, stimabile, lasă-te de bancuri şi dă drumul circulației, altfel chem organul de miliție, se zborşi un altul.

Brebenel nu păru înfricoşat.

— Dumneata insinuezi că organul de miliție e un factor anticultural? Dacă asta e opinia dumitale, îl voi chema eu, pentru a-i solicita părerea…

— Stai, domnule, n-o interpreta aşa… Am vrut numai să zic…

— Mai bine cumpără o carte şi fii fericit. Luați, cetățeni, luați cu toții. Am intrat în decada cărții pentru fruntaşii în producție. Cred că nimeni dintre dumneavoastră nu respinge acest titlu de onoare.

Îmbulzeala creştea vertiginos, alimentată de fluxul pietonal. Cei din față răsfoiau cu aviditate tomurile de pe tarabă. Acum barajul bibliofil

reținea atâta mulțime, încât automobilele care treceau prin dreptul standului încetineau. „Or fi prins acolo vreun hoț de buzunare, îşi ziceau şoferii. Aşa îi trebuie, pungaşul! Să-l judece poporul, să-l învețe minte!”. După care accelerau iar şi îşi vedeau de drum.

Brebenel nu mai pridideа să dea restul. Bancnotele îi treceau prin fața nasului ca un vertij foşnitor. „Ăsta succes” gândi el, mândru de apetitul cultural-informativ al concitadinilor.

Manuale de muzică, broşuri de învățat tâmplăria fără profesor, piese într-un act pentru scenele de amatori ale „Cântării României tratate de pescuit cu mulineta, enciclopedii dedicate sporturilor, cărți de colorat adresate copiilor ingenioşi, volumaşe conținând memoriile unor pensionari, culegeri de rețete alimentare pe bază de ciuperci, dicționare de rime, lexicoane greco-latine, călăuze pentru întreținerea în bune condiții a schiurilor şi patinelor, metodici de învățare a alfabetului morse, antologii de epigrame din evul mediu, tomuri sobre tratând patologia bolilor tiroidiene, cursuri de rezistența materialelor, cărți cu copertele legate invers sau cu fascicule de pagini albe, eseuri, drame, proză, versuri, până şi o culegere de cronici literare semnate de o femeie, toate se topeau într-un ritm alert de pe tarabă.

Pe măsură ce achitau consumația, pietonii erau lăsați să treacă în voia lor, printr-o mică strungă rămasă între librar şi gărdulețul parcului din

spate. Odată scăpați din strâmtoarea ingeniozității comerciale, o rupeau la fugă ca din puşcă, încercând să mai recupereze câte ceva din întârziere. Alții şi alții le luau imediat locul, turtindu-şi burțile de marginea tejghelei, sub presiunea celor dinapoi. Devorau tot ce era tipăritură, ca lăcustele.

Brebenel se ținuse de cuvânt. În mai puțin de două ore vânduse tot, inclusiv rebuturile cu grave defecte de tipar sau de legătorie. Când, în fine, îşi făcu apariția şi sectoristul, trotuarul era de mult destupat, standul aşezat regulamentar la locul lui, hârtia de ambalaj şi capetele de sfoară adunate cu grijă şi puse în containerul pentru gunoi (un încântător obiect mătăhălos de culoare roz, instalat la fiecare sută de metri, pe toate străzile, prin bunăvoința consiliului popular al sectorului).

Făcându-şi monetarul, sub trilurile inspirate ale păsărelelor, librarul rămase el însuşi cu gura căscată. Îndeplinise planul de încasări pe o săptămână întreagă, în proporție de 327 la sută. Servieta cu lacăt, împovărată de bănet, mai-mai să-i disloce brațul din umăr. În drum spre agenția C.E.C., librarul străbătu cele mai îngrozitoare momente din biografia sa. I se părea că fiecare elev de liceu, fiecare militar în termen, fiecare gospodină ieşită în oraş după cumpărături, fiecare bătrân care-şi târşâie paşii de caldarâm, fiecare e un criminal periculos, înarmat cu un sac de nisip sau cu un retevei ascuns în mânecă. Sacul sau

reteveiul, ce o fi fost el, avea o destinație precisă, scăfârlia lui Brebenel, anume ca să-l pocnească sec, trimițându-l în lumea viselor fie şi numai pentru câteva clipe. Timp suficient pentru ca infractorul de drept comun să-i smulgă servieta cu încasările şi să dispară învăluit în pântecele unei furgonete, şi ea de furat, către o destinație necunoscută.

O sudoare rece îl acoperi pe Brebenel cu un strat prea puțin protector. Traseul banalizat pe care îl bătea zilnic la ore ca şi fixe, de la stand până la ghişeul agenției C.E.C., îi părea acum preacinstitului librar o Golgotă fără sfârşit. Cu trupul frânt de greutatea teancurilor de bancnote şi a fişicurilor, la care se mai adăuga apăsarea infernală a spaimei, Brebenel se târâia printre pâlcurile de orăşeni, împrăştiind în jur priviri hăituite, ca de evadat cu câinii lup pe urmele lui. Faptul nu trecu neobservat de remizierul de la loz în plic care, aşezat domol pe scăunelul lui, lângă intrarea unui pasaj subteran, scruta trecătorii de la înălțimea unei înțelepte plictiseli. Expert în psihologie pietonală, chiar şi fără a fi urmat cursuri speciale în acest sens, el îl remarcă imediat pe ciudatul individ căruia asfaltul părea să-i ardă tălpile. Modul suspect în care respectivul strângea la piept o servietă burduşită, căutăturile temătoare pe care le arunca în jur, îi rămaseră întipărite în memorie până seara târziu. Din păcate, remizierul nu-şi putea părăsi pungile cu

lozuri necâştigătoare, răspunzând cu capul de ele. Căci grozav s-ar fi repezit la posesorul servietei, pentru ca să-l înşface de guler şi să-l întrebe cu severitate: „Ia spune, ce hram porți dumneata, domnule?”

Tocmai atunci însă măsuța cu lozurile capsulate intră într-un con de umbră. Doi târgoveți rumeni în obraji pipăiau prudenți norocul cu degetele bătucite de o îndelungată folosință în materie. În gâtlejul remizierului papagalul de serviciu se deşteptă din toropeală:

„Aicea câştiguri plouă, îndrăzniți la pungă nouă”!

Rostindu-şi scânteietoarele versulețe de reclamă, păstorul de lozuri bătea ritmic în masă cu o bucată de gresie, spre a atrage în mreje eventualii muşterii. La nevoie, gresia servea şi ca greutate pentru fixarea hârtiilor de 10 lei, atunci când palele vântului primejduiau gestiunea. În cazurile de forță majoră îşi mai făcea datoria şi ca argument contondent în relațiile cu câinii vagabonzi care hălăduiau prin zonă.

Ca nişte vicioşi incurabili, târgoveții continuară să sfâşie lozurile, căutând încăpățânați miracolul inscripției „Mai trage o dată”. Punga se uşurase simțitor, când Brebenel intră ca o furtună în incinta agenției C.E.C., livid şi abia trăgându-şi sufletul. Pentru el Golgota luase sfârşit. Predă banii, descotorosindu-se de ei de parcă ar fi fost un bidon plin cu trinitrotoluen, luă chitanța şi se

prăbuşi extenuat pe o bancă.

— Cine a spus că slujba de librar e o sinecură habar n-are pe ce lume trăieşte, gândi cu glas tare.

Băbuța care tocmai se nimerise lângă el, buchisind mioapă rubricația unui formular de restituire, tresări şi, după ce mirosi că noul venit e bolnav de nervi, altfel n-ar pălăvrăgi de unul singur, se feri către capătul celălalt al băncii.

— Măicuță, să nu te faci niciodată librăreasă şi vei trăi liniştită până la adânci bătrânețe, o sfătui Brebenel total dezinteresat.

Dar interlocutoarea ocazională păru să ignore conținutul mesajului, preocupată numai să pună o distanță asigurătoare între ea şi ciudatul personaj răvăşit din vecinătate. Cu degetele tremurânde îşi strânse urgent catrafusele şi se mută cu ele cu tot de partea cealaltă a mesei. Din când în când mai trăgea cu coada ochiului înspre Brebenel şi, pentru mai multă siguranță, scuipă în sân de trei ori. Paza bună trece primejdia rea, Ucigă-l-Toaca apare când nici nu gândeşti, chiar şi într-o agenție C.E.C.!

Abia a doua zi chinurile librarului aveau să fie copios răsplătite cu o caldă felicitare din partea conducerii profesionale. Ingenioasa metodă de desfacere a cărții în aer liber (denumită urgent de specialiştii de la Serviciul Plan „Desfacere perpendiculară pe flux”) urma să fie generalizată în toate punctele de vânzare stradală. Se emise o circulară în acest sens şi, nu peste multă vreme,

toate tonetele volante fură întoarse de-a latul trotuarului. O contradispoziție a miliției, însoțită de amenzile corespunzătoare, readuse însă lucrurile pe făgaşul lor normal, redând cetățenilor deplina libertate de mişcare sau, după cum plastic sintetizase plutonierul Stăniloae de la circulație:

— Interzicerea inițiativei are ca rezultat fluența traficului.

Perioada rămasă până la intrarea în concediu, Brebenel şi-o petrecu în chip foarte profitabil. După expirarea programului de serviciu în care librarul vindea cuvântul tiparului după vechiul sistem, cel clasic, la care fusese obligat să revină, fugea repede acasă şi se cufunda în studiul traseelor de munte, aplecat asupra hărților turistice ale unui ghid sugestiv intitulat „Bucegii”. Tocmai transcria într-un carnețel distanța dintre Cota 1400 şi Cota 1500 când soneria de la intrare zbârnâi insistent.

Vizitatorul era un ins, ceva mai răsărit decât un popândău, cu un cap rotund ca o arenă de circ. Haina ponosită ce i se pleoştea pe umeri părea a fi ajuns la a treia generație de purtători. Intră direct în sufragerie şi în problemă.

— Prevederea este mama mare a mulțumirii sufleteşti. Numai un inconştient poate nega acest adevăr. Încheiați asigurări facultative la A.D.A.S.

Intrusul îşi etală pe masă conținutul unei serviete doldora de hârtii şi contracte. Părea

hotărât să nu plece de acolo prea curând. De altfel îşi aprinse şi pipa.

— Nu! strigă Brebenel alarmat. Stingeți imediat pipa. Am aici câteva ghivece cu flori care sunt sensibile la gudroane.

— Păi, vedeți? Bunurile gospodăriei dumneavoastră sunt pieritoare, chiar dumneavoastră o recunoaşteți. Nu voi stinge pipa până nu veți încheia o asigurare pe bunuri.

Şi, zicând acestea, popândăul umplu ostentativ încăperea cu nouraşi cenuşii de fum. Un hibiscus mai delicat începu să se pleoştească.

— Semnez, semnez ce vreți dumneavoastră, numai opriți odată masacrul, vă implor!

— Şi o asigurare în caz de incendiu. Ajunge să scutur conținutul pipei pe covor, pentru ca gospodăria dumneavoastră să se mistuie în flăcări.

Brebenel semnă grabnic două contracte, după care agentul A.D.A.S. Admise că pipa îşi făcuse datoria. O stinse.

— Îmi place când dau peste oameni cu scaun la cap. Din nefericire, am întâlnit pe teren numeroşi cetățeni care, prin încăpățânarea lor prostească de a nu încheia contracte de asigurare, îngroaşă rândurile virtualilor sinucigaşi.

— Aveți dreptate, încuviință Brebenel. Mă bucur că eu nu alimentez eşalonul lor. Îmi pare bine că v-am cunoscut. La revedere.

Dar popândăul nu părea deloc interesat să-şi ia

tălpăşița. Îşi roti ochii prin cameră, estimând nivelul de trai al gazdei. Odată încheiată inspecția vizuală, privirea lui de un albastru spălăcit îl fixă din nou pe Brebenel cu lanțuri solide.

— Mi se pare că aveți o profesiune pe care nu o pot identifica precis. Mă înşel oare?

— Nu vă înşelați deloc. Sunt o umilă verigă din circuitul scriitor – cititor. Slujesc nobila profesiune de librar.

— V-am prins! exclamă satisfăcut ciudatul vizitator. Pe mine nu mă puteți minți. Precis că nu sunteți asigurat câtuşi de puțin contra accidentelor de muncă.

Brebenel începu să se enerveze. Popândăul întrecea măsura.

— Nu sunt asigurat şi nici nu am de gând să arunc banii pe fereastră. Dacă eram pilot de încercare, înțelegeam. Dar sunt librar şi munca mea este paşnică, liniştită, ferită de riscuri.

— Vă înşelați profund, răspunse calm agentul, trăgând din mapă încă o foaie de hârtie. Uite ce scrie aici. În anul 1957, la Fălticeni, responsabilul librăriei centrale a fost prins sub un maldăr de volume cartonate, căzute de pe rafturi. Trei luni spitalizare, în ghips. În anul 1962, septembrie, librarul Ilie Berbece din Barboşi a fost strivit de mulțimea dezlănțuită, pe când desfăcea ediția a doua a lucrării „Iepurii de casă şi foloasele lor”. Şase săptămâni concediu medical pentru întremare fizică. Patru ani mai târziu, un alt caz:

unui librar din Vinţu de Sus i-a căzut tejgheaua peste picioare, fiind prost încleiată. Fractură, contuzii şi aşa mai departe. Să continui?

Exemplele erau convingătoare. Brebenel semnă fără să murmure asigurarea în caz de accident la locul de muncă, după care urmară cea împotriva câinilor turbaţi, asigurarea pentru sportivi, una pe viaţă, precum şi asigurarea de tip Casco. Mai ales aceasta din urmă, nu pricepea cu niciun chip ce semnificaţie avea. O semnă totuşi, convins că nu putea să fie ceva de rău, mai ales că popândăul îl şantaja îndeaproape cu aprinderea pipei.

— Dumneata, tovarăşe, o să iei şi pielea de pe mine. Eşti mai rău decât vătăjeii de pe timpuri, se plânse librarul, implorând îndurare. Abia mi-am luat banii pe concediu, şi îi prăpădesc pe toţi cu asigurările.

— Cum! Reprezentantul A.D.A.S.-ului întinse un deget acuzator înspre Brebenel. Dumneata pleci în concediu fără să închei o asigurare facultativă de tip „Turist”? Ca om, ca cetăţean, nu voi îngădui niciodată ca dumneata să comiţi un act atât de iresponsabil. Pe asta trebuia s-o închei în primul rând!

Şi începu să-şi pipăie cu nervozitate buzunarul, căutând chibriturile.

Brebenel semnă ca un halucinat, în vreme ce agentul îşi blestema proasta inspiraţie de a nu-şi fi luat cu el toate tipurile de contracte emise de Administraţia Asigurărilor de Stat. Omul din faţa

lui avea un caracter slab, şovăielnic şi putea fi jumulit ca un pui de găină. Cu vădit regret îşi adună terfeloagele în mapă.

— Tovarăşe Brebenel, vă puteți considera un om împlinit. Viu sau mort, nu veți rămâne niciodată în pagubă. A.D.A.S.-ul veghează.

În cele din urmă se cărăbăni, convins că va reveni în curând şi cu restul formularisticii. Filonul trebuia exploatat până la capăt.

Scărpinându-se descumpănit în cap, Brebenel numără paralele rămase în casă pentru cheltuieli curente, întreținere şi concediu. Nu erau cine ştie ce, dar, cu oarecare chiverniseală, cele câteva sute îi puteau ajunge pentru un trai decent. Starea de asigurat multiplu compensa însă din plin insatisfacțiile pricinuite de strângerea curelei. Viu sau mort, nicio primejdie nu-l mai amenința, în baza contractelor proaspăt încheiate. Scăpase până şi de teroarea cotidiană a drumului, cu încasările sub braț, de la stand şi până la limanul ghişeului C.E.C. Acum putea oricine să-i aplice oricâte lovituri de măciucă în moalele capului. Nu mai conta.

Ceasul plecării se apropia, cu paşii cadențați şi grei ca un pluton de infanterişti bine instruiți şi irezistibili. Brebenel se trezi dintr-o dată confruntat cu o mulțime de probleme, de a căror existență habar nu avusese până atunci. Pentru întâia dată îşi dădea seama pe deplin de complexitatea fără de margini a vieții. O

sumedenie de lucruri îşi cereau în mod imperios rezolvarea, de la reparația robinetului din bucătărie care picura, până la procurarea biletului de tren prin Agenția de Voiaj C.F.R. Dar câte alte chestiuni nu sufereau amânare! Uite, de pildă, trebuia întocmit un tabel ferm cu toate cele necesare unei deplasări atât de lungi şi de aventuroase. Experiența lui Brebenel la capitolul excursii montane era în faşă şi, numai gândindu-se că trebuie să-şi asigure întregul inventar mobil al călătoriei, pe librar îl furnica incertitudinea, din creştet până-n tălpi. Mai trebuia să treacă pe la policlinica cu plată a cartierului, spre a-şi face un amănunțit control al stării de sănătate. Un bun simț elementar îi dicta lui Brebenel că fără control nu se poate. Tot aşa procedau şi cosmonauții, atunci când se pregăteau să o ia razna prin spațiul extraatmosferic. Şi chiar colegul său Tudorică Dodoi, înaintea plecării la o specializare în Maroc, procedase identic. Ba chiar făcuse şi vaccin, ceva împotriva unor boli îngrozitoare din zonele fierbinți ale Pământului. Oare eu ce vaccinuri voi fi nevoit să fac, gândi el cu omenească temere. Doare?

Mai erau de îndeplinit şi obligațiile locatarului conştient față cu furnizorii confortului de toate zilele, apă, lumină, gaze, întreținere, bine că măcar telefon nu avea, de aici se putea realiza o mică economie. Iar colegii de serviciu îl asaltau zilnic cu rugăminți şi solicitări care de care mai fistichii. Ştiți şi dumneavoastră, stimați cititori,

cum e în asemenea ocazii:

— Când treci prin Breaza, interesează-te dacă mai locuieşte acolo o oarecare Mimi Valerianu. Spune-i neapărat că n-am uitat-o, şi să mă aştepte...

— Vezi dacă nu găseşti pe acolo, pe unde ai drum, bigudiuri electrice. Nevastă-mea se dă în vânt după ele şi i-ai face o bucurie suverană dacă te-ai întoarce cu bigudiurile. Îți dau eu banii când vii...

— Dragul meu, poftim un teanc cu ilustrate maxime din colecția mea. Ai grijă să le ştampilezi la oficiile poştale ale localităților reprezentate pe fiecare ilustrată în parte. Nu care cumva să le încurci, că m-ai nenorocit! îşi pierd valoarea şi te pun la plata despăgubirilor...

— Am auzit că ajungi prin frumoasele noastre ținuturi montane. Va fi un fleac pentru tine să te urci pe o creastă înaltă şi să culegi câteva flori de colț, altfel pică fiu-meu la botanică. Ştiu că nu e îngăduit de lege, dar dacă mă iubeşti...

Zilnic agenda lui Brebenel aduna noi şi noi solicitări, imposibil de refuzat. Doar oamenii trebuie să se ajute între ei, nu-i aşa, altfel pozițiile individualismului s-ar consolida în limite insuportabile. În cele trei zile câte îi mai rămâneau până la marea plecare, librarul trăi accelerat, ca un veritabil om de acțiune, cum văzuse că fac unii prin filme care-ți taie răsuflarea de la rădăcină.

La policlinică era o lume, de parcă s-ar fi pus în

vânzare biletele pentru concertul formației Rolling Stones. Brebenel izbuti să-şi scoată bon de ordine şi îşi petrecu câteva ore bune discutând paşnic cu un bătrânel suferind de astmă. Interlocutorul părea trecut prin multe în viața lui, inclusiv prin numeroase policlinici.

— Vezi mătăluță, îi zise bătrânelul printre hârâiturile care îi ieşeau sacadat din gâtlej, eu vin aici de două ori pe săptămână. M-am obişnuit cu viața de pe culoarele policlinicii, aproape că mi-e dragă. Ba chiar, zău că nu mint, nici n-aş mai putea trăi fără ea. Sunt aici tot felul de oameni, te simți mai puțin singur, şi mulți am ajuns să ne cunoaştem bine între noi. Alcătuim un fel de familie, marea familie a pacienților. Aş fi deosebit de onorat să intrați şi dumneavoastră în ea…

— Ferească sfântu', sări Brebenel ca picurat cu acid sulfuric. N-am nimic, la niciun organ, să bat în lemn.

— Păcat, ați fi putut deveni un pacient foarte agreabil, regretă din adâncul inimii bătrânelul, sprijinindu-şi mai bine de canapea bastonul care amenința să alunece pe ciment. Atunci ce vânt vă poartă pe aici?

— Am venit să-mi fac analizele. Plec într-o călătorie mai lungă şi n-aş vrea să am surprize. Cu călătoriile astea, nu se ştie niciodată.

— Aveți dreptate, încuviință moşulețul. Odată, un cunoscut de-al meu s-a dus la Mizil, să aranjeze ceva cu o moştenire. Îi murise un nepot,

unu, Parfenie, poate că ați auzit de el...

— N-am auzit.

— Ei bine, aflați dumneavoastră că după ce au şezut la masă, aşa, între rude, deodată a simțit un junghi între coaste, uite aici!

Brebenel se uită cu atenție, să vadă locul unde pune mâna vecinul de canapea.

— Acolo e o regiune intercostală, după câte îmi amintesc.

— N-are a face, junghiu-i junghi, el nu alege. Şi unde mai pui că băuseră şi câte un şnaps, după cum e obiceiul. Ce mai încoace-încolo, a căzut la pat şi, fără o pomadă pe care i-a dat-o cel mai bun farmacist din Mizil, se curăța cum mă vezi şi cum te văd.

— A avut zile. Şi cu moştenirea cum a rămas?

Bătrânelul hârâi energic, timp în care făcu o pauză.

Apoi îl învălui pe Brebenel într-o privire nedumerită.

— Care moştenire?

— Păi, spuneați că s-a dus să rezolve o moştenire de la un nepot...

— A, da. A lăsat-o naibii de moştenire. Credea că junghiul ăla e un semn de sus, să nu fie lacom. De moştenire îi mai ardea lui? Bine că a scăpat. Să fie sănătate, că-i mai bună decât toate, îşi încheie el povestea cu un mic diamant folcloric.

Între timp pacienții intrau şi ieşeau din cabinete. Timp mai era, berechet. Brebenel avea numărul 36

şi abia se spovedea medicului fericitul posesor al numărului de ordine 21.

— Parcă spuneai că pleci într-o călătorie…

Librarul îşi umflă pieptul cu mândrie.

— Da, plec pe munte. Mi-ar place să văd cu ochii mei Monumentul Eroilor de pe Caraiman. Să-l pipăi şi să urlu, asemenea poetului: „Este!”

— Da, da, monumentele astea trebuie văzute. Am avut şi eu un cumnat la Târgu Jiu, îşi aminti fără eforturi speciale moşulețul. Contabil la O.R.A.C.A. Acuma nu ştiu cum îi mai zice, că nu mai e O.R.A.C.A. În fiecare dimineață, în drum spre birouri, se oprea în părculețul ăla unde e coloana infinită a lui Brâncuşi şi se uita la ea.

— În fiecare dimineață? De ce?

— Cică nu e de două ori la fel. Depinde de cer, de cum trec norii, de locul unde te-ai oprit s-o priveşti… Nu degeaba îşi bate capul o omenire întreagă să priceapă lucrarea asta.

— Cumnatul dumitale e norocos, dacă poate trece zilnic pe lângă o asemenea minunăție, aprecie cu oarecare invidie Brebenel. Eu unul, când merg la locul de muncă, trec doar pe lângă poştă şi spitalul de boli contagioase.

Orele defilară în chip agreabil. Pe coridoarele elegante ale policlinicii treceau surori cu câte o cafeluță în mână. Apăru şi un felcer împingând un cărucior plin cu feşi, apoi dispăru pe un culoar lateral. Când şi când, din cabinet ieşea câte un număr pentru a face loc altuia. Între numere mai

pătrundea dincolo de uşă şi câte o persoană fără umăr, dar cu relații. Relațiile sunt nenumărate. Numerele bombăneau, vociferau, dar apărau o cauză pierdută dinainte. Apoi se resemnau să aştepte, subjugate de un miros pătrunzător de camfor, spirt medicinal şi alte ingrediente puse în slujba sănătății publice. Moşulețul mai evocă anumite momente din lunga şi zbuciumata sa existență, după care ațipi. Printre buzele întredeschise de culoare vineție îi străbăteau la intervale regulate sforăituri lipsite de orice prejudecată. Posesorul lor părea un expert al adaptării la orice situație…

— Ia spune, tovarăşe, ce te doare, îl întrebă pe Brebenel un personaj exotic, prezentând o imensă pereche de sprâncene stufoase, sumețite deasupra unor ochelari fumurii. Surplusul de păr al sprâncenelor era din belşug compensat de o chelie lustruită intens. Personajul era, cum ați ghicit, medic. Părea psihiatru, dar nu era decât internist.

— E nevoie să mă doară ceva? Altfel nu se poate?

Îngrijorarea din glasul pacientului era sinceră. Doctorul P.O. (identitatea i se răsfăța sub această formă pe buzunarul de la piept al halatului) catadicsi să-şi ridice ochii, cu ochelari cu tot, din registrul în care completa un rând de semne, ceva între cuneiforme şi scrierea rongo-rongo. În fine, sprâncenele se întoarseră exact pe direcția lui Brebenel.

— Dacă ai venit la mine, înseamnă că te doare.

Sau cam aşa ceva. Afară de cazul că eşti cumva electricianul chemat să schimbe tubul de neon care pâlpâie şi ne îngreuiază activitatea.

— Îmi pare rău că nu pot face nimic pentru uşurarea muncii pe care o depuneți, rosti cu regret noul venit. Nu sunt electrician, sunt de profesiune librar. Nu mă pricep câtuşi de puțin la tuburile de neon, şi vă rog să nu mi-o luați în nume de rău.

— Atunci cu ce vă pot fi de folos? Vă asigur că nici eu, nici colegii mei de policlinică nu dăm certificate de boală complezente.

Doctorul privit atent în jur, cobori vocea şi adăuga repede:

— Ştiți, ne mai controlează şi pe noi. Chestia e plină de riscuri, mă înțelegeți…

— O, dinspre partea mea puteți fi liniştit. Eu am concediu de odihnă cu acte în regulă. Dar, întrucât urmează să fac turism, m-am gândit că un examen al stării mele de sănătate este obligatoriu.

De după ochelarii fumurii țâşniră două fulgere. Conțineau o respectuoasă admirație.

— Vasăzică ați obținut…! Sincere felicitări, domnule!

Din nou, tras cu indigoul, ticul acela constând în privitul atent jur-împrejur şi coborâtul vocii. Doctorul părea a se teme de o forță ocultă:

— Iertați-mă că îndrăznesc să vă întreb… Aveți cumva pe cineva ia…? Sunt şi eu om subțire, mă-nțelegeți…

Brebenel crezu necesar să lămurească imediat confuzia.

— Nu cunosc pe nimeni. Şi de altfel eu plec în Bucegi. E un masiv muntos ce se împarte între județele Prahova şi Braşov, dacă nu mă înşel.

Sprâncenele se năruiră în spatele ochelarilor. Pentru proprietarul lor. Brebenel redevenise ceea ce era la intrarea în cabinet: numărul 36.

— Du-te dumneata, tovarăşe, la etajul 2, camera 20. O să te consulte doctorul Țucă, psihiatrul. Eşti mai degrabă de competența lui, nu a mea. Şi când ieşi, spune să între următorul.

În vreme ce Brebenel se retrăgea de-a-ndărătelea , schițând clasica temenea pe care oricare pacient o execută stângaci în fața oricărui medic, internistul mormăi pentru el:

— Auzi, Bucegi!

Cuneiformele îşi reluară defilarea în registru, de la punctul în care fuseseră întrerupte.

Cu psihiatrul lucrurile au decurs mult mai expeditiv, în sensul că respectivul, deşi aducea mai degrabă a medic internist, părea a avea el însuşi o nevoie presantă de concediu medical pentru astenie de primăvară. Vorbea singur, punea întrebări la care tot el dădea răspunsul şi, în general, făcea abstracție de orice persoană fizică intrată în cabinet. De cum îl văzu pe Brebenel, începu să turuie.

— Dumneata, dragul meu, ai făcut foarte bine că ți-ai luat în serios nervii. Nu, nu-mi spune nimic,

citesc în străfundul sinapselor dumitale că faci față tot mai greu factorilor stresanți. Bugetul de neuroni cu care ne-a înzestrat natura, mai mult sau mai puțin, seamănă întrucâtva cu resursele de materii prime ale Terrei: este epuizabil. Puțini ştiu asta, iar şi mai puțini ştiu că putem aborda astăzi tratamentul unei depresiuni nervoase în baza aceloraşi principii care ne guvernează în aprecierea şi soluționarea crizei petrolului.

Brebenel simțea cum erupția verbală a doctorului Țucă îl îngroapă tot mai adânc în fotoliu. Încercă să deschidă gura, dar reprezentantul lui Esculap pe pământ îl țintui cu un gest ferm:

— Ştiu, eşti sănătos, aşa zic toți, nu te crezi găină! Dar nici măcar găinile veritabile nu au conştiința a ceea ce sunt cu adevărat, găini adică. În lunga mea carieră ştiințifică, n-am cunoscut niciun pacient suficient de lucid să recunoască public că starea sa neuro-psihică îl împinge să se creadă găină. Când îl voi întâlni, voi şti cu precizie că acel om e perfect sănătos. Ia să vedem, cum stai cu reflexele…

Luând un ciocănel, doctorul izbi cu sete într-un anume punct de sub rotulă piciorului drept al lui Brebenel. Librarul nu-şi putu reține o exclamație de surpriză.

— Aha! Suferi de complexul lui Oedip. Şi asta numai datorită unor conexiuni eronate, care s-au consolidat în anii pubertății. O dragoste nefericită

ți-a amplificat lent, dar sigur, sentimentul frustrării. Grefat pe un temperament melancolic, echivalează cu sinuciderea. Dumneata, dragul meu, eşti însă un flegmatic, ăsta e atuul dumitale. Iată, am să-ți scriu aici, pe un bilet, câteva cuvinte…

Brebenel rămase într-o respectuoasă expectativă. Nu se auzea decât scârțâitul stiloului.

— E cumva un exercițiu de testare a aptitudinilor psihice? îndrăzni el după câteva momente de tăcere.

— Da de unde, e nota de plată a consultației. Casieria funcționează în camera fişierului, a doua uşă la stânga. La revedere, să mai treci săptămâna viitoare. Cazul dumitale începe să mă intereseze.

Şi pe Brebenel cazul doctorului Țucă începea să-l intereseze, dar asta nu schimba cu nimic lucrurile. Avea de plată suma de 67 de lei, deşi nici în ruptul capului nu pricepea ce legătură subtilă putea fi între o găină şi criza petrolului.

Ieşind din localul ultramodern al policlinicii, constată că starea sănătății lui rămăsese aproximativ aceeaşi cu cea avută la începutul zilei. Singura diferență era că, după consultul la doctorul Țucă, îl chinuia o migrenă localizată în lobul occipital drept. Pesemne că şi Oedip suferise de aşa ceva, după câte lovituri cumplite ale soartei fusese nevoit să îndure, săracul. Îl deplângea sincer pe bietul rege, condamnat să poarte în cârcă povara unui oracol neîndurător. Cine să-i

aline sfâşierile lăuntrice, în acele timpuri pierdute în negura istoriei? Cine, dacă psihiatria încă nu se născuse?

Seara, târziu, Brebenel trecu în lumea viselor citindu-i pe Sofocle. Mâine era ziua cea mare a plecării în concediu şi trebuia să se scoale dis-de-dimineață, o dată cu găinile.

O dată cu găinile? Nu cumva...

Mâine! Minunatul cuvânt al aşteptării, ajunsă aproape de limanul împlinirii!

Mâine va fi față în față cu poezia naturii, cu derularea cinematografică a peisajelor nemaivăzute, cu brazii, cu valurile, cu drumurile întrețesute într-o extraordinară dantelă a aventurii sub cerul liber.

Mâine se vor şterge de pe ecranul minții bulevarde şi doctori, aglomerație şi agenți A.D.A.S., probleme gospodăreşti şi şefi de serviciu, tramvaie şi răspunderi.

Nu te invidiez, bunul meu Brebenel, decât pentru un singur lucru: anume că în banala ta existență acest mâine a şi sosit!

Chemarea muntelui
(Notații din caietul de vacanță al lui Polixeniu Cojoaică)

La 14 ani am sărit în înălțime exact cât propria mea statură. Pe urmă eu am crescut şi rezultatele mele atletice au dat înapoi, suma celor două cifre

rămânând constantă. Am atacat fileurile de volei şi de tenis, am lăsat totul baltă pentru postul de portar într-o echipă de fotbal studențească, apoi am devenit om cu greutate, lipindu-mă de scaunul biroului. Am mai avut de-a face cu câteva puseuri întrucâtva sportive, prima dată când m-am mutat la casă nouă şi a trebuit să fac haltere cu piese de mobilier, altă dată, când era să pierd un tren în gara Sibiului şi mi-am îmbunătățit cea mai bună performanță la sprint cu valiza în mână şi, în fine, într-o a treia împrejurare, când am căzut dintr-o barcă şi am învățat instantaneu înotul fără profesor.

Dar, de-a lungul tuturor anilor pe care i-am trăit până acum, chemarea sportivă căreia i-am dat curs cu entuziasmul cel mai înfocat mi-a fost adresată de înălțimile montane. De copil, am beneficiat de îndemnul bărbătesc al tatălui meu, care – în rezumat – suna astfel:

— Fiule, un om oricât de mărunt devine măreț dacă între el şi nivelul mării reuşeşte să aşeze un munte de minimum 1500 de metri.

În tinerețea mea am speculat orice prilej ce îmi îngăduia să pun între mine şi restul lumii acest kilometru şi jumătate pe verticală. Nu am cucerit marile piscuri carpatine, dar am văzut totuşi din avion, de la nivelul norilor, marile furnicare de oameni, precum şi peisajul care le înconjură.

Apoi, cum spuneam, am devenit om cu greutate, fuzionând cu scaunul biroului.

Cafeaua, țigara, sedentarismul, volanul maşinii, ecranul televizorului şi ocolul țării pe bază de telefon au devenit instrumentele cotidiene ale îmburghezirii mele treptate. Toate la un loc s-au transformat în exces de kilograme corporale. De ce lucruri atât de diferite conduc la un efect atât de stereotip nu îmi este prea limpede. Dar aceasta e evidența.

Până într-o zi, când străvechea chemare a munților a dat buzna din nou în liniştea îndeletnicirilor mele. O fi țâşnit din tenebrele subconştientului, s-o fi declanşat după vizionarea la televizor a reclamei cu popasul turistic „Comoara Haiducului”, mândrie a cooperației de consum, n-are nicio importanță. Sigur e că în acea zi binecuvântată am ştiut că natura are nevoie de mine, aşa cum eu am nevoie de ea. S-o iau în primire, cu inventarul ei montan cu tot.

Iată-mă aşadar, în prima zi de concediu la cabană. Singur eu, față în față cu natura. Între noi doi acum, sălbatico! Astăzi dimineață te voi domina. Cum ziceau dialecticienii de altădată, omul trebuie să domine natura, nu să se lase subjugat de ea. Lor le-o fi fost uşor să se joace cu vorbele, dar cum să nu te laşi subjugat de priveliştea încântătoare ce se deschide de la fereastra camerei… Munții înalți (vâr mâna în foc că au peste 1500 m) cu crestele ferăstruite, zonele verde închis, bătând aproape în negru, de unde se prelinge în văi foşnetul frenetic al brazilor, verdele

crud al păşunilor, păscut cu patimă de turmele de oi (o, mi-e ruşine de acest gând, dar m-aş dori oaie scăpată în desfrâul vegetal al ierburilor grase, suculente), izvoraşul acela ezitant, şerpuind printre smocuri de licheni şi flori galbene şi aerul... aerul îmbătător, care îți aduce răcoarea dimineții până în cele mai intime cotloane ale aparatului respirator, ca o mângâiere teoretic imposibilă.

Nu mai trebuie pierdută nicio clipă, la drum deci!

Dar nu, muntele nu te iartă dacă pleci aşa, fără țintă, fără hartă, fără busolă, fără orientare turistică.

Muntele e mare şi bun doar cu cei prevăzători. Cu aventurişţii e tot mare, însă rău şi aspru. N-am să fac niciun pas fără un plan bine stabilit. Fără o direcție pusă la punct. Numai aşa a putut trece Hannibal Alpii în plină iarnă, cu elefanții lui cu tot. Că nici eu nu arăt a gazelă...

Ce-ar fi să o pornesc spre cabana Piatra Steiului. E departe, nimic de zis, dar merită. Trei ore dus, trei ore întors... Adică nu, la întors fac cinci ore, că o să fiu frânt de oboseală. Trei şi cu cinci fac zece ore, socotind cât mai stau pe acolo, până îmi aduce cabanierul un coniac, până îl beau, până mai vine încă o dată cu nota de plată... Nu, zece ore e prea mult pentru un munte de nici 2000 de metri. Atâta durează o etapă pe Everest, şi aia o faci cu şerpaşii, cu mască de oxigen, nu aşa pe

nepregătite. Există prin împrejurimi locuri la fel de frumoase şi mult mai accesibile. Cum ar fi cascada Răpăitoarea. Ce nume sugestiv! Spune totul despre zgomotul caracteristic pe care îl produce acest monument al naturii. Să ştie omul la ce să se aştepte. Adică am venit la munte în căutarea liniştii, pentru relaxare în mijlocul peisajului, şi să caut cu lumânarea răpăiala aceea? Ca şi cum n-aş fi sătul de decibelii oraşului.

Nu, hotărât nu! mai bine o zbenguială pe pajişte. Nu degeaba invidiam libertatea de mişcare a turmei de mioare pe păşunea aceea paradisiacă. Să te tăvăleşti prin iarbă, să striveşti cu obrajii firele de verdeață parfumată, trebuie să fie o experiență... o experiență...

Am luat-o razna rău de tot. Eu sunt cel ce gândeşte astfel? Cum adică, om în toată firea, cu studii Universitare, respectat unanim de tovarăşii mei de muncă, să mă zbengui pe păşune? Aşa ca mieii? Ca iezii? Ce suntem noi, ovine? Omul e un animal superior. Să nu abdicăm niciodată de la un statut câştigat cu trudă, de-a lungul mileniilor de evoluție. Există şi soluții decente, demne, care nu înjosesc, ci înalță. De pildă, să merg într-o plimbare de-a lungul pârâului, prin pădure. Puțin urcuş, nimic abuziv, şi se ajunge la Poiana Crăițelor, sus, pe platou. Acolo pot să stau, să mă uit... să stau, să mă uit... să stau...

Adică de ce să stau? De asta am venit la munte, să stau? Asta fac şi acasă toată ziua Am venit aici,

pentru că am nevoie imperioasă de mişcare, de activarea circulației sângelui, a arderilor. Mi-am adus în bagaje, printre alte lucruri indispensabile, şi o minge de handbal, aşa că voi ieşi pe terenul din spatele cabanei. Şi ce dacă e teren de volei? Voi juca volei cu mingea de handbal. S-au mai văzut cazuri.

Da, s-au mai văzut. Toate cazurile în care s-au format deprinderi de volei greşite. Ori s-au degradat deprinderile bune, formate în ani şi ani de antrenamente. Decât să strici ceva bun, mai bine te laşi păgubaş. E uşor să distrugi ceva, să rupi un brăduleț tânăr, să-ți sapi numele cu briceagul pe Sfinxul din Bucegi. De ce să nu fac eu ceva pozitiv, constructiv, în sensul naturii, nu împotriva ei?

De exemplu, să cresc. În natură, tot ce e viu creşte. Iarba, copacii, animalele, toate cresc. Calm, firesc, elementar.

O să cobor în holul cabanei şi o să-mi comand un mic dejun copios. Pe urmă o cafeluță, o țigară fină şi priveliştea asta înnebunitoare cu munți înalți, brazi misterioşi şi turma aceea de mioare zglobii care pasc blânde şi cresc... cresc.

Ce simplă şi măreață e lecția muntelui!

Întâietate

Am trecut de şase miliarde Oraşele cresc şi cu toate astea populația lor se îndeseşte. În Belgia

sunt peste 300 de locuitori pe un biet kilometru pătrat. În blocul nostru cu opt scări şi zece niveluri ne-am înghesuit aproape 1500 de cetățeni. O comună într-o casă, ce mai. Evident că ne ciocnim unii de alții peste tot, în magazinele de la parter, în lifturi, în stațiile de autobuz învecinate, la poştă şi la frizerie. Singurul loc mai liniştit este sala de şedințe a şcolii generale de cartier, în zilele când ni se programează Adunarea generală a locatarilor. Acolo nu vine mai nimeni şi poți beneficia de o relativă izolare. Dar asta se întâmplă o dată pe trimestru, ceea ce e mult prea puțin.

În restul timpului ar mai fi week-end-urile, cu condiția ca duminică dimineața să nu fim convocați la acțiuni edilitar-gospodăreşti în raza blocului. Dacă la avizier nu s-a anunțat aşa ceva, sfârşitul săptămânii ne aparține şi putem întocmi un plan de evadare din furnicar. Ştrandul se exclude de la început. Nu că în cartierul Drumul Taberei nu am avea aşa ceva, dimpotrivă, la doi paşi de blocul nostru primăria a avut bunăvoința să amenajeze un ştrand ultramodern, în mijlocul unui parc de toată frumusețea. Dacă însă doreşti să faci plajă acolo, e bine să fii un bun cățărător. Căci în afara unui loc nesigur pe creanga unui copac nu ai şanse să prinzi ceva mai adecvat intenției. Ştrandul geme de lume ca un cazan sub presiune. N-ai loc să-ți scoți un pantof, darămite să mai întinzi *şi* cearşaful.

Băncile din parcuri sunt şi ele ticsite până la

refuz, ca şi scaunele din grădinile de vară. După fiecare tufiş pândeşte câte cineva eliberarea ipotetică a vreunui loc. În spatele acelui cineva se aşază un altul, apoi un al treilea şi aşa mai departe, până când se face coadă la pândă. Situația nu e mai înfloritoare nici la debarcadere. Bărcile amenință să se scufunde din pricina suprapopulației. La cinematograf e bine să te duci cu un copil mic, ca să ai ce ține în brațe pe durata filmului. Dacă nu ai copil mic, rişti să ți se aşeze în poală unul dintre sutele de oameni care n-au găsit loc. Doar suntem ființe sociale şi cooperăm între noi, ce naiba!

Prin urmare trebuie ca, duminica, să părăseşti oraşul şi să te duci încotro vezi cu ochii. Dar unde? S-ar putea opta pentru varianta Băneasa, restaurant, Zoo şi camping. Cu doi-trei litri de benzină în plus, am putea aborda Snagovul, cu celebra sa insulă. Sau zona de agrement de la Dumitrana. Poate ştrandul de pe malul lacului Cernica. Ai chef de umbră deasă? Pădurea Andronache te aşteaptă cu brațele sale vegetale larg deschise. Poți să te duci oriunde în jurul marelui oraş, lângă luciul lacurilor şi de-a lungul râurilor, în lunci şi în zăvoaie, că tot situația aia întâlneşti: nu vezi pădurea din cauza turiştilor. Ca să-ți întinzi un picior în apă, trebuie ca în prealabil să fi călcat cu el o sumedenie de trupuri întinse pe jos. Sute de cetățeni viguroşi iau cu asalt bufetele volante şi tonetele cooperației de consum pentru o

bere, trei mici sau o banală alifie contra insolației. Copiii chirăie, tranzistoarele urlă, felurite mingi imprevizibile sosesc în picaj pocnindu-te drept în nas, umbra copacilor ca şi peticele de iarbă însorită, totul e invadat de familişti, de autoturisme şi de câini.

Ce mai, orăşenii sunt lăcustele sfârşitului de veac XX.

Aşa că nu-ți mai rămâne decât speranța anuală a săptămânilor de concediu. În răstimpul concediului ai posibilitatea să te îndepărtezi cât mai mult de oraşul tentacular, să-ți iei câmpii în munți sau pe litoral, cu sprijinul dezinteresat al Oficiilor de Turism. Uşor de zis, în munți. Dar şi aici cabanele se arată neîncăpătoare la năvala vilegiaturiştilor, la cantinele restaurant aştepți şi câte trei serii, privind în farfuriile pline ale altora şi înghițind în sec până să-ți vină rândul la porție, şi – oricât ar fi munții de mari – nu e poieniță să nu fi fost deja ocupată de cineva cu ditamai cortul, cu maşină, cu boarfe întinse la uscat, cu bucătărie de campanie, cu gospodărie în toată regula. Rândul la casa de bilete din gura unei peşteri nu se deosebeşte cu nimic de cel de la premiera unui film cu Gene Hackman sau Al Pacino. Şi, dacă, inspirat de farmecul naturii, simți nevoia să schimbi şoapte romantice cu iubita, nu există niciun colțişor de natură, nicio nişă în stâncă, nicio cărăruie tainică, nicio scorbură unde să fii total ferit de urechile altora.

În timpuri din fericire revolute la mare se duceau numai cei de bani gata, iar litoralul era mai mult pustiu. Astăzi lucrurile nu mai stau aşa, pe litoral se duc toți oamenii, chiar şi cei care n-au voie de la doctor, dorm la camping, mănâncă din traistă şi de la aprozar, iar nisipul auriu al plajelor nu se mai distinge de sub vălmăşagul halucinant al trupurilor. Marea a devenit un bun al tuturor. Ai tot dreptul să te plimbi pe faleză şi să admiri albastrul clocotitor al apei, peste tot acel babei uman, poți spera că, a doua zi, dacă te scoli mai devreme decât alții, vei prinde şi tu un pătrățel de nisip sau măcar o palmă de beton pe care să-ți odihneşti ciolanele sub căldura binefăcătoare a soarelui.

Aşa voi face deci şi eu. Mă voi scula în puterea nopții, îmi voi alege stațiunea pe care o doresc, roțile automobilului vor fâşâi liniştitor pe şoseaua pustie, voi călca primul pe plaja netezită încă de cu seară de utilajele specializate, voi decide care este locul ideal, în apropierea bordurii apei şi a duşurilor, voi bate țăruşi jalonându-mi proprietatea individuală, voi face şanțuri în nisip şi voi întinde covoraşul meu pliant, din pai de orez, voi lega în vârful celor 4 bețe colțurile unui cearşaf în chip de umbrelă de soare şi voi aştepta cu încredere răsăritul. Eventual, completându-mi somnul întrerupt, chiar acolo, cu muzica toropitoare a valurilor în urechi şi cu puzderia de stele deasupra frunții.

— Da’ cu dumneata ce e aici?

Mă trezesc din somn şi mă frec buimac la ochi. Abia disting silueta omului care stă în picioare lângă țarcul meu de nisip. Lumina dimineții e încă incertă, soarele stă să apară de după linia orizontului mării. Mă uit la ceas, descifrându-i cu greu răspunsul fosforescent: ora 4 şi 27 minute.

— Cum adică, ce e cu mine aici? Sunt om al muncii aflat în concediu la mare. Soarele fortifică sănătatea.

Individul nu pare impresionat de motivația mea. Stă proțăpit la un metru, ca o statuie. Are o burtă proeminentă şi-şi ține mâinile în şolduri.

— Dacă eşti om al muncii sau nu, asta e treaba dumitale, se rățoieşte el la mine. Aici însă este locul meu.

— Credeți? Văd că stau eu aici.

— Asta văd şi eu, şuieră grăsanul amenințător.

— Deci sunteți de acord cu mine. Încântat de cunoştință...

Dau să mă culc la loc, dar individul mă ia din scurt:

— Uite ce e, stimabile. Locul ăsta eu l-am descoperit.

Nesuferit personaj! Cu mine însă nu-i merge.

— Tot ce se poate. Dar de acoperit, l-am acoperit eu, astă noapte, cu acest covoraş.

— Un covoraş nu e mare lucru. Îl iei frumuşel şi te muți în altă parte.

Totul e să nu cedăm pozițiile câştigate cu trudă.

Mă ridic în capul oaselor şi accept lupta de argumente. La nevoie voi pune la bătaie şi artileria grea a intransigenței. Deci:

— Ba, dumneata ai să te muți în altă parte. Mai ales că nici cearşaf n-ai.

— Ce te priveşte pe dumneata stilul meu de a face plajă? Mi-ajunge cât stau pe cearşaf acasă.

— Atunci, i-o trântesc eu, du-te acasă şi stai pe cearşaf. În loc să stai pe capul meu.

— Asta e prea de tot, se indignează celălalt. Din tată-n fiu, acesta e locul familiei noastre. Aici s-au cunoscut bunicul cu bunica, aici a compus tatăl meu primele sale versuri, aici a tricotat mama două jerseuri şi o pereche de mănuşi şi tot aici vin eu zilnic la răsăritul soarelui, înfig patru țăruşi în nisip şi jalonez locul. Poftim, chiar acum e răsăritul soarelui.

Avea dreptate în privința soarelui. Primele scântei de raze străfulgerau suprafața ondulată a mării.

— Iar dumneata, şi-a reluat grăsanul rechizitoriul, vii tocmai pe acest loc şi îți întinzi covoraşul, fără să întrebi pe nimeni.

— Ia ascultă, frate, nu vezi că n-ai pic de logică? m-am supărat eu. Pe cine să întreb? Până să vii dumneata cu gura mare, plaja era pustie. Eu am fost primul om aici, la ora două.

— Păi, sigur, ai venit în puterea nopții, ca hoții, ca să nu te vadă nimeni când te aşezi pe locul altuia. Ai profitat de întuneric.

L-am luat altfel. Mai insinuant.

— La urma, urmei, cu ce poți dovedi dumneata că locul îți aparține? Ai chitanță că l-ai plătit? Te-ai iscălit pe el?

— Da. M-am iscălit. Dar te-ai aşezat dumneata, cu alea o sută de kilograme, şi s-a şters. Ştii dumneata ce înseamnă să ştergi o iscălitură a altuia şi să-ți pui amprenta dumitale? Asta se cheamă fals şi uz de fals.

A, dacă individul mă amenință cu legile, o să-i dau şi eu cu codul judiciar în cap. Ne mai pricepem şi noi, ăştia, la infracțiuni.

— Vasăzică, faci parte din tagma acelora care se iscălesc pe monumentele naturii. Vă zgâriați inițialele pe copaci, pe stânci, pe nisip. O să te dau la ziar!

— Ba eu o să te dau la Urzica, țipă la mine preopinentul. Un profitor care ia bunul altuia şi se aşază pe el!

— La urma urmei, ce tot îi dai cu locul dumitale, îi strig eu de jos.

M-aş ridica să-l înfrunt de la acelaşi nivel, dar mi-e teamă să nu se arunce brusc pe locul eliberat de mine.

— Ce tot îi dai cu locul dumitale, ha? E un bun public!

— Adică dumneata eşti mai public decât mine? Puteai să te-aşezi oriunde în altă parte. E plin Costineştiul de locuri de plajă.

Răcneşte, gesticulează abundent, şi burta îi

tresaltă la fiecare mişcare. Între timp s-a luminat şi mai tare, iar pe plajă a început obişnuita năvală de oameni a dimineții. Mie îmi face impresia că tipul nu e în toate mințile, ce zice el n-are nicio noimă. Îi răspund sec:

— Dacă e atâta loc la Costineşti, du-te dumneata acolo. Mie îmi place aici, la Eforie.

Omul se zgâieşte la mine năuc, de parcă ar fi insolat.

— Cum adică… Eforie? Aici nu e Costineştiul?

— Nu, frate. Eforie. Uite acolo, sus, Belona.

Se uită în direcția trasată de degetul meu arătător şi se lasă moale în nisip.

— Aoleu, iar am greşit stațiunea, pe întuneric. Cât să fie ceasul?

— Cinci fără 18 minute.

Pare dezolarea întruchipată. Pe cât m-a enervat înainte, pe atât îmi produce acum milă. Mai-mai că-i vine să plângă. Îmi zice cu glas stins:

— Până ajung la Costineşti, se face cinci şi jumătate. S-a zis, iar găsesc toată plaja ocupată.

Patru zdrahoni vin lângă locul meu şi încep să umfle zgomotos o saltea pneumatică. Celelalte trei laturi ale dreptunghiului pe care stau au fost deja ocupate cu pături, prosoape şi cearşafuri. Salteaua creşte şi zdrahonii îl somează pe bietul meu interlocutor să nu-i mai incomodeze. Sărmanul. Încearcă să pună piciorul undeva, dar îl ia în primire o silfidă care tocmai îşi scoate tricoul:

— Hei, n-ai ochi? Nu vezi unde calci? Vă băgați aşa cu picioarele în intimitatea oamenilor!

Înduioşat, îi fac semn grăsanului să vină pe rogojina mea. Mă priveşte recunoscător, ca un câine, şi se instalează. Deşi mă cam înghesuie, cel puțin o să am cu cine juca o tablă.

O fi turist, dar e şi el om.

Pe deasupra noastră trece un elicopter închiriat de televiziune. Operatorul de film panoramează plajele, cu sutele de mii de suflete sosite la odihnă pe însoritul litoral. Lângă el sunetistul, asistentul, redactorul, regizorul, electricianul de lumini, pilotul, copilotul, mecanicul, două duduițe de figurație, radiotelegrafistul, monteuza şi şoferul echipei de filmare.

Suprapopulație, ce vreți!

Jocuri de cabană
(de practicat în poiană)

1. Primul joc se joacă stând pe loc

Acuma eu o să încerc să vă aşez pe toți jucătorii în cerc. Dumneata, n-ai înțeles nimic, du-te mai în spate un pic. Ei, nici aşa, mai bine lipsă, nu vezi că-mi faci din cerc o elipsă? Şi dumneata, mai fă o jumătate de pas, să fie un cerc ca tras la compas. Aşa, acum e bine, fiți cu luare-aminte la mine. Ăsta se cheamă joc de răbdare: îl poate juca orişicare, de la copil la om mare. Dezvoltă calități mult apreciate – perseverență, tenacitate, ambiție,

voință. Stați aşa, ca la şedință. Încremeniți în nemişcare, o oră, o zi, cât poate fiecare. Şi ca să fie jocul cât mai uşor, stați într-un singur picior. Cine rezistă până la noapte, are premiu o ciocolată cu lapte. Iar cei care nu rezistă vor fi scoşi din cercul oamenilor ambițioşi.

Vă doresc succes şi la revedere, eu unul mă duc la o bere.

2. *Al doilea joc e de deconectare, se joacă tot în cerc, dar cu mişcare.*

Aşezați-vă din nou roată. Ştiți cum, v-am mai învățat o dată. Eu o să stau la mijloc pentru ca să aveți noțiunea de centru. E o noțiune pe care o ştie chiar şi cine stă la periferie. Luați-mă bine drept reper fix, că altfel puteți da cu jocul chix. Şi acuma, cu toții, cu toatele, începeți să mergeți de-a-ndărătele. Câştigă cine obține cel mai mult loc, că e un fel de joc de noroc. Unii dau într-o groapă şi cad, alții se ciocnesc de vreun brad, altul mai ştiu eu ce pățeşte, dar, până la urmă, unul răzbeşte. Hai, luați-o cu spatele, ca orbații, aici e mai ceva ca în cursa vieții. Cine se clasează pe locul întâi, va căpăta un ceai cu două lămâi.

3. *Jocul numărul trei, şi mai bogat în idei.*

Gata, refaceți cercul iute, după principiile bine ştiute. Scoateți ce aveți, batiste, năframe, testemele şi vă legați ochii cu ele. Dumneata, nu trişa, trage basmaua mai pe nas un pic, să nu vezi

absolut nimic. Logica jocului e clară: fiecare cu lumea lui interioară. Aşa, acum pun la mijloc o capsulă de Cico. Care o găseşti primul ridic-o. Primeşti premiu pentru strădanie o sticlă goală de şampanie. O valorifici şi poți să iei altă şampanie de trei lei. Cum? Regulile vi se par prea slabe? Atunci, înaintarea în patru labe. Aşa ca ursul. Cine se dă cap în cap, părăseşte concursul. Poc, poc, poc, poc, regret, n-ați avut noroc, ieşiți afară din joc. Aşa, au mai rămas doar doi. Poc, ieşiți afară şi voi. N-a fost să fie. Şampania îmi rămâne mie.

4. Jocul următor nu este deschis tuturor…

…ci doar celor ce ştiu să dea un prim ajutor. Cum, fiecare e priceput? Atunci refaceți cercul, ca la-nceput. Jocul e o adevărată încântare, se practică din alergare. Aşezați-vă cât mai dens şi luați startul pe circumferință, cu toții în acelaşi sens, cum credeți de cuviință. Întrecerea devine fierbinte, dacă încercați să-i puneți piedică celui dinainte. La gambă, la gleznă, la călcâie, totul e în picioare să nu rămâie. Morala poate oricine să o priceapă: ăl de nu-l vezi, din umbră te sapă. Grăbiți-vă să vă puneți adversarul jos, la fiecare minut rotația se întoarce pe dos. Cel care încă mai e pe picioare, va căuta răzbunare. Şi tot aşa, prin rotație, fiecare va fi călare pe situație. Cine pune ultima piedică, primeşte premiu o predică.

Pentru azi, destul v-ați distrat. Mâine o să vă-

nvăț, neapărat, alte jocuri, nu în cerc, ci în pătrat.

Urmează film

După ce şerpuieşte de nenumărate ori prin interminabila pădure de fagi, trenul cursă de persoane scrâşneşte jalnic din articulațiile sale metalice, locomotiva pufăie tot mai leneş, frânele gem prelung şi, în fine, întreaga garnitură formată din patru vagoane cu etaj opreşte la poalele muntelui. Gara lângă care şi-a întrerupt pentru un minut hodorogeala e abia mai mare decât un canton.

Puțini călători coboară la acest ceas de amurg. Ca de obicei, câțiva pensionari, agitându-se, dându-şi din mână în mână calabalâcul, strigându-şi partenerul de viață şi de vilegiatură, cicălind vreun nepoțel cu aere de domn Goe, trăgându-şi greu sufletul după aventura datului jos din tren, întrebând în dreapta şi în stânga unde e biroul de cazare, unde e izvorul numărul patru, unde sunt mofetele şi cum e sanatoriul.

Şeful stației, purtând cu demnitate însemnele profesiunii, adică o şapcă verde şi semnalizatorul de cale liberă, examinează cu un ochi expert stadiul vânzolelii, îşi priveşte fugar ceasul, apoi se îndreaptă cu paşi legănați către capătul peronului, schimbă două vorbe cu mecanicul de locomotivă, ridică bagheta sa magică şi trenul personal se urneşte zăngănindu-şi încheieturile ruginite, trage

un şuierat de bucurie şi se topeşte după prima curbă, înghițit de frontul pădurii.

Cam asta se întâmplă în fiecare seară în micuța stațiune balneoclimaterică. Mică, dar renumită pentru remediile sale împotriva afecțiunilor reumatismale, gastrice şi hepato-biliare. Miraculoasele ape minerale de prin partea locului sunt concurate în faimă numai de splendoarea priveliştii naturale. Dacă nu mă las furat de tentația descrierii ei, este numai pentru că la acest ceas de înserare nu se mai distinge mare lucru din peisajul înconjurător. Poate mâine dimineață…

Prin urmare, se lăsase o seară plăcută şi călduță, iar în cocheta stațiune despre care vă vorbesc înflorea liliacul, parfumul lui se amesteca savant cu efluviile de regina nopții, iar vilegiaturiştii trăgeau vârtos pe nări suava combinație de miresme. Nici muzica dulce a liniştii patriarhale nu era mai puțin încântătoare. Se auzea de departe hămăitul familiar al unui câine de pază, undeva o portiță neunsă scârțâia din balamale, din altă parte răzbătea hârâitul prietenos al unui aparat de radio portativ. Garduri străvechi, măcinate de o sciatică lemnoasă, trosneau la răstimpuri, foşnetul uşor al vântului prin frunze aducea o undă de poezie rustică pe care nu o putea tulbura nici măcar zornăitul unor zaruri divulgând o înverşunată partidă de table într-un chioşc de verdeață aflat pe aproape.

Ce mai, seara era cu totul şi cu totul plăcută. O

făcea încă şi mai interesantă panoul de afişaj al Casei de Cultură de pe strada mare, unde se lăfăia un carton pictat stângaci cu următorul text:

MÂINE SEARA
LA ORELE 19,30 ÎN SALA DE SPECTACOLE
VA AVEA LOC CONFERINȚA „CETĂȚEANUL
CONŞTIENT – FACTOR ACTIV ÎN LUPTA
CONTRA POLUĂRII DE DIVERSE TIPURI”
CONFERENȚIAZĂ: Prof. Dr. Doc.
ARISTIDE CUCU DE LA ICRSMSTCN
VA URMA
FILMUL ARTISTIC ÎN CULORI TREI
CARTUŞE PENTRU BILLY BILLIAMS
- intrarea liberă -

Vestea străbătu ca un curent electric alternativ comunitatea pensionarilor din stațiune. Urcă pantele până la vilele cocoțate cel mai sus, fulgeră prin parcuri din om în om, dădu o raită pe la cantine, se răsuci în jurul cozii pe coridoarele sanatoriului, trecu în picaj pe la mofete şi, în cele din urmă, se despleti în sute de comentarii de familie: „Mâine urmează un film de aventuri!”. „Mâine e o zi mare!”.

Primele talazuri ale mulțimii începură să se spargă în sala de spectacole proaspăt renovată. Lumea continua să între, ferind uşile pe care vopseaua încă nu se uscase de tot şi ştergând cu osârdie scaunele stropite de var când, în spatele

cortinei, luă naştere o dramă fără precedent în istoria respectivului aşezământ de cultură şi educație: profesorul doctor Aristide Cucu de la ICRSMSTCN telefonă că o supărătoare bronşită tabagică îl reține în acea seară la pat! Cum nu avea de unde să ştie că bronşita tabagică a ilustrului invitat era de fapt o scuză savantă pentru o anumită stare de spirit numită vulgar lene sau – eventual – lehamite, tovarăşul Aleodor Gurgui, directorul Casei de Cultură, fu cuprins de o panică irațională. Acțiunea înscrisă şi în planul lunar ferm trebuia să aibă loc cu orice preț! mai ales că în sală se aciuise şi un tovarăş venit în control inopinat de la centru. Asupra acestei primejdii Gurgui fusese avertizat prieteneşte de către un metodist ager cu care se afla în relații de serviciu ca de la unchi la nepot: („Şefule, fiți atent să n-o dăm în bară, l-am zărit în ultimul rând pe tovarăşu' Ilie Ilie!". „Chiar Ilie Ilie, eşti sigur?". „Chiar el, puteți să vă uitați prin gaura cortinei").

Lucrurile păreau să alunece spre un făgaş exploziv şi Aleodor Gurgui, sesizând un gust amar în cerul gurii, decise să iasă basma curată prin orice mijloace. Aşa că luă inițiativa să se ridice deasupra situației şi fugi glonț în biroul său directorial, unde îl aştepta de vreo oră criticul literar Eustațiu Nisiparu de la publicația de specialitate a factorilor poştali. Redutabilul critic îşi făcuse drum pe acolo spre a primi un plic cu drepturi materiale cuvenite pentru precedenta

conferință de pe agenda Casei de Cultură, adică expozeul având ca temă „Eroul pozitiv în literatura triburilor Know-how din insula Celebes şi implicațiile demnității acestuia asupra evoluției curentelor de opinie la cititorii tineri”.

Câteva clipe mai târziu, înghesuit într-un colț, transpirat şi gâfâind, Eustațiu Nisiparu se împotrivea cu mâini şi cu picioare ideii extravagante a directorului. Mai-mai să treacă amândoi prin geamul vitrinei cu trofee şi diplome obținute de formațiile Casei la felurite confruntări ale fazelor de masă.

— Nu, orice, numai asta nu, tovarăşe Gurgui! Eu îți spun şi îți repet că nu! Cum o să le vorbesc eu, filolog, despre „Poluarea de diverse tipuri”?

— Aşa, bine, îl convingea tenace directorul. La fel cum ați vorbit şi despre „Implicațiile demnității la tribul hau-hau”!

— Know-how!

— Tot dracul ăla e... O să vă suiți pe scenă şi o să vorbiți. Simplu.

— Ba nu-i simplu deloc. Ce-am eu cu poluarea?

— Dar eu ce am? Şi totuşi fac acțiunea!

— Fără mine!

— Ba cu dumneavoastră. Că altfel – trecu tovarăşul Gurgui la represalii – vă tai definitiv din lista de colaboratori ai Casei şi...

Nisiparu se făcu mic, ca un boxer care recepționează în plexul solar croşeul adversarului. Rezistența lui începu să evidențieze unele fisuri.

— Înțelege-mă, dragă tovarăşe Gurgui. Eu aş cuvânta acestor însuflețiți ascultători din sală, dacă aş cunoaşte tehnica de combatere a diferitelor tipuri de poluări. Dar n-o cunosc!

— Parcă ăia din sală cunosc! Sunteți om citit, critic la o publicație renumită, toți factorii poştali vă respectă, am văzut că v-ați ocupat chiar şi de o broşură despre „Raționalizarea tolbei poştale după criterii tematice, stradale şi în lumina urgenței întâi”. Ce, e mare scofală să vorbiți şi despre poluarea de diferite tipuri? Ăia tot moțăie şi-l aşteaptă pe dobitocul de Billy Billiams, din care nici măcar nu ne-a venit rola a doua. Unde mai pui că trei sferturi din auditori au dificultăți cu auzul şi poți să le cuvintezi orice, că ei înțeleg altceva.

Enumerând toate aceste considerente, Gurgui îl trase afară din birou pe nefericitul Eustațiu Nisiparu, îl târî de-a lungul coridorului şi-l îmbrânci pe scenă.

Un tunet de aplauze se rostogli bolovănos prin sala de spectacole făcând să se desprindă bucăți de tencuială de pe pereți. Aplaudându-l pe cel ce urma să le conferențieze, pensionarii căutau de fapt să-l flateze, să-l îmbuneze, aşteptând ca modestă răsplată scurtarea pe cât posibil a expunerii şi, corespunzător, apropierea orei de proiecție a filmului. Cu toate acestea câțiva bătrânei îşi strecurară discret în ureche aparatul auditiv, în speranța că poate vor afla ceva

amănunte inedite despre farfuriile zburătoare, despre Triunghiul Bermudelor sau măcar despre Yeti.

Dovadă că erau desprinşi total de realitate şi că nici măcar nu citiseră atent afişul de la intrare.

Eustațiu Nisiparu se înclină solemn, bău un pahar de apă şi atacă:

„Onorat public!

Încă din cele mai vechi timpuri cetățeanul conştient a dus o luptă permanentă, şi ea conştientă şi plină de răspunderi, împotriva poluării. Nu numai împotriva poluării intrinseci, cu caracter normal – ca să spun aşa –, ci a poluării de cele mai diverse tipuri. Astfel, în lucrarea sa cu acelaşi titlu, ilustrul cercetător danez Jorg Jorgenssen ne atrage atenția asupra unui amănunt care poate scăpa omului de pe stradă: membrii tribului Know-how din insula Celebes dădeau o mână de ajutor naturii în lupta sa cu poluarea, aruncând în ocean resturile menajere. Ei nu le aruncau însă direct în apă pentru a nu o murdări şi rupe astfel echilibrul ecologic, o, nu! mai întâi săpau o groapă în ea, apoi depuneau reziduurile acolo. Gestul simbolic al eroului popular Ruru-Mahara-Tinirau, primul care a procedat astfel, s-a repercutat şi în literatură, începând cu folclorul local, mai precis sub formă de strigături ritmice, însoțite de sunetul gutural al instrumentului muzical *banzai,* alcătuit din blană

de capră întinsă pe două bețișoare retezate scurt. În traducerea liberă pe care am încercat-o, textul ar suna astfel:

Războinicul conştient
Doborând duşmanul
Se fereşte permanent
De a polua tăpşanul.

Şi ce face el în acest scop? El ridică duşmanii doborâți pe tăpşan, îi duce acasă şi îi mumifică printr-un procedeu al cărui secret îl apără cu strictețe. Astfel utilul se îmbină cu plăcutul – pe de o parte mediul ambiant este epurat de inamicii reziduali, iar pe de alta mumiile ridicate în vârf de par pe platoul central al habitatului tribal alcătuiesc o veritabilă galerie de artă naivă.

Simțul ecologic dezvoltat al know-how-ilor transpare până şi din cântecele de dragoste ale tribului, ajunse până la noi prin bunăvoința unui matelot olandez debarcat cu forța pe insulă pentru insubordonare față de căpitanul goeletei „Groote Haven”. Iată o asemenea nestemată folclorică redată de marinarul ajuns octogenar şi revenit în cârciumile Amsterdamului natal:

Frumoasa Uzuu-Papeete
Curăță în prag crevete.
Mâinile ei adună cojile, oi – oi,
Depunându-le la groapa cu gunoi.

Frumoasa mea cu nas turtit,
Nu lăsa gunoiul neacoperit,
Ca duhoarea la cer să nu se suie
Supărându-l pe zeul Raro-Rurue!

De unde rezultă că atitudinea activă a omului în problema poluării atmosferice e cu mult mai veche decât fabricile de ciment...”

În vreme ce Eustațiu Nisiparu îşi dezvolta avântat punctele de vedere, tovarăşul Ilie Ilie, tolănit comod în ultimul rând al sălii, dădea aprobativ din cap în semn că da, aşa da, iată o conferință serios documentată, ca la carte, aşa ar trebui lucrat şi la alte case de cultură, păcat că nu toți metodiştii au simțul acțiunilor valoroase, cu un bogat conținut educativ, va trebui să generalizăm experiența tovarăşilor Gurgui şi Nisiparu, da, da, voi menționa această propunere la sfârşitul dării de seamă...

Contemporanii primelor decenii ale veacului picotau fericiți: conferențiarul avea o voce cultivată, egală, monotonă, ca un cântec de leagăn al tribului Know-how; nu mai putea să dureze mult şi avea să vină filmul cu Billy Billiams şi cartuşele sale, de afară răzbătea mirosul acela suav de regina-nopții, viața e frumoasă şi tihnită, ce bine se petrece la băi, la băi!

În seara aceea proiecționistul fusese însă invitat la o nuntă, aşa încât filmul fu amânat pentru o dată ce urma să fie anunțată ulterior.

Un scorpion pe malul Mării Negre

Stau întins pe nisip, ca o clătită care îşi aşteaptă umplutura. Şi simt cum fierbințeala razelor de soare îmi lucrează asupra epidermei şi mi se infiltrează în țesuturi, toropindu-mă. Valurile se îndeamnă necontenit spre țărm, iar rumoarea lor îmi mângâie ritmic auzul.

E o minunată zi de vară dintr-un minunat concediu petrecut pe minunatul litoral al minunatei noastre Mări Negre.

— Eşti porc, dragule!

Briza aduce spre mine crâmpeie din dialogul tinerilor soți care se bronzează pe o saltea gonflabilă la doi paşi de mine.

— Nu se poate, zice el ridicându-se într-un cot.

— Ba da, scumpule. După zodiacul chinezesc eşti porc. Iar eu sunt şobolan.

Mă întorc pe partea cealaltă, dezamăgit. Credeam că voi surprinde niscai scene picante dintr-un scandal de familie şi, când colo, ei discută despre zodii!

Aproape toată lumea discută astăzi despre zodii. E de bonton. E o molimă care se răspândeşte mai abitir decât gripa. E un moft cu ifose intelectuale şi ştiințifice, la îndemâna oricui care nu are date intelectuale şi formație ştiințifică.

De câteva ori pe zi, oameni pe care îi întâlnesc din întâmplare, la restaurantul cantină sau la

duşurile de pe plajă, în minicarul care leagă stațiunile litoralului sau la bowling, în apă sau pe faleză, mă întreabă când m-am născut, la ce oră şi în ce loc anume. Sunt măgulit de acest interes pentru umilele mele obârşii, dar asta nu mă scuteşte să ascult cu gura căscată cele mai extravagante concluzii pe care interlocutorii mei ocazionali le formulează pe baza coordonatelor naşterii mele.

— Eşti mare, dom'le, îmi zice plină de admirație vânzătoarea de la automatul de înghețată. Combinație ca a dumitale, scorpion cu cal, mai rar. În sezonul ăsta mi-au trecut mii de oameni prin față, da' niciunul n-are combinația dumitale. Ăsta e semn de virilitate, nu glumă.

Şi-mi face cu ochiul, mai dulce decât înghețata pe care o serveşte. Nici nu e greu, înghețata n-are zahăr aproape deloc.

Plătesc şi o şterg repede, înainte ca vânzătoarea să-mi facă tot horoscopul. Nu e nevoie, s-au oferit alții înaintea ei. Un „astrolog de serviciu", pe care destinul mi l-a adus în cale, fusese casierul care mi-a numărat în palmă banii de concediu. Nici nu ştiu cum putea să numere una şi să vorbească despre alta. Mă privea în ochi, degetele filau teancul de bancnote şi, în acelaşi timp, îmi turuia o caracterizare halucinantă:

„Spiritul: cunoaşte faze de desfrunzire şi de renaştere. Fixează energiile (asta e bine, gândeam, fiecare om umblă să facă rost de energie, de unde

poate). Forță generatoare magnetică. Se lasă în voia instinctelor şi aspiră să devină mai pur. (îmi place, prin satisfacerea instinctelor spre puritate, iată deviza!) Dialoghează cu spiritele celeste. (La mănăstire cu mine...) Copleşit de impresii, de sentimente refulate. (Haida-de, aici instinctual, dincolo refulat, ce contradictoriu spirit am!). Poezie a profunzimilor. (Eu, Rilke, Ion Barbu! Suntem câțiva...) Dorință şi voință. (Cred şi eu, tremur de nerăbdare să-mi dea mai repede banii).

Corpul (Aoleu, am şi aşa ceva). Impulsuri violente, adeseori neexteriorizate (Are dreptate, îmi vine să-l iau la palme, dar mă abțin). Patologie: colonul, alergii nazale, rinite, fistule (Şi când colo pe mine m-a apucat durerea de cap...). Perioade de langoare, dar şi tresăriri de vioiciune excepțională (Cine n-are?...). Musai să beau lichide slab mineralizate (Apă gazoasă deci, mai slab mineralizată nu cunosc alta). Iubirile (Acum să te ții!). Secrete şi morale (Uf, am scăpat. Cât p-aci să-mi strice referințele). Clandestinitate violentă, seducție fatală (Casanova e un dulce copil...). Indecență a misterului (Clar: n-am înțeles nimic). Viața spirituală poate ține însă totul în frâu (Poate ea, săraca, dar oare vrea acest lucru?).

Frumusețea: privire tulburătoare şi fixă (Ceva ca la nebuni sau ca la cobre). Trăsături puternic marcate (Unde le-o fi văzând, că doar la mine se uită!). Talia pare mai impozantă aşezat, decât în picioare (Repede, un scaun!). Şolduri feminine

(Unde eşti, Rubens, să-ți pozez?).

Sfaturi (Se putea să fiu scutit de ele?). Să pun bază pe medicina naturistă (Iată, în fine, ceva de bun simț). Să-mi completez carențele de calciu, sulf şi fosfor (Fosfor înghit destul când îmi aprind țigara, dar restul, de unde să iau restul?). Instinctoterapie şi yoga (Amândouă de-a valma sau pe rând?). Barbiturice indispensabile primăvara şi toamna (Bine măcar că acuma, vara, am linişte...)".

Stăteam ca prostit, cu banii de concediu în buzunar, întrebându-mă căror cerințe trebuie să le acord prioritate în cele 25 de zile libere la care am dreptul prin lege. Să-mi fac bagajele pentru o exploatare de sulf, spre a-mi completa carențele? Să aleg Harghita şi apele ei slab mineralizate? Sau Agapia şi varianta dialogului cu spiritele celeste? Să-mi pun în valoare seducția fatală la Sovata? Sau printre nudistele de la 2 Mai? Să sparg butuci pentru a-mi exterioriza impulsurile violente?

Derută totală. Spiritul părea să îmi treacă prin una din acele faze de desfrunzire despre care mă prevenise casierul. Am ales totuşi marea, pentru poezia profunzimilor. Deşi salvamarul veghează să n-o cunoşti prea îndeaproape...

Ultimele frunze ale spiritului au căzut când am aflat dintr-o revistă străină, răsfoită febril, că lucrurile sunt cu mult mai complicate decât la casierie. Deşi copleşit de sentimente refulate, unul ca mine adoră orice manifestare publică unde se

reunesc mulțimi de oameni. În ciuda şoldurilor feminine, vocația mea e sportul de performanță. Fiind mai impozant când stau jos, pot obține succese notabile în politică, unde abilitatea mea ieşită din comun e dublată de o lipsă de inteligență pe măsură. E adevărat, sunt violent şi clandestin în relațiile cu, hm, mă rog, dar slab ca o mămăligă, orb în dragoste, din care cauză toate calitățile nu mă pot opri să eşuez în viață. Sentimentele refulate se exprimă prin extrovertire. Iar acea privire tulburătoare şi fixă de care eram atât de mândru se datorează în exclusivitate pasiunii de a mânui bani, ca un egocentrist ce sunt, gata să intervin oricând în favoarea rezolvării problemelor altora.

— Aha, sunteți cal, mă cataloghează sora medicală de la fişierul policlinicii cu plată, după ce îmi examinează datele de pe buletin. În ce problemă la noi?

Pielea mea băşicată de soare şi nasul cojit nu lasă niciun dubiu.

— Poate îmi dați ceva pentru arsuri…

— Nu pielea, rinichii trebuie să vi-i îngrijiți, mă avertizează sora, neglijând total păsul meu. În privința asta, horoscopul e limpede: rinichii.

Recepționerul hotelului ZODIAC, care nu ştiu ce trebuie să-şi îngrijească, se ocupă şi el de destinul meu.

— Îl aveți pe Pluto în casa morții. Feriți-vă să băgați aparate electrice în priza din cameră. Nu

călătoriți pe scara troleibuzului. Evitați hidrobicicletele, sunt fisurate şi nu se ştie... Şi, mai ales, refuzați escalopul cu ciuperci, specialitatea bucătarului şef de la restaurantul nostru. Pentru următoarea săptămână vă avertizez de o conjuncție nefavorabilă. Fiți cu ochii în patru...

Am fost cu ochii în opt, ceea ce nu m-a scutit de conjuncție. Recepționerul m-a anunțat că trebuie să-mi fac bagajele şi să mă mut într-o cameră de la ultimul etaj. Sosise un grup nou de turişti cu prioritate.

Noroc cu fotograful ambulant de pe plajă, cunoscut îndeobşte sub numele de „pozaru". Am încropit cu el un dialog instructiv, la umbra panoului reprezentând şalupa „Căprioara" şi folosind ca fundal celor care doresc să se imortalizeze în chip de lupi de mare. După ce m-a tras de limbă în legătură cu data şi locul naşterii, fotograful m-a ridicat pe un soclu foarte înalt (şi pe care, trebuie să spun cu toată modestia, îl merit), comunicându-mi că sunt confrate de zodie cu Cicero, Rembrandt, Carol cel Mare, Roosevelt şi Aldous Huxley, toți indivizi populari, muncitori, sangvini şi egoişti. Dar şi cu regii care, lucru deloc întâmplător, au abdicat.

Rețin din pledoaria lui că tronul nu e de mine, primesc nota de plată pentru pozele pe care mi le-a administrat în timp ce flecărea şi mă arunc în valuri bântuit de sentimente contradictorii.

— Hei, sinucigaşule, strigă la mine un tip voinic şi bronzat dintr-o barcă. Nu vezi că ai depăşit linia geamandurilor?

Îmi întinde vâsla şi mă ajută să mă cațăr peste bordajul bărcii.

— Dacă îmi spui când te-ai născut, am să ghicesc de ce ai vrut să-ți iei zilele, îmi promite el cu mândrie, scoțând la iveală un caiet cu coperți ponosite, albite de sare.

Îmi declin ca un automat datele.

— Balanță, zice zdrahonul, lăsând vâslele slobode. Puteam să jur. Nehotărâre, instabilitate. Balanța e mama sinucigaşilor, crede-mă, cunosc la înecați.

Protestez, gesticulez, vociferez că nu sunt balanță, că forța mea generatoare magnetică e tipică scorpionului, barca se clatină sub impulsurile agitației mele jignite, se apleacă dintr-o parte în alta ca o adevărată balanță.

— A, n-ai aflat încă? se miră salvmaristul de ignoranța mea gălăgioasă.

— Ce să aflu?

— De o săptămână s-au schimbat zodiile. A comunicat oficial madame Soleil, la Paris. Toți ne mutăm în zodia precedentă. Nu scapă nimeni.

Cerul s-a năruit peste mine. Într-o singură clipă, am pierdut tot: psihologie, temperament, seducție, privire fixă, yoga şi barbiturice. Şoldurile mi s-au transformat în bărbie cu fosetă. Nasul mi-a devenit mic, cu nările dilatate şi mobile. Noile buze

cărnoase pe care le-am dobândit instantaneu se fac instrumentul unei elocințe frivole. Opun puternicelor vânturi ale destinului bietul zefir ăl sufletului. Mi-am pierdut complet prestanța pe scaun, iar punctele nevralgice mi s-au deplasat în vertebrele lombare şi în lobul occipital stâng. Mă devastează euforii amoroase frecvente şi, în materie de sărutări, sunt insațiabil. Las baltă sportul şi mă reprofilez pe activități artistice. Trădez medicina tradițională, în favoarea homeopatiei, acupuncturii şi tai-chi-chuan-ului. Brusc, mi-am pierdut orice interes pentru zahăr.

Revin la mal alt om. Pot aştepta toamna liniştit – adio insomnii, locul lor va fi luat de puseuri congestive.

Iar număratul banilor nu mai îmi spune nimic, absolut nimic. Oricum, e ultima zi de concediu şi i-am isprăvit. Cât despre abdicarea de la tron, o să mă mai gândesc…

Cu trimaranul în Galapagos

Văru-meu, Mumu, e medic la Sulfatele. Băiat tânăr, zdravăn şi frumos, a fost repartizat acolo, împreună cu nevastă-sa, Ligia, care e farmacistă. După trei ani în care şi-a arătat ataşamentul pentru cauza lui Hippocrat şi s-a făcut iubit de toți sulfătenii, Mumu a fost uns şef de dispensar. Face de toate, cum se cere la țară, iar Ligia nu se lasă mai prejos. Pe scurt, o familie căreia i s-a dus

buhul, ajungând un punct de interes până şi pe agenda unui hârşit reporter de la televiziune.

Într-o zi, punctul de pe agendă a devenit de actualitate; reporterul şi-a strâns echipa de filmare cu scule cu tot, au cerut o maşină, nu li s-a aprobat – graficul de transport fiind copios depăşit – aşa că s-au cățărat într-un personal puturos şi supraaglomerat şi hai la Sulfatele.

Filmarea a decurs în bune condițiuni, interviul cu cei doi medici fiind amplu ilustrat cu imagini din viața nouă a satului şi a celor doi eroi de reportaj. Mumu făcând vaccinarea antitifică a populației rurale; Ligia pisând granule într-un mojar; Mumu vopsind personal gardul dispensarului; Ligia mulgând vaca; Mumu luând cuvântul la o şedință a primăriei; Ligia lipind poze la gazeta de perete; amândoi în câmp la cules cartofii C.A.P.-ului; şi iar, Mumu luând tensiunea unui pensionar forestier; Ligia citind cu mare dificultate o rețetă scrisă de soțul ei; Mumu scoțând apă din fântână; Ligia participând la recensământul animalelor; Mumu prezentând aparatului de filmat doi castraveți giganți din grădina de legume proprie; Ligia citind o frumoasă poezie la căpătâiul unui copil bolnav de pojar; amândoi în câmp la cules cartofii C.A.P.-ului, această ultimă imagine revenind ca un leit-motiv al reportajului, dată fiind actualitatea stringentă a problemei. Câteva aspecte din căsuța frumos aranjată a celor doi soți întregeau o impresie

convingătoare despre o familie exemplară, puternic ancorată în problemele obşteşti şi oferind prin muncă un veridic exemplu personal.

Odată încheiată trebuşoara, reporterul şi echipa s-au arătat disponibili pentru o modestă cină la domiciliul eroilor care, în semn de delicată recunoştință pentru imortalizarea lor pe celuloid, au pus la bătaie oarece rezerve solide şi lichide din beci, provenite din onorariile în natură dobândite cinstit de la pacienți.

S-a mâncat vârtos, s-a băut fără farafastâcuri, iar gazdele au completat (neoficial) cunoştințele reporterului despre viața la Sulfatele, vorbind despre unele greutăți care ar fi putut impieta asupra unor aspecte din film, dar care mai există, le cunoaştem cu toții şi n-are rost să mai stăruim asupra lor, că asta e situația, tovarăşe.

După şase pahare de grasă de Corcodel, din viile limitrofe comunei, reporterul a trecut şi el la destăinuiri, că nu e destulă peliculă, că timpul de filmări e cum e, că a făcut un documentar despre cuibăritul pitpalacilor care nu a fost încă difuzat pe ecran şi zace în filmotecă, deşi e ceva nemaipomenit, „domnule!” Noroc cu hobby-ul lui, că mai uită de probleme. „Ce hobby, pitpalacii?” a întrebat Mumu. „Care pitpalaci, frate! a exclamat reporterul. Ce fac eu în timpul meu liber, nu e la îndemâna oricui”. „Aşa e, a încuviințat şi sunetistul echipei, nea Aristotel e oaia neagră a Televiziunii”. Ligia, specializată şi în oi, că tunsese

câteva pentru a-şi preda cantitatea de lână contractată cu statul, şi-a tras scaunul mai aproape cuprinsă de un interes viu. „Da, a precizat reporterul Aristotel Pleşcan, căci despre el era vorba. Numai bube în cap am de pe urma navigației solitare.”

Mumu a rămas cu bucata de crap chinezesc în gât (cel autohton bucurându-se de perioada pescuitului prohibit) şi a tuşit de câteva ori, roşu la față, înainte de a întreba cu respectuoasă uimire: „Navigație… solitară?!?” „Ce te miri aşa, doctore, mai suntem şi din ăştia care luăm mările în piept!”. Şi reporterul a prins a povesti cum îşi ia el concedii fără plată, pentru a face călătorii de unul singur, ba pe Mediterana, ba chiar şi dincolo de Gibraltar. Cum se zbate el să obțină aprobări de toate felurile, din care cel mai greu se obține acceptul şefilor săi de la serviciu, care îl invidiază şi îl amenință mereu cu punerea pe liber, că toți se spetesc muncind pentru micul ecran, numai el, chipurile, ar trage chiulul sub pretexte puerile. „Dar eu stau şi mă întreb, a spus reporterul cu un abur filosofic în privire, cum de or fi colegii ăia ai mei atât de invidioşi, că sunt o armată de oameni şi nici nu se simte dacă unul îi calcă pe urma lui Chicester şi lui Alain Bombard”. „Ăştia cine mai sunt?”, a vrut să afle Ligia. „Zeii navigației solitare, au devenit celebri pe tot mapamondul pentru isprăvile lor într-o coajă de nucă, de-a lungul şi de-a latul oceanelor.

S-a lăsat un moment de relativă tăcere meditativă, în care se auzeau doar fălcile acționând asupra bucatelor. Apoi, deodată, Aristotel a aruncat o bombă. „Doctore, a zis el, nu vrei să vii cu mine în Galapagos?” Mumu s-a uitat la el cu un aer năuc, apoi l-a rugat să repete întrebarea, ca să-i priceapă mai bine semnificația. „Dom’le, e vorba de o expediție în Galapagos, la primăvară. Ceva sub egida U.N.E.S.C.O., sau a institutului de oceanografie, nici eu nu ştiu prea bine. Cert e că barca e deja în construcție, într-un şantier naval, la Dunăre”. „Barcă?” s-a minunat Ligia. „Ei, aşa zicem noi, navigatorii. De fapt o să fie un trimaran. Asta e un fel de trei bărci, legate cu o punte, după o idee mai veche a papuaşilor. Trimaranul are o stabilitate fenomenală, ceva ce nu există”. „Şi mergi dumneata singur cu trei bărci?” s-a mirat Mumu. Aristotel a râs cu superioritate, şi-a aprins o țigară şi a dat explicații. „O să fim cu toții şapte, dar până acum n-am prea găsit ofertanți. Galapagosul nu e Sulfatele, e tocmai pe partea cealaltă a Pământului. Pe mine m-au solicitat să fac pentru „Teleenciclopedie” un film cu iguane şi broaşte țestoase, care mişună pe insulă. Ştii, faună relictă. Başca drumul, care e un subiect a-ntâia de reportaj. Cum am experiență de navigație…” „Şi eu ce să fac pe trimaranul ăla al dumitale?” „Cum ce să faci? Medic, dom’le. La nevoie şi naturalist. Dacă n-ai un medic în Pacific, e nenorocire. Te

pasc primejdiile de pretutindeni şi eşti dezarmat. Oricând e nevoie de îndreptat un braț luxat, de tratat un scorbut, de readus *în* simțiri un înecat. Cine să facă asemenea lucruri de strictă specialitate, dacă nu un doctor tânăr şi voinic ca dumneata. Şi pe urmă, a plusat Aristotel, ia gândeşte-te, ce publicitate extraordinară îți faci cu o călătorie în Galapagos. Un medic trans-pacific aici, în Sulfatele! Vor veni la dumneata ca la Maglavit pacienți, ziarişti, curioşi de tot felul, amatori să vadă şi să pipăie minunea. Prestigiul dumitale în rândul sătenilor va creşte enorm, vâr mâna în foc pentru asta.” Mumu a tras cu coada ochiului înspre nevastă-sa pentru a-i surprinde reacțiile la neobişnuita propunere. „Ştii, iubito, a tatonat el terenul, mă gândesc că am putea încerca... dacă nu ai nimic împotrivă...” Ligia s-a înnegurat şi a emis un „hâm” amenințător. Doctorul a continuat imediat, turuind o baterie de argumente. Că pentru un om tânăr e o ocazie extraordinară de a vedea lumea, că din punct de vedere profesional câştigul de experiență e indubitabil, că astfel poate şi el să fie de folos marii ştiințe, că eroismul, că exotismul... „Că erotismul”, i-a retezat-o scurt Ligia. „Adică nu te cunosc eu, ce-ți stă ție în minte? Să faci pe cocoşul cu toate depravatele alea din porturile lumii. Polineziene, tahitiene, hawaiiene, ai?”. „Vai de mine, s-a apărat cu indignare Mumu, cum poți să crezi aşa ceva? Tot ce are expediția în vedere sunt

doar broaştele țestoase, nu-i aşa, nea Aristotel?”. Reporterul a încuviințat, precizând însă că mai pot apărea şi alte vietăți cum ar fi iguanele, dar că ei şi barca lor vor evita sistematic toate porturile, tocmai ca să fie în afara tentațiilor ieftine. „Şi pe urmă, a insistat Mumu agățându-se disperat de idee, puțină celebritate ne-ar putea ajuta să ne transferăm la o policlinică orăşenească, ba poate chiar la un spital mare din Bucureşti...” „Lasă prostiile, dragul meu, a pufnit disprețuitoare Ligia. N-o să te transfere nimeni la Bucureşti, mai degrabă o să te ardă cu o sancțiune că, în loc să îngrijeşti țăranii care ți-au fost încredințați, umbli după potcoave de cai morți. Să-ți fie limpede, ori eu, ori broaştele alea oribile, alege. Dacă te potriveşti la aiureala dumnealui – aici Ligia a fluturat mâna dreaptă la tâmplă într-un mod semnificativ – între noi totul a luat sfârşit. Decât văduvă, mai bine divorțată”.

Şi brava farmacistă, abdicând de la îndatoririle protocolare de gazdă, a părăsit cu demnitate încăperea. Mumu s-a făcut mic în scaun şi l-a privit pe reporter consternat, ridicând din umeri în chip de neputință. „Şi eu am probleme cu a mea”, l-a încurajat platonic Aristotel, într-un gest de solidaritate bărbătească. Şi asta a fost tot. Mumu a abandonat cu tristețe proiectul Galapagos.

Mumu da, dar eu nu. De la bun început însă. Doresc să clarific câteva probleme, ca să nu fie nicio confuzie.

1. Nu am fost niciodată în Galapagos, nu am rude acolo şi nu mă trage deloc ața să mă duc în acel loc de la antipozi.
2. Am oroare de broaştele țestoase.
3. Habar n-am să înot şi orice legănare a unei bărci îmi produce amețeli cumplite.
4. Socrul meu mai are, în afară de mine, încă un ginere.

De ce l-o fi plăcând socrul meu pe celălalt ginere, nu pot să-mi explic. Mă străduiesc din răsputeri să-i intru în grații, dar el nimic. Tot ce e mai bun, pentru cumnatu-meu. Pe el îl dă mereu de exemplu. Pe el îl ajută. Pentru el uzează de diverse relații. Ce mai, eu sunt pe toate planurile piua a doua. Bănuiesc că motivul principal e nepoțelul pe care Florică, rivalul meu, l-a realizat în beneficiul familiei. Mie nu mi se iartă că nu am avut prestație de acest tip.

Mai ales de când tatăl micuțului a plecat să lucreze pe un şantier al A.R.C.O.M-ului într-o țară foarte tropicală, socru-meu – sau Melone, cum îi spun cei apropiați, – suspină mereu cu ochii în lacrimi după cel aflat la datorie atât de departe. Pe mine abia dacă mă mai observă. Sigur că, situația părându-mi-se inechitabilă, am încercat prin toate puterile să recâştig terenul pierdut. Am mers până acolo, încât i-am dăruit lui Melone cel mai bun costum al meu. Degeaba. L-a luat, a zis mersi şi a adăugat: „Când s-o întoarce acasă bietul Florică, i-l dau lui, că i-o fi tare greu acolo, singur printre

străini”…

Nu trebuie să mire pe nimeni că, în aceste condiții, am început să fiu asaltat de gânduri veninoase. Stăteam noaptea şi țeseam o sumedenie de planuri diabolice. „Da’ mai dormi şi tu, dragă, ca oamenii, destul te speteşti la serviciu”, îmi zicea Anemona, consoarta, observând grijulie că mă apasă o taină. Dar eu, tot cu ochi în tavan. „Nu cumva te paşte o retrogradare, doamne fereşte?” „Nu, iubițico, la birou e linişte şi pace.” „Atunci, ce ai?” „N-am. N-am somn şi gata, nu te preocupa”.

Mă tot suceam şi învârteam după o idee salvatoare, în stare să înmoaie inima rece a lui Melone. Uite, de pildă, cu puțin noroc aş putea să am parte de un incendiu care să ne mistuie apartamentul, iar eu înfruntând vitejeşte sinistrul aş salva-o pe Anemona de la o moarte sigură. Doar e fiica lui, nu? Dar deşi dețin o mai veche asigurare de bunuri încheiată la A.D.A.S., liniştea nu ne-a fost tulburată niciodată, nici măcar de o banală inundație plecând de la cada băii, darămite de un incendiu în toată regula. Sau aş putea să dau buzna cu automobilul într-un castan de pe bulevard, ceea ce iarăşi, cu puțină şansă, m-ar transfera temporar într-un salon de spital. Poate că priveliştea pe care aş oferi-o, cu capul şi membrele înfăşurate în ghips, ar deştepta o vagă undă de simpatie în pieptul socrului meu. Dar nu, parcă-i văd pe Melone rânjind satisfăcut şi rostind

o memorabilă frază în genul: „Aşa-i trebuie, dacă e iresponsabil. Florică n-ar fi comis niciodată aşa ceva, doar are un copil de crescut”.

Am examinat şi alte variante: o detaşare de serviciu într-un cătun din podişul Moldovei, răpirea nepotului cu pricina, situarea pe un loc fruntaş în întrecerea socialistă şi chiar schimbarea chipului printr-o operație de chirurgie estetică. Toate însă presupuneau fie eforturi prea mari, fie riscuri a căror compensare nu era deloc certă. Şi poate că încă mi-aş mai fi frământat mințile şi în ziua de astăzi, în căutarea soluției ideale, dacă, pe la începutul iernii, nu m-ar fi vizitat, cu totul întâmplător, văru-meu Mumu. Venise dăruindu-mă cu ouă, făină, afumătură de porc şi o glajă de palincă, bunuri care, se pare, îi prisoseau. Dar, toate aceste bunuri unanim respectate de omul gospodar şi-au pierdut mare parte din importanță atunci când medicul din Sulfatele mi-a povestit, între alte amintiri ale stagiaturii sale, şi recenta istorie cu ispita Galapagosului. Atunci m-a fulgerat o idee diabolică, de nota zece. L-am întrebat franc pe Mumu dacă ştie să păstreze o taină şi să colaboreze la o farsă. „Eu?” a zis Mumu cu mândrie nedisimulată.

„Păi, medicul e ca duhovnicul, taina se îngroapă în el pe vecie!” „Asta e bine, e foarte bine”, l-am lăudat eu, după care i-am explicat pe îndelete ce am de gând să fac şi cum trebuie să răspundă, dacă o anumită persoană îl va întreba un anumit

lucru.

„Tată socrule, ține-te bine, am o veste mare. Eu şi cu Mumu plecăm la primăvară în Galapagos” Helene s-a uitat la mine cu ochi mari, neînțelegând nimic. „În ce județ e asta”, a cerut el precizări. I-am explicat că asta nu e în niciun județ, asta este o insulă în Oceanul Pacific unde sunt câteva broaşte foarte interesante pe care dorim să le studiem îndeaproape. „Ha!” a făcut el neîncrezător. „Şi plecați voi doi singuri în Papagalos? Pe jos?” „Nu plecăm pe jos, am răspuns demn, plecăm cu o barcă realizată de şantierul naval gălățean. Şi nu suntem singuri. Vom fi şapte”. Melone a izbucnit într-un râs cu lacrimi, care i-a aburit ochelarii. „Tu, mă? Tu şi cu nebunul ălălalt în Papagalos? Păi ce, tu eşti Florică? Tu habar n-ai să înoți!” – şi continua să râdă de se cutremura masa la care stam. Adevărul e că nu ştiu să înot. Orice apă mai lungă de doi metri, mai lată de un metru şi mai adâncă de cincizeci de centimetri îmi depăşeşte capacitatea de coordonare a mişcărilor. Dar lipsit de curaj nu sunt. Acum câțiva ani am coborât Mureşul, tot cu o barcă, de la Reghin şi până la Arad. Au scris şi ziarele de mine, lucru pe care am ținut să i-l reamintesc înțepat şi socrului meu. Acesta a devenit dintr-o dată grav, amenințător chiar. „Pacificul nu e Mureş. Acolo dacă răcneşti după ajutor, nu vine nimeni să te tragă afară din apă. Acolo trebuie să înoți, nătărăule!” A fost rândul

meu să-i dau o replică usturătoare. „Tare-aş vrea să-l văd pe Florică al dumitale, traversând Pacificul înot, printre rechini. Că înoți, că nu, acolo nu mai are nicio importanță. Cum ne-o fi soarta. Dar de dus, mă duc. Parisul merită o liturghie”. Melone n-a înțeles ce legătură are Parisul cu broaştele, dar s-a convins că hotărârea mea e luată, ceea ce l-a făcut dintr-o dată să pălească. Îi trecuse cheful de râs. A început să scoată din tolbă fel şi fel de argumente raționale împotriva pianului meu nebunesc. Am avut răspuns la toate. I-am explicat că alături de mine vor fi navigatori destoinici şi chiar un medic, Mumu, care de câteva zile studiază intens tipologia bolilor şi accidentelor nautice, precum şi remediile care se impun în fiecare caz. „Poți să-i dai un telefon şi să-l întrebi, dacă pe mine nu mă crezi”, am turnat eu gaz peste foc. Melone a pus imediat mâna pe telefon şi, după un schimb de replici tari cu Mumu, a revenit roşu la față, ca un coral din Pacific. „Ala e la fel de nebun ca tine, o ține sus şi tare că expediția asta nenorocită va fi lucrul cel mai important din viața lui”. „Are dreptate, şi eu gândesc exact la fel”. Melone a schimbat tactica, făcând uz de resursele mele sentimentale: „Bine, mă, dar la noi nu te gândeşti? Cum o să stăm noi toți fără veşti de la tine? Florică ne scrie la fiecare două săptămâni, că e băiat bun”. „Şi eu o să vă scriu, şi o să vă trimit mesajele mele de băiat bun prin sticle azvârlite în ocean. Curenții

le vor îndrepta în diferite părți ale lumii, de unde alți băieți buni care le vor găsi le vor trimite înspre voi. Nicio problemă”. A mai încercat socru-meu un ultim tun sentimental, referindu-se la nevastă-sa care are diabet şi care nu va rezista cu ambii gineri plecați pe alți coclauri solizi sau fluizi ai planetei. N-a ținut. „Trebuia să vă gândiți la asta înainte de a-l trimite pe Florică să muncească şi să facă parale în Africa. Acum e prea târziu.”

Ne-am despărțit pe un fond de tensiune majoră, el aruncându-mi că o să vorbească numaidecât cu nu ştiu care amiral, să ne interzică prostia asta fără margini, iar eu amenințându-l că, dacă face aşa ceva, iese conflict cu forurile patronatoare ale expediției, fapt de care va trebui să dea socoteală în fața organelor de resort.

Îmi îndeplinisem o jumătate din plan, lăsându-l pe Melone pradă unei mari agitații. Era momentul acum să desăvârşesc întreaga urzeală. Am dat o fugă la şcoala unde învață Titinel, băiatul lui Florică şi odorul dulce şi răsfățat al bunicului Melone. L-am aşteptat în recreație şi zece minute mi-au fost arhisuficiente ca să-i fac capul calendar cu perspectiva unei expediții aventuroase pe ocean şi în insula poveştilor, Galapagos. I-am spus că expediția nu poate pleca fără un copil viteaz ca el, că navigatorii îşi pregătesc generația de mâine chiar la fața locului, pe ocean. I-am mai adăugat câteva mici amănunte de culoare despre încântătoarea viață de pe Galapagos, adevărat

paradis al copiilor, unde săptămânal se organizează curse călare pe broaştele țestoase, premiul fiind o minge de fotbal cu autografele tuturor jucătorilor echipei de fotbal Steaua Bucureşti. Asta l-a dat gata definitiv, căci puştiul m-a întrebat numai atât: „Când plecăm, ca să am timp să-mi cumpăr labe şi mască de înotător subacvatic”. „Să-ți iei neapărat şi arbaletă, l-am îndemnat eu. Iar cu mâncarea acolo nu e nicio problemă, bananele şi portocalele le culegi cu mâna din pom”.

Odată această mică trebuşoară îndeplinită, m-am liniştit şi am început să aştept răbdător roadele întregii strategii. Am pus-o la curent şi pe nevastă-mea, Anemona, care a supervizat cele înfăptuite. N-au trecut decât trei zile şi m-am trezit cu Melone acasă. Era moale şi calin ca o căprioară. S-a interesat aşa, într-o doară, despre ce mai facem şi ce probleme avem. Apoi a scos dintr-o sarsana un mixer multifuncțional şi electric pentru bucătărie. A vrut să ştie dacă nu cumva am dori şi un televizor color, că are el undeva o relație… Apoi a intrat în subiectul ce-l rodea, abordându-l cu cel mai desăvârşit duh al blândeții. „Uite, băiatul tatii, m-am gândit eu bine, sunt mândru că vrei să participi la o expediție atât de grea şi de importantă pentru ştiința mondială. De acord, că eşti dotat cu toate calitățile pentru succesul deplin al acestei aventuri ştiințifice. Dar poate că ar fi mai bine să rămâi acasă, înconjurat

de căldura celor dragi care, în egală măsură, te iubesc şi te respectă. Ştiu, poate că acasă ți-a fost greu, poate că ai simțit nevoia unei evadări spre exotic, dar noi toți vom veghea de acum înainte să nu-ți lipsească nimic şi să ai parte de acea mulțumire sufletească etc... etc...”

L-am ascultat în tăcere, mulțumindu-i în gând de o mie de ori lui Titinel care, în inconştiența lui copilărească, apucase să-i turuie lui Melone, ațâțat de perspectivele amețitoare, călătoria fără seamăn în care îl va lua unchiul lui.

„Mă măguleşte, tată-socrule, căldura cu care mă răsplăteşti. Am ştiut dintotdeauna că ai un suflet de aur şi că, deci, ai să-i dai binecuvântarea de călătorie măcar lui Titinel, care va trece prin cele mai fermecătoare peripeții alături de Mumu. Uite, pe mine m-ai convins, renunț, deşi mi se rupe inima pentru ce pierd”. Melone a răcnit o dată, de-au intrat în rezonanță toate cristalurile din vitrină: „Nu! Orice, numai asta nu! Îți aduc televizor gratis, numai să-i scoți gărgăunii copilului. Tu l-ai îmbolnăvit, tu să-l vindeci!”

Astfel, lucrurile au intrat pe făgaşul normal al vieții de familie. Pe Titinel l-am vindecat relativ uşor, povestindu-i cum alte două expediții spre Galapagos au pierit zilele trecute în valurile învolburate ale oceanului. Am pigmentat bazaconia cu amănunte picante despre modul cumplit în care cutezătorii şi-au sfârşit zilele în colții tăioşi ai balenei orca. Şi l-am calmat apoi,

promițându-i că măcar banane şi portocale îi voi aduce eu, cu proxima vizită.

Ieri am primit o ilustrată superbă de la Mumu. Conține imaginea unui grup de dansatoare tahitiene cu numeroase lacune în vestimentație şi asigurarea că, la întoarcerea în țară, îmi va aduce ouă de broască țestoasă din care se prepară o supă necunoscută pe meleagurile noastre.

Ah, dacă aş fi ştiut că ia povestea în serios, lăsam baltă mixer, Anemonă, televizor color şi mă angajam şi eu în echipaj. Că pe orice trimaran e nevoie da cineva care să fie cronicarul expediției, nu-i aşa?

Nu credeți că ochiul compus al albinelor diminuează randamentul unui jucător de *polo pe apă?*

Că o chifteluță de peşte decide victoria într-o partidă de şah?

Că o bombonieră de cristal te face halterofil fără voie?

Că stăpânirea la perfecție a scrimei şi a echitației nu valorează doi bani în probleme de *onomastică?*

Că o banală minge de gumă stimulează apetitul pentru tirul cu arcul?

Că acoperişul casei poate deveni miza unui palpitant meci de ping-pong cu C.P.T.S.D.?

Că boxul serveşte telefonia publică?

Dacă aveți cele mai mici îndoieli în acest sens, căutați (şi veți găsi) dovezile decisive în paginile următoare…

Secretul lui Marco Polo

Vasile e cel mai bun poloist din echipa oraşului nostru. Trage la poartă ca din tun. Înoată că un delfin, driblează şi trage. Când primeşte mingea, coechipierii din bazin îi strigă „Marc-o! Marc-o!” Şi el marchează, aproape din orice poziție. De aceea e mai puțin cunoscut sub numele lui adevărat, Vasile Ştiucan, şi mai mult după porecla pe care şi-a transformat-o în renume: Marco Polo.

Trebuie să vă mai spun că băieții alcătuiesc o adevărată echipă, cu o coeziune morală exemplară. Sunt cei mai buni prieteni şi nu au niciodată secrete unii față de alții. Aşa i-a educat antrenorul, cinstea şi sinceritatea înainte de toate, pe urmă vin şi performanțele. Asta până într-o zi, când Marco Polo a început să dea semne că are un secret. Îl apăsa atât de tare secretul, încât făcea eforturi vizibile să se mențină la suprafața apei. Greutatea tainei îl trăgea la fund ca un lest, iar randamentul lui de poloist a scăzut considerabil. Odată însă antrenorul lui l-a găsit singur în vestiar şi l-a întrebat părinteşte:

— Marco, tu ai un secret, băiatule. Ce e cu tine?

Jucătorul a evitat privirea pătrunzătoare a antrenorului.

— Ce să fie, nea Titi. Nimic…

Spusese un „nimic” care nu putea convinge pe nimeni.

— Nu nega, Marco, te cunosc prea bine ca să mă

duci. Dacă te apasă ceva pe suflet, antrenorul – îndrumătorul şi tatăl tău adoptiv – este primul care trebuie să afle.

În sufletul poloistului s-a dat o luptă echilibrată între partea sa rea şi cealaltă parte, dar în cele din urmă partea bună a învins:

— Bine, vă spun. Ne-ați învățat să fim deschişi, ca o poartă de stadion în ziua meciului. Vă spun, dar numai dumneavoastră. Şi vă rog să păstrați secretul.

Antrenorul l-a încredințat că taina va muri între cele patru urechi prezente la discuția lor. Abia atunci Marco s-a destăinuit:

— E vorba de băiețelul meu... în ultima vreme nu prea învață bine la şcoală... A luat şi câteva note de şase. Chiar un patru la zoologie, la lecția despre ochiul compus al albinelor.

— Nu-ți face griji, a încercat nea Titi să-i refacă moralul. Aşa sunt băieții. O să-şi revină.

Marco a oftat greu.

— Sper. Acum îl supraveghez strict când îşi face lecțiile. Îl duc şi îl aduc de la meditatori. De asta s-a mai întâmplat să întârzii la antrenamente.

— Ei, bine că ştim despre ce e vorba. Cunoscută fiind cauza, putem umbla la efecte, a debitat nea Titi unul din panseurile lui preferate. Spune, nu te simți mai uşurat sufleteşte acuma, că i-ai împărtăşit şi antrenorului tău ce te preocupă?

— Ba da. M-am descărcat şi simt că voi putea pluti din nou, asemenea tuturor coechipierilor

mei, la suprafața apei. Dar vă rog mult, nu spuneți nimănui. E problema mea şi a copilului, şi o s-o rezolvăm noi într-un fel...

Antrenorul l-a ciupit de obraz pe jucătorul său, în chip de familiaritate complice.

— Ne-am înțeles, băiatule. Acuma, fuga la bazin!

Nici în meciul următor Marco nu s-a ridicat la nivelul aşteptărilor. Rezultatul a fost o înfrângere la limită, totuşi înfrângere.

Seara târziu, după meci, nea Titi i-a cerut nevesti-sii un ceai dublu cu lămâie şi rom, apoi s-a aşezat la masa de lucru desenând scheme tactice pentru viitoarele partide. Fără un Marco Polo în formă nicio schemă nu ieşea satisfăcătoare. Grea situație, clubul îi cerea rezultate cu orice preț!

— Ai pățit ceva? l-a întrebat consoarta, după ce l-a radiografiat cu infailibila ei intuiție feminină. Te văd căzut pe gânduri.

Lui Mimi nu i se putea ascunde nimic. Nu era o soție, ci un radar cu fustă.

— Aşa e, dragă. Am probleme cu Marco ăsta al nostru.

— Cum adică, probleme?

— Îți spun dar, te rog, nu mai transmiți la nimeni, e secret!

Mimi a făcut un gest elocvent, apucându-şi buzele cu două degete:

— Lacăt la gură, mă cunoşti doar! Ce, n-ai încredere în nevestica ta?

— Ba am, iubito, că altfel nu ți-aş spune!

— Ei, hai, spune odată!

Antrenorul a sorbit zdravăn din ceaiul pe jumătate răcit.

— Se întâmplă ceva, acolo, la el în familie. Şi copilul i-a luat-o razna la şcoală. Da' rău de tot!

Radarul cu fustă a fremătat uşor din nări. Asta da ştire! A reuşit totuşi să afecteze indiferența:

— Treaba lor... găseşti tu o soluție, ceva...

— Nu ştii nimic, n-ai auzit nimic. Rămâne între noi.

— Mai încape vorbă, dragule?

A doua zi, pe când bărbatul ei era dus la bazin pentru antrenamentul obişnuit, Mimi i-a telefonat în mare taină Elvirei.

— Alo, Elvira, te pup dulce! Am un secret de mâna-ntâi pentru tine... Ştiu, ştiu că mori de curiozitate, dar nu-ți spun nicio vorbă până nu-mi promiți că rămâi mormânt. Promiți? Bine, să auzi şi să nu crezi, e vorba de Marco Polo... Da, dragă, coechipierul lui bărbatu-tău! Ține-te de ceva, să nu cazi jos: s-a certat cu nevastă-sa! Ei da, tocmai ei, cine ar fi crezut... îți dai seama că în atmosfera aia de scandal şi tensiune, victima a fost bietul copil! N-a avut linişte să învețe şi a rămas corijent la câteva materii... Păi, sigur, de-aia nu merge echipa, de la balamucul ăsta! Da' nu te bagi, eu nu ți-am spus nimic, că se face foc Titi, bărbatu-miu! Am toată încrederea în tine... Pa, pa Elviruțo, pa!...

Elvira a pus receptorul în furcă profund

tulburată.

— Cu cine ai vorbit? a întrebat-o soțul ei, Tudose, deținătorul postului de portar în echipă.

— Cu Mimi, soția antrenorului vostru.

— Şi ce mai zicea?

— Ei, zicea şi ea ceva. Dar nu pot să-ți spun. E secret.

Tudose a încruntat sprâncenele, nemulțumit şi amenințător.

— Cum adică? Tu ai secrete față de mine?

— Bine, n-am, a mai muiat-o Elvira, impresionată de jocul de sprâncene al soțului. Dar nu-ți spun înainte de a-mi promite că n-ai să discuți cu nimeni despre afacerea asta.

— Aoleu, e ceva grav?

Elvira a coborât vocea până la nivelul şoaptei conspirative:

— Grav e puțin spus! Marco Polo e în divorț cu nevastă-sa.

Gura portarului Tudose a rămas întredeschisă sub şocul surprizei. Abia într-un târziu a reuşit să articuleze:

— Im-po-si-bil! Ieri i-am văzut în parc, braț la braț…

Femeia l-a privit cu superioritate.

— Ce naiv eşti! Oi fi tu zmeu la înot, dar în materie de relații conjugale eşti tămâie. Ha, braț la braț! Asta e numai aşa, de ochii lumii, candidule!

— N-aş fi crezut…

— Partea dramatică e că băiețaşul lor, profund

afectat de ruptura părinților, a rămas repetent. Ce părere ai?

Ce părere putea să aibă Tudose? Şi-a luat capul în mâini şi a repetat de câteva ori îndurerat:

— Îngrozitor! Bietul micuț… Bietul micuț!

— Ei, aşa stau lucrurile cu Marco al vostru. Dar rămâne strict între noi: e vorba aici de un secret şi… ştii cum e cu secretele.

— Ştiu, cum să nu ştiu, a liniştit-o pe Elvira soțul ei. Fii fără grijă, pisicuța mea.

Tudose l-a pândit pe antrenorul său la ieşirea din sala de înot. Erau singuri, aşa încât discuția putea avea loc fără martori.

— Nea Titi, dumneavoastră ne-ați educat să fim mereu cinstiți şi sinceri unii față de alții, aşa-i?

— Aşa-i, băiatule. Mi-aduc aminte.

Portarul echipei a tras adânc aerul în piept, pentru a-şi face curaj. Apoi a atacat problema care îl rodea:

— Datoria mea de om, de cetățean şi de poloist mă obligă să vă încredințez un secret foarte neplăcut. Aş zice dureros chiar.

Ochii antrenorului s-au îngustat, pentru o singură clipă. Ca om experimentat, nea Titi s-a ținut însă tare, niciun muşchi nu i-a tresărit în obraz. A zis cu mult calm:

— Să ne aşezăm pe o bancă şi îmi povesteşti tot ce. Îți apasă inima.

Protejați de aripa largă a serii, s-au aşezat.

— Ei, ce s-a întâmplat?

— S-a întâmplat... că Marco s-a despărțit de nevastă-sa, într-un mod ce nu face onoare echipei noastre de polo. Iar băiatul lor a ajuns o pramatie şi e pe cale să fie exmatriculat din toate şcolile.

— Ai înnebunit, Tudose, a sărit antrenorul ca un resort. Ieri dimineață am stat de vorbă cu el şi nu mi-a spus nimic din toate astea.

— Nu v-a spus, pentru că e nesincer. Sau poate că îi e ruşine. Vuieşte târgul!

Ridicându-se în picioare, nea Titi şi-a desfăşurat întreaga sa statură impozantă de antrenor. Era autoritar, sever şi măreț.

— Păi, dacă astfel stau lucrurile, va trebui să le punem punct. Aşa nu mai merge.

— Poate că n-ar fi recomandabil să ne pripim, a zis prudent Tudose, speriat de tonul categoric al educatorului şi părintelui său adoptiv. În fond, întreaga chestiune are un caracter ultrasecret...

— Ce secret, care secret, nu mai e niciun secret pentru nimeni. Răul trebuie curmat de la rădăcină, băiatule, pentru gloria echipei noastre. Hip-hip-ura!

Pentru a curma răul de la rădăcină, nea Titi l-a convocat pe Marco la sediul clubului. Când acesta a venit, l-a întâmpinat distant şi glacial.

— Marco... vreau să spun, tovarăşe Vasile Ştiucan, îmi este foarte greu să procedez astfel dar...

— Dar?!?...

— ...dar la cererea generală a foştilor dumitale

coechipieri, trebuie să te anunț că te-am scos din echipă. Definitiv.

Alb ca varul la față, Marco a încropit cu chiu cu vai o replică:

— M-ați scos... din echipă? Cum adică? De ce?

— E strict secret. Totuşi, dumitale pot să-ți spun, dar numai dacă nu colportezi.

Năuc. Poloistul privea la antrenorul său, năuc. Acesta îşi continuă marțial rechizitoriul.

— Oricum, în ultimele 24 de ore faptele au luat o amploare nemăsurat de mare. Situația e total scăpată de sub control.

— Situația... cui?

— A dumitale.

— Dar, vă rog, a implorat poloistul, spuneți-mi şi mie, la ce faceți aluzie?

Nea Titi s-a asigurat că uşile sunt închise.

— Poți să ții un secret, da?

— Aveți cuvântul meu de onoare!

— Ei bine, fiul dumitale a fost exmatriculat din toate şcolile, iar nevasta te-a părăsit irevocabil. Ştiai asta?

Sub cumplitul bombardament informațional, Marco s-a muiat ca o cârpă. Dacă veştile l-ar fi prins în apă, s-ar fi înecat cu siguranță.

— Nu ştiam... a zis el cu ultimele puteri. Când s-au întâmplat toate astea?

— Azi, am aflat din sursă sigură. Dar să nu mai spui la nimeni, îmi promiți?

Până la urmă lucrurile s-au lămurit, spre binele

activității poloiste locale. Fiul lui Marco şi-a îmbunătățit simțitor situația la zoologie, dobândind un binemeritat opt la lecția despre aparatul fonator al batracienilor. Nea Titi a convocat o adunare generală a jucătorilor şi a soțiilor, unde a vorbit pe larg despre relația dialectică dintre climatul vieții de familie şi marea performanță, subliniind că bârfa şi colportarea de informații denaturate diminuează randamentul în bazinul olimpic, precum şi în afara lui.

Toată lumea a uitat incidentul, numai Marco uneori, în plin meci, îşi aminteşte prin ce întâmplare neplăcută a trecut şi atunci apucă mingea cu obidă şi o catapultează în poarta adversă, aşa, ca să se răcorească!

Publicul scandează în delir „Marc-o, po-lo!”, iar portarii adverşi, făcuți de ruşine, îşi pun toată nădejdea în ultimele capitole ale programei analitice de zoologie, unde figurează lecții de mare dificultate precum „Aparatul neurovegetativ al peştilor” şi „Sistemul osos la porumbel”...

Şah pe saturate

De la Stânca Babei poteca şerpuieşte prin pădurea de brazi, preț de o jumătate de oră, spre Izvorul Haiducilor. Uneori trebuie să sari peste trunchiuri putrede, doborâte de furtună. Alteori te opreşti spre a descifra, scrijelate în scoarța arborilor, crâmpeie de literatură memorialistică.

„Aicea, eu, Ilarion T., am cerut-o întâiaşi dată de soață pe Veturia”.

„Tudorică Stan, 4 iulie 1967”.

„Bă, nu mai zmăngăliți copacii, că vă dau la ziar!”

Izvorul Haiducilor țâşneşte direct dintr-o aglomerare de pietre verzui, năpădite de muşchi. Apa lui e atât de rece, încât nu e bine să o bei pe nerăsuflate, înfierbântat de urcuş. Lecție pe care, desigur, vechii haiduci o ştiau la perfecție, altfel ar fi fost răpuşi până la unul de pneumonie.

Mai departe ai de ales două drumuri. Ori cobori pe lângă firul pârâului şi, după un repeziş destul de palpitant, ajungi la Poiana-cu-Cai, ori urci prin grohotişuri urmând triunghiul albastru, ieşi pe culme lângă releu şi, ținând drumeagul care ocoleşte piscul poetic denumit Băcuiața, nimereşti taman în brațele cabanei Brâna Caprei.

Am băut ponderat din apa tăioasă a izvorului, am făcut sfat cu prietenul meu Ciovică şi am ales cea de a doua variantă.

Cabana Brâna Caprei nu e mare, dar are o poziție minunată. De pe terasa bătută de soarele prietenos de iulie, poți admira întreaga vale a Bihocului, potopită de verdele în degrade al pădurii, prin care sclipesc ici şi colo segmente din şerpuirea râului. Ceva mai departe peisajul e închis de arcuirea unui alt piept de munte: Gurguiatul. Dincolo de el apar ca nişte fantome în ceață crestele Hodoaştei.

Stăm pe terasă cu o votcă în față, ne lăfăim în scaunele comode şi ne răcorim privirile însetate de privelişti frumoase. La o masă alăturată o familie de turişti, tatăl, mama şi băiețelul, care să tot aibă vreo 14 ani, joacă remi cu pietre.

Ciovică se întoarce spre mine şi îmi propune să jucăm şi noi ceva.

— Am văzut în sufrageria cabanei un anunț pe care scrie: „Închirierii cu ora jocuri distractive.

Am văzut şi eu anunțul. Ideea lui Ciovică e excelentă. Ce poate fi mai odihnitor, după un urcuş de-o dimineață, decât să stai în bătaia brizei de munte, să te mângâie lumina binefăcătoare a soarelui, să-ți moi buzele în votcă şi să etalezi formații de remi!

— Hai să luăm şi noi un joc, îi zic lui Ciovică, şi mă îndrept către biroul cabanierului. Prietenul meu mă urmează.

— E doi lei dacă luați cu ora şi 20 de lei dacă închiriați pentru o zi întreagă, ne explică nea Goagă, cabanierul.

Mă rog, fie şi aşa. Deci să luăm un remi.

— Remi nu mai avem. L-au luat pe două zile tovarăşii de afară.

Ciovică insistă.

— Dacă v-am spus că n-am, n-am. E un singur remi şi e la dânşii.

Cabanierul e categoric. Deschide uşa unui dulap şi ne arată şi nouă.

— Da în cutia aia ce e? vreau să ştiu eu.

— A, aicea? Aicea e table.

— Fie şi table, nea Goagă. Tot cu doi lei ora?

— Tot, că şi tablele e joc distractiv, ne explică pe un ton profesional mai marele cabanei „Brâna Caprei”. Plata înainte. Bonier n-avem, că s-a terminat.

Achităm taxa pe trei ore, luăm tablele şi ieşim pe terasă. Ce priveliște măreață!

Aranjăm puțurile în cutie şi dăm să începem o partidă. Zarurile nicăieri.

Revin în biroul cabanierului.

— Nea Goagă, ai uitat să ne dai zarurile!

Omul mă străfulgeră cu o privire supărată.

— Pe mine să nu mă faci uituc, că de o viață cunosc toate rosturile cabanei ăsteia şi am o memorie de calculator electronic!

— Bine, dar zarurile nu sunt în cutie.

Cabanierul ridică din umeri.

— Păi, nu-s. Era unul, da’ l-am dat ălora să joace remi. Cu unu tot n-ați fi putut juca. Mai dați un leu şi luați o chiflă.

Mi s-a părut că am un defect de audiție.

— O… chiflă?

Milă. Asta se putea citi în ochii lui nea Goagă.

— Păi, bine, măi, tovarăşe, turist eşti dumneata? N-ai mai fost niciodată la o cabană? Păi, noi aicea suntem în creierul munților, n-avem condiții boiereşti ca la oraş. Aşa că iei matale chifla şi faci din miez nişte zaruri pe cinste.

Am dat leul şi am luat chifla. Era tare ca piatra.

Ciovică mă aştepta nerăbdător la masă. Când a pipăit chifla s-a înnegurat.

— Ar fi bună de puc la hochei pe gheață. Numai că gheața ne lipseşte până şi din votcă.

A trebuit să sfărâmăm chifla cu băgare de seamă, să udăm firimiturile şi să le frecăm între degete. Pe urmă am încercat să dăm compoziției forma de zaruri. Nu ieşea deloc ce trebuia.

— Dă-mi miezul mie, nepriceputule, m-am răstit la Ciovică şi i-am smuls pâinea din mână. Uită-te la mine cum se fasonează un cub.

S-a uitat cu multă atenție cum procedez. După un ceas, mi-a spus.

— Ai început să mă plictiseşti. Nu mai căuta perfecțiunea cu orice chip. Doar nu e metrul etalon de la Paris, e un biet zar din pâine.

Pe al doilea l-am făcut mult mai repede. Îmi pierdusem şi eu răbdarea. Pe urmă am început să le împung cu vârful unui pix, ca să le fac punctele.

— Nu e bine, a protestat din nou Ciovică. Totalul punctelor de pe două fețe opuse trebuie să fie şapte. Asta o ştie până şi un cioban de la stână.

— Mă rog, dacă ții morțiş, fie şi şapte. E o nimica toată să retuşez punctele.

Am presat iarăşi cu degetele fețele celor două zaruri. Punctele s-au şters, dar cubulețele de pâine au căpătat o formă prismatică, destul de imperfectă. A trebuit s-o luăm de la început.

Trecuse timp în valoare de vreo patru lei, când am reuşit să aruncăm prima dată cu zarurile.

Curând s-a vădit că unul cădea invariabil pe 2, iar celălalt avea două poziții predilecte: 5 şi 6. Era imposibil să jucăm o tablă ca lumea.

— Fir-ar să fie de joc tâmpit, s-a plâns Ciovică. Nu se poate să nu aibe cabana asta şi vreun joc care se poate juca fără zaruri.

Intuiția nu-l înşela deloc. În dulapul cu pricina exista şi un joc de şah.

— E destul de incomplet, ne-a avertizat de la bun început nea Goagă. Dar jumătate din piese tot are. Dacă-l luați, vă fac o reducere, că-mi sunteți simpatici.

M-am consultat din priviri cu Ciovică. Şovăia.

— Eu zic să nu pierdeți ocazia, a insistat cabanierul. Ia uitați-vă pe geam.

Ne-am uitat şi am văzut un grup de turişti, opintind pe ultima sută de metri spre cabană.

— Îi ştiu pe ăştia, vin aici la fiecare sfârşit de săptămână. Cumpără de la mine diferite alimente şi înlocuiesc cu ele piesele lipsă. Apoi încing nişte partide de şah pe cinste. Hotărâți-vă, acum sau niciodată!

Ciovică a întins repede mâna şi a înşfăcat cutia cu piese. Cabanierul ne-a lăudat pentru gândul cel bun, ne-a perceput 15 lei pentru o zi/chirie/şah, apoi ne-a vândut tot felul de flecuşteţe din cămară: morcovi, nuci, bucățele de caşcaval şi altele. Cu un sutar ne-am completat întregul inventar al cutiei.

În timp ce nea Goagă îşi lua în primire noii

oaspeți, am dat fuga pe terasă, ca să ocupăm masa. Nu erau decât două şi dacă nu ne-am fi grăbit, rămâneam fără locuri.

Am ales negrele, pentru că joc mai bine decât Ciovică. Negrele, e un fel de a spune. Din garnitura pieselor mele, lipseau nouă.

— Văd că n-ai decât patru pioni, mi-a zis partenerul. Pune în locul lor dopuri.

Am scormonit prin grămadă, dar n-am găsit decât două dopuri. Din fericire am dat peste o măslină şi o prună uscată. Astea măcar erau negre.

Ciovică se lupta şi el din greu cu lipsurile. Mi-a arătat colțul tablei:

— Fii atent, la mine un turn e cartoful. Tu cu ce-ai înlocuit calul?

— Cu o chiftea de peşte.

— Dacă tu ai pus o chiftea, atunci eu o să pun o ceapă, să nu confundăm caii între ei.

Mai avea câteva găuri în poziție şi i-am cerut să şi le umple. A aşezat în linie de bătaie o nucă, un ou fiert şi puțin caşcaval. Restul alimentelor mi-au rămas mie. Am optat pentru doi morcovi mai mici pe post de nebuni. După ce le-am rânduit toate pe tablă, tot ne mai rămăseseră trei găuri în dispozitiv. Ne-am scormonit prin buzunare şi am izbutit să încropim formații complete cu aportul unui nasture, al unui chiştoc şi al unei chei. Partida putea să înceapă.

Ciovică şi-a luat capul între mâini străduindu-se

să gândească. După vreo cinci minute am început să casc.

— Te mai mocăi mult?

— Păi, ce-ai vrea, să deschid brambura? Nici n-am memorat încă piesele.

După alte câteva minute, a întins mâna spre un bob de fasole. Se însera.

— Fasole d4.

Afurisitul! Trage spre gambitul păstăioaselor… Al damei, vreau să zic. Ei bine, nu!

Am ieşit direct cu chiştocul în f6. Partida s-a încins.

— Joci prea închis, a mârâit Ciovică. De ce nu ieşi şi tu cu cheia?

— E treaba mea, am replicat sec şi am pus mâna pe morcov. În clipa următoare mi-am dat seama că albul are o ameninţare puternică. Îmi poate face o furculiţă la caşcaval şi la chiftea, de nu mă văd. Am vrut să fac o altă mutare, dar Ciovică a exclamat:

— A, îţi retragi mutarea? Nu admit! Morcov-touché, morcov joué!

Am mutat morcovul şi i-am dat şah la rege, adică la usturoi. Adversarul meu a obiectat că usturoiul nu e rege, ci nebun. Ne-am ciondănit ce ne-am ciondănit şi n-am ajuns la niciun rezultat. Judecând după configuraţia de prune şi măsline stăteam mai bine, dar Ciovică susţinea că dublarea cartofilor pe coloană reprezintă un avantaj decisiv pentru alb. Ne-am mâncat câteva

piese şi pot spune că pionii lui de caşcaval erau foarte gustoşi cu ceapă. Cineva, nu mai ştiu care dintre noi, a mâncat şi chifteaua, după care s-a ajuns într-un final echilibrat în care nimeni nu ştia care mai sunt piesele lui şi care ale adversarului. Furat de descifrarea poziției, m-am trezit mestecând cheia. Nu era deloc proaspătă.

— Nu joci cinstit, mi-a imputat pe nedrept Ciovică, mutându-mi aiurea nasturele, sub pretext că era calul lui.

I-am dat peste mână cu fermitate, atrăgându-i atenția că acela e regele meu. Nasturele s-a rostogolit cât colo, căzând de pe terasă în pietrişul de lângă cabană. Nu l-am mai găsit.

— Ai pierdut! Ai pierdut! a început să strige fericit Ciovică. Ți s-a dus regele!

Am simțit că văd negru înaintea ochilor.

— Aşa-mi trebuie dacă joc şah cu unul care e mai subdezvoltat mintal decât un copil de țâță. Unul care confundă nobilul sport al celor 64 de pătrate cu leapşa pe furate.

Am convenit în cele din urmă că partida s-a terminat nedecis. Am împărțit frățeşte ce mai rămăsese şi am înghițit totul până la ultima bucățică de morcov. Tocmai la timp, se întunecase de-a binelea. Pe terasă rămăsesem singuri şi răcoarea ne cam strângea de umeri.

— Mai jucăm una? m-a întrebat Ciovică. Una decisivă, în sufragerie. Cumpărăm nişte fursecuri asortate şi notăm exact fiecare ce piesă e, ca să nu

ne mai certăm.

— Mâine, dragul meu. Acum nu-mi mai e foame. Oricât de atractiv ar fi şahul, vine o vreme când te saturi de el...

Bomboniera de cristal

Ne-au vizitat Vasileştii. Ce oameni drăguți! Niciodată nu vin ei cu mâna goală. Aşa a fost şi acum. Ne-au adus o superbă bombonieră de cristal. Lumina becurilor se răsfrânge în ea transformându-se într-o constelație de irizații multicolore.

După ce musafirii au plecat, ne-am gândit să găsim un loc potrivit pentru bombonieră. Un obiect atât de frumos trebuie pus în valoare prin plasarea într-o poziție cât mai avantajoasă. Eu am sugerat s-o aşezăm pe dulap, de unde ar domina întreaga încăpere. Ne-am culca şi ne-am trezi mereu cu imaginea ei strălucitoare în ochi.

Dar Anemona, nevastă-mea, a sărit ca arsă.

— Cum o să pun bomboniera pe dulap! E prea sus acolo. O bombonieră de cristal trebuie să stea la o înălțime potrivită. Să o poți mângâia, pipăi, admira în voie. Şi pe urmă, ce e mentalitatea asta de avar? În dormitor, afară de noi, nu mai intră nimeni. Sper! Un obiect de artă e făcut să-l vadă toată lumea.

— Bine, mamă, ai dreptate, am recunoscut eu. Unde zici să o punem?

— Trebuie pusă în bibliotecă, la vedere.

Am încercat să obiectez că biblioteca e şi aşa arhiîncărcată cu bibelouri, fotografii şi scrumiere. Toate sunt frumoase şi nu e bine ca obiectele să se anuleze unele pe altele. Dar Anemona nici n-a vrut să audă.

— Numai în bibliotecă stă bine, şi un orb ar vedea asta. Tu niciodată n-ai excelat prin simț estetic. Aşa că taci şi execută ce îți zic eu.

După care mi-a expus planul său: trebuie scos aparatul de radio de pe raftul bibliotecii, că de auzit se aude de oriunde. E un nonsens să ții un aparat de radio ca obiect de artă. În locul astfel eliberat, bomboniera va trona ca o adevărată bijuterie ce este.

Am scos aparatul de radio şi am stat cu el în brațe până când Anemona a terminat de aranjat şi rearanjat bomboniera. Uitase cu totul de mine aşa încât am îndrăznit s-o întreb:

— Şi cu ăsta ce facem?

— A, cu aparatul! Păi, tot vroiai să pui ceva pe dulapul din dormitor. Pune radioul.

E un aparat de radio destul de voluminos şi greu. Tip vechi, dar bun. Nu l-aş schimba pentru flecuştețele moderne, cu UKW-ul lor cu tot. Cocoțat pe un scaun, am încercat din răsputeri să infiltrez aparatul în spațiul dintre dulap şi tavan. Am împins vârtos, dar degeaba. Lipsea o jumătate de centimetru ca acțiunea să reuşească. Ne-am ales doar cu câteva zgârieturi zdravene pe

zugrăveala tavanului.

— Ar fi o soluție, am observat eu. Să tăiem un pic din picioarele dulapului. Ridicarea tavanului puțin mai sus e, oricum, ceva mai complicat!

— Eşti nebun, a țipat nevastă-mea. Dulapul de la mama, cum o să-l tai! Dă-te jos imediat de acolo.

Apoi mi-a explicat un plan foarte simplu. Mi-a fost ruşine că nu-mi venise ideea şi mie. Adică să facem rocada între bufetul din sufragerie şi dulapul din dormitor. Bufetul e mult mai scund decât dulapul, ergo – să pui aparatul în spațiul dintre bufet şi tavan nu e nicio problemă. Strategia mi-a plăcut dar eu aş fi preferat să pun radioul pe bufet fără să mai schimb între ele ditamai mobilele.

— Faci aşa cum spun eu! a ordonat Anemona. În sufragerie n-am nevoie de radio, dar în dormitor da. Şi dacă vrei muzică în timpul mesei te duci în dormitor şi dai drumul la radio cât de tare vrei. De asta are buton pentru volum.

Două ceasuri am opintit la dulap şi la bufet, câte-un pic, câte-un pic. Pe parchet, ca şi pe tavan au apărut nişte zgârieturi de mai mare dragul. Tocmai când să finalizăm operația, am băgat de seamă că dulapul nu încape în locul bufetului, fiind mai lung, iar bufetul încape în locul dulapului, dar fiind mai gros lasă un spațiu prea îngust de trecere între el şi pat. Ne-am putea strecura, dar numai prin frecare de ambele mobile.

— Ce stai, m-a apostrofat nemulțumită nevasta.

Întoarce patul de-a latul şi vei vedea cum se măreşte culoarul de trecere.

Am împins, am tras, am năduşit, numai că – pe lângă culoarul de trecere avem şi două noptiere. Pus de-a lungul la perete, patul mai lăsa loc doar pentru una. Singura soluție a fost să le suprapunem, ceea ce a îngăduit rezolvarea problemei dormitorului. Am trecut apoi în sufragerie pentru a ne ocupa de dulap. Depăşea cu vreo două palme spațiul ce i se rezervase, restul fiind ocupat de un fotoliu bătrânesc.

— Se împiedică de fotoliu, am observat eu inteligent.

— Of, tont mai eşti. Sigur că se împiedică, dacă nu iei fotoliul din colțul ăla.

M-am executat fără crâcniră şi am tras fotoliul în mijlocul camerei, aproape de masă.

— Să-l las aici?

Anemona şi-a tras una peste frunte, văicărindu-se:

— Cine m-a pus să-mi leg zilele de un... de o mămăligă, nu bărbat! Nu eşti în stare de nicio inițiativă. Trebuie să te duc de mână ca pe un copil.

Şi m-a dus de mână – eu cu fotoliul în cârcă – în colțul de lângă uşă al camerei, unde se află un gheridon cu o statuetă reprezentându-l pe Prometeu înlănțuit. Cu gheridonul a fost uşor, l-am aşezat lângă fereastră, dar fotoliul, odată amplasat în colț, împiedica deschiderea uşii. Mie

nu mi-ar fi trecut prin cap, dar nevastă-mea a luat imediat decizia să tai rama uşii, pentru a o face să se deschidă înspre camera cealaltă. Am tăiat rama, am inversat balamalele, lucrarea arăta cam din topor, însă la sfârşit scopul era atins – uşa se deschidea spre afară. Adică nu se mai împiedica de fotoliu, ci de măsuța cu televizorul din încăperea ce ne serveşte drept bibliotecă.

Am explodat:

— Poftim, cu ideile tale. Dacă folosim uşa asta de câteva ori, rămânem fără teleenciclopedie.

— N-ar fi nicio pagubă, a zis Anemona. Numai că nu pot renunța la filmul de duminică dimineața din cadrul rubricii „Filmoteca de ghiozdan”. Televizorul e de neînlocuit, ceea ce deranjează în momentul ăsta e măsuța lui.

M-am revanşat cu o găselniță de geniu.

— Uite cum procedăm. Iau un scaun de la masa din sufragerie şi îl pun sub televizor. Măsuța îi va lua locul. Zicem că e pe post de laviță. A ținut ea televizorul, o să suporte şi un om care mănâncă.

Pentru prima dată, Anemona a fost în deplin acord cu mine. Am efectuat permutarea, după care am rămas pironit în colțul camerei.

— Nu cumva ai o criză de sciatică, s-a alarmat jumătatea mea.

— Nu, dar trebuie să țin televizorul.

— De ce să-l ții? Doar stă pe scaun.

— E un scaun capitonat şi televizorul stă într-un echilibru precar. Ar putea cădea oricând.

Anemona a pufnit din nou. E foarte greu s-o mulțumeşti pe femeia asta.

— Dacă stai proțap acolo nu se mai vede ecranul. Rostul unui televizor e să i se vadă micul ecran. Altfel ar fi radio. Or, radio mai avem unul.

Am fost de acord cu logica ei. Şi eu sunt de părere că un televizor este ca să i se poată viziona emisiunile. După o scurtă consfătuire am convenit că trebuie să i se găsească o poziție mai sigură. Numai că toate locurile erau ocupate.

Tot Anemona, săraca, ne-a scos din impas:

— Ia televizorul şi pune-l în bibliotecă unde era radioul.

— Dar…

— Bomboniera, vedem noi ce facem cu ea. Mai întâi însă televizorul.

N-a fost deloc simplu. Locaşul era ceva mai mic decât ar fi trebuit, aşa că a fost nevoie să scot un raft cu tot cu cărți de deasupra. În cele din urmă televizorul a încăput, iar cărțile şi raftul le-am înghesuit sub pat. Se făcuse aproape dimineață.

— Ai văzut, iubitule? Cu puțină logică şi bunăvoință se rezolvă toate.

— Toate, afară de bombonieră, am spus eu, prăbuşit în fotoliul de curând mutat. Eram la capătul puterilor.

— Fir-ar să fie de bombonieră! Iar o luăm de la început? Peste două ore trebuie să mergem la serviciu.

N-am mai mers la niciun serviciu. Ne-am luat

două zile concediu fără plată şi, cu mici pauze pentru somn, am muncit din greu pentru punerea în evidență a irizațiilor bombonierei de cristal. Casa arăta tot mai jalnic. Nimic nu se mai lega cu nimic. Orice logică interioară a încăperilor dispăruse. Cuibuşorul nostru drag semăna acum cu magazia de materiale a unui teatru. Orice am fi făcut, ne împotmoleam tot mai rău.

Atunci mi-a venit gândul acela bestial. Tocmai agățaseră de lampă câteva rochii de-ale Anemonei, pentru a face loc în dulap cărților dislocate din bibliotecă de aşternuturile de pat. Am simulat că-mi pierd echilibrul şi, cu o mişcare savant şi îndelung calculată, m-am prăvălit exact asupra gheridonului pe care acum odihnea bomboniera, în locul Prometeului mutat în bufet. Efectul a fost instantaneu. Minunatul obiect de cristal s-a prefăcut într-o mie de cioburi, fiecare cu irizațiile lui.

M-am ridicat aşteptând cu demnitate revărsarea de mânie dreaptă a Anemonei. Dar încă o dată am avut surpriza să descopăr cât de puțin îmi cunoşteam soția. I s-a luminat tot chipul, din adâncul pieptului i-a țâşnit un suspin de uşurare, apoi mi s-a aruncat pur şi simplu în brațe, gângurind fericită:

— Ah, bărbatul meu! Bărbatul meu adevărat!

Aşa a început a doua noastră lună de miere…

Un nume pentru cal

Istoria apocrifă este uneori la fel de interesantă, dacă nu şi mai grozavă, decât cea reală. Şi, de fapt, ce istoric ar vârî mâna în foc că redă, strict autentic, evenimente pierdute în ceața timpului? Walter Scott, Ştefan Zweig, Mihail Sadoveanu sau Alexandru Dumas-tatăl au construit pentru inimile noastre versiuni ale istoriei mai adevărate decât istoria însăşi. Oare ce s-ar fi ales de zbuciumata epocă a cardinalului Richelieu, dacă n-am fi avut *Cei trei muşchetari?* Să fiu sincer, eu unul aş fi ignorat-o cu desăvârşire. Bravii spadasini ai domnului de Treville renasc cu o forță uimitoare din paginile lui Dumas, spulberându-şi duşmanii spre deliciile noastre, şi ne contaminează de impulsuri eroice. Bravul d'Artagnan şi viforoşii săi prieteni poartă în vârful sabiei flacăra nestinsă a spiritului cavaleresc. „Ce timpuri!" zicem noi extaziați şi, punând mâna stângă în şold, schițăm cu dreapta în aer mişcările agile ale unui duel imaginar în care, evident, ieşim victorioşi.

Aiurea! D'Artagnan a fost de fapt un bărbat nici mai viteaz nici mai puțin decât alții. În lupte s-a temut ca toată lumea. Avea şi de ce, tot dintr-o luptă i s-a tras şi obştescul sfârşit. Dacă s-a bătut cu arma în mână, a fost pentru că avea ordin de la superiori. În armată nu se glumeşte cu superiorii şi spusele acestora nu se discută. În

plus sau, mai bine zis, în minus, „eroul” muşchetarilor era un om ezitant, uşor de întors din hotărârile lui cu o singură vorbă. Dacă nu mă credeți, episodul pe care o să vi-l relatez va fi o dovadă. Dumas l-a evitat, fie dintr-o lacună de documentare, fie pentru că a ținut să elimine momentele compromițătoare din biografia mult prea lustruită a eroului său preferat.

Dar, să începem evocarea istorică...

Iată-l aşadar pe d'Artagnan abătut, cu bărbia sprijinită în pumni şi cu coatele rezemate de masă, unde credeți? Bineînțeles că la cârciumă, mai precis ia hanul „Sept-Brigands” (asta pe româneşte ar fi Şapte-Hoți). Vinul – acrişor – i s-a încălzit în bărdacă. Privirea i se ațintеşte, golită de orice tâlc, asupra unui nod dintr-o scândură a duşumelii. Zarva chefliilor dimprejur îi trece pe lângă urechi, ca şi cum n-ar fi. Pletele, atât de frumos ondulate în versiunile cinematografice ale vieții sale, îi atârnă lățoase, atestând un moment de criză al cochetăriei masculine.

— Of, face d'Artagnan, pradă unui început de nostalgie.

— Ce e mă, băiatule, cu tine? Te văz cam abătut, observă Porthos.

Căci marele şi puternicul Porthos ocupă şi el o latură a mesei. O ocupă aproape în întregime cu pieptul său imens, pe care l-au vizat îndelung floretele oamenilor cardinalului, fără succes însă. Uriaşul tocmai a terminat de înfulecat o fleică, a

dat pe gât o ulcică zdravănă de vin şi acum are chef să asculte confesiuni.

Ochii lui d'Artagnan se mută alene, verzi şi visători, asupra chipului energic al prietenului său.

— Dragul meu tovarăş de aventuri, cred că în fine a venit vremea să...

— Asta e şi părerea mea, frate. E timpul să intri şi tu în rând cu lumea. Şi Porthos îl bate pe umăr amical, mai-mai să-l dărâme de pe scaun.

— Îmi pare bine, prietene, că mă aprobi, zice d'Artagnan, reuşind cu greu să-şi redreseze poziția. Mi-era frică să nu te superi.

Dar colosul nu se supără. Râde cu gura până la urechi.

— Hă, hă! auzi, să-i fie teamă! Dimpotrivă, mă bucur, din toată inima. Destul ai hălăduit pe toate coclaurile. De mult mă gândeam eu că n-ar strica să te însori şi tu. Cu milady, cu regina, cu cine o fi, dar să te însori. Cine e fericita?...

Dintr-un salt, d'Artagnan e în picioare, cu mâna pe garda sabiei. Spumegă de furie.

— Să mă însor? Eu? Cum îți permiți? O asemenea jignire n-aş fi iertat-o la nimeni altul. Ai noroc că te cunosc de mult.

— Stai, mă, omule, ce te aprinzi aşa? Nu spuneai chiar tu că...

— Ce spuneam? spuneam că a venit vremea să-i pun şi eu un nume calului meu.

Porthos e obişnuit cu țâfnele mai tânărului său

prieten şi ştie cum să-l calmeze. Îl pofteşte cu un gest larg să se aşeze din nou.

— Vasăzică, de cal era vorba. Mă rog, putem discuta şi despre cal, numai să stai liniştit. Ce e cu calul?

D'Artagnan şi-a reluat înfățişarea pleoştită. Explică pe un ton plângăreț:

— Toți caii muşchetarilor au câte un nume, numai calul meu nu ştie cum îl cheamă. Am neglijat problema.

— Te-ai gândit ce nume să-i pui?

În aşteptarea răspunsului, Porthos mai soarbe o porție de băutură.

— Da, se va numi Robert.

— Cee!? - pufneşte speriat uriaşul. Stropi de vin se răspândesc în tot localul. Ssst! Taci! Ai înnebunit, cum să-l botezi Robert?

De ce oare prietenul său aruncă priviri înspăimântate în jur, asta d'Artagnan nu pricepe.

— Da', Robert ce are? E un nume frumos, sonor, o să-i placă şi calului.

Uriaşul îi răsplăteşte naivitatea cu o căutătură plină de milă.

— Calului, poate. Dar nu prea cred că o să-i placă şi ducelui Robert d'Anjou. O să interpreteze că îl sfidezi.

— Măi, să fie! Ştii că ai dreptate? La asta nu m-am gândit.

— Păi, vezi? Când pui nume unui cal, trebuie să te gândeşti la toate.

Cei doi recad într-o muțenie meditativă, răsucindu-şi colțurile mustăților.

— Uite, atunci să-l botez Bălan. E un nume potrivit pentru un cal alb ca el.

— Da, şi e un pretext şi mai potrivit pentru un conflict diplomatic de proporții cu Ducele de Alba al Spaniei, care atâta aşteaptă. Fii prudent, d'Artagnan!

d'Artagnan nu are nimic împotriva sugestiei de a fi prudent, dar calul n-are nicio vină.

— Fir-ar să fie! Aşa nu, aşa nu. Atunci o să-l cheme Topaz.

Porthos trânteşte un pumn greu în masă, de sar stacanele.

— Nu, dacă ții la viața ta, nu-i spune Topaz, Rubin, Diamant şi nimic de soiul ăsta. Intrăm în afacerea colierului, de unde nu se ştie dacă mai ieşim. Caută altceva.

Tânărul şi celebrul muşchetar caută febril, prin rafturile memoriei sale, alte sugestii onomastice. Neavând pregătire filologică, durează.

— Afurisită treabă. Nu-mi închipuiam că un biet cal poate deranja atâta lume. Ia stai, am găsit! O să-l cheme Miazăzi. Ce spui? Miazăzi.

— Nu te cunosc, cu tine n-am discutat despre niciun cal. Adio.

Şi fără nicio tranziție, Porthos se ridică de la masă, părăsind mătăhălos spelunca.

Năuc, d'Artagnan rămâne o clipă pironit locului. Apoi dă să fugă după prietenul său. Numai că în

cale i se postează hangiul. Mutra lui fioroasă nu prevesteşte nimic bun.

— Iar plecați fără să plătiți vinul, bandiților? Cât sunteți voi de muşchetari, vă cotonogesc, de nu vă scapă de mine nici regele!

Reteveiul din mâna hangiului atestă seriozitatea spuselor sale. Aşa încât, de voie, de nevoie, doi pistoli îşi schimbă proprietarul. D'Artagnan obține în fine lumina verde şi o zbugheşte afară, urmărit de bombănelile fiorosului:

— Nişte derbedei, nişte pierde-vară. Are dreptate cardinalul să-i pună la popreală.

Porthos e în uşa grajdului. Pesemne că îşi caută calul, ca să plece în galop. La el vorba e vorbă, şi d'Artagnan ştie asta. De aceea încearcă să-l îndulcească.

— Mă, camarade, mă, am împărțit ani de zile binele şi răul. Cum să pleci tu şi să mă laşi aşa. Uite, ți-am plătit eu băutura.

— Miazăzi, ai?

— Păi, Miazăzi ce mai are? E un nume inofensiv.

— Inofensiv zici? Fug, să nu mă găsească oamenii cardinalului, când vor veni după tine.

Spiritul asociativ nu e punctul forte al lui d'Artagnan, care nu vede legătura.

— Nu vezi legătura? Ai s-o vezi, când ai să fii în turn, la Bastilia. O legătură uite-aşa de groasă!

Şi Porthos arată cu mâna cam cât de gros va fi lanțul care îl va fereca pe nesăbuit. Apoi sesizând deruta pe chipul tovarăşului său de lupte, îi

explică răbdător, ca la şcoală:

— Bine, mă, băiatule, Miazăzi e un punct cardinal. Pricepi? Car-di-nal! îți bați joc de cardinal?

d'Artagnan se face deodată mic, umilit, ruşinându-se de propria sa inconştiență. Viața i se pare dintr-o dată extrem de periculoasă, peste tot numai amenințări. Ca să vezi, un cal poate fi curată dinamită, chiar dacă acest explozibil nu a fost inventat încă.

— Cine mi-a vândut calul ăsta mi-a vrut pieirea, se lamentează junele militar, iar spătosul său interlocutor pare a fi de acord cu ideea.

— Ascultă-mă pe mine, fii cu luare aminte când îl botezi, altfel Dumas n-o să mai aibă ce alege din biografia ta, scurtată prematur de eşafod.

— Aşa e... Dar Săgeata? Merge numele ăsta, Săgeata?

— O săgeată e pe blazonul ducilor de Poitiers. Caută altceva.

— Cometa.

— Te pui rău cu astronomul curții. O vorbă să-i sufle regelui şi...

— Viteaz.

— Las-o moartă, îl superi pe mareşalul Curții.

Învins, d'Artagnan – se lasă moale pe un butoiaş dezafectat de lângă intrarea grajdului. Răsuflă greu, ca după o luptă istovitoare. Dă impresia că e părăsit de noroc. Abia articulează:

— Şi atunci... cu calul meu cum rămâne?

Trebuie să aibă şi el un nume, oricât de mic, oricât de banal. Are dreptul acesta.

Porthos e el cât o statuie, dar are inima caldă şi bună. Îl mângâie înțelegător pe cap pe dezorientatul său prieten. Mai că-i vine să plângă. Acesta prinde curajul de a mai face o încercare.

— Țuțu?...

Mâna lui Porthos tresare, ca de o atingere dezagreabilă. Vocea sa se răsteşte, colțuroasă:

— Eşti chiar inconştient sau te prefaci? O omenire întreagă ştie cine şi cui îi zice „țuțu” în intimitate. Ofensezi toată casa de Flandra.

Ultima speranță s-a năruit. Viteazul d’Artagnan e acum un biet cățeluş plouat. Pentru el pierderea demnității e la un singur pas, pas pe care îl şi face numaidecât:

— Nu ştiu... nu ştiu ce să mai cred. O să-i zic şi lui tot d’Artagnan, şi gata. Aşa nu mai supăr pe nimeni. O să pot rămâne muşchetar mai departe, o să mă bucur de viață. Deşi... cal, să-l cheme d’Artagnan!...

Şi d’Artagnan a rămas de atunci numele calului, prilej de nenumărate batjocuri şi farse pe care a trebuit să le îndure eroul nostru din partea cazonilor săi camarazi de arme.

Epilog

Într-o zi mohorâtă de toamnă, bătrânul gascon a reuşit să dea de urma necoptului său fiu. L-a

găsit. În momente oarecum delicate, tocmai când tânărul d'Artagnan încerca să uite dezagrementele meteorologice purtând un dialog elevat cu un personaj din suita reginei! A năvălit în cameră răcnind:

— Unde e nepricopsitul, să-l omor!

Fiul, delicat şi discret, a căutat să ascundă imaginea partenerei sale de discuții şi a luat poziție de apărare.

— Nu da, tată!

— De eşti tu acela, nu-ți sunt tată eu, a tunat bătrânul. Ne-ai făcut numele de râs! Ai pătat onoarea imaculată a Gasconiei!

— Tată, dar eu…

— Nimic! Te-am dezmoştenit! Rămâi cu calul dumitale, domnule. Puteai să-i spui Robert, Bălan, Topaz, Miazăzi, Săgeata, Țuțu, oricum! Oricum, numai d'Artagnan nu!

Şi, ieşind furios, bătrânul i-a mai azvârlit fiului o ultimă vorbă de ocară, din pragul uşii.

— Calule!

Dar despre toate astea, Dumas-tatăl se fereşte să sufle o vorbă…

De-a Wilhelm Tell

Oraşul e sufocat în plasa unei călduri caniculare. Automobile toropite se târâie din stop în stop, asemenea unor uriaşe broaşte țestoase. Iar pietonii… Despre pietoni, ce să vă spun, numai

cei mai îndrăzneți, cei mai umblați şi experimentați, cei mai presați de îndeletniciri urgente se încumetă să-şi întipărească tocurile pantofilor în pasta înmuiată ce ține loc de asfalt.

Printre aceşti puțini, înfruntă arşița cu stoicism Coriolan Mititelu şi soția ce i-a fost repartizată de destin.

Coriolan nu şi-a cucerit un loc în tagma celor îndrăzneți. Încă de când era mic, odată căzută noaptea, nu îndrăznea să vină acasă decât prin mijlocul străzii şi fluierând tare, ca să-şi alunge teama de întuneric. Mai târziu, pe când era licean, adolescența îi fusese mereu terorizată de imaginea înfricoşătoare a medicului de la cabinetul şcolii care, măcar de două ori pe an, vaccina elevii împotriva feluritelor epidemii ipotetice. Devenit adult, spaima de cabinetele dentare i-a paralizat orice împotrivire contra acțiunii demolatoare a cariilor. Cât despre câini şi funcționarii de la ghişeele publice, îl intimidează de când se ştie, în egală măsură.

Coriolan nu se numără nici printre cei care au cunoscut țările sudului. Numai simplul gând al vaccinării preventive contra bolilor tropicale l-ar face să renunțe bucuros la o asemenea onoare.

Coriolan completează eşalonul oamenilor azvârliți în infernul torid al străzii de obligații ce nu mai suferă amânare. Soția sa îl urmează cu credință şi cu supunere. Căci mâine, implacabil, unicul lor fiu, Fănel Mititelu, împlineşte rotunda

vârstă de unsprezece revoluții terestre în jurul soarelui, acelaşi soare care-l obligă pe Coriolan să-şi tamponeze mereu fruntea cu o batistă. Pe scurt, mâine e ziua de naştere a copilului şi pentru că Fănel a fost cuminte, luând nota zece la istorie, nu mai e nimic de făcut, trebuie să i se cumpere micuțului un cadou satisfăcător.

— Păi, sigur, când e vorba să învețe toate prostiile, îşi dă silința, măgarul, rosteşte gâfâind de oboseală capul familiei.

Soția tresare, soția nu pricepe, soția întreabă:

— Cum adică, toate prostiile? A luat zece la lecția despre Wilhelm Tell!

Şi văzând că soțul nu pare convins, soția adaugă:

— Wilhelm Tell a fost un erou al poporului elvețian. El s-a bătut cu duşmanii şi pe toți i-a învins.

Coriolan se opreşte locului, îşi mută sacoşa din mâna dreaptă în cea rămasă liberă, îşi tamponează din nou fruntea şi izbucneşte:

— Auzi, ştiu şi eu pe cine a bătut Wilhelm Tell. Dar de ce să le spună copiilor la şcoală povestea aceea stupidă cu arcul şi cu mărul? La ce foloseşte?

— Cum la ce foloseşte? Cum la ce foloseşte, vai de capul meu! Dacă ăsta a fost adevărul istoric, ce-ai vrea să le spună copiilor?

Un alt pieton din tagma îndrăzneților trece pe lângă ei, venind din sens invers. Îi examinează

fugar, intrigat de descoperirea că pot exista oameni care să vocifereze pe o asemenea caniculă.

— Ce-ai vrea să le spună? repetă cu voce scăzută doamna Mititelu.

Coriolan nu ştie ce-ar trebui să le spună copiilor profesorul de istorie. Dar este încredințat că aşa nu mai merge.

— Să le spună orice, numai povestea cu arcul şi cu mărul nu, îşi reia el, cu încăpățânare, ideea. Ieri fiul tău a umblat prin toată casa după mine, să ne jucăm de-a Wilhelm Tell. Ştiai?

Soția nu ştie şi mărturiseşte acest lucru. Soțul se enervează:

— Păi, sigur, ce să ştii tu! Află că ținea morțiş să-mi pun un măr pe creştetul capului, ca să poată trage cu săgețile după mine. Asta a învățat dumnealui la istorie.

Soția susține că procesul de învățământ comportă multe aspecte intuitive şi chiar jocul nevinovat de-a străpunsul merelor probează indubitabil că Fănel a reținut bine conținutul programei analitice pentru ora respectivă.

— Îi mai iei şi partea, derbedeul, se revoltă tatăl micuțului. Eu, să fi fost în locul profesorului, îi dădeam patru, nu zece. Auzi, să stau cu mărul pe cap, ca să mă împroaşte cu săgeți. Ăsta e adevărul tău istoric?

Pentru a respecta adevărul istoric, voi adăuga că discuția la care asistați nu-i împiedică pe cei doi pietoni, soț şi consoartă, să ajungă în fața

magazinului „Bucuria Copiilor”.

— Uite, o să intrăm aici, zice Coriolan, unde se află jucării din abundență. Va trebui însă să avem mare grijă.

Soția dă din cap că a înțeles. Grija față de copii e cea dintâi îndatorire a unor părinți conştienți.

— N-ai înțeles nimic, se tânguie soțul coborând greoi scările care duc la raionul jucării instalat la subsol. Trebuie să avem mare grijă la ce anume alegem. Nu putem cumpăra orice, ci o jucărie care să-i anestezieze lui Fănel ideea fixă că e Wilhelm Tell. Altfel, până nu-mi pune mărul pe cap, nu se lasă.

Raionul de jucării e invadat bineînțeles de jucării. Două ventilatoare imense, ca nişte elice de avion, vâslesc sub tavan, luptând din greu împotriva zădufului. Zulufii din părul vânzătoarelor se clatină în bătaia curentului, nereuşind totuşi să mascheze pe chipul lor pecetea spleen-ului. Clienții sunt rari şi bine ar fi dacă n-ar fi deloc, par a spune figurile pleoştite ale fetelor de după tejghele, persoane ce ar schimba bucuros rafturile cu câini de pluş pe apa răcoroasă a ştrandului.

— Ce doriți?

Culmea e că familia Mititelu nu doreşte încă nimic. Nici n-a avut încă timp să se hotărască.

— Atunci o să aştept până vă hotărâți, şi pe urmă o să aşteptați dumneavoastră până mă hotărăsc eu, zice vânzătoarea, pierzându-se într-o

discuție cu colega de la articole pentru sugari. Subiectul conversației lor nu prezintă prea multă însemnătate, dar dacă insistați am să mă interesez şi cu prima ocazie vă voi ține la curent.

Soția îşi plimbă îndelung privirea de-a lungul rafturilor încărcate cu tot soiul de flecuştețe copilăreşti, apoi face o primă tatonare:

— Ce-ai zice, iubitule, de pistolul acela cu dopuri? E verde şi pe deasupra e şi din material plastic. Robust şi uşor lavabil.

Prin corpul lui Coriolan străfulgeră ceva ca un curent electric de voltaj ridicat. Dacă întâmplător bietul om ar fi ținut în mână un bec, obiectul s-ar fi scurtcircuitat într-o fracțiune de secundă. Dar capul familiei nu avea în mână decât sacoşa, care rezistă şocului.

— Ai înnebunit? scrâşneşte el din dinți, dureros. Pistol?! Pentru nimic în lume! Nici pistol, nici puşcă, nici puşculiță! Apropo, când ajungem acasă am să-i arunc puşculița descreieratului în ghenă.

— Cum s-o arunci? Are în ea 8 lei şi 65 de bani. A economisit zilnic câte 5 bani.

— La ghenă, repetă fioros Coriolan. Auzi dumneata, pistol! Puşculiță! Tot felul de prostioare care sugerează tirul. Gândeşte-te, femeie, e în joc capul meu! Nu vreau mere pe creştet, să-ți fie clar!

Femeia priveşte capul năduşit al soțului ei. Gândul că ar putea fi pus în joc o hotărăşte să reia examinarea minuțioasă a rafturilor.

— Am găsit, exultă tatăl transfigurat de fericire. Degetul său arătător se orientează pe direcția unui telefon-jucărie, argument solid pentru teza conform căreia tehnica modernă se învață încă din fragedă pruncie.

— Mda, un telefon ar merge… încuviințează doamna Mititelu. E o jucărie paşnică, nu ridică probleme. Îl va ajuta pe Fănel să uite de Tell şi de legenda aceea care te înspăimântă.

Coriolan deschide portmoneul, în căutare de bani potriviți. Tell a murit, trăiască telefonul!

Tell… telefon… tel… Asemănarea de termeni anunță pericol.

— Nu merge, spune Coriolan închizând portmoneul care pocneşte sec, metalic. Bine că mi-am dat seama la timp. Departe de a i-l scoate pe Tell din minte, un tell-efon ar putea contribui la întărirea fixației nenorocite pe care copilul a dobândit-o. Decât să-i cumpăr drăcia asta, mai bine îmi înfig singur săgețile în cap. Oricum deznodământul ar fi acelaşi.

Cei doi părinți continuă să studieze rafturile cu o sporită atenție. Alegerea unei jucării pentru ziua de naştere a copilului se anunță a fi o acțiune plină de capcane. Căluții de lemn, ciocănelele muzicale şi bărcuțele cu destinația cada de baie țes peste capul onoratei clientele o rețea de amenințări subtile.

— Poate că ar fi bine…

— Nu, n-ar fi bine, retează scurt Coriolan. Mi-e

frică. Singura jucărie pentru care aş băga mâna în foc este maşinuța de pompieri de pe raftul al doilea de sus. Mi se pare foarte amuzantă şi mai ales…

— Mai ales ce? ce interesează soția.

Capul familiei priveşte bănuitor de jur-împrejur, apoi se apleacă la urechea consoartei, şoptind.

— Mai ales inocentă.

— Cred că ai dreptate, dragule. Nici măcar nu e cu baterii, scutind copilul de efortul de a se electrocuta. E cu cheie.

Portmoneul se deschide din nou lăsând să se întrevadă câteva bancnote ponosite.

— Da, e cu cheie, aprobă mulțumit Coriolan. Nu prezintă absolut niciun risc. Învârți cheia, arcul se… şi… şi… Arcul!!!

Disperarea se aşterne sincron pe fețele părinților Mititelu. Oare ce poate face un arc decât să azvârle săgeți înspre creştetul năpăstuit al lui Coriolan? Dintr-o dată regimentul de jucării cu cheie şi arc din magazinul „Bucuria Copiilor” s-a prefăcut într-o teribilă baterie de arme ucigătoare, îndreptate spre capul bărbatului pe care lecția profesorului de istorie l-a condamnat la supliciu.

Da, ce trebuia să se întâmple, se întâmplă. Îndoiala şi elementara prudență care i-au caracterizat până acum pe cei doi, se prefac în spaimă. În panică, aş putea zice…

— Să-i luăm jocul acela de şah…

— Ferească sfântul! Scrie pe el că are şi țintar. O fi ceva de tras la țintă!

— Poate cuburile acelea de compus poveşti. Albă ca zăpada şi piticuții…

— Şi mărul otrăvit, nu-i aşa? Să mi-l puneți mie în cap, nu?

— Popice. Dezvoltă îndemânarea.

— Şi precizia. Aici vroiai să ajungi. Pre-ci-zi-a!!! Un arcaş are mare nevoie de precizie, asta vrei să insinuezi. Mărturiseşte că v-ați înțeles, tu şi Fănel, să scăpați de mine. Ei bine, n-o să vă meargă! Bag divorț!!! îl dezmoştenesc!!! Vă omooor…

Marile drame de familie au adeseori ca punct de lansare incidente cu totul neînsemnate. Drama conjugală a familiei Mititelu pare coaptă să se aureoleze cu un final de tragedie. Din fericire, căldura insuportabilă din magazin se opune din răsputeri destrămării unei căsnicii atât de vechi şi de tipice. Zăpuşeala e aşa de copleşitoare, încât orice discuție în contradictoriu se stinge în mai puțin de un minut, prin sleirea interlocutorilor.

— Bine, iubito, dacă vrei tu minge, minge rămâne, concedează în fine, ros de remuşcări cavalereşti, Coriolan. Nicio jucărie nu are o mai mare forță magnetică asupra băieților, ca mingea.

— O să iasă cu mingea în parc, alături de alți copii şi o să te lase pe tine în pace. Cred că te poți reîntoarce acasă cu sufletul împăcat, adaugă soția, în vreme ce portofelul se redeschide iar, banii se mută în sertarul casieriței, iar mingea mare, galbenă şi cu hexagoane negre se cufundă în adâncul sacoşei.

Vine noaptea şi Coriolan doarme liniştit deşi alături soția se foieşte mereu în aşternuturi, invadată de canicula uscată a anotimpului. Mingea este jucăria cea mai echitabilă pentru un băiat bun la istorie, îşi spusese tatăl înainte de culcare, analizând îndelung toate aspectele problemei. Aşa încât el visează acum jucăriile blajine ale propriei sale copilării, în timp ce un zâmbet întrucâtva tembel îi flutură pe buzele cufundate în întunericul nopții.

Dimineața aniversării lui Fănel debutează frumos, cu o răcoare benefică împrumutată din cine ştie care punct cardinal. Familia Mititelu s-a grupat în sufragerie pentru deliciile micului dejun. În aer palpită o atmosferă sărbătorească, ba chiar jubiliară.

— Să trăieşti, odorul mamei, şi la mulți ani, spune creatoarea odorului, cu ochii inundați de o înlăcrimată emoție, adecvată momentului.

Fănel se lasă pupat, cu o anume condescendență, în timp ce muşcă dintr-un fursec ce face şi el parte din scenografia acestei zile festive. Ceva pare totuşi să-l roadă şi acel ceva nu sunt pantofii, de vreme ce Fănel zice:

— Aş vrea să ştiu cine mi-a ascuns puşculița. Nu e nicăieri.

Clipa trece dificil, părinții schimbă căutături furişe, apoi Coriolan, care ține mâinile la spate, mascând ceva de vederea copilului, preia inițiativa.

— Las-o încolo de puşculiță! Să ne trăieşti, băiatul tatii, şi să iei numai note de zece, până la adânci bătrâneți. Uite ce cadou frumos primeşti, pentru că ai fost cuminte.

Mingea este imensă, viu colorată şi strălucitoare, puțind ispiti cu uşurință până şi un bătrân popă de țară. Fănel sare cuprins de bucurie frenetică, să-şi îmbrățişeze admirabilii săi părinți. Scena ar fi demnă de pelicula unui fotograf specialist dar, vai, fotograful lipseşte.

— Aşa, Fănele, s-o stăpâneşti sănătos. Du-te în parc şi joacă-te cu ea cât îți dictează inima.

— Pot s-o încerc puțin şi în casă?

Capul familiei acceptă, într-un acces de îngăduință.

— Bine, numai să nu spargi ceva.

— Se poate, tăticule, cum o să sparg? Uite cum facem: eu îți arunc ție mingea…

Tăticul e încântat de ingeniozitatea fiului.

— Am prins-o, zice el solemn. Acuma ți-o arunc eu ție…

— Nu. N-o mai arunci nicicui. Ți-o pui frumos pe cap şi stai aşa, până vin eu cu arcul şi săgețile. Ne jucăm de-a legenda lui Wilhelm Tell.

Cu mingea în echilibru pe cap, Coriolan se lasă moale în fotoliu, aşteptându-şi abulic împlinirea destinului. Şi, pe când soția îi strânge mâinile într-un patetic gest de rămas bun, nefericitul părinte abia are puterea să îngaime:

— Dacă scap cu zile, mâine cer transferarea

pramatiei la altă şcoală. Trebuie să existe pe undeva un adevăr istoric care să țină şi cu noi, tații.

Mai departe nu ştiu ce s-a întâmplat. Mi-am acoperit îngrozit ochii şi n-am mai văzut nimic. Gigel tocmai îşi încorda arcul...

Ping-pong... cu adrese

Numai trei săptămâni îl mai despart pe blajinul meu prieten Ilie Țopârcă de o binemeritată vacanță. Mi-a împuiat capul la telefon cu proiectele lui neasemuite. Are de gând să facă o excursie în Delta Dunării. Să fie doar el singur, cu nevasta şi cu pelicanii. Să-şi instaleze cortul în stufărişul unui grind şi s-o ia razna pe canale, lopătând visător într-o barcă pneumatică. Să-şi sature auzul de clipocitul apei, de țipetele insolite ale ratelor sălbatice, de plescăitul greoi al ştiucilor care fac tumbe în valuri. Să pescuiască de dimineață şi până spre amurg, cu mămăligă şi viermişori, iar seara, aşezat gospodăreşte lângă un foc de vreascuri, să oficieze ritualul borşului pescăresc, cu apă de Dunăre, aşa cum fac bătrânii atamani.

— Ai grijă mare la cârlig, îi zic eu, perfid. Să nu ți se-agațe de cauciucul bărcii, că vă duceți la fund!

Perfecțiunea proiectului de concediu al prietenului meu Țopârcă îmi trezeşte invidia,

motiv pentru care nu-mi pot reprima micile răutăți. Numai că amicul ia în serios grija pe care mă fac că i-o port.

— Mda… Bine că mi-ai deschis ochii, îi aud în pâlnia telefonului glasul plin de recunoştință. O să renunț la undiță în favoarea prostovolului. E mult mai sigur aşa, unde mai pui că şi recolta de peşte va fi net superioară.

Cu trei săptămâni înainte de marea plecare Țopârcă şi-a încheiat, practic, pregătirile. Verificată etanşeitatea bărcii. Procurat prostovolul. Reascuțiți țăruşii cortului. Lustruită lună văsăria şi vesela de camping.

Rânduite frumos alimentele de bază pentru traiul în izolare. Pe scurt, pus la punct întregul inventar de Robinsoni ai Deltei.

În fiecare seară familia Țopârcă efectuează o repetiție aproximativă a tehnologiei borşului pescăresc. Apa nu e de Dunăre, ci de robinet, focul nu izbucneşte din surcele, ci din duza aragazului, peştele nu e proaspăt, ci decongelat, dar complicata ordine a operațiunilor e respectată cu strictețe pentru a deveni automatism.

Iată şi momentul binecuvântat al cinei. Țopârcă tocmai se aşază la masă, cu şervetul înnodat în jurul gâtului, iar soția îi pune în față o farfurie de borş aburind. Aroma peştelui şi a zarzavaturilor fierte inundă sufrageria. Solemn, capul familiei se pregăteşte să deguste întâia lingură, când aude un

„plici” distinct în strachină şi observă câteva cercuri concentrice pe suprafața lichidului parfumat. Țopârcă rămâne cu lingura de lemn în dreptul buzelor, uitându-se fix la blidul cu ciorbă. După o clipă „plici”-ul se repetă şi mai distinct.

Pică de undeva, de sus.

Omul îşi ridică ochii în tavan şi ce vede acolo nu-i place deloc. O pată mare de umezeală, tencuiala dizolvată şi picături care se țin lanț, vizând cu precizie farfuria lui.

— Nevastă, ne plouă în casă! exclamă Ilie Țopârcă înlemnit de surpriză. Ştiai asta?

— Sigur că ştiam, bombăne consoarta. Trebuia să vină şi ziua asta. De trei luni te bat la cap să chemi pe cineva să ne repare acoperişul, că au zburat o mulțime de țigle de la ultima furtună. Eu am spus, eu am auzit. Vii acasă, ceri de mâncare, te culci, seara te scufunzi în televizor sau pierzi ore bune cu borşul, iar mâine tot aşa. Când să mai rezolvi şi tu o problemă gospodărească? Dacă n-aş fi eu, ne-ar mânca şoarecii!

E adevărat, şoarecii nu-i mănâncă pe soții Țopârcă. Dar de plouat în ciorbă, le plouă. De unde rezultă că, dacă nu e un bărbat în casă, femeia nu e în stare de mare lucru. „Va trebui s-o fac să înțeleagă limpede asta – gândeşte bărbatul. De mâine chiar voi începe să mă ocup de spinoasa problemă a acoperişului. Reparația trebuie sfârşită înainte de a pleca în Deltă; un adevărat Robinson nu are voie să fie tulburat de grijile

casei”.

— Alo!
— Alo, da, C.P.T.S.D. La telefon.
— Cine?
— C.P.T.S.D. Adică Cooperativa de Prestări Toate Servirile la Domiciliu.
— Deci am nimerit bine.
— Depinde pe cine căutați.
— Pe dumneavoastră.
— Ce nevoi aveți?
— Faceți şi reparații?
— Facem. Toate tipurile de reparații.
— Asta e grozav. Îmi plouă în casă, că e deteriorat acoperişul. Mi-l puteți repara?
— Tovarăşe, nu discutăm secrete de serviciu prin telefon. Veniți cu o cerere scrisă şi o vom analiza.
Tranc! Individul de la capătul celălalt al firului a închis. Oricum, Țopârcă s-a lămurit cum trebuie să procedeze. O cerere scrisă, carevasăzică...

Către C.P.T.S.D.,
Subsemnatul, Ilie Țopârcă, domiciliat în strada Puțu-cu-Ciutură 6, vă rog să binevoiți a-mi efectua reparația acoperişului casei, întrucât îmi plouă în domiciliu.

Cu deosebită considerație,
Al dv. Petiționar,
Ilie Țopârcă

Adresa nr. 1604, din 10.07. A.c.

Stimate tov. Țopârcă,

Urmare a cererii dvs. Din 6 iulie a.c. Prin care ne solicitați reparația acoperişului casei în care domiciliați, vă informăm că suntem în măsură să efectuăm operațiunea, dar numai cu condiția să acceptați şi zugrăveala tavanului deteriorat prin scurgerea apei în domiciliu.

Maistru lot 1
SS-indesc.

Către C.P.T.S.D.

Subsemnatul, Ilie Țopârcă, cunoscut dv. Dintr-o cerere anterioară, accept cu bucurie inițiativa dv. De a-mi zugrăvi şi tavanele deteriorate de ploaie, impresionat fiind de grija pe care o purtați cetățenilor.

Cu deosebită stimă,
locatarul din strada Puțu-cu-Ciutură 6
Ilie Țopârcă

Adresa nr. 1683 din 18.07. A.c.

Stimate tov. Țopârcă,

Urmare a acceptului dvs. De a suporta contravaloarea operațiunii de zugrăvire a tavanelor deteriorate de precipitații, vă aducem la cunoştință că nu putem desprinde această lucrare de cea a curățirii parchetelor după zugrăveală, parchete care oricum sunt pătate de apa scursă

din tavan. Dacă sunteți de acord cu adăugarea în deviz a acestei operații, trimiteți-ne o confirmare scrisă.

Maistru lot 1,
Şef lucrări lot 1
SS-indesc.

Către C.P.T.S.D.

Cu imensă satisfacție, subsemnatul, Ilie Țopârcă, se declară de acord cu inițiativa dv, de a-mi curăța parchetele pătate de apa din tavan şi care urmează să se păteze şi mai tare ca urmare a zugrăvelilor pe care le veți efectua. Nu speram să pot rezolva mai multe probleme gospodăreşti dintr-o dată, cu dezinteresatul dv. Sprijin.

Cu aleasă simpatie,
Al dv. Cooperativ,
Ilie Țopârcă

Adresa nr. 1749 din 24.07. A.c.

Dragă tov. Țopârcă,

Urmare a satisfacției pe care o exprimați, vă reamintim că sprijinul nostru nu e total dezinteresat, contravaloarea lucrărilor urmând desigur să fie decontată de client. Întrucât însă şantierul se va extinde la nivelul duşumelelor, nu putem trece nepăsători pe lângă obligația noastră elementară de a vă reînviora culorile covoarelor, care au avut şi ele de suferit ca urmare a precipitațiilor, şi care se vor îmbiba cu praf de

tencuială. În caz contrariu nu vom putea deschide lucrarea, conştiința noastră profesională împiedicându-ne să lucrăm cu jumătăți de măsură.

Maistru lot 1
Şef lucrări lot 1
Maistru lot 2
SS-indesc.

Către C.P.T.S.D.

Copleşit de grija pe care mi-o purtați, subsemnatul, Ilie Țopârcă, vă dă mână liberă şi vă oferă întregul concurs în problema înviorării cromaticii covoarelor, aflată în suferință nu numai de la recentele împrejurări de ploaie în apartament, ci mult mai demult. Fiți binecuvântați, dar deschideți şantierul grabnic, întrucât peste o săptămână urmează să plec în concediu.

Cu dragoste,
Al dv., acelaşi
Ilie Țopârcă

Adresa nr. 1799, din 3.08. A.c.

Iubite tov. Țopârcă,

Suntem încântați de larga colaborare ce se deschide între Cooperativa noastră şi dv. Nici nu poate fi vorba însă de reîmprospătarea coloritului covoarelor, fără curățenia generală a apartamentului, însoțită de etanşarea tuturor

uşilor şi ferestrelor, acum în pragul toamnei, adică tocmai când aveți mai multă nevoie de o casă în care să nu mai tragă prin interstițiile neetanşate. Sperăm să fiți de acord şi aşteptăm răspunsul dv. Scris, din care să rezulte şi ce hotărâre ați luat în privința concediului.

Maistru lot 1
Şef lucrări lot 1
Maistru lot 2
Şef lucrări lot 2
SS – indesc.

Către C.P.T.S.D.

Dacă sunt de acord? Dar este mai mult decât în visurile mele cele mai frumoase. Subsemnatul, Ilie Țopârcă, vă rămâne toată viața recunoscător şi vă informează că şi-a amânat concediul pentru luna septembrie, când încă se mai poate dormi la cort. Grăbiți-vă, acuma nu mai pică, apa curge în toată regula din tavan.

Cu profundă afecțiune şi
firească nerăbdare
Al dv. Ilie Țopârcă

Adresa nr. 1902 din 27.08. A.c.

Dragă prietene,

Urmare a recunoştinței dv. Am examinat dosarul cererilor şi confirmărilor pe care ni le-ați trimis, şi într-o şedință specială am găsit că avem resurse să facem mai mult pentru a vă îndreptăți

încrederea pe care ne-o acordați. Ne-ați jigni dacă n-ați accepta să includem în deviz şi operațiunile de revizuire a garniturilor de la toate robinetele băii şi bucătăriei, precum şi punerea la punct a tuturor instalațiilor sanitare din casa dv. Care reclamă atare intervenții. Aşteptăm confirmare scrisă şi vă recomandăm să utilizați cortul pentru a vă adăposti de apa ce curge din tavan.

Maistru lot 1
Şef lucrări lot 1
Maistru lot 2
Şef lucrări lot 2
Maistru lot 3
SS – indesc.

Către C.P.T.S.D.

Subsemnatul, Ilie Țopârcă, năucit de atâta promptă solicitudine, nu mai poate îngăima decât un singur cuvânt: Accept, vă mulțumesc, vă aştept. Veți fi de-a pururi bineveniți în imobilul din strada Puțu-cu-Ciutură nr. 6! Cu concediul, voi mai vedea…

Îndatorat pe veci,
al dv. fidel
Ilie Țopârcă

P.S. Într-adevăr, sub cort ploaia din tavan nu ne deranjează.

Adresa nr. 2033, din 17.10. A.c.

Iubite prietene,

Urmare a înțelegerii de care dai dovadă, sprijinind Cooperativa noastră în toate inițiativele ei de îmbunătățire a confortului vieții cetățenilor, te anunțăm că reparațiile la instalațiile sanitare sunt strict condiționate de extragerea dopurilor intrate în sticlele goale, care nu se poate să nu existe în gospodăria dumitale. Operațiunea se efectuează pe cheltuiala şi cu materialul cooperativei, ca un umil omagiu adus modului responsabil, cetățenesc, în care ai înțeles să conlucrezi cu noi. Aşteptăm un referat scris privind numărul sticlelor din care urmează să fie extrase dopuri.

Preşedintele Cooperativei
C.P.T.S.D.
SS – indesc.

Către C.P.T.S.D.

Nu era cazul să vă deranjați, efectuând o lucrare gratuită, în paguba minunatei dv. Cooperative, numai de dragul meu. Dar dacă aceasta este hotărârea dv. Subsemnatul, Ilie Țopârcă, vă informează că am găsit într-o debara 6 sticle cu dopurile intrate înăuntru. Sper ca operațiunea de extracție-dopuri să nu întârzie încheierea întregului front de lucru, întrucât pentru perioada 10 dec. —24 dec. Am cumpărat bilete de Poiana Braşov.

În admirația dv.

cel care are onoarea de a vă
fi prieten,
Ilie Țopârcă

Adresa nr. 2181, din 15,12. A.c.

Tovarăşe,

Cu regret vă aducem la cunoştință că pentru moment, Cooperativa noastră nu are în depozit extractoare de dopuri. Ca urmare a acestei situații, sperăm trecătoare, nu putem răspunde pozitiv cererilor dv.

anterioare de reparații, inclusiv în ceea ce priveşte acoperişul. Reveniți cu o nouă cerere. Concediu plăcut! Vă asigurăm de tot respectul nostru

Şef serviciu aprovizionare,
SS – indesc.

Ninge din plin peste imobilul din strada Puțu-cu-Ciutură 6. Acoperişul a înghețat şi apa, devenită solidă, nu mai picură în sufragerie.

Prietenul meu, Ilie Țopârcă a izbutit cu mare greutate să-şi mai amâne încă o dată concediul său de odihnă pentru luna ianuarie a anului următor. Şi-a pus la punct un nou plan mirobolant, în care pescuitul la copcă ocupă un loc central.

— Uite cum procedezi, îl tachinez eu ca de obicei. Tai cu fierăstrăul un dop în gheață, apoi îl tragi afară cu extractorul de dopuri. Dacă nu

reuşeşti singur, îi chemi în ajutor pe cei de la C.P.T.S.D.

— Degeaba râzi, mi-o întoarce amicul. Sunt nemaipomenit de îndatoritori tipii ăia. Au o organizare extraordinară. Îşi respectă clientela, au pentru ea chiar sentimente de afecțiune. Dar dacă n-au extractoare, ce vrei!

Încercarea

Pe lângă Bumbăcaru par un pigmeu. E drept, avantajul creierului e de partea mea. Încolo, la toate capitolele, superioritatea lui e netă. Statură, alonjă, masă corporală, muşchi, pumni. Bumbăcaru a fost campion de box la Metalul. Categoria grea. E o forță stihinică a naturii, dar nu face caz de asta. Se poartă cumsecade, ca un uriaş blând şi placid. De mine ascultă întotdeauna, pentru că ştie că eu am studii superioare. El s-a mulțumit numai cu şcoala vieții.

Ochesc cabina telefonică de la distanță. I-o arăt lui Bumbăcaru şi ne grăbim într-acolo. Avem o zi încărcată şi timpul ne presează. În treacăt arunc o privire în susul şi-n josul străzii. La ora asta e linişte şi pace. Rar, foarte rar, câte un om, ceea ce aş putea spune că e în favoarea noastră.

— Ce număr era?

Bumbăcaru nu excelează cu ținerea de minte. Îi pun pentru a mia oară sub ochi biletul cu cele şase cifre. Îşi vâră un deget butucănos în discul

aparatului şi începe să formeze numărul rar, atent, silabisindu-l cu voce tare, ca un şcolar greu de cap care scrie o compunere.

— Şasssse… trei… trei… nnn… nnn… nnn.

— Sună?

— Sună, zice Bumbăcaru vag nemulțumit.

— Atunci închide şi zgâlțâie receptorul.

Colosul apasă furca, înşfacă receptorul cu amândouă labele şi se porneşte să-l smucească meticulos, cât îi îngăduie firul.

— Îl zgâl-ță-â-â-âi. Îl dis-tru-u-u-ug!

Firul rezistă.

— Insistă, Bumbăcarule!

— I-â-â-âh! O fi destul?

N-am de unde să ştiu dacă e destul. Aşa că îi cer să mai sune încă o dată.

O ia de la capăt cu bălmăjitul numărului. Întreaga lui figură lăbărțată exprimă tensiunea unei aşteptări încordate. Apoi, trăsăturile i se pleoştesc brusc.

— Sună…

— Fii mai energic, Bumbăcarule, pe vremuri antrenorul îşi punea mari speranțe în tine. Închide telefonul şi ia-l la pumni.

Nu aşteptă a doua invitație. Îşi scoate din sacoşă mănuşile de box, îşi bagă mâinile în ele şi mă roagă să-l închei la şireturi. Mănuşile sunt dinamită curată, pentru că a îndesat în ele câteva bucăți de plumb. Mă fac mai mic decât sunt, iar el începe să dea.

— Ține, mă, bestie, zbiară Bumbăcaru, defulându-se cu o superbă serie: două directe de stânga, urmate de un fulminant upercut de dreapta. Cabina telefonică se cutremură din toate încheieturile, în vreme ce eu casc gura de admirație în fața dezlănțuirii oarbe a violenței.

— Nu sta degeaba, îmi strigă ex-boxerul printre gâfâieli şi icnete. Smulge dacă poți cartea de telefon. În... cccearcă să-i rrrupi lănțişorul!

Trag. Trag de lănțişor cât pot de tare, dar afurisitul nu vrea să cedeze. Apuc cartea de telefon în brațe şi mă las greu în jos. Nimic. Pe deasupra mea fulgeră o serie teribilă de croşee, izbind în tabla aparatului, ca în maxilarul unui adversar care şi-a neglijat garda.

Bumbăcaru se opreşte ca să-şi tragă o clipă sufletul. Obrajii îi sunt congestionați de efort. Se uită de sus la mine cum atârn, cu carte cu tot, de lănțişor.

— Aşa nu merge, cugetă el. Mai bine dă cu piciorul.

Îi spun pe loc părerea mea, anume că e o idee tâmpită. Dacă dăm cu piciorul, riscăm să spargem geamul cabinei şi să atragem atenția vreunui trecător. N-avem nevoie de încurcături, miliția atâta aşteaptă. Bumbăcaru recunoaşte că la asta nu s-a gândit, ceea ce nu mă miră deloc. El nu se gândeşte niciodată la nimic inteligent. Revine la ce ştie să facă mai bine, adică împroaşcă o ultimă salvă de lovituri pustiitoare către discul

telefonului. Apoi se opreşte, extenuat. Faptul că într-o cabină îngustă nu poate dansa ca în ringul de box îl incomodează evident. Oricum, nu pot nega, şi-a dat toată silința. Mai mult de atât, nu se poate.

— Ei, acuma să vedem. Uite aici numărul. Sună!

Îmi aruncă o privire încurcată, arătându-mi cu un gest neputincios brațele noduroase.

— Iartă-mă, îi zic. Am uitat că eşti cu mănuşile.

Desfid pe oricine se laudă că poate forma, cu mănuşile de box, un număr de telefon. Aşa că îi desfac lui Bumbăcaru şireturile şi îl ajut să-şi scoată degetele boante la lumină.

Ceremonialul reîncepe. Bumbăcaru roteşte meticulos discul, mormăind, una după alta, cifrele.

— Şassse… trei… trei… nnn… nnn… nnn.

Miracolul s-a produs. Sună. Sună! Apelul se aude normal!

Îmi fac datoria şi îl întreb pe uriaş dacă mai poate să lupte.

— Nu mai pot. Mă dor mâinile.

Aş fi un ingrat dacă i-aş reproşa ceva. Aerul lui de câine bătut mă îndeamnă să-i adresez un cuvânt de încurajare:

— Sunt martor că te-ai străduit din răsputeri.

— Păi, dacă nici eu…

Lăsăm baltă cabina şi traversăm strada. Vizavi e un scuar. Ne aşezăm pe o bancă şi eu scot din servietă caietul de procese verbale. Bumbăcaru e

cu muşchii, dar scrisul e treaba mea. Drept care…

„Testat pe strada Păstrăvului noul tip experimental de telefon public. Supus la solicitări maxime de către boxerul V. Bumbăcaru, categoria grea. Rezistat cu succes. Garantăm că nici publicul nu va fi în stare să-l scoată din funcțiune”.

— Ia şi mănâncă, îl îndemn pe tovarăşul meu de muncă, oferindu-i struguri şi biscuiți „Eugenia”. Refă-ți forțele.

Colosul mestecă docil. În programul zilei mai figurează un meci dur. Cel cu noul tip experimental de cântar public din parcul Şapte-Duzi…

„Că nu e om să nu fi scris o poezie, măcar o dală doar o dată-n viața lui”…

Minunatele versuri ale vestitului şlagăr de muzică uşoară definesc o realitate cu mult mai încăpătoare decât izbuteşte să exprime refrenul citat mai sus. Omul nu e doar degustător ocazional al artelor, ci şi, mai ales, aspirant perpetuu la generozitatea muzelor.

Din clipa când odorul familiei reuşeşte să articuleze peltic nemuritoarele stihuri ce încep cu „Pisicuță, pis, pis, pis” sau cu „Cățeluş cu părul creț”, cartea copilăriei sale e jucată. Părinții îl dau la balet, la pian, îi atârnă pe pereți desenele stângace reprezentând sori zâmbăreți şi case cu acoperişul din trei linii strâmbe sau îl îndeamnă să scrie cărți poştale în versuri pe adresa bunicilor.

Mai târziu, grădinița încurajează prin toate mijloacele această tendință ba, mai mult, sondează noi filoane ale unui posibil talent, aliniindu-l pe micuț în formații corale, integrându-l în distribuția unor scenetuțe teatrale despre Scufița Roşie şi Lupul-cel-Rău, mobilizându-l în formații de mandoline sau deprinzându-l cu legile sincroniei în montaje muzical-literare.

Calea viitorului tânăr către mişcarea artistică este, din acest moment, larg deschisă.

Din păcate, nu întotdeauna drumul artistului spre aplauzele publicului este lin şi lesnicios. De la caz

la caz mai apar bariere subiective sau obiective pe care le vor depăşi numai cei tari de virtute.

Şi e bine că lucrurile se petrec aşa. Fiindcă dacă toată lumea nu ar avea în cap decât arta şi literatura, cine ar mai umple cărările drumeției şi arenele sportului?

În povestirile pe care vi le propun în continuare va fi vorba tocmai despre sinuosul drum al talentelor ascunse…

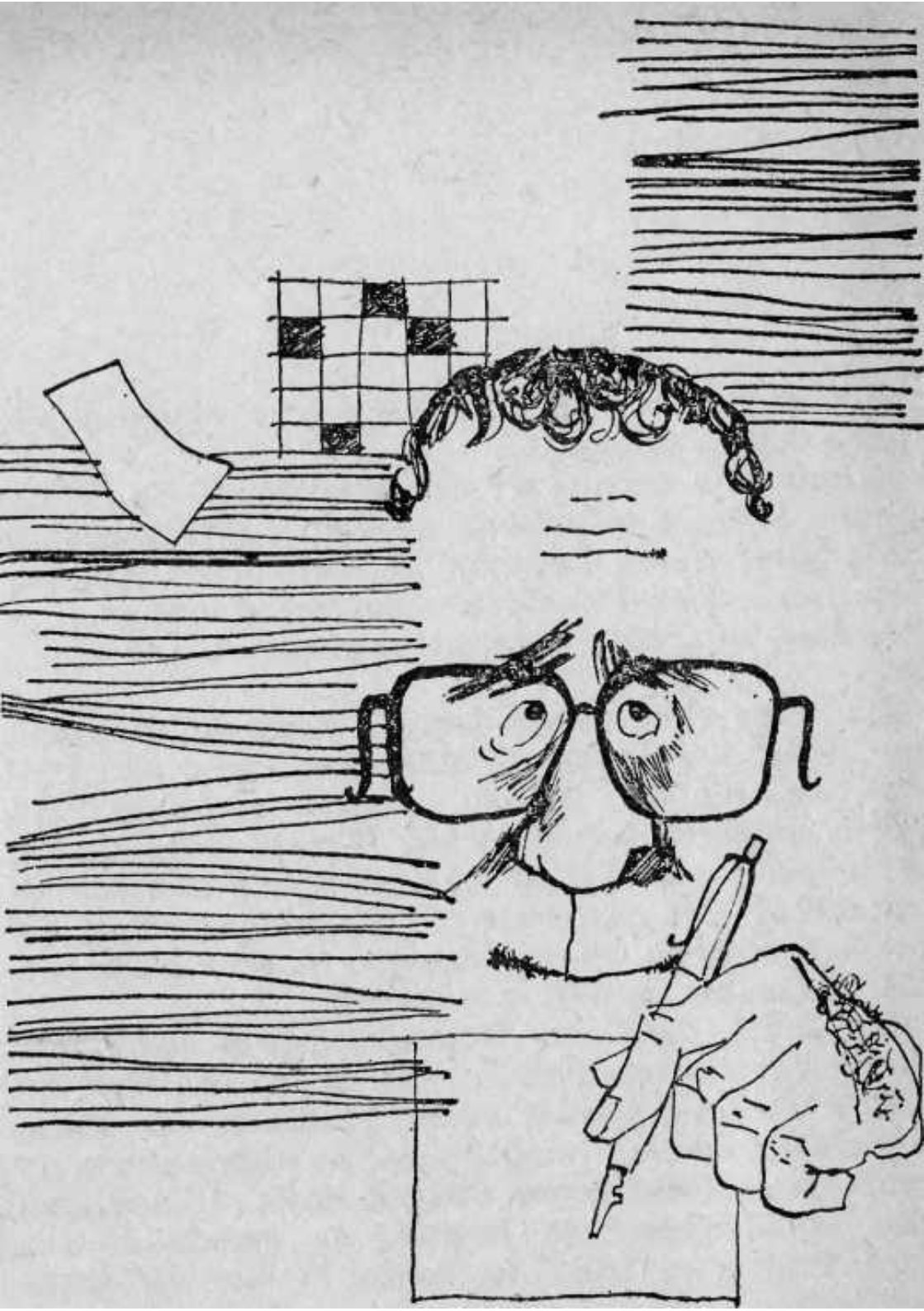

Cum m-au obligat să fiu scriitor

Vă avertizez încă de la primul rând al acestui capitol că nu sunt ceea ce credeți. Dacă stau să mă gândesc bine, ceea ce mi se întâmplă rar, sunt un impostor al condeiului. Am însă un fond uman bun care, de altfel, mă şi determină să vă spun cinstit: V-ați păcălit o dată cumpărând car tea asta; nu e cazul să mai înghițiți încă o cacealma, citind-o. Eu unul sunt priceput la multe lucruri, decupez poze cu multă precizie şi talent, joc şah la un nivel satisfăcător, mă fac instantaneu simpatic copiilor şi, dacă aveți nevoie de cineva care să vă pună tapet de plastic pe pereți, eu sunt persoana. Dar scrisul nu intră în registrul aptitudinilor mele. Iar faptul că, totuşi, m-am străduit ca un rob la galere să scriu prezentul volumaş care, evident, îmi depăşeşte cu mult puterile, îl datorez în exclusivitate ambițiilor familiei mele.

Îmi amintesc că eram copil, păcat de care nimeni nu scapă, şi tatăl meu privea cu multă răceală inconştiența cu care îmi risipeam timpul, jucându-mă în chipul cel mai banal cu putință.

— O să iasă un om oarecare din el, i-a spus într-o seară mamei. N-are nicio preocupare specială. Cu şotronul şi cu leapşa nu va ieşi niciodată învingător în cursa vieții.

Mama a încuviințat, după care a avansat acea idee care înfloreşte în capul tuturor mamelor şi se transformă într-o ghiulea legată de picioruşul

fragil al odraslei:

— Să-l dăm la pian.

— Nu, a respins tata ipoteza de lucru abia formulată. E inflație de copii care își fac de lucru la pian și zdrăngănesc îngrozitor, de-ți vine să te arunci pe fereastră.

— Poate că ar fi mai bine să-i luăm un profesor de franceză, a încercat mama o altă linie strategică.

— Asta e și mai banal. Chiar și fără să învețe franceza, toată lumea știe să zică *madam, mersi* și *bonjur.* Nu așa se câștigă o competiție dură.

— Atunci cum? a vrut să știe mama.

Tata a cugetat puțin, întârziind cu răspunsul pentru a crea un moment de suspans. Apoi a rostit apăsând cu gravitate cuvintele:

— Va fi scriitor. De mâine, să scrie. Sunt mai bine de două luni de când a învățat alfabetul la școală, și el încă mai bate mingea prin curte.

— Și ce-o să scrie? Poezii?

— Să n-aud de poezii, a sărit tata ca mușcat de șarpe. Tot românul e născut poet. Să scrie ceva ce nu scrie tot românul. Să scrie proză.

Și așa mi-au semnat sentința de condamnare. Mai întâi au elaborat un plan de antrenament progresiv, după care m-au silit să trec la îndeplinirea primei etape a programului: o scrisoare de câteva pagini, săptămânal, pe adresa bunicilor. Cele dintâi, le-am încropit cu litere mari și tremurătoare de tipar, întrucât caligrafia mea

nu se deosebea cu nimic de cea a boşimanilor neştiutori de carte. Legate în volum, epistolele ar putea astăzi alcătui o veritabilă antologie a inepțiilor copilăriei. Excelam mai ales în fraze de tipul „aflați despre mine că am spart geamul de la cancelaria şcolii, ceea ce vă doresc şi vouă” sau „ieri tanti Aglaia m-a luat cu ea să văd un concert la Ateneu unde a fost foarte frumos tavanul cu picturi”. După vreo cincizeci de scrisori, una mai stupidă decât alta, mi s-a cristalizat stilul de care nu mă pot dezbăra nici în ziua de azi, spre disperarea cititorilor mei.

A urmat, în succesiune logică, etapa compunerilor pe teme impuse, care au însemnat foarte mult în dezvoltarea spiritului meu asociativ. Îmi amintesc cu multă duioşie de compunerea pe care a trebuit s-o definitivez, la cererea expresă a tatii şi sub amenințarea privării de desert la masa de prânz, pe tema soarelui. A fost o capodoperă de aiureală. Începea astfel (citez din memorie):

Soarele

Soarele ne încălzeşte la amiază şi este foarte mare. El are raze. Razele sunt ceva pe care le găsim la cerc. Noi la şcoală avem multe cercuri. De ştiințele naturii, de foto şi de drumeții veseli. Drumeții sunt veseli pentru că ei cântă în timp ce merg pe cărările patriei. În patria noastră se află o mulțime de cărări şi de izvoraşe. Ele coboară de la munte către şes. La şes, totul e ca-n palmă. De

aceea se spune: „o palmă de câmpie” etc etc…

Abia la sfârşitul compunerii mi-am amintit că tema pe care trebuia să o dezvolt era „Soarele”. L-am readus din condei în ultima propoziţiune şi apoi mi-am semnat capodopera. A avut ecouri favorabile. Învăţătoarea a elogiat capacitatea mea de a lega între ele concepte care n-au nici în clin nici în mânecă unul cu altul. M-a îndemnat să perseverez. Aşa am ajuns să scriu primele poezii şi să cochetez cu careurile de cuvinte încrucişate. Când compui un careu, să zicem pe tema „Cai”, în afara unor cuvinte care fac parte – fără dubii – din sfera noţională respectivă, cum ar fi „mârţoagă”, „vizitiu”, „dalac”, „răpciugos” şi multe altele, te trezeşti în grilă şi cu o sumedenie de cuvinte care îţi sugerează orice, numai calul nu. Asemenea cuvinte sunt „artere”, „gripat”, „vioară”, „călduţ” şi altele. Aici intervine însă geniul celui care alcătuieşte definiţiile careului. Acesta va suci şi va răsuci înţelesurile termenilor nimeriţi accidental în încrucişare, până când va reuşi să strecoare un cal în definiţie. Să luăm exemplele de mai sus: pentru „artere” va încropi explicaţia „CAI de comunicaţie”, profitând de faptul că în scrierea cu majuscule căciula de pe a este o cantitate neglijabilă. Ajungând la „gripat”, el va născoci definiţia „un motor cal… at”, care denotă un prost gust desăvârşit, dar are în schimb meritul că mai aduce din condei şi nelipsitul „at”, acel cal dobrogean ce se lipeşte ca râia de mai toate

careurile. Pentru „vioară” va spune că „are un căluş”, iar când va veni la rând „călduț”, autorul are la îndemână nu una, ci două posibilități la fel de inepte. De pildă, el va spune sub forma unui calambur (na, că ne invadează caii şi în acest text!) că „Duțu s-a aşezat în spatele calului”. Sau va recurge pur şi simplu la o definiție directă şi la fel de ecvidee, echivalând „călduț” cu „CALIU” (a se citi *călău).* Cu astfel de procedee treaba merge strună şi compunătorii de cuvinte încrucişate câştigă şi ei un ban pe spinarea derutei totale a bieților dezlegători.

Dar m-am îndepărtat de subiect, ceea ce mi s-a întâmplat şi în anii adolescenței, când, cufundându-mă până în gât în activitatea rebusistă, am neglijat cu totul datoria mea socială de a deveni un nou Balzac. Lucrurile nu au scăpat ochiului vigilent al tatălui meu. Într-o bună zi mi-am găsit colecția de reviste „Rebus” şi caietele cu scheme de încrucişări îngrămădite în mijlocul camerei sub formă de fâşii rupte cu meticulozitate.

— Să te laşi de prostii şi să te faci om serios, mi-a spus părintele şi îndrumătorul meu, pe un ton ce nu lăsa să se întrevadă nicio concesie. Pune mâna şi scrie, că talent ai, brânză bună în burduf de câine ce eşti!

Ce era să fac? Am pus mâna şi am început să scriu un roman polițist. Citisem o sumedenie, de toate culorile, cu crime perfecte la prima vedere, dar care, în ochii detectivului, prezentau o mică

fisură, lărgită prin deducții ingenioase până la dimensiunile unei imense crăpături. Cu ticăloşi animați de deviații comportamentale care îi împingeau pe căi greşite. Cu mentalități ale unor epoci revolute, reînviind din te miri ce motive sub ochii noştri şi deviind spre criminalitate datorită indiferenței opiniei publice. Cu iubiri înşelate generând activități asasine. Cu vechi jandarmi dați la fund în deceniile de după război, apoi reactivați de proverbul „Lupu-şi schimbă părul, dar năravul ba”. Cu investigatori tineri sau bătrâni, amatori sau profesionişti, bărbați sau femei, militari sau civili. În cap îmi roiau zeci de scheme, toate deja cunoscute, deja scrise de alții. Criminalul fusese pe rând, în cărțile pe care le ingurgitasem, când vânzătorul de ziare din colțul străzii, când bătrânica paralitică de la azil, când detectivul însuşi, când povestitorul însuşi, când victima însăşi. Detectivii erau ba inteligenți, ba meticuloşi, ba afemeiați, ba disimulați. Când nu erau femei, beau zdravăn tării şi cafele. Toți aveau necazuri cu soțiile, care sufereau de prea multă singurătate.

Aşa stând lucrurile, ce să mai scriu şi eu, pe ce drum s-o apuc în hățişul literaturii polițiste? Ei bine, da, am găsit ideea originală, schema încă neumblată: presupusul mort va fi asasinul, iar presupusul asasin va fi mort încă înainte de pagina întâi. Am conceput un subiect, suficient de tras de păr, am trântit un titlu – „Amuleta de

celuloid” – şi i-am dat bătaie. Primul capitol s-a aşternut dintr-o suflare. Al doilea nu s-a mai născut niciodată. Eram extenuat de atâta logică.

Dar flacăra romanescului a continuat să ardă mocnit în mine, aşteptând un prilej să defuleze în afară. Ocazia s-a prezentat în ipostaza unei cărți pe care, citind-o, am simțit nevoia imperioasă să o imit. Se intitula *Spuma zilelor*, autorul fiind un francez, Boris Vian. Pot zice că am mestecat-o pe nerăsuflate, de câteva ori; m-am îmbibat de stilul ei cu totul particular. O carte lirică, perfect realistă, însă cu discrete deraieri suprarealiste, insinuându-se cu un umor fin, aproape pe nesimțite. Flacăra de care pomeneam anterior, ferecată în mine, a erupt, pârjolindu-mă. M-am năpustit din nou asupra colilor de hârtie, am înşirat un capitol, două, trei, din ceva ce credeam eu că va fi un roman de moravuri din viața ziariştilor. Prudent, n-am început cu titlul, socotind că isprava, odată terminată, va iradia titlul de la sine. N-a fost să fie. Când mi-am recitit cele 50 de pagini adunate teanc, să-mi vină rău, nu alta. Colcăiau, e drept, de stil, de deraieri suprarealiste, însă subiectul – ioc. Nu începuse nimic cu adevărat şi, ceea ce părea mai grav, nu găseam nicio cale de ieşire spre ceva cât de cât interesant. Degeaba mă mângâiau părinții pe cap, încurajându-mă să continui această – credeau ei – extraordinară dovadă a talentului meu devastator; am îngropat definitiv perioada „Vian” într-un

cufăr, căruia ulterior i-am şi pierdut urma.

Anii, ce să facă şi ei, au trecut. Experiența de scriitor mi s-a îmbogățit, mai cu seamă datorită vicisitudinilor vieții. Am avut o tinerețe grea căci m-au împins de la spate spre olimpiadele şcolare de limba şi literatura română, ba şi spre concursurile „Drumeții veseli” pe teme literare. Apoi au venit suferințele din dragoste, cu cortegiul lor de poezii care mi-au umplut o duzină de caiete groase. Mai târziu, un profesor de la facultate m-a îndemnat să mă fac critic literar şi, ca să nu-l supăr pe magistru, m-am supus fără nicio plăcere. După decesul acestuia însă m-am socotit eliberat de orice obligație, am întors spatele redacției literare care mă găzduise şi am dat buzna înspre ziaristică, adevărata mea vocație şi delectare.

Mă consideram salvat. Acum scriam zilnic, ceea ce era de natură să închidă gura celor care mă învinuiau că țin în cui un condei făcător de minuni. Nu era literatură, dar era viață, actualitate, pasiune.

Numai că viața, actualitatea, ca şi pasiunea m-au prins şi pe mine în ghearele lor, determinându-mă să mă căsătoresc fără crâcnire cu aleasa inimii. Şi picătura chinezească a început să curgă, nu la unul, ci la patru robinete: mamă. Tată, nevastă şi soacră. Toți se uniseră într-un cuartet care cânta o singură partitură. Cum că e mare păcat să mă limitez numai la gazetărie, care e vorbă-n vânt, azi o spui şi mâine nu-i, cum că la

harul meu rar ar trebui să am mai multă ambiție, să depăşesc orizontul îngust al zilei de azi şi să atac frontal infinitul posterității. Vorba poetului: *Aere perenins, exegi monumentum*... (dacă nu ştiți ce înseamnă asta, vă recomand să mai puneți mâna pe manualul de limba latină, ce naiba!).

Nevastă-mea, Anemona, a găsit şi metode de presiune subtile, una mai diabolică decât alta:

a. Uită-te la Grigore, colegul tău. De-aia a ajuns el autorul a patru cărți nule ca valoare, pentru că unul ca tine, care geme de talent, şade ca o mămăligă.
b. Păi, sigur, ai avansul pentru autoturism în vârful stiloului, numai să scârțâi puțin din el. Dacă nu scrii nişte cărți ca lumea, o să mergem toată viața pe jos, fie ploaie, fie viscol.
c. Dacă îmi promiți că predai o carte editurii, îți promit şi eu că te las să fumezi mai departe. Dacă nu, nu.

La toate argumentele şi amenințările, am rezistat ca un brad în furtună, vreme de trei decenii. Dar la promisiunea „c” a soției, orice împotrivire s-a năruit în mine, ca o stivă de lemne aranjată neglijent. Sunt un fumător înveterat şi, ca orice fumător încolțit de cei din jur, fac orice compromis ca să mă pot lăsa pradă viciului.

Ceea ce citiți acum, dacă mai citiți, este rodul acestui compromis. Eu n-am nicio vină!

Dumneavoastră v-ați completat încă o poziție din raftul bibliotecii dedicat „Cărții de vacanță”, iar eu

pufăi liniştit din pipă, meditând la cizelarea dictonului:

„Familia e celula de bază a societății, în care îți execuți pedeapsa de a deveni umorist”.

Dacă ajungeți cumva la o formulare mai expresivă a acestei idei aforistice, scrieți-mi. În viitoarea mea carte o voi face publică.

Povestind copiilor

Cu câteva zile înainte de 1 Iunie, Tăbăcel a fost chemat la comitetul sindical al întreprinderii.

— Ia loc, Vasile, i-a spus preşedintele comitetului, arătându-i un scaun hodorogit.

Tăbăcel s-a aşezat cu multă precauție.

— Te-am chemat ca să-ți încredințăm o sarcină de mare răspundere. E vorba de educația copiilor noştri.

Scaunul a tresărit brusc sub greutatea lui Tăbăcel, amenințând să se desfacă din încheieturile precare.

— Care copii? Ai mei şi ai dumneavoastră?

— Nu, Vasile. Ai tuturor lucrătorilor din întreprindere. Am aici lista lor completă. Sunt 345 până la vârsta de zece ani împliniți. Cei sub doi ani nu figurează.

— Poate că ați uitat, dar eu sunt un simplu maistru calificat la locul de muncă. Pedagogia nu e punctul meu tare. Dacă e nevoie de niscai scrumiere de tablă pentru Comitet, nu mă dau în

lături. Dar la educație...

Preşedintele a izbucnit într-un râs sănătos, muncitoresc.

— Stai, frate, nu te speria, că n-o să te punem pe post de educatoare la grădiniță!

Mai liniştit întrucâtva, Tăbăcel a rămas într-o prudentă expectativă. Încă nu-i era clar încotro bate preşedintele de sindicat.

— Atunci în ce constă sarcina?

— Vine întâi iunie, ziua copilului, şi organizăm la club o serbare pentru prichindeii noştri dragi. Ei bine, am aflat de la bibliotecara clubului că eşti cititorul numărul unu de cărți cu poveşti pentru copii. Aşa-i?

Ochii nițel oblici ai lui Tăbăcel s-au plecat cu modestie.

— Aşa-i... a confirmat el, roşind sub apăsarea elogiului.

— Şi, mă rog, de care poveşti preferi?

— De toate felurile. Le citesc întâi pentru sufletul meu, le țin minte şi în fiecare seară le spun câte una copilaşilor mei, înainte de culcare.

— Aşa te vreau, Vasile. Fruntaş la muncă, fruntaş la basme. Eşti omul cel mai indicat dintre noi toți să urci pe scenă şi să le spui micilor spectatori o poveste care să le meargă la inimă. Să-i educe, să-i pregătească pentru viitor. Să aibă un caracter şi frumos şi sănătos.

Preşedintele a mai vorbit câteva minute, ambalându-se, de parcă ar fi condus o şedință

furtunoasă. Din alocuțiunea sa a rezultat că povestea cu pricina ar trebui să fie împodobită cu toate virtuțile, să nu ofere sugestii negative micuților beneficiari, iar personajele purtătoare ale mesajului să fie exemplare fără fisură. În încheiere, vorbitorul a subliniat necesitatea ca povestitorul să scoată în relief, cu sfătoşenie şi căldură umanistă, morala progresistă a basmului ales ca exemplificare astfel, încât auditoriul infantil să plece acasă copleşit de învățăminte valabile pentru întreaga viață.

La sfârşitul zilei de muncă, Tăbăcel a părăsit întreprinderea împovărat de grijile răspunderii. În acea seară basmul cotidian a lipsit pentru prima oară de la căpătâiul somnoroşilor săi copii. Cufundat într-un fotoliu bine încleiat, cu o litră de vin alături şi cu un pachet de Mărăşeşti la îndemână, maistrul a început să mediteze adânc la conținutul sutelor de poveşti pe care le ştia pe dinafară. Când; ştii una şi bună, n-ai probleme, pui placa şi îi dai drumul până la capăt. Când însă eşti pus în fața alegerii, liniştea s-a dus. Pe terenul abandonat de ea se declanşează artileria luptei contrariilor.

„Hm, copiii, ce ştiu ei… Trebuie să le spun un basm ca toate basmele. Unul din alea care încep cu… A fost odată, ca niciodată… Pe vremea când se potcoveau purecii cu potcoave de oțel… Asta e bine, o să pun încă de la început accentul pe educația prin muncă. Potcovirea e o meserie

tradițională. Le dau şi nişte elemente despre microminiaturizare, la mintea lor. Potcovirea purecilor e ceva sub microscop… Aşa… Deci, pe vremea aceea trăia un fiu de împărat. Tata împărat, mama împărătească… Aoleu! Da' ceva mai sănătos nu găsim noi? Găsim şi alt ceva. „Făt Frumos, fiul iepei". Unde mai pui că dezvoltăm sentimentul de dragoste al copiilor pentru cal. Calul revine în actualitate, e economicos, trebuie îndrăgit. E bine. Vasăzică, Făt Frumos, fiul iepei, care se bate cu zmeul şi se tot înfig ei în pământ, până la glezne, până la genunchi, până în gât… în pământ… în praf! Să-şi murdărească hăinuțele proaspăt spălate şi călcate de părinți! mai bine fără praf, şi mai ales, fără bătaie. Păi, ce pildă le dau eu micuților? Violența? Ce, suntem în…? Nu, o să le spun basmul acela cu Cosânzeana care a fost închisă în turn de balaur. Doi ani a stat ea acolo, sărăcuța, privată de libertate, condamnată… Cum adică? Ce va să însemne asta? Un nevinovat închis pe nedrept? Am eu nevoie de basme cu erori judiciare? Ca să creez confuzii în mintea pură şi însetată de adevăr a unui copil? Pentru nimic în lume! mai bine le zic „Punguța cu doi bani". Sună bine. Cu condiția să-i ai… E o istorioară clasică despre cocoşul care i-a adus moşului o grămadă de galbeni. Cât un câştig la Pronoexpres. I-a găsit pe drum, i-a înghițit şi pe urmă i-a scuipat în ograda moşului. Curată pleaşcă pe el. Bani nemunciți. Avere ilicită. Vasile,

fii tu atent ce spui în fața copiilor, că pe urmă o să reiasă că tu i-ai învățat… Ia să vedem, ce mai ştiu eu să le povestesc. Pinocchio nu, că ăla minte, Robinson Crusoe nici atâta, că n-o să facem apologia individualismului… şi nici nu e basm. Asta e! Am găsit! „Tinerețe fără bătrânețe şi viață fără de moarte”. E autohton, e mobilizator, cu un flăcău, fiu de oameni drepți, care pleacă peste mări şi țări să caute tinerețea veşnică. Şi ce face el când o găseşte? Face rău ce face, uită de casa părintească, arză-o-ar focul de poveste, că mă bagă în belea. Uite ce-mi trebuia mie! Am găsit… „Capra cu trei iezi”. Capra pleacă după de-ale gurii, întârzie, ştie ea de ce, vine lupul, dă iama, şi la sfârşit îşi primeşte răsplata pentru faptele lui rele. Capra face un foc mare… şi arde lemne după lemne… şi risipeşte combustibilul în scopuri înguste, de răzbunare personală. Vasile, da’ tu un basm educativ nu ştii? Unul, aşa, cu Cenuşăreasa, care e harnică şi munceşte, iar noaptea fuge de acasă şi… halal morală! Fată tânără să umble noaptea pe străzi, ca alea! Asta îi învățăm noi pe copii? Ce-o fi fost în capul scriitorilor când au pus pe hârtie asemenea lucruri antipedagogice? Poftim, nicio poveste nu e cum trebuie. „Dănilă Prepeleac” face tranzacții comerciale clandestine. Guliver se bagă îmbrăcat în apă. Dar, ce, Guliver e basm? Albă ca Zăpada mănâncă mere nespălate; cred şi eu că face o toxiinfecție alimentară soră cu moartea. Ali-Baba

se învârte printre hoți. Fetița cu chibriturile... e taman cu ce nu trebuie să fie. Ăla, nu, ăla nu. Şi eu ce le spun micuților? Doar n-o să mă urc pe scenă ca să mă uit la ei. Phiii, cum am omis! Păi, există „Scufița Roşie”! Cu căsuța din pădure, cu bunica bolnavă, cu fetița care se întâlneşte în pădure cu lupul şi... ce face ea? E guralivă, vorbeşte mai mult decât trebuie şi cu cine nu trebuie... De aici o tevatură întreagă, că aşa se întâmplă când trăncăneşti informații în dreapta şi în stânga! Nu, că poveştile astea sunt pacoste curată. Ar trebui să ne ferim copiii de influența lor nocivă. Învață numai la prostii. Ce, poveşti le trebuie micuților? Născociri? Realitatea, asta e baza educației. Adevărurile despre viață, despre natura înconjurătoare. Asta o să le spun. O poveste din viața secției noastre. Succesele din atelierul meu de tinichigerie. O să le arăt la concret cum fac eu o scrumieră din tablă. Şi la urmă, o să le-o ofer cadou. Doar e ziua lor, nu?”

Bilet pentru nemurire

Morişca ventilatorului zbârnâia asiduu, opintind pe frontul zăpuşelii. Cu capul rezemat în pumni Alfion Omegeanu îşi dirijă privirea mai întâi înspre chipul vizitatorului, apoi către hârtiuța care vibra în mâna acestuia, animată de curentul artificial.

— Vasăzică, n-ați stat degeaba în ultimul timp. Iar ați lucrat...

Musafirul afişă un zâmbet superior, puțin strâmb, replică la avizul – şi el strâmb – agățat pe peretele din spatele redactorului Alfion Omegeanu. Scria acolo:

Timpul nostru
nu e mai puțin prețios
decât al dumneavoastră.
Fiți scurți!

— Voi fi scurt, veni răspunsul din fața biroului ce era individualizat printr-o mică plăcuță de inventar. De această dată nu veți mai putea obiecta nimic.

Cu o expresie hotărâtă în ochi, posibilul scriitor Haralambie Putineiu împinse înainte foaia tremurătoare.

— Iată, continuă el, aveți aici manuscrisul ultimului meu roman. Aştept.

Într-adevăr, părintele manuscrisului avea aerul că nu glumeşte defel. Părea foarte hotărât să aştepte, indiferent câte ore ar fi fost necesare atingerii nobilului său obiectiv. Pe Alfion îl fulgeră un fior rece prin şira spinării. Experiența sa de redactor literar, cu vechi rădăcini înfipte în fotoliul său din secția proză, îi şoptea că avea să urmeze o acerbă şi lungă bătălie de argumente. Atacă.

— Chiar şi înainte de a citi manuscrisul dumneavoastră, îmi permit să observ că pe această hârtie se găseşte o singură propozițiune…

— Frază, căzu ca o ghilotină punerea la punct. Ceea ce considerați a fi propoziţiune este în realitate o frază după toate regulile artei.

— Fie şi frază, concedă beneficiarul principal al ventilatorului. Dar nu puteți continua cu o simplă frază glorioasa tradiție a romanului, gen stufos şi de amplă respirație, oricât de meşteşugită ar fi fraza pe care o propuneți!

Vizitatorul întruchipa statuia vie a triumfului. Îşi înălță fruntea până la etajul de sus al demnității şi de acolo cuvintele se prăvăliră ca o aversă de primăvară.

— Recunoaşteți deci perfecțiunea stilului!

— E o simplă ipoteză de lucru. Oricum, nu puteți avea pretenția să luăm în discuție un roman. Cel mult o frază.

Putineiu trase de nodul cravatei şi îşi descheie cămaşa la doi nasturi. Era cald şi pe deasupra atmosfera începea să se tensioneze. Arătă cu degetul la cuvintele înşirate pe foaie:

— Vedeți dumneavoastră, deviza mea este „puțin, dar bun”. Timpul meu este la fel de prețios ca şi al dumneavoastră, dacă-mi îngăduiți să citez ce ați zugrăvit chiar pe acel perete.

Înşurubat în fotoliul său, Omegeanu schiță un gest de apărare. Îl înjură în gând pe predecesorul său din secție care, acum câțiva ani, aninase textul acela idiot, cu forță de bumerang.

— În fine, să admitem că această scriere ar putea fi, cu indulgență, un roman. Deşi toate

aparențele...

Două fulgere țâşniră din ochii decolorați ai vizitatorului, iluminând pentru o fracțiune de secundă încăperea adumbrită de jaluzele.

— Să nu ne luăm după aparențe! Azi trăim într-o civilizație a marilor accelerații. Gândim mai repede, scriem mai repede şi, bineînțeles, vrem să citim cât mai repede. Cine ar mai avea în zilele noastre timpul şi energia să înoate într-un roman fluviu? Romanul modern se subțiază, se volatilizează de la o zi la alta şi, luați aminte! (Omegeanu fu nevoit să ia aminte). Să nu-mi spuneți mie Putineiu dacă, într-un viitor previzibil, singura probă materială că în dosul coperților se adăposteşte un roman, nu vor fi coperțile însele.

Degetul arătător al musafirului flutura prin aer ca bagheta unui dirijor nevropat. Redactorul izbuti totuşi să-şi sustragă orchestra ideilor proprii de sub influența nefastă a celuilalt, punând-o în slujba partiturii sale personale. Aşa încât fentă cu abilitatea specifică tuturor colegilor de breaslă.

— Să trecem la concret, dacă doriți, spuse el cu un surâs perfid ce ilustra o nouă etapă a strategiei de apărare. Avem în față un text, vom discuta pe text.

Posibilul scriitor răsuflă uşurat, slăbind şi mai tare lațul şifonat al cravatei din jurul gâtului. Discuția la concret îi părea o primă redută câştigată. Dar vai, cine altul decât un redactor ştie mai bine să discute despre concret în cei mai

abstracți termeni cu putință? Nimeni. Poate numai un redactor şef.

— Aşadar, romanul dumneavoastră începe şi se sfârşeşte cu următoarea frază… Hm, citez…

Dar citatul întârzie să se producă. O fină alchimie transforma progresiv fața lui Alfion Omegeanu într-o convingătoare reclamă a plictisului. Colțurile gurii coborâră o idee mai jos, apoi şi mai jos, aproape amenințând să iasă din chenarul figurii. Numai în ultimă instanță ceva le reținu la limita inferioară.

— …Citez: „Iarna, fragmente de cer înzăpezit cad ca amintirile trecutului peste pădurea de gânduri în care înfrunzeşte viitorul”. Am încheiat citatul. Am încheiat şi cititul.

Musafirul literat aştepta calm, scăldat de o inexplicabilă beatitudine. Cum pauza se prelungea peste limitele protocolare, Putineiu simți totuşi fantoma unei primejdii nedesluşite. În cele din urmă rupse primul digul de tăcere.

— Ei?

— Presupun că ați încercat să scrieți o aberație, apăsă redactorul pe fiecare silabă, căci redevenise perfect stăpân pe sine. Ei bine, intenția v-a reuşit pe deplin. Textul pe care am avut răbdarea să-l parcurg nu înseamnă nimic. Dar absolut nimic.

Lovitura era teribilă şi ea l-ar fi făcut să se clatine şi pe un romancier cu experiență. Oaspetele avea însă o îndelungată vocație de luptător pentru cauza manuscriselor sale. Primii

provocarea cu bărbăție.

— Vă înşelați, articulă el cu tot maxilarul. Textul în discuție exprimă totul. Absolut totul.

Din nou liniştea se lăsă grea, ca o presă hidraulică. Omegeanu intui tenacitatea adversarului său. Se impunea să scoată din trusă un foarte ascuțit bisturiu critic, altminteri individul ar fi rămas puternic cramponat de tranşee.

— Hai, s-o luăm metodic. Ce vor să însemne cuvintele…

— Exprimă frig, regrete, raportul dintre parte şi întreg.

Hm. Părea bine antrenat acest Putineiu. Avea răspunsul pregătit la toate. Oare chiar la toate? Ia să-l luăm noi pe scurt, ca la anchetă…

— Dar acțiunea? Acțiunea unde e?

Preopinentul înflori tot, ca la comandă. Nu încăpea nicio îndoială că păşea pe un teren studiat de mai înainte. Ridică mâna stângă şi, ajutându-se cu dreapta, începu să-şi îndoaie degetele, pornind de la cel mic, într-un elocvent gest de enumerare.

— Acțiunea? Păi, zăpada care cade, oamenii merg la lucru deschizând pârtii largi, acolo ei muncesc, nu-i aşa, se întorc apoi acasă unde recurg la viața personală, au gânduri de viitor, amintiri din trecut. Este viața însăşi, clocotitoare şi plină de semnificații, tovarăşe redactor.

Că viața e clocotitoare şi plină de semnificații,

Omegeanu ştia de multă vreme. Pe nenumărați bătrânei cu servieta plină de manuscrise terfelite îi dăduse el afară din redacție, explicându-le politicos respectivul adevăr, ce se estompase în senectutea memoriei lor mucegăite. Dar ca un individ înfipt în îngustimea unei singure fraze să-i arunce în ochi cu lozinca adevărului vieții, asta era prea mult. Scriitoraşul trebuia îngenuncheat fără întârziere.

— O fi viața clocotitoare şi plină de semnificații, dar dumneata uiți că pe deasupra ea mai este şi complexă. (Trecuse de la „dumneavoastră” la „dumneata” ca o energică măsură represivă şi spera ca atitudinea sa să nu treacă neobservată). Or, asemenea tuturor debutanților… (ochii lui Putineiu se îngustară ca două cratime albastre) am zis debutanților… (alte două cratime) dumneata nu eşti capabil să sesizezi tocmai complexitatea inexorabilă a vieții.

Eventualitatea unui armistițiu se spulberase. Posibilul romancier, ultragiat în profunzimea concepției sale despre viață, se aplecă peste birou şi smulse din mâna oponentului scrierea în cauză.

— Dacă nu reuşiți să discerneți complexitatea, şuieră el printre dinți, nu e vina romanului şi nici a vieții. Responsabile sunt numai prejudecățile dumneavoastră în materie de literatură.

Fără a mai cere îngăduința, Putineiu prinse să citească tunător controversatele cuvinte, devenite un biet hinterland între cele două fronturi

beligerante - „Iarna, fragmente de cer înzăpezit cad ca amintirile trecutului peste pădurea de gânduri în care înfrunzeşte viitorul”. Chiar şi pentru un orb, consider eu, complexitatea existenței decurge din acest roman ca o lumină strălucitoare. La fel şi oamenii, cu activitatea lor.

Alfion Omegeanu se frământa neliniştit în fotoliu, chemând noi întăriri din forul său intim. Ele sosiră exact la timp.

— Mă rog, să zicem. Dar personajele? Sau îndrăzneşti să pretinzi că un roman nu are nevoie nici de personaje!

— Scuzați, eu credeam că am venit într-o redacție literară. Li-te-ra-ră, sau poate mă înşel? De pulverizarea personajului în romanul modern, nu ați auzit încă? Conceptul de antiroman nu a pătruns până la dumneavoastră? Narațiunea impersonală nu vă spune nimic? Dar fundalul epic în rol de personaj?

Putineiu, care debitase întreaga diatribă pe nerăsuflate, se opri o clipă pentru a lua o gură de aer. Apoi agravă acuzația:

— Suntem mii de autori pe planetă, dedicați cu trup şi suflet cauzei nobile a adaptării romanului la cerințele societății actuale. Şi dumneavoastră jugulați în faşă această lucrare colectivă!

Degetele lui Alfion Omegeanu se crispaseră într-o încleştare disperată de tăblia biroului. Căuta o replică pe care să i-o arunce în față impostorului, dar teoria literaturii îi întorcea spatele cu

infidelitate, pentru a se pune în slujba argumentelor celuilalt.

— În concluzie, punctă posibilul romancier, dacă doriți cu orice preț personaje în opera mea, aflați că ele sunt subînțelese. E vorba de oameni, tovarăşe redactor! De ce vă e teamă să priviți oamenii în față, sincer, deschis, bărbăteşte? De ce vă faceți că nu-i vedeți?

Dacă parchetul s-ar fi despicat instantaneu în două, redactorul ar fi zbughit-o cu siguranță prin deschizătură. Se simțea umilit, înjosit, un repetent amărât la marele examen al întâlnirii cu oamenii. Rând pe rând batalioanele sale de argumente logice, putea să jure că erau logice, se topiseră nimicite de salvele concentrate ale acestui musafir nepoftit, care îi smulsese din mâini propriile arme teoretice şi îl cotonogea cu ele. Dar demnitatea, demnitatea lui de redactor pus în scaunul secției anume ca s-o apere de colaboratori, refuză să încline steagul. Garda moare dar nu se predă, țipă Omegeanu în străfundul conştiinței sale şi se năpusti cu pieptul gol înaintea proiectilelor inamice.

— Prietene, frate, un roman presupune o anumită desfăşurare epică, dimensiuni, intrigă, acțiune, deznodământ şi dracu' ştie ce mai presupune. Dacă ăsta e un roman, atunci, pe legea mea, cum arată o schiță în concepția dumitale?

Epuizat de ultima sa zvârcolire, redactorul

sugera o cârpă cu un înalt grad de uzură. Ventilatorul măcina în gol, aerul părea să se fi evaporat în totalitate. Omegeanu pur şi simplu se sufoca. În schimb celălalt, sigur acum de victoria finală, domina întregul câmp de luptă. Mai bine zis, brațele sale stăpâneau întreaga suprafață a biroului ornat cu număr de inventar. Aceleaşi brațe depuseră triumfătoare peste foaia romanului mai sus pomenit un minuscul bilet de tramvai în valoare de 1 leu.

— Iat-o, exclamă triumfător prozatorul. Eram sigur că îmi veți solicita şi o schiță.

Redactorul se holbă ca un peşte căruia i-a intrat prea multă apă în ochi.

— Cuuuum!? Un bilet de tramvai??

— Scuzați, schița e scrisă pe verso. Eu nu lucrez într-un turn de fildeş, eu îmi elaborez opera în mijlocul oamenilor, în înghesuiala tramvaiului 11, în miezul realității, ca să zic aşa.

Întorcând biletul cu fața în jos, Alfion Omegeanu zări un cerculeț apăsat stângaci, cu pastă verde. Şi, dintr-o dată, prin încăpere începură să se rostogolească minuscule cerculețe verzi, ciocnindu-se, împingându-se unele pe altele, ca bilele unui biliard imaginar. Închise pleoapele, dar cerculețele continuau să i se strecoare spre retină, sâcâitoare, iraționale. Ar fi cazul să chem un doctor, gândi el cu îngrijorare, nu trebuie să fiu expert ca să-mi dau seama că am temperatură...

— Ei bine, acesta este biletul meu pentru

nemurire, continuă netulburat învingătorul, jubilând peste drama victimei sale. Conține o singură literă, O, dar prin ea am ajuns în chiar esența esențelor. Lucrarea mea are măreție şi umor, concomitent. În ea este vorba despre o… femeie fără o… concepție limpede, care merge la o… cofetărie, spre a bârfi cu o… prietenă la o… cafeluță. Fireşte, eu, ca autor angajat, mă revolt în fața unor asemenea atitudini frivole. De altfel schița chiar aşa se încheie, cu protestul meu vehement: O!!! Apropo, o… publicați?

Dar redactorul îşi pierduse de mult cunoştința, devorat de bulele verzi, lacome ca un divizion de fagocite.

Ventilatorul continua să vânture maşinal aerul cald şi sălciu. Palele lui desenau în atmosferă un uriaş „O” de o transparență lăptoasă…

Haralambie Putineiu constată că nu mai are cu cine discuta probleme de teorie literară, îşi recuperă opera pe care o introduse cu băgare de seamă în portofel şi se retrase cu demnitate. Avea să revină după alcătuirea ciclului integral de douăzeci şi patru de schițe, dedicate tuturor literelor alfabetului.

Dramaturgii, bată-i vina

Fiecare om este din născare mai mult sau mai puțin actor. Micile prefăcătorii, spiritul de imitație, dorința de a părea altceva decât eşti, sunt tot

atâtea trăsături ale artei actorului.

Auzi că undeva cutare impostor şi-a făcut rost, pe bani grei, de un fa s certificat de studii sau de un tot atât de fals certificat de boală... Şi iată-l străduindu-se să joace rolul eruditului sau al bolnavului închipuit cu atâta osârdie, încât până să fie demascat, duce de nas pe toată lumea. Altundeva, nu ştiu care june îşi compune cu minuțiozitate masca de Romeo pătimaş, numai şi numai pentru a jumuli vreo gâsculiță înstărită între două vârste. Afli pe toate drumurile istorii cu urmaşi ai lui Iago care zâmbesc mieros în față şi sapă pe la spate. Cine n-a întâlnit în viața lui nenumărați oameni blajini şi insipizi, care aveau să se trădeze într-o bună zi că duc o palpitantă viață dublă şi învârt tot felul de afaceri şi fapte dubioase în afara orelor de serviciu. În marea grădină omenească sunt roluri pentru toată lumea: inocența pentru demi-mondene, falsa principialitate pentru cei lipsiți de principii, modestia pentru bogați, lăudăroşenia pentru cei găunoşi, bluful pentru demagogi, discreția pentru colportorii de bârfe şi râsul ostentativ pentru cei bătuți de soartă.

Cât despre hoții aparent cinstiți, e plin pământul de ei.

Aşa că nu e om care, cu puțin lustru de şcolire, să nu poată deveni un actor în toată legea. În fiecare an, la examenele de admitere pentru institutul de teatru, îmbulzeala candidaților e mai

mare decât vânzoleala albinelor în stup. Mierea actoriei atrage irezistibil. Îmi amintesc că, mai demult, s-a anunțat în presă un concurs de selecție pentru roluri episodice într-un film românesc. Era nevoie de un tânăr între 18 şi 25 de ani, înalt de minimum 1,75 m, blond şi cu aer romantic. Mai era necesară o femeie de circa 35-40 de ani, brunetă, uscățivă şi cu temperament nervos. În ziua selecției, sute de cetățeni de toate vârstele au dat năvală ca la Maglavit, adolescenți de la şcolile profesionale şi pensionare obeze, târgoveți cu figuri boțite şi văduve languroase, răcani speriați aflați într-o scurtă permisie şi țațe venite în fugă de prin piețele învecinate, foşti boxeri cu nasul turtit şi urechile clăpăuge, domnişoare bătrâne decise să cânte romanțe de altădată înaintea onoratului juriu, un fluviu uman gata să facă orice, să cotcodăcească, să meargă în mâini, să-şi arate decolteul, să spună bancuri şi cimilituri, să-şi încordeze muşchii, să mişte din şolduri, să zâmbească fermecător sau să plângă după cum se cere, să stea din față sau din profil, să danseze, la nevoie să sară din goana trenului direct în râu, dacă rolul pretinde aşa ceva.

Hotărât lucru, lumea toată e o scenă, cum zicea înțelept bătrânul Will, iar noi suntem actorii ei de toate zilele. De aceea n-o să vă mirați că şi eu am visat în copilărie să devin actor şi, mai târziu, băietan prin ultimele clase de liceu, încercam să-mi imaginez cam cum aş juca eu scenele

amoroase, dacă aş fi partenerul de film al Sofiei Loren şi al Ginei Lollobrigida. Viața însă, intransigentă, nu mi-a îngăduit realizarea acestor aspirații, hotărând în numele meu să rămân actor amator câte zile oi avea. Mult mai înțelegător decât viața s-a dovedit a fi Păscăluță, şeful meu de serviciu, care într-o sâmbătă m-a chemat la el şi mi-a spus:

— Te observ de multă vreme, tovarăşe Pițirigă…

Am păstrat o tăcere respectuoasă şi circumspectă.

Când te observă şeful niciodată nu ştii dacă e ceva de bine sau de rău.

— Ai trăsături interesante, expresive, a continuat el. O voce plăcută şi o dicție satisfăcătoare. Mi-am dat seama de asta în rarele ocazii când iei cuvântul la şedințe.

— Mă străduiesc, ştiți, să particip şi eu la dezbaterile colectivului nostru de muncă. Sper că n-oi fi spus ceva ce nu se cădea…

— Nu, nu, fii pe pace, a râs Păscăluță, apoi a redevenit serios. Ia spune, nu te-ai gândit niciodată să te înscrii în echipa de teatru a instituției noastre?

Am înghițit în sec şi mărul lui Adam mi s-a plimbat în sus şi în jos de-a lungul gâtului.

— Eu să… Teatru?! Adică actor?

— De ce nu? Eu însumi joc cu entuziasm în diferite piese. Mai avem câțiva colegi talentați.

— Ştiu, v-am văzut în rolul bucătarului, în piesa

aceea de… aceea cu… Ați fost extraordinar, ce mai! Ați dominat întreaga scenă atunci când, cu polonicul în mână, ați spus monologul acela despre…

Păscăluță m-a întrerupt cu o fluturare din degete. Părea mulțumit că arta lui interpretativă mai avea încă ecouri în amintirea mea. S-a ridicat în picioare şi a declamat cu glas bubuitor:

— „Oameni, nu vă mai mâncați între voi, veniți la mine, aveți încredere în mine! Eu pot să vă satur pe toți!”… Da, ai dreptate Pițirigă, a fost unul din cele mai bune roluri ale mele. Bucătarul… Ei, ce vremuri!

Dar să lăsăm asta. Ce-a fost, a fost. Acum trebuie să privim spre viitor.

Şi, privind spre viitor aşa cum îi stă bine unui şef, Păscăluță mi-a vorbit despre proiectele echipei de teatru, despre intențiile repertoriale şi mai ales despre dorința membrilor trupei de a pleca în turneu, pe durata concediului de vară, prin câteva stațiuni de odihnă. Astfel artiştii amatori aveau să îmbine utilul cu plăcutul, ducând faima colectivului lor teatral până la poalele munților şi până la doi paşi de spuma mării.

— Gândeşte-te la toate astea, dragul meu Pițirigă, a adăugat şeful. Du-te acasă, reflectează la ce ți-am spus şi luni îmi dai răspunsul. Şi, ține minte, trupa are nevoie de tine, mai ales că doi interpreți – aici Păscăluță a făcut o pauză dramatică – au plecat dintre noi…

— Au murit? am exclamat eu impresionat.

— Da' de unde! Unul s-a transferat şi celălalt îşi completează studiile la seral.

Duminica mi-am petrecut-o mai mult în fața oglinzii, făcând exerciții de mimică şi machiindu-mă în diverse personaje ilustre. Cel mai bine mi-a reuşit Richard al III-lea, dar nici cu Baba Hârca nu mi-a fost ruşine. Am făcut zeci de mişcări de scrimă şi mi-am autocompus teme de pantomimă dintre cele mai complicate. Bilanțul mi s-a părut satisfăcător. Luni dimineață eram din nou în biroul lui Păscăluță unde, la fel ca în fața ofițerului stării civile, am spus un da răspicat şi hotărât.

— Bravo, tovarăşe Pițirigă, ai luat o hotărâre înțeleaptă. Chiar de poimâine poți veni la repetiții. Vom începe cu lectura la sală a textului noii piese, „Trădarea scutierului".

— De cine e? am vrut eu să ştiu, mânat de o legitimă curiozitate.

Şeful a ridicat din umeri a neputință.

— De un englez din secolul al XVIII-lea, n-am fost niciodată în stare să-i pronunț numele. Uite, ai aici un exemplar al textului şi ai să vezi cum îl cheamă.

Englezul din secolul al XVIII-lea era de fapt un neamț din secolul al XIX-lea al cărui nume era într-adevăr greu de pronunțat: Friedrich Knabbestaumdorffer. În serile următoare am citit cu atenție, de mai multe ori, piesa. Avea o mulțime de personaje principale, secundare şi episodice.

Eram nerăbdător să văd ce rol mi se va încredința.

— Nu admit indisciplină la repetiții, a răcnit regizorul în loc de bună seara, atunci când ne-am strâns cu toții pentru prima lectură pe voci. Bănuiesc că vroia să se impună dintru bun început, ceea ce nu-i reuşea pe pian profesional, el fiind în realitate nu regizor, ci funcționar la serviciul nostru de aprovizionare care, de altfel, ne aproviziona destul de prost cu cele necesare bunului mers al instituției.

Ne-am strâns cu toții unii în alții, intimidați, aşteptând să vedem ce-o să urmeze. A urmat o moralizare preventivă pe tema punctualității la repetiții, ca şi a seriozității cu care trebuia să abordăm actul teatral. Am reținut că glumele fără rost nu-şi aveau locul şi nici mârâielile vizavi de concepția regizorală. Apoi a început distribuirea rolurilor.

— Tovarăşe Pițirigă, şeful dumitale mi-a vorbit în termeni elogioşi despre dumneata. Aşa încât îți voi încredința rolul regelui.

Am simțit cum pământul mi se clatină sub picioare.

— Cum adică?!... Eu? Eu să joc rolul regelui?

— Dumneata.

— Nu se poate, am strigat eu, încălcând de la bun început regula de a nu-l contrazice pe regizor. E imposibil! Eu sunt doar contabil simplu. Rolul regelui trebuie să-l interpreteze tovarăşul contabil şef Păscăluță, care are funcția cea mai înaltă

dintre noi toți. Spuneți şi dumneavoastră, tovarăşe Păscăluță, cum o să joc eu un rol față de care aveți reiații subalterne?

Şeful a părut destul de încurcat de obiecția mea. A intervenit însă regizorul încruntând din sprâncene.

— Conform concepției mele regizorale, tovarăşul contabil şef Păscăluță e mai potrivit în rolul cavalerului.

— Pițirigă dragă, îți mulțumesc pentru gândurile frumoase, mi-a zâmbit şeful, însă tovarăşul regizor ştie ce face. El are concepția.

— O fi având dumnealui concepția lui, dar am şi eu concepția mea. Şeful e şef şi în baie. Nu-l joc pe rege nici mort.

Ne-am mai ciorovăit, dar eu mi-am apărat concepția cu dinții. Am amenințat chiar că, dacă voi fi pus într-o situație atât de ingrată, mă văd nevoit să abandonez mişcarea teatrală.

Deodată, regizorul a răcnit să se facă linişte, că el nu poate gândi creator în hărmălaia aceea. Am tăcut cu toții, iar el şi-a dus palma la frunte, cu un gest învățat de la Peter Falk, interpretul arhiinteligentului detectiv Colombo. De aici am putut să deducem că se gândeşte ori la ceva în general, ori la ceva anume. Ne-am dat seama că se gândise la ceva anume, atunci când a întins arătătorul înspre mine, spunând pe un ton ce nu admitea replică:

— Atunci îl vei juca pe scutier, iar regele va fi

interpretat de tovarăşul Păscăluță. Aşa e bine?

— Aşa e bine şi corect. Să vedeți, tovarăşe şef, cu ce dragoste o să vă țin eu trena la mantie, cum o să vă duc scutul şi armele ca nimeni altul. O să fiți pe de-a-ntregul mulțumit.

Păscăluță mi-a aruncat o privire recunoscătoare şi a zis împăciuitor:

— Bine, Pițirigă. Dacă şi regizorul vrea, sunt de acord să-mi fii scutier.

— Mă rog, dacă insistați, aşa rămâne, a validat regizorul această formulă de distribuție. În fond şi scutierul are un rol important în economia piesei. Mai ales spre final, când îşi trădează stăpânul şi îl ucide cu sabia…

Hait! Furat de ideea fixă a relației subalterne, uitasem acest mic amănunt. Cerule, unde mi-au fost mințile, doar am citit piesa de şapte ori! Am bâiguit, năuc:

— Ce… face?

— Îl ajută pe duşmanul regelui, Principele Melancolic, să ocupe tronul peninsulei. El e mâna răzbunătoare care duce la îndeplinire complotul.

Mi-a sărit imediat muştarul.

— Adică… ce vrei să spui dumneata? Eu să bag sabia în tovarăşul şef? Tocmai eu?

Păscăluță a încercat să mă disculpe.

— Nu în mine, Pițirigă, în personaj. E un moment de intens dramatism…

— Mie-mi spuneți? Eu vă omor pe scenă, iar dumneavoastră mă mâncați de viu pe urmă. Curat

dramatism. Nu, asta nu! Mie să-mi dați alt rol, ceva care să se potrivească mai bine concepției mele...

Din nou discuția a degenerat, eu apărându-mă cu sabia în mână de diferite roluri tentante, dar care se puteau întoarce împotriva mea ca un bumerang. Teatrul e teatru, dar serviciul e serviciu şi cu pâinea nu te joci. Regizorul a interpretat în mod magistral o criză de neurastenie, punând capăt dialogului anarhic. Apoi, calmându-se cu mare dificultate, a izbutit să-mi spună cu o voce aparent stăpânită:

— Uite ce e, tovarăşe Pițirigă. Eu îți respect convingerile, dar trebuie să fii şi dumneata de acord că în felul acesta nu vom mai juca piesa nici la paştele cailor. Îți mai ofer o şansă. Rolul oşteanului. Îl accepți, bine, nu-l accepți, la revedere!

— Bun, am acceptat eu satisfăcut. Vedeți, tovarăşe regizor, că dacă ne punem puțin capul la contribuție, se poate? Asta da, oşteanul. Oştean credincios al măriei sale. Exact la fel ca şi în orele de serviciu. Ce zice şeful, aia fac!

— Rolul nu e prea întins, dar e bogat în posibilități. Există în piesă o secvență foarte expresivă, în care oşteanul o leagă fedeleş şi o închide în turn pe doică.

— Bine-i face, a intervenit şi Păscăluță. Aşa-i trebuie doicii, dacă se amestecă în complotul împotriva mea. Vreau să zic, împotriva regelui.

— V-am spus eu, tovarăşe contabil şef, pe mine puteți conta întotdeauna.

Mulțumit că lucrurile au intrat pe făgaşul normal, regizorul ne-a comunicat şi numele celei care va fi, în concepția lui regizorală, doica: tovarăşa Tincuța de la serviciul personal. Am simțit imediat că mă ia cu amețeli.

— Ia stați puțin… De ce s-o închid tocmai eu pe tovarăşa Tincuța în turn? Şi de ce tocmai pe ea?

Regizorul s-a holbat la mine.

— Cum de ce? Pentru că aşa e rolul.

— Rolul e greşit. Tovarăşa Tincuța e mult mai în măsură să mă lege pe mine şi să mă închidă în turn. Eu o să stau liniştit şi n-o să mă zbat.

Am observat-o pe Tincuța cum întoarce capul spre mine şi mă priveşte foarte circumspectă. Apoi m-a luat la întrebări, de parcă ar fi trebuit să completez un chestionar de cadre:

— Şi cam pentru ce motiv să te închid eu, vreau să zic doica, în turn? Ai ceva pe conştiință? Ai băgat mâna în avutul regelui?

— Găsim noi un motiv, ceva… Uite, să zicem că am făcut ceva rău.

— Ce?

Mi-am frământat o clipă mintea şi am găsit.

— Să zicem că n-am fost vigilent în post. Sau am vorbit ce nu trebuia. Sau…

Păscăluță s-a burzuluit brusc.

— Aha! Adică m-ai bârfit. L-ai bârfit pe regele tău, Pițirigă?

— Cine, eu, tovarăşe contabil şef? Eu care sunt ostaşul cel mai credincios? Să mă străpungeți cu paloşul dacă am făcut aşa ceva!

Regizorul a fost pe cale să facă o congestie cerebrală. S-a salvat de ea numai pentru că a ajuns în pragul infarctului... A muşcat o bucată din textul piesei şi s-a liniştit abia după ce a mestecat-o bine şi a înghițit-o. Apoi a zis moale:

— Spune clar, omule, vrei sau nu vrei să joci în piesa asta?

Vroiam, dar cu mult mai slab entuziasm decât în zilele precedente. Piesa lui Knabbestaumdorffer era dinamită curată, şi nu aveam niciun chef să sar în aer. Am întrebat cu jumătate de gură:

— Poate... pajul? Pajul e un personaj liniştit, care nu face rău nimănui. Intră săracu' cu tava, e tăcut, muncitor...

— Bine, fie şi pajul, numai să ne laşi în pace cu mofturile. Oricum, prezența dumitale la lectură nu mai e necesară, întrucât pajul nu rosteşte niciun cuvânt. El are de făcut doar atât: intră în turn cu tava pe care se găseşte cupa cu otravă. Doica ia cupa şi...

— Şi-i dau una peste mână, de-i zboară cupa cât colo, am zis eu cu însuflețire. Sau, şi mai bine, beau eu cupa şi mă prăbuşesc lat.

— Ei, aşa nu se poate, tovarăşe Pițirigă, a replicat Păscăluță blând.

— Ba se poate, de ce nu? Mă prăbuşesc mort, după care vine Principele Melancolic şi-mi

cârpeşte patru perechi de palme, ca să mă trezească.

— De ce să te mai trezească?

— Ca să vă ofere şi dumneavoastră plăcerea, Maria Ta, să băgați sabia în mine. Nu degeaba vă sunt eu oşteanul cel mai credincios! Mă ucideți şi pe urmă îmi dați o primă trimestrială pentru fidelitate şi credință.

Până la urmă, mi-au dat rolul cortinierului. Nu prea îmi place să trag sforile, oricând s-ar putea interpreta că… Dar până la premieră mai am timp destul să mă răzgândesc.

Teatrul e o lume, şi nu se poate ca în lumea lui atât de vastă să nu existe un rolişor, unul cât de mic, pe care să-l joc fără riscuri, fără primejdii, fără repercusiuni în orele de serviciu. Iar dacă aşa ceva nu există, înseamnă că meseria de actor îşi trăieşte ultimele zile…

Şi numai dramaturgii poartă întreaga vină!

Frunză verde beneficiu

În birou e cald şi plăcut. Sachelarie fumează cu ochii pironiți în tavan. Trestianu îşi freacă tacticos nesul. Mitache asudă pe grila de Pronosport. Vicovan urmăreşte cu degetul anunțurile de la mica publicitate şi, din când în când, atrage atenția asupra unui text mai hazliu.

— Auziți-l pe ăsta! „Ofer cameră găzduire studentă mobilată. Persoană serioasă, îngrijire

copii cu pensiune completă, apă în curte”.

Îi umflă râsul pe diferite tonuri. Numai Puişoru nu râde. Lui nu-i arde de râs. Nu pentru că n-ar avea simțul umorului, dar în biroul „contabilitate” el este singurul care nu arde gazul degeaba. Are treabă. Până la ora unu trebuie să încheie alcătuirea tabelelor.

Toți se feresc de tabele ca dracu’ de tămâie. Sub un pretext sau altul se fofilează şi i le pasează lui Puişoru. Sachelarie se plânge că are migrenă. Trestianu zice că i se împăienjeneşte privirea şi vede cifrele cu contur dublu. Mitache se plânge că-l supără articulația cotului drept. Iar Vicovan pur şi simplu n-are chef să ia de coarne şirurile lungi de cifre. Puişoru e cel mai tânăr şi li se pare firesc să tragă chiulul pe spinarea lui. Aşa că n-are încotro, orânduieşte cifrele pe coloane interminabile şi verifică de zece ori sumele. Asta e suprema formă de creativitate în munca lui de contabil.

— Merge treaba, merge, tovarăşe Puişoru?

Când o fi răsărit şeful? Când vine la serviciu îşi pune tenişi în picioare ca să nu i se audă paşii şi să îşi poată lua subalternii prin surprindere. Titularii de birou sunt însă mult prea experimentați ca să se lase prinşi cu asemenea tertipuri ieftine. Fiecare pare cufundat de când lumea în câte un dosar voluminos. Nesul, pronosportul, ziarul au dispărut în întunecimea sertarelor.

— Merge, tovarăşe contabil şef, zice Puişoru. Trag tare la tabele.

Pandele, şeful, inspectează atent cele lucrate şi pare mulțumit.

— E bine, băiatule, foarte bine. Dă-i înainte tot aşa.

— Dau, să trăiți.

— Tabelele sunt baza, Puişorule. Alfa…

— …şi Omega muncii noastre, tovarăşe şef, îi preia instantaneu funcționarul metafora abia înfiripată.

O cunosc cu toții pe dinafară, pentru că le-o repetă de mai multe ori pe zi. Ca orice şef care se respectă, trebuie să se afirme şi el printr-un dicton, iar colectivul îi dă impresia că şi l-a însuşit ca pe una din marile înțelepciuni ale vieții.

Puişoru aşteaptă să se ducă şi să-l lase cu corvoada lui, dar el nu se duce. De parcă ar vrea să spună ceva şi nu îndrăzneşte. Evident, se menține o tăcere respectuoasă.

— Ia spune-mi, Puişorule… versuri mai scrii?

Hait! Nu cumva şeful întinde o cursă… Să fim circumspecți…

— Mai scriu câte ceva, îngăimă subalternul cu un ton şovăielnic. Dar numai în afara orelor de serviciu.

(De unde o fi aflat Pandele că scriu versuri? Mai mult ca sigur că m-a trădat măgarul de Vicovan).

— Foarte bine, dragă, zice şeful cu o încântare care pare sinceră. Şi tot aşa, vesele, hazlii?

— Încerc şi eu, să trăiți. Aşa, ca divertisment... Dar dacă socotiți că nu se cade, renunț.

— Să renunți? De ce să renunți? Tocmai acuma, când ne face trebuință şi nouă?

Puişoru stă şi se uită la Pandele cu gura căscată, nepricepând unde vrea să bată. Şi el care credea că îi fac trebuință tabelele.

Contabilul şef se aşază lângă biroul lui Puişoru şi îi explică blând că da, tabelele sunt oarecum necesare, dar mai urgente sunt versurile. Apoi îi ordonă să ia creionul şi să scrie.

— Da' să fie cât mai vesele! adaugă el cu o voce aproape rugătoare.

— Ce anume... să fie vesele?

— Îți spun, dar fii discret. Contez pe dumneata, da?

— Mai încape vorbă?

Contabilul şef Pandele îi şopteşte personal la ureche, lui, umilului funcționar Puişoru, lucruri de-a dreptul extraordinare. Că astăzi e ziua de naştere a directorului general, să ne trăiască şi să ne conducă ani mulți şi fericiți întru fala instituției, numai că el, Pandele, nu are harul natural de a face această urare frumos şi în versuri şi că deci nădejdea lui e în Puişoru, alesul întregului colectiv de muncă, având nobila misiune de a încropi o urare inspirată, hazlie, tonică, optimistă, care să-i meargă la inimă directorului general, de a cărui bună dispoziție depinde liniştea şi pacea serviciului de

contabilitate.

Alesul simte că se sufocă de atâta răspundere.

— Cum? Eu, Puişoru, să-i fac versuri tovarăşului director? Eu, care sunt nou în instituție şi nu ştiu nimic despre Domnia-Sa? Cum aş putea îndrăzni? Fără să-i cunosc vârsta, obiceiurile, temperamentul, sensibilitățile? Poezia trebuie să sune la obiect, ca de la inimă la inimă, nu aşa, în general. Tovarăşul director trebuie să simtă că a fost scrisă anume pentru Domnia-Sa.

— Fii liniştit, băiatule, m-am îngrijit eu de toate, îl asigură şeful. Îți dau datele de care ai nevoie, le-am obținut de la secretară.

În următoarele minute Puişoru află o mulțime de secrete de serviciu: că directorul are 50 de ani, e căsătorit, tată a doi copii mari, şi-a luat de curând maşină, adoră costumele gri, îl enervează telefoanele... şi cam atâta. I se dă termen o oră să versifice urarea, întrucât la ora 12 punct toți şefii de servicii se vor aduna în cabinetul directorial pentru a-şi prezenta omagiile.

Părăsind biroul, Pandele mai întoarce o dată capul înspre subaltern şi duce un deget în dreptul buzelor. Mesajul parvine la țintă clar şi fără echivoc: discreție! Odată uşa închisă, răsfățatul muzelor simte ațintiți asupra lui patru perechi de ochi veninoşi, dar se face că plouă. Timpul e scurt şi scaunul frige sub el. Niciodată n-a fost mai ahtiat ca acum după serviciile inspirației poetice...

— Gata, Puişorule?

— Gata, tovarăşe contabil şef.

Acum cel mic e în biroul celui mai mare şi stă smirna cu fițuica în mână.

— Ia zi-i!

Puişoru cere voie să facă apel şi la intonație şi obține permisiunea. Îşi ia avânt:

„Prea onorate şi respectate
Director General Stamate…”

— Începe superb, băiatule! Dă-i bătaie mai departe, îl încurajează şeful, cu nedisimulată satisfacție. Bardul se lansează cu voluptate în ditirambi:

„În această zi cu soare
Când vă serbați a 50-a aniversare,
Am onoare
Să vă urez la mai mare!”

— E bine, Puişorule! Ține-o tot aşa!

„Să aveți sănătate,
Că e mai bună decât toate,
Să vă între copiii la facultate
Primii pe listă, dacă se poate.
Să vă meargă maşina… ca pe roate.
În undița dumneavoastră să se repeadă, avizi,
Milioane de crapi, ciortănei şi guvizi,

În fiecare zi
Când cu prezența dumneavoastră ne veți ferici,
Să vă îmbrăcați numai în costume gri,
Culoare în care arătați minunat.
Să vă fie prestigiul mereu mai mare,
Până dincolo de pensionare
La mulți ani, vă urez prea plecat,
În acest moment minunat!
Am onorul,
Al dumneavoastră subaltern Puişoru”.

— Puişorule, eşti un geniu! Simțit, vesel şi la obiect, exact ce ne trebuie!

Se ridică, ocoleşte biroul şi vine să pupe obrazul versificatorului cu un entuziasm nestăvilit care îl face pe acesta să roşească de modestie. Constată strânsele afinități poetice care îl leagă pe valorosul literat de Topârceanu, Minulescu şi chiar de eposul homeric, numai că…

— Numai că?

— Numai că, aicea, la final… (precizează locul punând degetul pe text)… ar trebui altă rimă… ceva care să se termine în „-ele”.

— În ce?

— În „-ele”. De la „Pandele”. Adică eu, că eu o să-i recit poezia.

Furat de apa versificării, Puişoru nu s-a orientat! Şi-a băgat numele în urare, ca o ceapă în borş. Ce gafă! Noroc că îi vine instantaneu ideea salvatoare.

— Modificăm imediat, tovarăşe contabil şef! Uite.

Facem aşa:

„Omagiile mele,
Al dumneavoastră subaltern, Pandele”.

Şeful s-a liniştit ca prin farmec. Exultă de fericire.

— Excelent, excelent, iubitul meu prieten! Să ştii că n-o să te uit la avansare. La mai mare! Na, că şi eu versific!

Puişoru nu scapă prilejul de a-şi exprima admirația pentru harul poetic şi spontaneitatea rimei create ad-hoc de interlocutorul său. Pandele, gâdilat plăcut, salută afabil şi o zbugheşte în sus pe scări înspre cabinetul directorial. În vreme ce măruntul funcționar rămâne meditând, de asemenea în rime, că un strop de adulație poate aduce o gradație...

Vicovan îi face semn lui Puişoru că e chemat ia şef. Pare încântat, ticălosul, atunci când precizează:

— Ai grijă, e foc şi pară pe tine.

Ce s-o fi întâmplat?

Puişoru îşi potriveşte cravata, îşi încheie nasturii de la haină şi bate timid la uşa lui Pandele. Intră şi furtuna îl plesneşte fără niciun preaviz.

— Mi-o făcuşi, Puişorule! M-ai lucrat, ha? răcneşte contabilul şef, roşu la față de furie. E la un pas de apoplexie.

— Eu?! Eu să vă lucrez pe dumneavoastră?

— Vasăzică, râvneşti să-mi iei locul!

Funcționarul îl priveşte aiurit şi nu înțelege nimic.

— Vai de mine, cum credeți asta?

Pandele flutură poezia prin aer cu gesturi dezordonate. Apoi i-o vârî autorului sub nas.

— „Să vă între copiii la facultate”, ai?

— Păi… e o urare de bine…

— Urare zici? Acuma, când ăl mare i-a căzut a doua oară la politehnică! Mi-a venit să intru în pământ, când mi-a spus.

În schimb, pe Puişoru s-a năruit cerul. Vrea să-i explice şefului că n-a ştiut, dar acesta se dezlănțuie:

— Şi bazaconia asta? auzi! „Să vă meargă maşina ca pe roate”.

— Păi… de ce să nu meargă?

— Cum să meargă, dacă soția i-a turtit-o într-un stâlp? Eşti bine informat dumneata. Joci tare, Puişorule!

— Eu…

Pandele îl apucă de amândouă reverele şuierându-i amenințător:

— „În undița dumneavoastră”, ai?

— Asta ce mai are?

— Are! Adică n-are! Nu mai are! Că i-au anulat permisul de pescuit. A pescuit în zona interzisă. Ai ştiut, dar ai tăcut, Puişorule, ai tăcut… ca un peşte!

Asta e prea de tot. Subalternul protestează.

— Păi, chiar dumneavoastră mi-ați spus că…

Şeful îl priveşte scârbit, ca pe o muscă prinsă de cârligul undiței.

— Ce ți-am spus? Ți-am spus eu că o să-şi verse din greşeală călimara peste costumul lui gri nou-nouț?

— Tovarăşe contabil şef…

— Da, ai să simți că sunt şeful dumitale, îl *țintuieşte* teribil Pandele. Ai întocmit tabelele?

Puişoru dă să-i explice că le-ar fi făcut, dacă între timp n-ar fi primit o altă însărcinare. Anume urarea în versuri care…

— Versuri?! în orele de serviciu? Pentru asta te ținem noi aici, Puişorule, ca să scrii poezele?

— Păi…

— Ei, lasă, că-ți fac şi eu o poezie!

Puişoru încearcă să salveze ce se mai poate, să-i flateze şefului orgoliul de artist. Zâmbeşte cu gura până la urechi şi emite cel mai mieros ton cu putință:

— Ştim cu toții că aveți talent…

— Am!

Foaie verde, sunt indicii
Că adio beneficii,
Puişorule!

Două săptămâni mai târziu Vicovan, care e fitilistul biroului Contabilitate, face ce face şi reuşeşte să aducă (pe cale anonimă) la cunoştința

directorului că autorul ofensatoarelor versuri este altcineva decât se crezuse până atunci şi anume un oarecare lucrător al instituției, pe nume Puişoru…

— Să vezi distracție! cugetă el, în forul său interior.

Şi într-adevăr, distracția vine…

Directorul anunță importante măsuri re-organizatorice.

Puişoru e promovat contabil-şef, pentru „… introducerea unei omeneşti unde de lirism în mult prea arida muncă pe tărâmul cifrelor”.

Pandele e retrogradat pe postul de contabil principal, pentru „… fals şi uz de fals în exprimarea curatelor sentimente tovărăşeşti”.

La biroul Contabilitate, s-a terminat cu acel dolce farniente al perioadei Pandele. Noul şef a interzis fumatul, nesul, Pronosportul şi „Mica Publicitate”

în orele de serviciu. De altfel, sarcinile au sporit, s-au înmulțit tabelele ce nu suportă amânare şi în birou nu mai e niciun Puişoru care să se spetească singur pentru toți. Acum fiecare trebuie să pună osul la treabă.

Cât despre Puişoru, el are răspunderi superioare. Directorul i-a încredințat, personal şi strict confidențial, misiunea de a şlefui până la perfecțiune două pagini de urări în versuri pentru apropiata zi de naştere a Directorului General al Centralei.

Împlineşte omul 53 de ani şi...

…Capitol în care se va vedea că între O.Z.N. Şi O.N.T. Diferența e mare, ca de la cer la pământ; şi că drumeții temporali ne-ar putea vizita şi din trecut şi din viitor; şi că trebuşoara asta ar fi mai mult în detrimentul lor…

Dacă Romeo ar fi călător în timp…

Sunt de trei zile la Călimăneşti, venit cu O.N.T.-ul. Neprețuita mea soție, Anemona, urmează să sosească abia marți. Concediul ei e ceva mai scurt decât al meu, urmare logică a diferenței de vârstă şi deci de vechime în muncă dintre noi.

Vremea e ideală şi mă felicit pentru alegerea inteligentă a perioadei. În numai trei zile, am profitat din plin de împrejurimi, ca şi de apele minerale vestite pe tot continentul. Apele astea nemaipomenite i-au fost expediate la domiciliu până şi împăratului Napoleon al III-lea. El, săracu', şi-a dorit foarte mult să vină personal aici, dar n-a avut parte de realizarea visului. Eu, fără să fiu împărat, sunt pentru a treia oară la Călimăneşti-Căciulata. Ce să-i faci, în veacul trecut O.N.T.-ul nu funcționa încă…

Unde mai pui că la izvorul 14 am avut neaşteptata bucurie de a mă întâlni, cu cine credeți? Ați ghicit, taman cu prietenul meu Scârloanță, antrenor la secția de înot a clubului „Înainte". Tot ce face Scârloanță are legătură cu apa. Când nu înoată în Olt, se învârte în jurul izvoarelor. Când vremea e călduroasă, se deshidratează abundent. Când plouă şi toată lumea se adăposteşte, el chiuie fericit în bătaia stropilor. Când nu plouă, ca acum, stă pe malul insulei-parc Ostrov, în mijlocul râului, şi îşi abandonează tălpile picioarelor în apa răcoroasă.

Aşezat pe iarbă lângă el, procedez exact la fel.

Mestecăm caramele şi filosofăm.

— Vezi, timpul... gândeşte Scârloanță cu glas tare. Deşi infinit, este ireversibil...

Încuviințez, copleşit de profunzimea ideii. Scârloanță îi adaugă noi podoabe de metaforă:

— E ca apa, timpul, ca Oltul care curge maiestuos prin Călimăneşti, mă-nțelegi?

— Da, te-nțeleg perfect. Timpul care s-a dus e bun dus. Ca Oltul, adică: nu te scalzi de două ori în acelaşi val. Râul e identic, dar apa lui se primeneşte tot timpul.

Tăcem amândoi câteva clipe, ascultând cum curge timpul. Primul grăieşte tot Scârloanță:

— Deşi... am şi unele dubii.

— Dubii? Ce fel de dubii?

Amicul meu bate cu tălpile suprafața vie a apei. Pare foarte preocupat.

— S-ar putea să existe şi situații când poți întoarce timpul pe dos, ca pe un ciorap, mă-nțelegi?

De data asta nu-l mai înțeleg. Afirmația lui e prea subtilă.

— Ca pe-un ciorap, pur şi simplu?

— Sau ca pe-o mănuşă, dacă preferi.

Precizarea nu clarifică nimic în plan ideatic. Cer lămuriri suplimentare.

— Vezi, O.Z.N.-urile...

— Unde? am sărit eu ca ars şi, instinctiv, îmi ridic ochii la cer.

Scârloanță râde cu superioritate.

— Nu, omule, am dat numai un exemplu. Unii afirmă că O.Z.N.-urile sunt vehicule ale călătoriei în timp. Adicătelea, oameni din viitor vin cu ele până la noi sau mai în trecut, ca să-şi cunoască personal strămoşii, mă-nțelegi?

Ei comedie, dacă aşa stă treaba cu O.Z.N.-urile, atunci prietenul meu are dreptate. Oamenii ăia o iau contra curentului, ca un păstrăv care ar înota spre amonte. Sfidează curgerea timpului. Îl întorc pe dos, ca pe-un palton ros şi vechi. Bună comparație, exact ca pe un palton.

— Măi, Scârloanță, dar asta înseamnă că şi oamenii din trecut sau, cel puțin, unii mai deştepți dintre ei pot veni încoace. Şi chiar pot sări peste noi, ca să se ducă departe, în viitor, după dorință.

Cugetă puțin la această posibilitate, pe care însă a exclus-o imediat, cu un gest categoric.

— Nu se poate, mă-nțelegi?

— De ce să nu se poată?

— Ăia vechi n-au tehnologie. Sunt mult mai înapoiați decât ăia din viitor. Vezi, tehnologia e o chestie…

Discuția noastră s-a deplasat pe nesimțite către filosofia tehnologiei, apoi spre alte subiecte, până ce timpul cel ireversibil a făcut să se însereze şi să se lase răcoarea. Înfiorați, ne-am luat rămas bun şi ne-am dus fiecare pe la vilele noastre.

Pe mine însă povestea asta ciudată, cu indivizi din alte epoci care zboară peste noi sau printre noi,

ca să se ducă în cine ştie ce secol, m-a impresionat până peste cap. Pur şi simplu, nu mă lăsa să dorm. Scârloanță avea şi n-avea dreptate. Sigur, tehnologia nu e ceva de lepădat. Dar prea ne-am obişnuit să-i socotim nişte înapoiați pe cei care au trăit înaintea noastră. Avem un orgoliu rigid şi stupid de cetățeni ai veacului XX şi ne credem buricul istoriei. Dar dacă, îmi spuneam, unul din ăia care vin din viitor pățeşte ceva în trecut... Se pricopseşte cu o ciumă, cade de pe cal, îl nimereşte o săgeată rătăcită sau îl mănâncă crocodilul. Mai mor oamenii! Ei bine, dacă se întâmplă aşa ceva, cui rămâne O.Z.N.-ul? Evident, oamenilor din trecut. Sigur că la început se vor uita la drăcovenia aceea ca mâța în calendar, dar, încetul cu încetul, vor îndrăzni să se apropie, să se cațere pe carcasa aparatului, ba chiar să între înăuntru. La început, mă-nțelegi, cum ar zice amicul Scârloanță, nu vor înțelege nimic din toată maşinăria. Dar ajunge să se holbeze o mie şi să priceapă unul. Doar şi Arhimede şi Leonardo da Vinci, tot acolo au trăit, în trecut. Ce, n-o să se descurce ei cu un cadran şi trei butoane? Ăştia au fost genii! Şi uite cum aşa-numiții înapoiați ai trecutului se trezesc peste noapte că dispun de vehiculul călătoriei în timp. Curată pleaşcă pe capul lor.

La toate aceste implicații mă gândeam în lipsa somnului şi îmi era din ce în ce mai limpede că prietenul meu Scârloanță tratase problema cu multă superficialitate.

A doua zi am simțit nevoia să traversez Oltul înot, numai pentru ca să mă cațăr pe vestita „Masă a lui Traian”, o stâncă declarată monument de arheologie, unde legenda pretinde că a poposit să prânzească, în drumul său spre munți, împăratul roman. Cu aproape două milenii de istorie sub mine, problema întortocheată a voiajului temporal a continuat să mă preocupe şi mai abitir. Odată intrat în jungla speculațiilor intelectuale, simțeam o nevoie vicioasă de a duce construcțiile silogistice până la ultimele lor consecințe. Deci ăia vechi au şi ei O.Z.N.-uri. Ce-ar putea face cu ele? Pe unele poate că le-au distrus, de frică sau la ordinul Inchiziției. Pe altele poate că le-au cărat în temple şi le zeifică. Adorația fetişistă şade bine unor oameni din trecut. Sau poate că le-a venit gândul cel bun şi circulă cu ele pe meridianul temporal. Şi-atunci, să te ții. Orice om din vechime ar putea scăpa de inconvenientele vremii sale, luând O.Z.N.-urile şi refugiindu-se mai în avalul istoriei, adică la mai bine şi la mai larg. Dacă ar face aşa, o mulțime de personaje chinuite într-o orânduire subdezvoltată, cum e – să zicem – evul mediu, pot veni la noi să ceară găzduire. Gata, s-a terminat cu tragedia lui Hamlet, căci în zilele noastre duelul e strict interzis prin lege. Adio cu martiriul Ioanei d’Arc, care şi-ar relua astăzi profesiunea onestă de păstoriță la oricare fermă zootehnică, putând, dacă doreşte, să-şi pună priceperea şi talentul în slujba selecționării unor exemplare de ovine

superioare. Adio şi cu nefericitul sfârşit al lui Romeo; astăzi familiile aflate în felurite litigii sunt imediat chemate înaintea comisiilor de împăciuire, mai dă cu gura şi opinia publică, iar o dublă sinucidere a unor juni îndrăgostiți, dar a căror iubire e pusă la index de părinți, ar fi cu totul improbabilă.

Bun, să acceptăm că Romeo, de exemplu, ia O.Z.N.-ul acela abandonat şi nimereşte la noi. A scăpat de grija otrăvii, nu mai e nevoit să facă tot felul de şmecherii periculoase cu barbiturice ca să-şi atingă scopul. Îi place fata, foarte bine. Face o cerere la tatăl ei, o însoțeşte de o autocaracterizare ca să ştie bătrânul cine-i intră în familie şi aşteaptă cu încredere majoratul alesei inimii sale. Totul e autocaracterizarea! Asta nu e ceva cu care să te joci. Trebuie alcătuită cu băgare de seamă, să pari serios şi modest, obiectiv şi interesant…

Deci fiecare cuvânt va fi aşezat pe hârtie cu multă cumpănire, pentru a netezi viitorul. Ceva cam aşa…

„Subsemnatul, Romeo Montagu… adică nu. Nu e bine. Dacă află socrul meu potențial din ce familie mă trag, mă taie. Că familiile noastre se târâie una pe alta prin tribunale de câțiva ani buni. De când taică-miu a încercat să-i plaseze un O.Z.N. Cu vreo 6 milioane de ani la bord, ca pe unul virgin, cu zero ani şi mulți bani. Căpulete a dat banii, a luat rabla şi a constatat escrocheria. De atunci părinții noştri se tot judecă. Aşa e, dacă

nu judeci când trebuie... Deci, să nu scriu Montagu, că-l oripilez. Pur şi simplu, Romeo. E mai shakespearean. Sau şi mai bine, Romică. Subsemnatul, Romică, născut la data... aşa... Hopa! Acuma vine locul naşterii. Aici e-aici! Dacă scriu că m-am născut în palatul Montagu, mă dă afară pe uşă. Bătrânul e încăpățânat ca un catâr, nici nu vrea să audă de ai mei. Aşa că o să scriu aşa: născut la Mantua. Buuun! Adică, nu e chiar aşa de bun, dar asta e situația. Părinții mei sunt... Cine sunt ei? Dacă îi declar aici, nu mai pup eu Julieta... Deci nu sunt. Au fost. Părinții mei au fost nobilii Montagu. Adică un fel de latifundiari, de moşieri... Nu merge, îmi aruncă referințele în aer. Mai bine punem aici că părinții mei au fost nişte simpli părinți de rând. Acuma urmează studiile... Deci, am urmat şcoala primară... până când? Mda, până am absolvit-o. Am absolvit-o de prezența mea, că multă bătaie de cap mi-a mai dat. Asta n-o scriem. Scriem că am avut numai note foarte bune, la călărie, scrimă, dans şi maniere elegante. Tăiem scrima, să nu-i sune bătrânului ca o amenințare.

Ce mai trebuie? A, da! În anii tinereții am desfăşurat o activitate susținută. Am participat la numeroase acțiuni cultural distractive. Baluri mascate. Uneori am făcut chiar parte din comitetul de organizare. Chestia asta o să-i placă bătrânului Căpulete, şi el e mort după baluri. Mai departe: n-am fost şi nu sunt căsătorit. Auzi

prostie, păi, sigur că nu sunt, din moment ce i-o cer pe fiică-sa. Ce-ar mai fi? Averea. Am sau n-am? Ştiu şi eu cum e mai recomandabil? într-o autocaracterizare e mai bine să n-ai. Numai că asta nu face impresie bună unui posibil viitor socru. Mai bine scriu că avem câte ceva…

Mai departe. Evenimente personale. În anii… am susținut mai multe dueluri cu numiții… Aoleu, mai bine-mi dau una peste mâna cu tocul, decât să-i numesc! Că doar sunt din familia Căpuleților. Uite cum într-o clipă de neatenție, te poți da de goi. Deci… n-am susținut mai multe dueluri cu numiții… Dar şi mai bine ar fi să nu-i. Numesc pe numiții ăştia. Nişte duelgii ordinari. Ce-mi trebuie mie să reiasă că am întreținut relații de duel cu unii de teapa lor. Îmi alterează referințele… Aşa… Tăiem numiții, tăiem şi duelurile. Mai bine declar aici că am jucat şah. Da, câteva partide de şah în timpul liber n-au ce rău să-mi facă. Punem că s-au terminat remiză şi nu supărăm pe nimeni… Unde nu-i duel, nu-i nici condamnare. Deci condamnări, nu. Dacă am făcut parte… Fără discuție, întotdeauna am făcut parte dreaptă. Să vadă bătrânul că pun preț pe cinste. Ai parte, ai carte.

Excursii în străinătate… Avem. Florența şi Roma.

O fi bine… n-o fi bine… ştiu şi eu? Să nu creadă Căpulete că am umblat să mă însor pe acolo. Că sunt un aventurier, un vântură lume. E mai

sănătos să trec aici: vizitat Toscana, în interes de serviciu. Serviciu? Păi, eu n-am niciun serviciu. Cum o să scriu aici că sunt un parazit, că trăiesc din banii părinților! Ferit-a sfântul. Atunci, ce meserie am eu? Vreo profesiune, aşa, cât de mică… Nimic! Necalificat! Azi o petrecere, mâine un turnir, poimâine o serenadă… Un pierde-vară, asta sunt. Şi mai am pretenții la mâna Julietei! Ruşine să-mi fie! O să-i mănânc zestrea fetei, o să-i toc toată averea la zaruri. Cine-o fi inventat autocaracterizările astea, că-ți prinzi urechile în ele. Mai bine, îmi iau O.Z.N.-ul şi mă retrag frumuşel în epoca mea, de unde am plecat. Îmi văd de soarta mea, mor liniştit alături de iubita mea şi am scăpat de complicații. Prefer o moarte dreaptă unui pețit pe ocolite”.

Dar, să presupunem că Romeo ar fi scutit de corvoada zugrăvirii propriului său trecut pe hârtie. Să zicem că epoca noastră l-ar scuti de toate situațiile neplăcute din piesa lui Shakespeare, şi că nimeni n-ar avea nimic împotrivă ca el să se cațere pe scară până în balconul iubirii sale, unde să-şi împlinească fericirea binemeritată. Să zicem că în ziua de leafă, cu banii în buzunar, el s-ar decide să achiziționeze accesoriul atât de necesar pasiunii lui exemplare pentru Julieta: o scară. De unde şi-ar putea procura el; acest obiect? Răspunsul e unul singur – din cooperația meşteşugărească.

Să ne figurăm deci pe ecranul minții următorul,

foarte plauzibil, dialog…

Romeo – (intrând într-o secție a cooperativei „Mâini îndemânatice”) Aripile iubirii mă înalță!

Nu-i zid să poată stânjeni pasiunea…

Meşterul – Ați spus ceva?

Romeo – Eu? Nu. Recitam din Shakespeare. Un scriitor…

Meşterul – Cum adică, recitați fără să spuneți nimic? Atunci ce scriitor mai e şi ăsta?

Romeo – Englez.

Meşterul – Mă miram eu să fi fost unul de-ai noştri. Cu ce vă putem servi?

Romeo – Aş dori să cumpăr o scară.

Meşterul – La ce scară?

Romeo – 1/1. În mărime naturală.

Meşterul – Lăsați asta. La ce scară vă gândiți?

Romeo – O scară ca toate scările.

Meşterul – Nicio scara nu e ca toate scările. Sunt o mulțime de tipuri.

Romeo – Atât de multe?

Meşterul – Chiar şi mai multe. Pentru ce vă trebuie scara?

Romeo – Pentru ca să urc pe ea.

Meşterul – Unde?

Romeo – Până în paradisul fericirii mele…

Meşterul – Să ştiți că noi scări mai lungi de zece metri nu confecționăm.

Romeo – De ce?

Meşterul – De lemn. De frânghie facem chiar şi

mai lungi.

Romeo – Dar de mătase?

Meşterul – Numai cu mătasea clientului. Aduceți, şi vă facem scara într-o lună.

Romeo – Aşa de mult durează?

Meşterul – Durează în funcție de material şi de greutatea clientului. E mătase, nu e fier.

Romeo – Atunci, mai bine una de fier.

Meşterul – De fier nu facem. Încercați la o fabrică.

Romeo – Nu-i piedică să-i stea în drum iubirii… Faceți-o de lemn.

Meşterul – Mă rog, cum doriți. Câți fuştei să fie?

Romeo – Ce anume?

Meşterul – Fuştei. Adică trepte.

Romeo – De unde să ştiu eu?

Meşterul – Fiți amabil, vreți să mergeți puțin prin cameră? Numai un pic… Să văd dacă aveți pasul mare.

Romeo – Uriaş, atunci când dragostea mă-ndeamnă Către iubirea dulce-a vieții mele…

Meşterul – Clar. Scară stas, lemn de frasin, portabilă. Vă costă 846 de lei. Să v-o ambalăm sau vă cățărați pe loc?

Romeo – Cum! Aveți şi gata confecționate?

Meşterul – Stas, câte vreți. Se aşteaptă doar la comenzile speciale.

Romeo – Am luat-o! Zbor! O, înger cu chip de Julietă. Perete nu-i în față să-mi mai steie!

Nu, hotărât lucru, dacă Romeo ar fi călător în timp şi s-ar încumeta să vină în vremurile noastre, praful s-ar alege de minunata lui legendă. Farul simbol al iubirii care ne vine de peste veacuri din ființa lui livrească, s-ar stinge. Vi-l puteți imagina pe Romeo încercând să se strecoare, cu scara stas sub braț, printre tonete de „Loz în Plic” zăvorâte, pe lângă automate de înghețată şi prin stații de autobuz pustii la ceas de noapte, pentru a ajunge în cartierul plin de primejdie al Căpuleților? Vi-l imaginați căutând dezorientat din priviri, printre zecile de balcoane identice ale blocului, pe cel al iubitei sale?

Alte timpuri, alte realități.

De-aia vă spun că, dacă Romeo ar fi avut proasta inspirație să ia O.Z.N.-ul şi să cocheteze cu călătoria în timp, n-ar mai fi auzit nimeni de el, în vecii vecilor. Tragedia sa exemplară ar fi devenit altceva, o farsă bulevardieră, o scenetuță, un scheci sau, pur şi simplu, nimic. Eroul lui Shakespeare ar fi intrat în pielea unui simplu funcționar de notariat, vatman sau tehnician de întreținere, s-ar fi căsătorit cu o colegă de muncă, ar fi făcut 2–3 copii şi şi-ar fi petrecut concediul la Călimăneşti, ca mine şi ca tot omul.

De fapt, între mine şi Romeo nu ar mai fi fost nicio deosebire esențială.

Şederea pe stânca „Mesei lui Traian” m-a ajutat să-mi clarific gândurile. Călătoria în timp la volanul O.Z.N.-ului nu reprezintă nicio sfârâială.

Orice om cu scaun la cap va alege O.N.T.-ul şi varianta călătoriei în spațiu.

Cobor de pe piatra încinsă de soare, plonjez în Olt şi îl traversez în sens invers. E marți şi trebuie s-o întâmpin la gară pe Anemona, care vine să-şi ia concediul şi bărbatul în primire. Mi-e dor de ea şi abia aştept s-o văd.

Fiecare cu Julieta lui...

S.O.S.! - invazie!

Meseriile veacului nostru devin fie mereu mai complexe, fie mereu mai specializate. E tot mai greu pentru un amărât de şcolar să-şi aleagă o profesiune. Una-două te împiedici de calculator, de genetică sau de mecanica cuantică. În vopsitorie încep să pătrundă roboții şi în croitorie laserii. La poştă, ordinatorul. Până şi țăranii nu mai pot face total abstracție de izotopii atomici pentru creşterea ovăzului sau de metodele de donare a bivolițelor. Dacă lucrurile or să meargă tot aşa (şi aşa vor merge, e sigur!), atunci în curând n-ai să mai poți pune un flec la pantof fără diplomă de doctor în geofizică, iar un actor de provincie care nu e expert în holografie nu-şi va mai găsi locul pe scenă. Va învăța bietul cetățean un sfert de secol, şase ore pe zi, ca să ajungă un dulgher mediocru sau un acar de categoria a II-a.

N-aş vrea să mai fiu copil în condițiile astea!

Dar pentru că am un copil şi, de voie de nevoie,

trebuie să-i îndrum paşii timizi înspre câmpia cea largă a muncii, pentru că mulți dintre dumneavoastră, stimați cititori, treceți prin aceleaşi frământări ca şi mine, am să vă dau cheia problemei.

Există o meserie sigură, convenabilă, uşoară şi pe care în numai câteva zile o poate învăța mulțumitor până şi un păstor de gâşte.

Această meserie salvatoare este aceea de scenarist pentru filmele ştiințifico-fantastice, altfel zis – de anticipație.

Credeți-mă, nu vorbesc în dodii, acest domeniu cunoaşte deja rețete sigure, prefabricate, pentru orice schemă literară, cineva a făcut până şi o organigramă a subiectelor filmelor de science-fiction şi – pe baza acestor minunate înlesniri – orice om poate construi un subiect bunicel, la fel de uşor cum ar înălța un castel din cuburi.

În cele ce urmează vă voi învăța întreaga şmecherie, punând astfel bazele unei societăți a viitorului alcătuită exclusiv din scenarişti.

Unde se petrece acțiunea

Evident, pe pământ. Pământul e cheagul, matca şi vâna. Nu vă plasați acțiunea pe alte planete, chiar dacă sunt apropiate, şi nimeni nu vă va acuza de evazionism. Chiar dacă, din necesități ale subiectului, unele personaje sunt nevoite să plece pe alte meleaguri (Lună, Marte, constelația Arcturus sau galaxia Guttenberg), faceți în aşa fel

ca, la sfârşitul acțiunii, ei să revină acasă mistuiți de dorul planetei natale. Aici au tot ce le trebuie: apă, aer, sol cultivabil, prieteni, amintiri.

Când se petrece acțiunea

Aveți la îndemână trei posibilități: prezentul, viitorul apropiat şi viitorul îndepărtat.

a) Ați ales prezentul. Descrieți viața, oamenii, aşa cum sunt şi deodată introduceți un element care n-are nicio legătură cu prezentul şi dă prezentul peste cap, aducându-l în pragul trecutului de tristă memorie. Rezolvați situația şi restaurați prezentul, devenit datorită acestei grele încercări mai înțelept.

b) Ați ales viitorul apropiat. Ați făcut bine, cititorul e foarte interesat să ştie ce-l poate paşte încă în cursul vieții sale. Nu trebuie să vă spetiți în a imagina o recuzită SF foarte sofisticată, legi ştiințifice noi şi alte lucruri despre care azi nici nu avem habar. Ajunge să dublați cantitativ bunăstarea civilizației actuale, să arătați că totul merge, zboară sau înoată de zece ori mai repede şi că problemele cu care îşi bat capul oamenii de ştiință au fost rezolvate.

c) Ați ales viitorul îndepărtat. Vă felicit, ați scăpat de orice grijă. Îi puteți pune în cârcă orice idee trăsnită, oricât de fantasmagorică. Îl puteți împodobi cu toate posibilitățile. Tot n-are cum să verifice nimeni.

Tematicile fundamentale

Sunt numai câteva, uşor de învățat pe dinafară, chiar şi fără să le notați în agenda de lucru.

a) Tema catastrofică
b) Tema conştiinței iresponsabile
c) Tema invaziei din afară.

Tot ce ați auzit, citit sau văzut despre mutanți, roboți, călătorie în timp, lumea postatomică sau savantul nebun, ca şi alte neasemuite istorii cu manipulări genetice, oraşe utopice, invenții care se întorc împotriva omului, caracatițe vorbitoare şi androizi, totul se va alinia fără fasoane şi în cea mai desăvârşită ordine la una din aceste trei teme.

V-ați fixat asupra unei teme. A mai rămas de pus la punct un singur fleac: schema subiectului. Modulele prefabricate pe care vi le voi pune la dispoziție fac din definitivarea schemei o operațiune mai simplă decât strivirea unei muşte.

De aici încolo vă recomand să luați şi ceva notițe:

Scheme de subiect în cadrul temei catastrofice

1. *Geofizica, bat-o vina.*

Pământul se supraîncălzeşte (efectul de seră, intensificarea reacțiilor termonucleare din miezul incandescent etc.) sau se răceşte (contrariul efectului de seră, glaciațiunea, diminuarea reacțiilor termonucleare din miezul incandescent) sau atmosfera începe să se risipească (scăderea atracției gravitaționale, entropia etc.) sau apele îşi pierd caracterul nutritiv (găsiți singuri nişte cauze,

acolo…) sau scoarța se prăbuşeşte în ea însăşi (sporirea gravitației, contracția planetei etc.) sau altele asemenea.

Dezastrul se va petrece gradat, pentru a da timp personajelor să se vânzolească, să caute o salvare, să emită o idee aberantă. Exemple de atare idei:

- punerea pe foc a tuturor pădurilor;
- dezvoltarea la scară planetară a industriei de costume ignifuge;
- transformarea biogazului într-un amestec respirator;
- renunțarea la apă;
- proptirea scoarței terestre, din interior, cu schelăria platformelor de foraj petrolier dezafectate;
- întărirea vigilenței la toți locuitorii Terrei.

Dezastrul e încetinit, se înregistrează un festivism amăgitor, apoi, implacabil, vine deznodământul şi catastrofa îşi desăvârşeşte opera. Toată lumea moare (SFÂRŞIT). Sau aproape toată lumea moare, doar câțiva fug cu o rachetă în Andromeda. Promit să revină pe pământ, când vor fi în stare să vină de hac cataclismului (SFÂRŞIT).

2. Cu cosmosul nu te joci

Pământul începe să fie atras de soare (contracția universului, anomalie orbitală sau, pur şi simplu, nenorocire inexplicabilă); nişte raze cosmice ucigătoare încep să ne traverseze planeta (se vor motiva prin varietatea infinită a cuantelor în

univers sau prin explozia unei supernove); suntem amenințați să fim pocniți de Lună sau de o cometă gigantică (explicațiile nu sunt necesare, toată lumea crede în această tragică posibilitate). Eventual cometa va fi din antimaterie, promițând să ne anihileze printr-o gigantică explozie.

a) Scenarii optimiste. Un culegător de banane din Tanzania sugerează instalarea unor puternice retrorachete de corecție a traiectoriei terestre. Revenim pe orbita mamă. Atomul în slujba vieții.

Razele sunt deviate printr-un câmp magnetic fabulos realizat prin îngrămădirea la pol a tuturor benzilor ampex de pe Pământ (vezi curbura luminii). Sau: Pământul este mutat temporar din calea sinistrului prin conjugarea forțelor parapsihologice ale băştinaşilor. După ce primejdia trece, se mai face încă o sforțare pentru a se aduce planeta de unde a fost luată, adică la locul ei. În caz contrariu se ajunge în situația de a cădea în soare (caz a cărui rezolvare ne este deja cunoscută). Sau: razele trec prin altă parte şi ne-am speriat degeaba (descrierea unor fenomene de isterie colectivă, crize de misticism, sinucideri). Sau: razele sosesc, ne traversează şi nu ne fac niciun rău. Alarmă falsă. Apar fenomene benefice, cum ar fi nemurirea, creşterea producției de lapte şi dispariția ruginii.

Luna sau cometa se răzgândesc şi aleg altă țintă, mai uşor de nimerit (Uranus, Neptun...). Dacă nu se răzgândesc, se vor adăuga câteva pături

suplimentare de atmosferă pe direcția de unde vine impactul. Agresorul se va freca de aer şi se va dezintegra. Resimțim maximum o bubuitură de magnitudinea fenomenului Tungus, undeva deasupra Saharei sau a Oceanului Pacific. Prețul plătit va fi infim, câteva mii de surzi, vindecați după metoda doctorului Cen-Guan.

În toate aceste scenarii, ultimele secvențe vor fi dedicate unor mari serbări planetare. Oda Bucuriei. Culegătorul de banane din Tanzania şi doctorul Cen-Guan fraternizează, pe fundalul unei ploi înviorătoare. (SFÂRŞIT).

b) Scenarii pesimiste. Odată amenințarea conturată, pe Pământ începe vânzoleala. Toate ideile salvatoare din scenariile optimiste se dovedesc a fi frecție Diana la un picior de lemn. Cădem în soare. Razele ne traversează şi sunt, vai, cu adevărat ucigătoare. Luna şi cometele ne fac surcele. Toată lumea moare. (SFÂRŞIT). Sau: aproape toată lumea moare, doar câțiva fug cu o rachetă în Andromeda. Promit să se reîntoarcă etc. Etc. (SFÂRŞIT).

Scheme de subiect în cadrul temei conştiinței iresponsabile

1. *Ofițerul declanşator*

Se va insista asupra butonului de care depinde viitorul. Un deget care se apropie şi apasă. Nu se va insista asupra consecințelor care vor fi mai presus de orice descriere.

Lumea pe urmă. Şobolani imenşi. Scorpioni. Oameni deloc. (SFÂRŞIT). Variantă îndulcită. Şobolani imenşi. Scorpioni. O mână de oameni (care lucrau într-o mină de lignit, care explorau o peşteră, care navigau cu un submarin, care tocmai coborâseră în beci, după vin, etc.). Sălbăticiți, se bat cu ciomegele pentru o conservă iradiată (cutie de chibrituri, album entomologie, televizor color în stare de nefuncționare, femeie etc.). Citat din Einstein care, întrebat cum crede că va arăta al treilea război mondial, a răspuns: „Nu ştiu cum va fi al treilea, dar vă pot spune cum se va desfăşura cel de al patrulea. Cu bâtele”. Un supraviețuitor zice: „Va trebui să reluăm istoria civilizației de la început”. Se naşte primul copil. Pare normal (SFÂRŞIT). Variantă parțial îndulcită. Şobolani imenşi, scorpioni şi nişte ființe monstruoase jumătate şobolani, jumătate scorpioni. Sunt foştii oameni care au suferit mutații genetice. Se hrănesc cu dărâmăturile fumegânde ale vechilor oraşe, devenite acum nefolositoare. Unul dintre ei zice: „Va trebui să deschidem o pagină nouă în istoria civilizației”. Nu se naşte niciun copil, mutanții se înmulțesc prin dedublarea personalității”. (SFÂRŞIT).

2. Neglijența în serviciu

Un genetician mânuieşte flacoanele cu bacterii fără să respecte regulamentul de protecția muncii. O femeie de serviciu atinge cu coada măturii

claviatura generatorului de noduri spațio-temporale. Un şofer de camion pierde un container cu Super-hiper-plotox, găsit de doi copii care îl aruncă în rețeaua de aer condiționat a Americii de Nord. O vacă paşte cauciucul izolator al cablului de alimentare cu energie a laboratorului central de plasmă. Paznicul grădinii zoologice uită deschisă uşa de la cuşca Godzillei etc.

Consecințe: o bacterie modificată invadează pământul şi îngurgitează orice obiect metalic; colaps al civilizației; oamenii încep să dispară prin nodurile spațio-temporale imposibil de localizat; nord-americanii se sufocă; plasma scapă de sub control şi pârjoleşte biosfera; Godzilla se răzbună pentru anii petrecuți în captivitate etc.

Slabe încercări de împotrivire la flagel: Consiliul Planetar, U.M.A. (Uniunea Mondială a Academiilor), Armata Salvării Publice. Răgazul e prea scurt. Omenirea piere (SFÂRŞIT). Răgazul e ceva mai lung. Piere numai jumătate din omenire. Soluția simplă şi elementară o va găsi un copil (şcoală de corecție, orfelinat). Bacteria devine inofensivă dacă fierul pe care îl consumă a fost vopsit portocaliu; nodurile spațio-temporale se înfundă cu obiecte de cauciuc gonflabil de mărimea unui elefant; alimentația pe bază de soia face super-hiper-plotoxul inoperant; cablul laboratorului central de plasmă e izolat ia loc cu o răşină specială; Godzilla, care nu se sinchiseşte de torpilele ionice, se dovedeşte total neajutorată în

fața prafului de scărpinat.

Jumătatea de omenire rămasă în viață trage învățămintele, urmând ca pe viitor să nu mai comită prostiile respective, ci altele (SFÂRŞIT).

3. Maniacul periculos

Ghem de subiecte cu extrem de multe ramificații. Se pot prelua toate sugestiile de la punctul b) – „Neglijența în serviciu”, numai că în locul neglijenței criminale va apărea elementul de intenție criminală.

Personajul central: Savant nebun / inventator frustrat în dragoste / medic persecutat de directorul spitalului / descendent în linie directă al lui Caligula, ajuns în era supertehnologică / operator de sistem ahtiat după puterea absolută / adept întârziat al sclavagismului / refulat care se defulează pe spinarea umanității / femeie demonică urând întreaga stirpe bărbătească / obsedat mistic ce ambiționează să pedepsească omul pentru păcatul originar / etc…

Pe oricare din aceste personaje îl veți prefera, el va trebui zugrăvit în culori malefice, insistându-se asupra laturii maniacale care îi determină acțiunile nesăbuite. I se va conferi o scânteie de geniu, dar pusă în slujba răului. Eventual paranoia, schizofrenia, un complex freudian.

Ce fac ei?

Savantul nebun concepe în laborator un mic monstru pe care îl abandonează, pentru a se prăsi,

în rețeaua de canalizare a megalopolisului. Inventatorul frustrat pune la punct o maşinărie diabolică, pe care o foloseşte la producerea cutremurelor planetare de gradul 9. Medicul persecutat lansează o pandemie (boala somnului e o idee bună). Descendentul lui Caligula ține sub teroare o mână de specialişti în explozibile, pe care îi va pune să dinamiteze 216 centrale nucleare. Operatorul de sistem strecoară în Marele Computer un inversor de calcule şi economia mondială se dezorganizează. Adeptul sclavagismului fură fetele tinere şi le obligă să extragă bauxită pe o planetă cu climă mizerabilă. Refulatul se defulează imaginând un dispozitiv care absoarbe oxigenul din aer. Femeia demonică ține sub papuc un genetician şi un fabricant de macaroane şi îi manipulează să lanseze pe piață spaghete infectate cu gena impotenței. Obsedatul mistic conduce o sectă de telepați şi hipnotizatori prin intermediul cărora ar dori să-i împingă la sinucidere pe astronavigatori. Alt dement a găsit metoda de a fabrica bani falşi din țesutul cordului uman şi umblă ca un câine turbat după materie primă. Şi aşa mai departe…

Ce face omenirea?

- varianta neagră: este devorată, piere sub dărâmături, se stinge de boală, sucombă iradiată, se sălbăticeşte datorită crizei mondiale, se duce de râpă, pierde capacitatea de procreație, se sinucide, se transformă în bani falşi pe care nu mai are cine

să-i cheltuiască etc. (sfârşit).

- varianta roz: criminalul este depistat, demascat şi anihilat, înainte de a-şi duce la îndeplinire planurile mârşave. Lupta e grea; o dată cu bestia vor pieri şi câțiva eroi buni ai acțiunii. Maniacii periculoşi vor sfârşi exemplar, numărându-se printre victimele propriilor lor maşinații criminale. (sfârşit).

Varianta neagră cu puncte roz: aproape toată omenirea o încurcă. Scapă numai câțiva care fug cu o rachetă în Andromeda, promițând să revină etc. Etc... Maniacul periculos rămâne fără societate, înnebunind de plictiseală. Nebunia va fi de un alt fel decât cea care l-a condus la abominabila faptă. (sfârşit).

Scheme de subiect în cadrul temei invaziei din afară

Avem prin urmare de a face cu ariergarda extraterestră. Ea se prezintă sub formă de germeni, gângănii groaznice, reptile ciudate, ființe super-evoluate, maşinării pe alte principii sau, pur şi simplu, chestii ininteligibile (the thing).

Toate aceste detaşamente ale invaziei sunt, clar, de două categorii:

a) bune

b) rele

Din punctul lor de vedere pot fi şi indiferente, dar pe noi ne frământă punctul nostru de vedere.

De unde vin ele nu are prea mare importanță.

Luna, Marte sau Venus şi-au pierdut credibilitatea ca izvor al extratereştrilor. Vor fi alese obârşii cosmice mai exotice (Andromeda, Betelgeuse, Norii lui Magellan) sau, şi mai bine, planete inexistente (Arahne, Horroria, Barionia sau Smart Xz-43) ascunse prin felurite colțuri ale universului.

a) ce se întâmplă dacă sunt bune?

— Vor să învețe din experiența noastră. Învață şi pleacă. (SFÂRŞIT).

— Vor să ne învețe experiența lor. Ne lăsăm învățați şi pleacă. (SFÂRŞIT) Nu ne lăsăm învățați şi ne părăsesc mâhnite. (SFÂRŞIT).

— Vor doar să se lămurească. Ne sperie fără voia lor cu O.Z.N.-urile. Sau se strecoară printre noi şi apar tot soiul de fenomene bizare (metamorfoze, naşteri spontane, reîntineriri etc.) Sau stabilesc un contact de gradul al III-lea, ne lasă cu gura căscată şi pleacă. Sau iau cu ei un pământean janghinos (bețiv, hoț, drogat etc.) pentru a-l transporta în grădina zoologică a planetei lor, unde sunt expuse ciudățenii din tot cosmosul. (SFÂRŞITURI ADECVATE).

Mai palpitant este să vedem…

b) ce se întâmplă dacă sunt rele?

- Nu ne înțeleg;
- Ne înțeleg prea bine şi ne aplică o binemeritată pedeapsă;
- Vor să ne jefuiască (de uraniu, de apă, de femei);
- Vor să ne ia locul;

- Ne consideră doar o sursă de hrană;

- Au decis într-o şedință ultrasecretă să ne facă sclavi.

Invazia se extinde, iar conflictul se întețeşte. Nu suntem de acord. Puțin le pasă că nu suntem de acord. Sunt radioactive sau neradioactive şi asta le dă un sentiment de trufie. Schițăm o strategie de război just. Se dovedeşte că pot fi nimicite de virusul guturaiului, sau de o mulțime de țărani cu bâte, sau de mişcarea sportivă, sau de bomba atomică (SFÂRŞIT). Se dovedeşte că nu pot fi nimicite de forțele mai sus citate.

Şi atunci…

- Îşi impun scopul: ne jefuiesc, lăsându-ne săraci lipiți planetei şi fără femei (SFÂRŞIT); ne gonesc în stele, de unde promitem să revenim atunci când… etc. Etc… (SFÂRŞIT); ne impun o tutelă afurisită (nu acceptăm acest SFÂRŞIT); ne mănâncă (SFÂRŞIT).

- Nu ne lăsăm; savanții Terrei inventează altceva care le face prietenoase sau le alungă sau le transformă în materie primă pentru industria energetică sau le omoară (SFÂRŞIT); un puşti isteț le convinge că oamenii sunt de treabă, iar ele pleacă sau mor (SFÂRŞIT); un preot le vorbeşte de Dumnezeu, iar ele fug îngrozite sau se autodistrug (SFÂRŞIT); o stewardesă apetisantă le ia mințile şi ele se decimează reciproc sau pleacă ducând mesajul iubirii în univers sau se căsătoresc şi trăiesc fericiți până la adânci bătrâneți (SFÂRŞIT).

Întreaga încrengătură de subiecte pe care vi le-am dat mură în gură poate fi înnobilată prin aplicarea unui motiv cu efecte sigure la marele public:

Călătoria în timp

Despre călătoria în timp e suficient să ştiți că ea poate fi întreprinsă...

a) din viitor spre trecut

b) din trecut spre viitor şi că vehiculul acestei excursii se poate prezenta într-o mare varietate de forme: (aparatură sofisticată, găselniță artizanală, nod temporal, ceas de buzunar, introspecție îndelung exersată etc.).

Dacă preferați varianta a) trebuie să respectați o regulă de fier: călătorul în timp nu are voie să mişte nici măcar un pai în trecut, ca să nu dea naştere la o tevatură întreagă în viitor. Ferească sfântu' ca viitorul să cotrobăiască prin resursele de petrol ale trecutului, că rămânem fără prezent! Petrolul se regenerează într-un timp măsurat cu erele, şi de unde iei nu creşte la loc până mâine.

Dacă vă seduce varianta b) două sunt posibilitățile notabile:

- personajul pleacă în viitor şi se întoarce în timpul lui fie încărcat de înțelepciunea epocii pe care a vizitat-o, fie turmentat de dezastrul pe care l-a văzut acolo. Prezentul trage cuvenitele învățăminte.

- personajul pleacă în viitor, cască gura la ce

vede acolo şi izbuteşte să se adapteze. Prezentul se miră un timp de dispariția lui, apoi îl plânge şi în cele din urmă îl uită.

Ar mai fi situația în care călătorul în timp se rătăceşte în hățişurile temporale şi pierdut rămâne. Simplu moft pentru impresionat domnişoarele lacrimogene.

Punând în operă arsenalul de subiecte, tehnici şi procedee pe care am avut bunăvoința să vi le descriu, nu mai avem a ne teme de invazia extratereştrilor şi a călătorilor temporali în bucătăriile şi camerele noastre de dormit, căci putem da unei situații oricât de dramatice finalul dorit.

Singura invazie căreia va trebui să-i facem în mod real față va fi cea a scenariştilor şi autorilor de science-fiction. Dar ăsta e un alt subiect, din care pornesc următoarele ramificații:

a) ..... (SFÂRŞIT)

b) ..... (SFÂRŞIT)

c) ..... (SFÂRŞIT)

Şi tot aşa, la nesfârşit…

Comic-voiajor pe drumuri labirintice

Labirintul e mai mult decât un mit. E o componentă intrinsecă a existenței. Luăm cunoştință de hățişurile sale într-o infinitate de ipostaze. Ne rătăcim în dumbravă ca Lizuca, în peşteră asemenea lui Huckleberry Finn sau pe ocean precum Gordon Pym. Odiseea *e o față a labirintului, sufletul omenesc, o alta, globul Rubik o a treia şi aşa mai departe, la infinit.*

Mă şi mir cum poate omul să cadă cu voluptate dintr-un labirint în altul, fără să-şi piardă iluzia că spiritul său de orientare e infailibil. Vocația sa de neobosit călător prin spații, timp şi *concepte îi dă probabil dreptul să creadă că alcătuirea ființei sale e realizată pe structura unei busole interne.*

Dulce amăgire care îi îngăduie să se rătăcească într-o mie de moduri, să confunde fundătura cu triumfala poartă a ieşirii şi să proclame orgolios: „Singurul labirint autentic sunt eu!”

Dacă sunteți atât de înfumurați, poftiți cu mine în câteva labirinturi de toate zilele. Mai discutăm noi la ieşire…

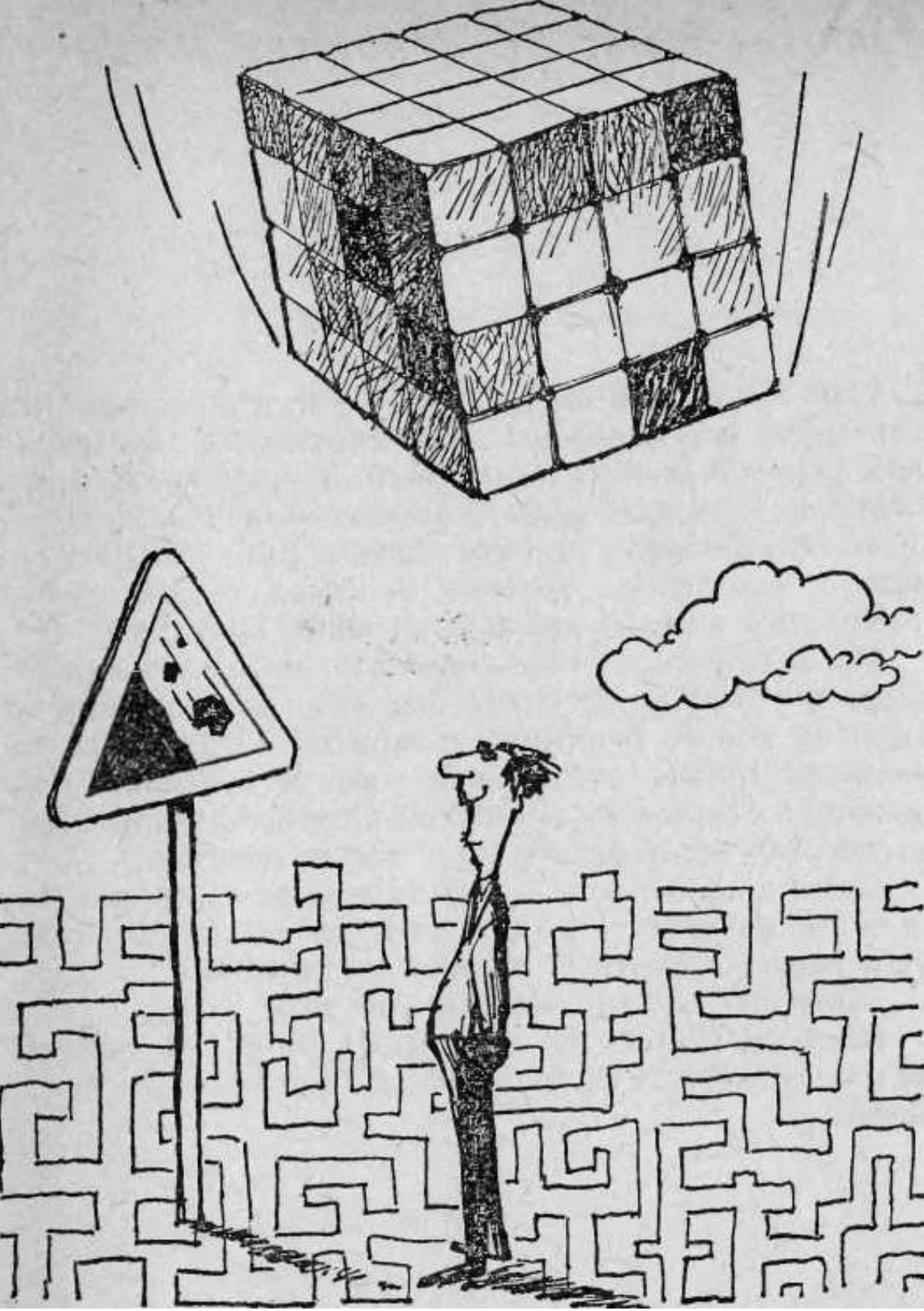

Mic îndreptar pentru funcționarea labirintului

Nu e totul să călătoreşti pe cărările întortocheate ale vieții de toate zilele. Trebuie să mai şi vezi, iar dacă vezi, să mai şi înțelegi pe deasupra. Aruncat de mic copil în labirintul existenței, naiv şi neajutorat, omul ar fi o victimă sigură a complicatelor realități de care se izbeşte la fiecare pas. Fără săgețile indicatoare, fără textele explicative, fără inscripțiile avertizoare, fără indicațiile de funcționare, răspândite generos în jurul nostru de o societate grijulie, cu greu ne-am putea descurca prin hățişul tot mai stufos al conceptelor, relațiilor şi obiectelor care ne înconjură. Viața e un labirint şi, la intrarea în misterioasele sale tenebre, primeşti explicații. Sfaturi practice şi soluții pentru toate situațiile şi răspunsuri pentru orice întrebare.

Ai în mână o cutie de tăiței cu ouă şi te-ar putea frământa felurite probleme. Ce este acest obiect şi la ce foloseşte el? Cum se deschide? Dar oare se deschide sau se utilizează cumva închis ermetic? Conține ceva sau valoarea i-o dă nu conținutul, ci o altă întrebuințare?

Îndreptarul are explicații pentru toate nedumeririle. El te învață cu multă răbdare că obiectul conține tăiței cu ouă, din care se poate prepara o supă. Atâția tăiței, din care se poate prepara atâta supă. Supa e delicioasă, precizează îndreptarul, pentru a-i educa pe aceia care nu

cunosc cum e supa de tăiței. „Deschide aici”, mai precizează instrucțiunile. O linie punctată şi desenul unui foarfece deschis fac indicația şi mai clară. Poți să fii repetentul clasei, dar cutia de tăiței o vei deschide şi cu ochii închişi, dacă respecți precizările îndreptarului.

„Nu staționați în raza de acțiune a macaralei”. Mărturisesc că acesta este unul din avertismentele îndreptarului care au produs o adâncă impresie asupră-mi. Când văd de la mare distanță o macara, fac instantaneu o răsucire de 180 de grade şi mă retrag cât pot de repede. Niciodată nu se ştie cât de lungă e raza de acțiune a macaralei. Îndreptarul nu o spune. Mă întreb chiar cum procedează macaragiul pentru a se pune în afara razei. Dar asta e treaba lui.

„Este interzisă intrarea în parc a câinilor şi bicicliştilor”. Formulă prin care îndreptarul trece dincolo de simplul avertisment, cantonându-se în zona restricțiilor categorice. E tot mai greu să fii biciclist în epoca noastră. O soluție de compromis ar fi construirea, pe scară industrială, a tricicletelor pentru adulți. Tricicletele au acces liber în parc. Mult mai dificilă este alfabetizarea câinilor. Am văzut în parcuri o sumedenie de câini care nu ştiu să citească anunțul.

„E pericoloso sporgersi”. Indicație superfluă. Cine a văzut italian călătorind cu trenul pe liniile româneşti? Italianul e italian, dacă n-are volanul în mână şi doi ochi languroşi alături, nu se simte

bine.

Dacă suntem în vehicul, putem citi o altă indicație a îndreptarului: *„Conducătorul vehiculului are drept de control al biletelor”*. Despre dreptul de control al controlorilor de bilete nu se specifică nimic, de unde rezultă că aceştia sunt nişte impostori care storc bani prin escrocherie de la călători. Îndreptarul ne ajută astfel să-i demascăm şi să-i dăm pe mâna organelor care au drept să controleze controlorii. Cât despre conducătorul vehiculului, cum să facă? Ori conduce maşina ori controlează biletele!

„Atențiune, cad pietre!”. Text simbolizat printr-un indicator rutier reprezentând desenul şcolăresc al unei pante abrupte, pe care se rostogolesc la vale trei bolovani colțuroşi. Imaginea este plasată la vederea conducătorilor auto, în porțiunile de defileu. Am parcat de nenumărate ori maşina lângă indicatorul cu pricina, aşteptând răbdător să văd cum se produce respectivul fenomen. În afara întunericului, n-a căzut nimic. Veți cere însă degeaba îndreptarului indicatoare rutiere de tipul: *„Atențiune, gropi în carosabil”*, deşi, la fiecare piatră care cade de sus, întâlneşti o mie de gropi pe jos.

„Închis pentru deratizare şi dezinsecție”. Text spânzurat pe uşa magazinelor alimentare şi care va umple de fericire pe cei care s-au aprovizionat în ajun din stocurile sus-pomenitelor unități de desfacere. Alarmă falsă. Anunțul maschează

adevăruri cu mult mai prozaice. Gestionarul e la o nuntă la țară, sau la o şedință la centrală, sau la o cercetare la procuratură. Mâncați-vă liniştiți stocurile.

„Spre cabana Mălăioara – 2,3/4 ore”. Precizare pur turistică a îndreptarului, care se traduce astfel:

— Dacă veți merge două ore şi trei sferturi în direcția arătată nu veți ajunge niciodată la cabana Mălăioara, ci pe grohotişurile de la Trei Mistreți.

— Dacă veți ajunge la cabana Mălăioara, aceasta nu se va întâmpla mai repede de 4 ore, cu condiția să nu respectați direcția precizată de indicator.

— Dacă aveți cortul în spate, mai învârtiți o dată stâlpul cu indicatorul (au făcut-o toți turiştii care au trecut pe acolo înaintea dumneavoastră) şi duceți-vă într-o direcție pe care ați ales-o cu grijă, dând cu banul.

„Nu primim bacşiş, suntem în întrecere”. Frază solomonică a îndreptarului. Interpretați-o după cum vă taie… buzunarul.

„Ieşire în caz de incendiu”. Teritoriu de perfect ocultism inventat de îndreptar. Uşă misterioasă, care nu se ştie unde duce. Nimeni nu i-a trecut vreodată pragul, deşi fiecare cochetează cu ideea incendiului, pentru a dezlega TAINA. Dacă sala de proiecție ar lua cu adevărat foc, mulțimea s-ar îmbulzi tot pe uşile cunoscute, mai largi şi mai numeroase, ratând ocazia de a pătrunde unul din marile secrete ale existenței.

„În caz de blocare a ascensorului între etaje, apăsați pe butonul ALARMĂ”. Paragraf al îndreptarului cu puternice valențe umanitare. Omul trebuie să ştie că nu e singur nici măcar în lift. La capătul unui buton se găseşte mâna întinsă a unui concetățean, de profesie mecanic. Cu această certitudine, prizonierul atârnat de cablu deasupra golului poate sfârşi împăcat, de foame şi de sete, dacă nu bate din răsputeri cu pumnii în cabina ascensorului, ca să-l audă careva. Mâna întinsă a concetățeanului mecanic joacă table în altă încăpere decât aceea în care sună alarma, dacă sună!

„Termen de garanție Sistem de loterie preconizat de îndreptar, la concurență cu Loto, Pronoexpres şi Loz în Plic. Similar cu *„Valabil 36 de luni”*. Sistemul are la bază eludarea datei de referință pe ambalajul produselor alimentare. El dezvoltă aptitudinile parapsihologice ale individului, mai cu seamă vederea prin tablă şi adulmecarea prin pereți de sticlă. Jocul la loteria garanțiilor reprezintă un mijloc de selecție naturală, al cărei rezultat va fi popularea viitorului doar cu exemplare umane puternice, ameliorate genetic. Toți mâncăm conserve, dar numai cei slabi se intoxică.

„Vând imobil, capăt tramvai 23”. Sugestie comercială prin care îndreptarul se pune în slujba schimbului de bunuri, mai vechi decât omul însuşi. Cineva dă imobilul şi capătă tramvaiul 23.

Echitabil.

„Pescuitul interzis”. Modalitate eficientă prin care îndreptarul atrage atenția asupra locurilor ideale de pescuit. Pentru a se mări randamentul undițelor, indicatorul va fi dublat de un al doilea, purtând inscripția *„Scăldatul interzis”.* Se ştie că vânzoleala trupurilor în apă intimidează, ba chiar alungă peştii. Referirea „Contravenienții vor fi amendați pe loc cu suma de 200-400 lei” e un indiciu asupra cantității de peşte care trebuie pusă deoparte pentru plata amenzii de către contravenienții ce nu au bani asupra lor. Prețul peştelui e stabilit prin mercurial, adică tot de către îndreptar.

„Nicio sumă nu-i prea mică pentru a fi economisită”. Sfat de contrapondere la mentalitatea consumatoristă care pretinde că „Nicio sumă nu-i prea mare pentru a fi cheltuită”. În marea sa cumsecădenie, îndreptarul are grijă în primul rând de cei cu sume mici şi foarte mici. Efecte negative: nu mai ai loc la C.E.C. Să scoți o sută de lei din cauza imensei afluențe de preşcolari care depun câte o monedă de 25 de bani. Oricum, e mai bine că preşcolarii procedează astfel, decât să-şi cumpere o cutie de chibrituri şi să se ajungă la varianta „Ieşire în caz de incendiu”, pe care am examinat-o mai sus.

„Introduceți moneda”. Indicație-capcană a îndreptarului cu morala că „nicio sumă nu-i prea mică pentru a fi risipită”. Text mieros, promițător

de servicii prompte la un preț modice, afişat pe telefoanele publice, pe cântare automate, la flippere şi la intrarea în stațiile de metrou. Dintre toate, numai metroul îşi ține promisiunea. Celelalte nu funcționează, dar încasează.

„Spoi tingiiiiri!” Capodoperă de concizie informațională a îndreptarului, livrată exclusiv pe cale orală. Printr-o maximă economie de mijloace (numai două cuvinte!) strigarea ce vine din stradă ne transmite o sumedenie de amănunte relevante. Că acolo jos, pe trotuar, trece cineva care şi-a făcut din pospăială o deviză de muncă. Că acel cineva e în căutare de clientelă. Că a venit momentul să spoieşti tingirile, dacă le ai, şi să cârpeşti găurile din oale şi cratițe, dacă le au. Că acel cineva providențial este fără îndoială foarte brunet şi că, la sfârşitul operațiunii, va urma o târguială de mai mare dragul asupra onorariului pe care îl pretinde. Că mai bine renunți la serviciile lui şi te duci la prăvălie să-ți cumperi tingiri noi. Dacă optezi pentru această ultimă soluție, îndreptarul are pregătită altă strigare: „Cazaaane, ligheane cumper!”, ceea ce înseamnă că altcineva, prieten cu spoitorul şi nu mai puțin brunet, trece să culeagă din apartamente, contra nimica toată, oalele şi străchinile găurite, pe care spoitorul urmează să le readucă pe linia de plutire şi pe care o a treia persoană le va scoate din nou în lume, ajutându-se de o formulă preluată de asemenea din îndreptar: „Conaşu’, ceva haine vechi nu dai

pe oale?”. Dintre toate sistemele de recondiționare şi refolosire a materialelor, acesta e, fără nicio îndoială, singurul cu randament de peste sută la sută.

„Omul mai vine, dar mai şi pleacă”. Formulare în stilul aluziv, recomandată de îndreptar pentru a fi pusă la vedere de funcționarii care lucrează cu publicul. Face casă bună cu *„Nu ne țineți de vorbă în timpul serviciului”,* a cărui generalizare la ghişeele birourilor de informații se impune de la sine. Educă masa petiționarilor în spiritul dictonului „Tăcerea e de aur”. Rezolvă dialectic problema cererilor.

„Acceleratul 423 are întârziere 30 de minute”. Un întreg capitol din îndreptar oferă amănunte precise în legătură cu diferitele întârzieri ale trenurilor. Cele sub 10 minute, socotite mizilicuri, sunt ignorate cu desăvârşire. Pentru cei care aşteaptă pe peron sosirea garniturii, afişajul electronic sau difuzoarele de gară îşi încep licitația de la 10 minute în sus. Pentru unul şi acelaşi tren, se plusează ca la pocher. Acum întârzie 15 minute, dar peste un sfert de oră întârzierea poate spori la 75. Cunoscând bine regulile jocului, cei care se plictisesc aşteptând, pot lua decizii în perfectă cunoştință de cauză. 10 minute – o țigară; 20 de minute – rândul la cârnați cu muştar; 40 de minute – o gustare în restaurantul gării; 1h 30 – o vizită la muzeul C.F.R. De alături; 3h un drum până acasă şi înapoi; 8h – program *ad libitum*; 24h

– se cheamă că nu mai e întârziere şi trenul a sosit la ora stabilită, fiind un exemplu de punctualitate care trebuie să fie urmat.

„Pentru azi nu mai avem bilete”. Anunț pe care nu-l vom întâlni niciodată nici la troleibuze, nici la agențiile Loto-Prono. Rezervat numai pentru spectacolele cu mare succes de public. Se va menține în vitrină pe toată durata stagiunii. Se poate renunța la el, cu condiția ca la casele de bilete să fie puse în vânzare lozuri pentru „Tragerea excepțională a primăverii”. Premiul cel mare al tragerii va fi un bilet pentru spectacolul la care nu mai sunt bilete.

Mult noroc!

Când se răzbună labirintul dialecticii

Sezon de vârf. Canicula se revarsă torențial din hârzobul soarelui. Patruzeci de grade la umbră. Păi, atunci de ce stați la umbră? Răcoriți-vă prin alte mijloace. Uite, industriile locale pun în vânzare nenumărate răcoritoare, bazate pe extracte naturale. Unde mai pui apa minerală, cea carbogazoasă, berea, laptele, sana. Milioane şi milioane de sticle pendulează în dublu sens, de la producător la consumator şi înapoi. Sticla ilustrează cel mai bine legea Lomonosov-Lavoisier: nimic nu se pierde, nimic nu se sparge, totul se valorifică. La I.C.V.A. Asta dacă n-ai un şcolar în familie, care să-ți şterpelească din casă tot ce e

sticlă sau borcan, ca să-şi realizeze cota pe care urmează s-o depună la şcoală. Dacă elevul nu ştie lecția la tablă, mai poate fi iertat, dar dacă nu-şi predă cota de sticle şi borcane... Sticla e energointensivă, pe când lecția nu. Fabricile de lichide aşteaptă sticle, cele de conserve depind de borcane. Datoria noastră de cetățeni este să le dăm, ca să ne dea. Iar marele dispecer al acestui trafic de recipiente, creierul întregii afaceri, este I.C.V.A.

Unul din vecinii mei de bloc deține funcția, întru totul onorabilă, de responsabil al unui centru de valorificare a borcanelor şi sticlelor. De la o vreme îl văd cam abătut.

— Ce e, Fănică, îl întreb, nu merge treaba? Nu-ți faci planul la achiziții?

— Ba mi l-aş face eu, că lumea dă buluc ca la urs. Când vin şi deschid prăvălia, trotuarul e plin de plase şi sacoşe, burduşite de sticle. Mă şi mir cum pot oamenii să bea atâta fără să plesnească.

— Atunci care e problema?

— Problema e că primesc prea multe reclamații. Toată ziua vin la mine copii plângând că părinții nu le-au lăsat nicio sticlă pe care s-o ducă la şcoală. Uneori mi se face milă şi le mai vând câte 10-15 bucăți. Când nu vin copiii, vin părinții vociferând că de ce accept să cumpăr sticle de la minori, care le „împrumută” de acasă şi le valorifică pe cont propriu, ca să scoată bani pentru semințe şi plicuri filatelice. Când nu vin nici

părinți, nici copii, mă trezesc cu diverse gospodine din cartier care mă acuză că fac trafic cu sticle şi borcane, că vecinul de peste gard le-a sustras energointensivele din magazia de lemne şi, după ce le-a răzuit etichetele ca să se piardă urma provenienței, mi le-a adus mie făcându-mă complice la o faptă antisocială. M-am săturat! mai bine mă angajam vânzător la „Legume şi fructe”.

L-am bătut pe umăr, în semn de încurajare.

— Curaj, Fănică, nu se poate să nu existe o ieşire din povestea asta.

— Ar fi una, dar…

Responsabilul borcanelor şi sticlelor se muta greoi de pe un picior pe altul, codindu-se.

— Spune, omule, la ce te-ai gândit?

— M-am gândit că dumneata, care eşti om cu condei, scriitor, m-ai putea ajuta.

— A, înțeleg. Ai vrea să scriu la „Urzica” ceva vesel despre drama dumitale…

Fănică s-a înfiorat.

— Nu, asta nu! Orice, numai la „Urzica” nu. Noi, ăştia din comerț, facem apoplexie numai când auzim de revista asta. Ani în şir ne-a luat în tărbacă!

— Atunci ce pot face pentru tine?

A ezitat ce-a ezitat, apoi s-a hotărât să înşface taurul de coarne:

— Un… chestionar.

A fost rândul meu să cochetez cu apoplexia.

— Un… ce?!?

— Un chestionar. Aşa, ceva cam cum fac ăia care se ocupă de felurite testări. La bibliotecă, la policlinică, la vânzări şi cumpărări, la… la… peste tot există formulare de completat. Numai la mine în prăvălie, nu. Vine fiecare şi-mi bagă pe gât, să-i achiziționez, tot soiul de sticlărie de proveniență dubioasă. De ce să mă facă pe mine complice, de ce? Am încercat să-mi înjghebez cu mâna mea un chestionar, dar n-a ieşit. Nu mă pricep la aşa ceva. Eu mă pricep la ambalaje…

Am fost întotdeauna de părere că scriitorul trebuie să fie profund ancorat în problemele concetățenilor săi. Să-şi pună condeiul în slujba îmbunătățirii treburilor de interes general. Iată că aveam acum o ocazie palpabilă de a-mi îndeplini rolul de scriitor eficient. Aşa am ajuns să scriu capodopera vieții mele, o adevărată pagină de într-ajutorare umană care va aduce fericirea în breasla responsabililor tuturor centrelor de achiziționare a sticlelor şi borcanelor. O transcriu mai jos, integral, pentru uzul marelui detaşament al celor interesați:

Chestionar

Care va simplifica mult procedura de vânzare-cumpărare a sticlelor şi borcanelor şi va contribui la consolidarea cadrului legal al tranzacției.

1. Date personale

Numele, prenumele, adresa, scara, etajul,

număr de telefon, dacă e cuplat, cu cine e cuplat (telefonul), locul de muncă, dacă nu munceşte, de ce nu munceşte, dacă e pensionar, de când e pensionar, dacă are stagiul militar satisfăcut, de ce e atât de satisfăcut, dacă e femeie va completa că este cazul cu rubrica anterioară, situația familială, căsătorit sau necăsătorit, câți copii, cu cine, notele la purtare ale şcolarilor pe ultimele două trimestre, relațiile cu vecinii, referințe de la administratorul de bloc că întreține relații cu vecinii, dacă nu le întreține, referințe de la vecinii din bloc că nu le întreține, ultimele trei chitanțe de plată a întreținerii, dovadă legalizată de la notariat că sticlele şi borcanele sunt proprietate personală, dacă nu sunt, declarație scrisă că aparțin unui grad de rudenie, specificându-se gradul de rudenie, ce borcane a mai avut (dacă a mai avut), de ce n-a avut (dacă n-a avut), unde le-a valorificat anterior, de câți bani, de unde-a avut bani de sticle, ce-a făcut cu banii pe sticle.

2. Pentru copii sub 14 ani

De ce n-a crescut mai repede, de ce a crescut aşa de repede pentru vârsta lui. Se menționează că ei pot vinde sticle şi borcane numai însoțiți de unul din părinți, care va prezenta dovadă că nu îl însoțeşte în timpul orelor de serviciu. De ce bea, de când bea, ce bea, ce părere are despre un copil care bea. De ce nu duce sticlele şi borcanele la şcoală. De unde are sticlele; dacă sunt din casă, din a cui casă; dacă sunt găsite pe stradă, cum le-

a dezinfectat; dacă nu sunt de pe stradă, de ce trece nepăsător pe lângă sticlele de pe stradă.

3. *Instrucțiuni suplimentare privind tipologia sticlelor şi borcanelor.*

Dacă apar sticle de băuturi străine, de unde provin, cine le-a oferit şi în schimbul căror servicii. Dacă s-a făcut înştiințare. Sticlele de jumătate de litru pot fi ofertate şi fără buletinul de identitate cu grupa sanguină la zi, în schimb cele de apă minerală trebuie neapărat însoțite de certificatul medical al ofertantului. Borcanele de peste trei kilograme să nu aibă pe nimeni înăuntru. Pentru sticlele de şampanie se va cere şi adeverința de retribuție pe ultimul trimestru. Nu se primesc sticlele de ochelari.

4. Sticlele de un litru

Sticlele de un litru trebuie să fie perfect curate, neciobite şi fără urme de violare. Sticlele de vin, sub 15 lei litrul, să nu aibă dop de hârtie sau ciucalău, în schimb sticlele de vin de peste 28 de lei litrul nu se primesc decât pline şi neumblate, adică exact aşa cum au fost cumpărate.

5. Instrucțiuni finale

Sticlele şi borcanele se vor primi numai pe răspunderea, sub semnătură, a clientului. În cazul când centrul de achiziții nu are bani sau ambalaje, clientul va completa chestionarul, după care îşi va lua sticlele şi borcanele şi se va duce acasă. Dacă nu se duce acasă, va completa rubrica „unde se duce şi în ce scop”.

Fănică, responsabilul de sticle şi borcane, a primit cu imensă satisfacție chestionarul pe care i l-am pus la dispoziție. Mi-a dat chiar asigurări formale că, oricând voi veni la prăvălia lui, îmi va lua sticlele şi borcanele peste rând, scutindu-mă de completarea chestionarului.

După o lună, energointensivele din casă mi s-au înmulțit peste măsură. Am încărcat un port-bagaj cu ele şi, hai la Centru. Acolo însă – surpriză! Punctul de achiziționare a ambalajelor de sticlă dispăruse, iar locul lui era luat de un atelier de reparat aparate electro-casnice.

— Ce s-a întâmplat cu… am vrut să aflu, sincer nedumerit.

— A, cu centrul de borcane! Vedeți, mi-a explicat noul ocupant al incintei, devenise total nerentabil. Responsabilul a avut ideea falimentară de a introduce nu ştiu ce soi de chestionar, o prostie! mai mult de trei sferturi din clientelă erau copii şi pensionari care citesc silabisit şi scriau cu dificultate. Puteau fi rezolvate maximum douăzeci de persoane pe zi. După o săptămână locul a devenit pustiu, nu mai venea nimeni aici…

Am revenit acasă mâhnit, cu energointensivele nevândute. Resimțeam un acut complex de vinovăție.

Introducerea noului nu se face întotdeauna în mod lin, fără dureroase convulsii. Dacă nu le înțelegi în toată profunzimea şi complexitatea lor,

labirinturile dialecticii se răzbună...

Comis-voiajor în labirint

Abia cărând sacoşa mare şi doldora, Hariton urcă treptele ce duceau la etajul doi al blocului. Pe palierul unu nu avusese succes.

Liftul nu funcționa, în schimb scara era cufundată în beznă. Hariton se poticni la penultima treaptă şi făcu nişte mişcări caraghioase pentru a-şi păstra echilibrul. Noroc că nu era nimeni să-l vadă şi chiar dacă ar fi fost, tot nu l-ar fi putut observa pe întuneric. Nictalopii nu cresc pe toate drumurile.

Strivi în dinți o sudalmă, puse sacoşa jos şi, pe dibuite, începu dificila operațiune de aprindere a unui chibrit. Măciuliile de fosfor erau pietroase, zgâriau cutia şi refuzau să ia foc. Un al şaselea băț, frecat mai tare, se frânse. Următorul îi trimise un proiectil incandescent în ochiul stâng. Abia al zece lea chibrit, scăpat pesemne de controlul de calitate, sfârâi şi se aprinse.

Grăbindu-se să utilizeze cu maximă eficiență micuța lumină pâlpâitoare, Hariton începu să treacă în revistă cărțile de vizită ale locatarilor de pe palier.

Apartamentul 5. Pălădoiu, inginer. Nu ține, ăsta nu e descoperit la capitolul tehnică... Apartamentul 6. Moalfă, jurist-consult. Să-i mai evităm pe oamenii legii... Apartamentul...

Chibritul agoniză şi îşi dădu duhul. Hariton îşi vântură degetele pârlite, scuipă pe ele pentru a îmblânzi senzația de arsură, apoi reîncepu munca sisifică la cutia de chibrituri. Scăpă ieftin, cu o singură gaură arsă în rever, dar avea din nou un sâmbure de lumină în mână. Dădu zor cu cititul:

...7. Chicioran. Reporter. Nici ăsta, spirit bănuitor. Apartamentul 8. Cocoşilă – plăpumar. Mda, se pare că mi-am găsit omul. Să încercăm.

Chibritul intră în comă înainte ca Hariton să localizeze cu precizie soneria. Renunță să-şi mai încerce norocul cu alt băț şi se rezumă să pipăie orbeşte, dar metodic, peretele, în căutarea butonului. Într-un târziu înăuntru se auzi țârâitul metalico-electric atât de caracteristic. Îi succedă destul de repede un uşor foşnet în spatele uşii închise şi glasul răguşit al unui bărbat care întreba:

— Cine sună?

— Om bun, răspunse Hariton cu cea mai blândă voce de care era capabil.

— Luminează-ți fața, că nu disting nimic prin vizor.

Hariton înjură în gând şi parcurse pentru a treia oară tortura autoflagelării cu chibrituri. Când în fine un băț se lăsă păcălit, licărirea sa bolnavă aruncă pe chipul bărbos umbre care îl făceau demonic şi înfricoşător. Drăcească apărea şi sclipirea ochilor.

— Parcă ziceai că eşti om bun! se auzi vocea din

apartament, care trăda o angoasă sinceră.

— Zău că sunt cum am spus, tovarăşe Cocoşilă, dar n-am condiții să mă dezvălui!

Yala țăcăni de două ori şi uşa se întredeschise. Colocutorii se adulmecară reciproc. Plăpumarul avea o față lătăreață şi placidă. Vizitatorul era brunet, cu sprâncene groase, îmbinate, şi cu un păr sârmos ce părea imun la intervențiile pieptenului. În afară de podoabele piloase nu mai avea nimic malefic în înfățişare. Era un cetățean, ca oricare altul.

— Dumneata ştii cum mă cheamă. Ne-am cunoscut undeva?

— Nu, mărturisi cinstit Hariton. V-am citit numele pe uşă…

— Sunteți cumva cu recensământul populației?

— Nu. Aş dori să…

— Să ştiți că nu primesc comenzi de plăpumi decât la cooperativă, se repezi Cocoşilă, în ideea că există tot soiul de oameni care întind curse plăpumarilor lacomi de câştig. Eu nu sunt din ăia care îşi rezolvă clientela acasă, văduvind statul de încasările ce i se cuvin.

Hariton schiță o mină de om jignit.

— Tovarăşe, ce-ți închipui dumneata despre mine? Eu am plapumă, şi încă de puf. Ce-mi lipseşte mie este un robot casnic. De bucătărie, adică.

— E greu fără robot de bucătărie, oftă gazda. Eu ştiu ce înseamnă să n-ai un robot de bucătărie sau

măcar un mixer.

Palma lui Hariton poposi uşor pe umărul plăpumarului, într-un gest de omenească solidaritate.

— Mi-am dat seama şi apreciez faptul că sunteți un om de bine. Deci dumneavoastră ați dat anunțul la „Mica Publicitate”.

Pe fundalul feței sale lătărețe, Cocoşilă rotunji ochii la maximum, a mirare.

— Care… anunț?!?

Mirarea se mută sub sprâncenele stufoase ale lui Hariton.

— Cum care anunț? „Vând robot casnic, cu set de scule anexă”.

— Trebuie să fie o greşeală. Eu n-am dat niciun anunț.

— Cum, nu l-ați dat dumneavoastră?

— Nu. Eu n-am avut şi nu am robot casnic.

— Nu se poate! zise Hariton compătimitor. Şi nu vă e greu la bucătărie?

Plăpumarul explică abătut că îi e foarte greu. Apoi, realizând că uşa deschisă facilitează pătrunderea în casă a aerului rece de pe scara blocului, îl pofti pe vizitator în bucătărie, pentru a-i arăta la concret cât de trudnică e viața lui de meserias care trebuie să prepare orice fleac culinar numai pe cale manuală.

— Vezi dumneata, domnule dragă, astea sunt ustensilele de care dispun. Cuțitul la tăiat, lingura la frecat.

— Dar la amestecat? vru să ştie Hariton.

— Depinde. Uneori mă descurc şi cu furculița.

— Şi vă descurcați bine?

Plăpumarul dădu din mână a lehamite.

— Aiurea! E un calvar. Din trei maioneze, două mi se taie. Cât despre albuşuri…

— Vi se taie şi albuşurile?

Cocoşilă puse pe masă două păhărele şi turnă țuică de-un deget, lăsând răspunsul în suspensie. Ciocniră.

— Ei, domnule dragă, se cunoaşte că nu vă pricepeți. Albuşurile nu se taie, dar până să le bați cu zahăr, îți cade mâna din umăr. E îngrozitor de epuizant.

Dădu țuica pe gât, cu un „brruuuh” ce sublinia tăria băuturii. Bău şi Hariton. Apoi observă, aşa, în treacăt.

— Ehei, cu un mixer n-ați avea treabă. Unde mai pui şi pasatul…

— Eu pasez prin sita aceea, preciză Cocoşilă, arătând obiectul care atârna de un cui, pe peretele bucătăriei.

— Presați prin ea zarzavatul fiert, nu-i aşa?

— Exact. Uneori mă şi opăresc la degete. Cu un robot casnic nu se întâmplă aşa ceva.

Hariton îşi mângâie barba.

— Deci n-ați dat dumneavoastră anunțul la „Mica publicitate”, vând robot casnic etcetera etcetera…

— Da de unde, nu vă spusei? Mie nu-mi

prisoseşte, mie îmi lipseşte.

Mai băură un rând şi apoi Hariton puse punctul pe I.

— Păi, dacă aşa stau lucrurile, de ce nu vă cumpărați unul?

Plăpumarul ridică din umeri.

— Ştiu şi eu? Nu m-am gândit.

— Nu-i aşa că e un lucru foarte util?

— Mai încape vorbă?

— Stați şi vă chinuiți la bucătărie ca un rob în pântecele galerei!

— Aşa e, tot ce e mai greu, nevastă-mea lasă pe mine!

— Şi nu vreți să vă emancipați?

Toată obida generațiilor de bărbați asupriți de neveste țâşni la suprafață prin gura plăpumarului, asemeni magmei care face să sară în aer dopul craterului.

— Ba da! Ba da! Ba da!

Hariton pocni satisfăcut din degete.

— O.K.! Atunci cumpărați unul de la mine. M-ați înduioşat.

Cocoşilă emise un suspin de uşurare. Auzea şi nu-i venea să creadă.

— Cum aşa, dumneavoastră chiar…

— Chiar eu voi fi salvatorul. Vreau să fiu sincer. De fapt eu nu doream să cumpăr, ci să vând un robot de bucătărie.

— Şi anunțul? Mica Publicitate?…

Făcându-i semn să-şi apropie urechea de buzele

sale, Hariton îi şopti confidențial:

— De fapt n-am mai dat anunț, că durează până apare şi costă mult.

Scormoni prin sacoşa doldora până dădu de obiectul tranzacției.

— Poftim mixerul, dați-mi cinci sutare şi al dumneavoastră să fie. Bucătărie uşoară!

Un sfert de oră mai târziu, Hariton bâjbâia în fața altei uşi, pe palierul etajului şase.

— Bună seara, aici locuieşte tovarăşul Păişanu?

— În persoană.

— De la spații verzi?

— Întocmai.

— Mă bucur! Deci dumneavoastră ați dat anunțul la Mica Publicitate: „Vând maşină tuns iarbă, cu motoraş Bremington şi foarfece mari pentru tufişuri”...

Şi Hariton începu să-şi desfăşoare meticulos strategia care urma să-l scape, în mod profitabil, de o maşină de tuns iarbă devenită pentru el total nefolositoare.

Incursiune în labirinturile personalității

Columb a descoperit America, dar mai mult ca sigur că era cu totul inapt să facă acest lucru. Arhimede a fost un impostor, căci nici până azi nu avem dovada că era în măsură să descopere câte le-a descoperit. Niciun mare conducător de oşti din trecut nu are dreptul să fie numit aşa, întrucât

capacitățile lui de raționament strategic nu au fost supuse investigării cu mijloacele adecvate ale ştiinței. Până la apariția psihologiei şi a testelor ei minuțioase nicio mare personalitate istorică nu poate fi scutită de bănuiala că nu a fost decât o biată mediocritate sau, şi mai rău, o nulitate absolută.

Acum însă lucrurile au intrat pe făgaşul logicii. Avem la dispoziție o extraordinară gamă de teste psihologice şi comportamentale, teste de inteligență, de aptitudini, de imaginație, de simț practic şi de promptitudine a reacțiilor. Nu există labirint insondabil al ființei umane, care să nu fie explorat cu un chestionar bine simțit, cu nişte cerculețe şi triunghiuri alese corespunzător sau cu cartonaşe colorate. Pentru această examinare judicioasă a eului uman, psihologilor le pot fi suficiente tot felul de nimicuri: cubulețe şi bețişoare de diferite dimensiuni, cifre şi litere, hârtii tăiate şi împăturite în fel şi chip sau simpla plimbare aiurită a creionului pe o coală albă. După felul în care mişcă o rotiță, spre stânga sau spre dreapta, putem avea surpriza să aflăm că repetentul clasei este un geniu neînțeles, iar din modul cum descâlceşte o sfoară se poate deduce că o anume somitate din fizica atomică şi-a greşit drumul vieții atunci când a dat cu piciorul meseriei de legător de cărți.

Călătoream odată cu trenul spre Moldova şi cei opt care ne aflam în compartiment am condus pe

nesimțite discuția înspre ravagiile pe care testele psihologice le fac în imaginea pe care o avem despre noi înşine. Cel mai afectat dintre toți părea un bărbat la vreo 35 de ani, îmbrăcat ieftin şi comod, în stilul navetiştilor. Am aflat că nu era navetist, ci reporter la un ziar județean, pasionat până peste urechi de munca lui.

— Sunt zece ani de când caut cu frenezie noul în viața oamenilor şi a țării, ne-a mărturisit el, gesticulând pătimaş. De dragul unui reportaj interesant sunt gata oricând să-mi las baltă casa, nevasta şi copiii şi să mă înfund pentru o săptămână în adâncurile pădurii de munte, printre muncitorii forestieri, sau să cobor în străfundul pământului, alături de mineri. Am fost convins în tot acest timp că mi-am găsit împlinirea şi mi-am realizat adevărata vocație ca ziarist.

— Şi nu e aşa? am vrut să ştim noi, ceilalți.

— Aş, a zis omul cu obidă. Testarea psihologică a arătat clar că sunt pesimist, abulic şi înclinat spre meserii sedentare, cum ar fi aceea de vânzătoare de bilete la un cinematograf. Ocup de pomană locul a cel puțin o mie de persoane mai potrivite muncii de ziarist. Şi totul mi s-a tras de la faptul că am inversat violetul cu albastrul deschis.

În timp ce garnitura trenului se târâia prin câmpia prăfoasă, chelălăind metalic din toate încheieturile, sărmanul reporter ne-a evocat ziua aceea funestă a testului care i-a distrus orice urmă

de tonus moral-volitiv; cum a venit în redacție un individ scrobit cu o servietă neagră, cum a scos din servietă o cutie în care se găseau vreo douăzeci de cartonaşe colorate diferit, cum le-a înşirat meticulos pe masă, într-o ordine aleatorie şi cum i-a spus lui, reporterului, să inverseze între ele două cartonaşe, oricare ar fi acelea. „După ce criteriu?” a vrut să ştie testatul. Dar scrobitul a dus un deget la buze, a făcut cu ochiul şi a zis pe un ton foarte serios „Secret profesional”. Atunci reporterul şi-a amintit că era ziua de 14 aprilie, deci 14 a patra, şi a schimbat între ele cartonaşele aflate în pozițiile 14 şi 4, care s-au nimerit a fi de culoare violet şi respectiv albastru deschis. Psihologul s-a mohorât imediat la chip, a clătinat dojenitor din cap, a notat tot soiul de hieroglife într-un carnețel, preț de vreun sfert de ceas, după care şi-a strâns cartonaşele şi a ieşit fără niciun cuvânt.

— O lună mai târziu, a adăugat reporterul, mă văd chemat la redactorul şef. Tocmai revenisem de pe un şantier de îmbunătățiri funciare şi mă pregăteam să plec la o carieră de calcar, apucând să dau ochi şi cu familia, între două trenuri. „Leneşule, m-a certat el, ca un trăsnet din senin. Ne-ai înşelat pe toți, cu articolele tale sclipitoare!”. Da, chiar aşa a zis, „sclipitoare”, după care a luat un aer marțial şi a trecut la amenințări: „Dacă mai faci mult paradă de entuziasm şi de vioiciune, o să te retrogradez la serviciul scrisori, abulic sedentar

ce eşti! Iată, am aici negru pe alb referatul psihologului în ce te priveşte. De azi înainte n-ai să mai poți duce pe nimeni cu preşul!”

— Of, of, maică, arză-i-ar focul cu țestele alea ale lor, pisicologice, sau cum le-or fi zicând, că strică rostul oamenilor.

Am întors cu toții privirea înspre cea care se lamentase – o femeie voinică de la țară, îmbrobodită şi înfofolită de i se vedea doar nasul. Vorbea cam fonfăit şi după voce puteai să-i dai vreo 5-6 decenii de viață şi activitate pe tărâmul agriculturii.

— Cum adică, strică rostul oamenilor? a mârâit un tip de la fereastră, care nu ştiam ce hram poartă.

— Uite-aşa, cum auzişi, s-a burzuluit la el femeia. Am fost îngrijitoare la vaci de când mă ştiu, că de mică am ieşit cu ele la păscut pe coclauri. Vita-i ca omu’, o iubeşti – te iubeşte. Pă mine m-au iubit până şi caprele, că le-am ştiut firea ca nimeni alta. Aşa, m-apucă o duioşie când le văd, da’ carte n-am, n-am apucat să umblu pân şcoli. Şi numai ce mă cheamă odată Ilie a lui Hodoroabă de pe câmp, că să las baltă totul şi să vin degrabă la sediu, să dau țestul.

Locomotiva tocmai şuierase prelung şi mi s-a părut că nu pricep bine.

— Care… țest?

— Pisicologicu’, cum care? Păi, despre ce-mi răcesc eu gura? La preşedinte în birou, numai ce

văz o cocoană de la oraş, una din alea cu nasul pe sus şi care se uita la mine ca la o orătanie. „Țață Veturio, zice Preşedintele, dumneaei o să-ți arate ce tre'să faci. Să fii ascultătoare şi o să iasă bine". Şi unde nu scoate cocoana din traistă un maldăr de țidule şi-mi face semn să stau jos şi să scriu nuş'ce. „Păi, io nu ştiu aşa să scriu", zic. „Cum aşa?" „Aşa, bine". Preşedintele s-a aplecat şi i-a zis cevaşilea la ureche, după aia au mai şoşotit ei ce-au şoşotit şi la urmă cocoana îmi zice că să mă gândesc la ce mă întreabă ea şi să dau răspunsul corespunzător. Adică ăl de cred io că e mai bun.

— Şi cam ce te-a întrebat, mătuşică?

— Tot soiul dă prostii, că-mi venea să-mi fac cruce, da' nu se cade când te vede străinii. Auzi dumneata: „Câte ouă pot să mănânc pă stomacu gol, unde e mai greu chilu dă mazăre, în fundul văii sau pă vârfu dealului, cum aş face să stea un ou pă tavă cu vârfu în jos şi alte comedii d-astea, de credeam că mi-s la balamuc. Am zis şi io ce mi-a dat prin cap la toate bazaconiile alea şi, pă urmă, cocoana a început să socotească şi să adune ceva pe țidulele ei. O văd că îşi ridică ochii din hârtii, se uită la mine ca la urs, o ia dă la cap cu socotelile, se scarpină cu creionul în coafură, dă parcă n-ar crede, mai verifică încă o dată şi-i zice preşedintelui care se holba la noi: „Tovarăşe, ați făcut o crimă!". Io am rămas cu gura căscată, că-l ştiam hoț pe şeful ceapeului, da' cremenal nu: „Cum... adică?" s-a cutremurat preşedintele.

„Adică ați ținut-o la păscut vacile pe femeia asta care are un chiu superior lui Ainştain”. Ce-a vrut ea să zică n-am priceput şi nici cine e Ainştain ăla, de chiuie mai slab ca mine. Da’, de-atunci, s-a dus totul dă râpă. Au năvălit peste mine tot felul de gazetari şi activişti dă la consiliul agroindustrial, operatori dă la studiou’ Sahia, poligrafi, mame cu copii înceți la minte, cică să-i meditez la carte. Of şi-amar dă zilele mele, neiculiță. M-au scos dă la trebi şi-acuma, na belea, tre’să mă duc tocma la Iaşi, la un centru dă perfecționare. Asta-mi trebuia mie, că az-mâine îs femeie bătrână? Am auzit că acolo, la centru, n-au nici vite, nici capre. Păi, ce-oi mai paşte io acolo, spuneți şi 'mneavoastră, că vă văz oameni luminați?

Avea dreptate doar într-un anume sens, soarele pătrundea pe fereastra compartimentului şi ne mângâia figurile, dar în ce priveşte problema femeii nu aveam nicio soluție. Chiar, ce să pască?

Pe urmă s-a vădit că şi băiețelul blond, care dormita pe genunchii bunicului său, dăduse un test psihologic la grădiniță, ceea ce-i bulversase complet scara valorilor. Bătrânul ne povesti cum, într-o dimineață, venise un doctor, sau cam aşa ceva, şi îi pusese pe copii să deseneze fiecare un om, pe cine doresc ei. Puştiul în cauză desenase doi. Pe factorul poştal şi pe sectoristul cartierului, străduindu-se chiar să dea o expresie cât mai autentică uniformelor de care, în mod evident, părea impresionat. Specialistul a luat desenul în

mână, s-a uitat concentrat la cele două personaje şi a dat verdictul:

— Vasilică, tu nu-ți iubeşti părinții.

Prichindelul a făcut ochii mari, a tras aer adânc în piept, după care a început să se smiorcăie:

— Vai, nene, cum să nu-i iubesc. Îi iubesc foarte mult. Pe-amândoi la fel.

— Tu să nu mă minți, l-a pus la punct doctorul acela, sau ce-o fi fost el. Afectul ți-a dictat pe cine să desenezi în primul rând. Îl iubeşti pe poştaş mai mult decât pe tatăl tău, şi pe milițian mai mult decât pe mama. Subconştientul tău a vorbit, înțelegi? De altfel nu e nimic rău în a iubi autoritățile mai presus de orice. E chiar foarte bine.

Şi bunicul ne-a relatat în continuare, cu amărăciune, cum doctorul a plecat, dar îndoiala copilului a rămas. Uneori se uită chiorâş la taică-su, bănuindu-l că nu e adevăratul său părinte. Odată l-am auzit chiar vorbind cu un alt copil de pe stradă şi amenințându-l că dacă nu-i dă lui sandvişul cu salam de Sibiu, îl va spune lui tata, care e sectorist.

— Sau poştaş, a suspinat prin somn mogâldeața blondă, cuibărindu-se şi mai adânc în îmbrățişarea caldă a bunicului.

Nu i-am mai întristat şi cu pățania mea. La ce bun? Şi aşa, peste compartiment se lăsase o tăcere apăsătoare, ritmată doar de țăcănitul roților şi legănată de balansul trenului la trecerea peste

macazuri. Fiecare se cufundase în mica lui dramă psihologică. A mea ținea de viața conjugală. De când m-am căsătorit mă străduiesc să fiu un soț bun, corect şi iubitor. Almanahul pe care îl cumpărasem pe peronul Gării de Nord şi pe care îl răsfoisem în timpul călătoriei, mi-a dat lovitura de grație. La pagina 217 se lăfăia un chestionar-test cu titlul incitant: „Sunteți potrivit pentru meseria de… soț?”.

Meditasem profund asupra celor 30 de întrebări la care trebuia să răspunzi prin DA sau NU. Marcasem cu DA alineate precum: „Te-ai căsătorit din dragoste?”, „Ții minte ziua de naştere a partenerului de viață?”, „Ştii să ieşi cu o glumă dintr-o discuție încordată cu soția?”, „Îți lauzi nevasta în puținele ocazii când aceasta face un lucru bun?”, „O scoți la spectacole de mai mult de 30 de ori pe an?”, şi aşa mai departe. Înscrisesem un NU hotărât şi sincer la alte alineate, cum ar fi: „Te-ai gândit vreodată să divorțezi?”, „I-ai spus vreodată consoartei vorbe de ocară?”, „Citeşti ziarul Sportul în timpul mesei?”, „Sforăi în somn?”, „Ai mai făcut vreodată ochi dulci unei alte femei, după ce te-ai căsătorit?” ş.a.m.d. 30 de puncte defineau un soț ideal, 25 echivalau cu soț model, la 20 erai învestit cu titlul de soț cumsecade, la 15 te mulțumeai să fii soț normal, 10 reprezentau plafonul de soț dificil, iar de la 5 în jos verdictul era misoginie.

Am obținut un număr de puncte demoralizant

de mic şi pe deasupra m-am ales cu o caracterizare de zile mari. Mincinos, donjuan de profesie, materialist mârşav şi fără scrupule, ființă schiloadă din punct de vedere moral şi lipsită de cele mai vagi urme de sentiment.

Nu-mi mai rămânea decât să deschid uşa vagonului şi să mă arunc din tren, ceea ce am şi făcut la prima stație. Furat de gânduri apăsătoare uitasem să cobor la Adjud, unde fusesem trimis în delegație.

În aşteptarea unui personal în sens invers am avut timp berechet să ajung şi la concluzia acestei istorii. Testele psihologice sunt nişte instrumente de investigație desăvârşite, numai că noi, oamenii, suntem incapabili să ne acordăm la subtilitatea lor. Pentru noi negrul e negru şi DA-ul e DA. Pentru psiholog, negrul e un sentiment şi DA-ul e o atitudine. Până nu ne vom pune de acord asupra criteriilor, cerculețele şi triunghiurile, cartonaşele şi rotițele vor continua să semene incertitudine în ființa umană. Iar țața Veturia nu va mai avea vreme să iasă cu caprele la păscut…

Am uitat un amănunt şi trebuie să fiu sincer până la capătul… labirintului: profesiunea mea este cea de psiholog!

Cubul labirintic

Că există momente de răscruce în biografia unui om, este un lucru de care suntem convinşi cu toții.

Nu degeaba tipicul autobiografiilor anexate la diverse dosare se întemeiază pe asemenea momente. „M-am născut la… am absolvit şcoala… în anul… m-am căsătorit cu…”, iată fraze anodine care reflectă însă puncte nodale ale vieții fiecărui individ. Dar, ca orice schemă, nici cea autobiografică nu este în măsură să cuprindă imensa complexitate a existenței. Pentru mine, de exemplu, placa turnantă a biografiei a constituit-o un fapt aparent neînsemnat pe care, dacă l-aş fi mărturisit la serviciul personal-învățământ, aş fi fost considerat, dacă nu nebun, atunci cel puțin imatur şi lipsit total de seriozitate.

Ei da, viața mea şi-a schimbat cursul de când am primit în dar cubul Rubik. Oricum, mă aşteptam ca, mai devreme sau mai târziu, să mă întâlnesc cu obiectul a cărui faimă ajunsese să rivalizeze cu cea a Beatles-ilor sau a Gerovitalului. Semne îmi soseau de pretutindeni, de la televizor ca şi din revistele pentru copii: concursuri, recordmani care rezolvă cubul în câteva zeci de secunde, algoritmi de rupere şi recompunere a fețelor. Pe plajă sau în autobuz, în săli de aşteptare sau în lifturi, văzusem zeci de persoane frecând cubul în mâini, maşinal, afişând priviri de maniaci. În parcuri, în sălile de teatru şi de cinema, în spatele ghişeelor publice, femeile abandonaseră străvechiul obicei al împletitului cu andrele mari. Erau la fel de absente față de ce se întâmplă în jurul lor, numai că între degete țineau

acum nu fragmentul de ciorăpel sau de bonețică, nu ghemele sau croşeta, ci cubul.

Ştiam că epidemia avea să ajungă şi la mine. O presimțeam. O aşteptam chiar, nefericitul de mine, repetându-mi mereu, întru liniştirea spiritului: „Ei, şi ce dacă are 6 fețe şi 54 de pătrate? Jocul de şah are 64 şi nu-mi pune nicio problemă”.

Într-un noiembrie ploios, inevitabilul s-a produs. Un iresponsabil, sub pretext că îmi e prieten, mi-a dăruit cubul lui. Numele fostului amic – l-am şters definitiv din inima mea – nu merită a fi pomenit. Fie blestemat în veci pentru nenorocirea pe care a prăvălit-o pe capul meu. Nu-i doresc nimic altceva decât să-i vâre cineva în mână globul Rubik, răzbunându-mă.

Aşa gândesc acum, dar atunci, în acel noiembrie umed şi cenuşiu, cadoul multicolor îmi părea o rază de soare menită să-mi înveselească zilele.

Împlineam 40 de ani. În aceeaşi seară casa mi s-a umplut de musafiri. Le-am arătat cu mândrie cubul, nou-nouț. Sunt novice, le-am spus, dar în câteva ore îi dibui eu sistemul.

— Nimic mai simplu, m-a încurajat unul din invitați. Până şi un sugar face fețele cubului cât ai bate din palme. Uite, totul e să construieşti centurile şi crucile, a adăugat el şi luând cubul a început să-l sucească în fel şi chip.

Mă uitam cu admirație cât de docil i se supunea obiectul, răspunzând fără nicio poticneală tuturor

mişcărilor lui. I-am urmărit degetele agile, interpretând o partitură Rubik numai de el ştiută. Timp de o oră am uitat de musafiri, am uitat că e ziua mea şi am fost atent numai la ce făcea profesorul meu de ocazie. După un ceas şi jumătate, respectul a început să mi se diminueze şi, un sfert de oră mai târziu, mi-a fost clar că am de a face cu un impostor. Habar n-avea de schemele raționale aplicabile la cub. I-am smuls jucăria din mâini, între noi s-a dat chiar o scurtă luptă pentru posesia obiectului, apoi, sfidător, am compus în câteva secunde fața verde a cubului. Amicul şi-a lăsat ochii în jos, vădit ruşinat, iar ceilalți oaspeți ai casei au izbucnit în aplauze spontane, după care s-au strâns în jurul meu, ținându-mi pumnii.

— Hai, primul pas e şi cel mai greu, mi-a spus unul. L-ai făcut, acum ceilalți vin de la sine!

Am atacat cu nonşalanță a doua față a cubului, orientându-mă spre albastrul care părea mai bine aranjat. O oră mai târziu i-am lăsat pe toți acolo şi m-am retras în dormitor ca să meditez în linişte cum se elimină un punct alb din suprafața albastră. Peste încă o oră pierdusem şi prima față şi făceam fețe-fețe de furie. Prietenii plecaseră. Ducă-se!

Cea dintâi noapte sacrificată de dragul cubului a fost un infern. Am trecut de mai multe ori pe lângă nişte combinații de mişcări grozave. Orice zonă de culoare pe care abia reuşeam s-o

încropesc se destrăma în clipele următoare.

Dimineața, la serviciu, arătam ca după o orgie prelungită. Neras şi cu ochii în fundul capului.

— Hoțule, m-a mustrat complice şeful. Cine e persoana, o ştim şi noi?

Am mormăit ceva nedefinit ca să par interesant, lăsându-l să îşi închipuie orice. Faima de Casanova mi s-a accentuat în zilele următoare. Ajunsesem într-un hal de slăbiciune şi oboseală alarmante. Colegii de muncă au convocat de urgență o adunare a grupei sindicale, unde au înfierat cu energie a doua mea față, cea de noapte. În cele din urmă n-am mai putut răbda şi le-am mărturisit totul.

A luat cuvântul şeful grupei sindicale, arătându-mi mâhnit că n-am avut încredere în ei, în tovarăşii mei de muncă, că le-am ascuns adevărul. Colectivul e o forță, a adăugat el, te sprijină în orice împrejurare, oricât de grea.

— Aşa e, s-au auzit câteva voci din sală. O să te ajutăm noi să ieşi din impas.

S-au ținut de cuvânt. Mi-au adus almanahuri, copii xerografiate după reviste străine, texte decupate din te miri ce publicații, toate având o singură temă: rețete şi formule de rezolvare a cubului Rubik. Le-am încercat rând pe rând şi rezultatul a fost că am încâlcit şi mai rău cele şase culori. Combinații cromatice din cele mai bizare îmi jucau tontoroiul în fața ochilor. Vedeam lumea întreagă sub formă de pătrățele permutabile, ca

un caleidoscop.

Într-o zi m-am trezit, nu ştiu cum, cu trei fețe făcute. Priveam şi aproape că nu-mi venea să cred. Am chiuit de bucurie, am împachetat cubul într-un ziar şi l-am dus triumfător la serviciu, spre a-l arăta colegilor.

— Bravo, m-a bătut încântat pe umăr unul dintre ei. De aici, printr-o înlănțuire de patru mişcări perfect logice, ies toate cele 6 fețe. Uite cum se face: a luat cubul, l-a răsucit de câteva ori în sus şi în jos, şi cele trei fețe s-au amestecat la loc. După alte câteva mişcări, ticălosul s-a scuzat că a greşit ceva, nu ştie exact unde, dar mi-a promis că dacă voi mai izbuti vreodată să fac trei fețe, el va desăvârşi restul. M-au ținut două persoane ca să nu-l bat.

Acasă am reluat calvarul de la început. Mi-a ieşit o față galbenă cu un punct verde şi o față verde, cu un punct galben. În rest, mozaic. Am făcut câteva ruperi inteligente şi fața verde s-a spuzit cu puncte albe şi roşii. Pe urmă am avut o față galbenă. A mea, nu a cubului. Ceva mai târziu m-au dus la spital. Mi s-a pus diagnosticul „astenie avansată cu stări anxioase”. Un doctor mi-a recomandat două săptămâni de odihnă la Pârâul Rece. Vremea era ploioasă. Noroc cu cubul, mi-a mai umplut ceasurile acelea interminabile. De fapt, sincer să fiu, nici nu mai am nevoie să-l simt în palmă, mâinile îmi scapă controlului şi mimează în mod reflex mişcările de rupere a acelei

jucării diabolice. Mă uit la ele cum zvâcnesc fără noimă, sustrăgându-se controlului cerebral. E curată pacoste, numai cu mare efort reuşesc să le domin.

Am coborât din munți, aparent vindecat pe deplin. Ca urmare, revenit acasă, primul lucru pe care l-am făcut a fost să cumpăr pensule şi vopsele de linoxin, în şase tonuri diferite. Am zugrăvit fiecare față a cubului în câte o culoare şi l-am examinat fericit. Semăna destul de bine cu un cub rezolvat de un mare maestru al algoritmilor Rubik. L-am aşezat pe noptieră şi am încercat să-l uit. Degeaba. Mă mustra conştiința, adică pe cine încerci tu să păcăleşti, amărâtule? Incapabilule! Ultimul om ce eşti! Sute de mii, milioane de oameni de pe toate continentele jonglează cubul pe degete, numai tu ai rămas de căruță. Prostul satului! Ruşinea plutonului!

Aşa nu se mai poate, am zis, şi m-am înscris la un curs intensiv de rezolvare a cubului. De două ori pe săptămână, la casa de cultură a sectorului. Puhoi de oameni, cu cuburi de toate felurile şi mărimile. Nu-mi închipuiam să am atâția frați întru suferință...

După ce am luat cu succes proba teoretică, m-am prezentat cu propriul meu cub la examenul practic: o nimica toată – ruperea cubului din şase mişcări şi apoi refacerea lui tot din şase mişcări, adică în ordine inversă. Am făcut prima parte a testului în 5 secunde, amestecând culorile fără

speranță. După ce am învârtit în mână jucăria blestemată până am făcut bătături, m-au declarat inapt pentru cercul lor şi m-au dat afară din examen. M-am dus acasă şi m-am gândit toată noaptea ce-mi lipseşte ca să fac cubul Rubik ca toți oamenii normali.

M-am gândit şi a doua zi, şi a treia. În a patra am primit un telefon de la serviciu, prin care eram anunțat că mi s-a desfăcut contractul de muncă. Mi-am dat o palmă peste frunte, uluit de constatare: de o săptămână uitasem cu totul că am şi unele obligații de serviciu.

Acum sunt slab, palid, având sumanul rupt, cum ar zice bardul. Trăiesc din pensia bătrânilor mei părinți. Prietenii m-au părăsit, sectoristul întoarce capul, bănuitor, după mine, sunt restanțier de 4 luni cu întreținerea la bloc. Administratorul mă păsuieşte. Cred că o să mă păsuiască mult şi bine. Alaltăieri i-am dăruit, dezinteresat, un cub Rubik. Primul din viața lui…

Captiv în labirintul dicționarului

Nu există om care să nu fi visat, în abisurile forului său interior, gloria campionului. A fi cel mai bun dintre cei buni în cutare întrecere, a fi recunoscut ca atare de o comisie de arbitri severi şi morocănoşi, a primi apoi elogiile şi aplauzele publicului şi ale partenerilor de întrecere, iată delicii care nu se revarsă cu una, cu două asupra

oricui.

Mărturisesc că am râvnit mult la clipele de triumf ale campionului şi întâmplarea a fost generoasă cu mine…

Mă repezisem la vecinul meu de palier, Moscu să-i cer cu împrumut câteva ţigări „Carpaţi” fără filtru. L-am găsit stând la masă, cu capul în mâini şi privind ţintă la nişte jetoane cu litere, aşezate pe un fel de tablă în pătrăţele. Moscu e om serios, inginer de cadastre, cu familie şi cu greutăţi. În prima clipă am crezut că are un deranjament mintal, pentru că nu mi-a acordat nicio atenţie. Ba mai mult chiar, l-am auzit mormăind pentru sine „HM ori trei – 42 de puncte” şi a pus o altă literă pe tablă. Am dat să mă retrag discret, abandonând ideea fumatului, şi m-am îndreptat tiptil spre uşă, aruncând priviri prudente peste umăr. Când să ies, Moscu mi-a spus pe un ton autoritar: „Stai jos şi joacă-te cu mine”. În prima clipă am vrut s-o rup la fugă, dar m-am gândit că vecinul îmi e superior cu vreo 20 de kilograme şi dacă îl enervez n-am nici cea mai mică şansă să rămân întreg. Aşa că m-am supus ordinului şi m-am aşezat la masă, vizavi de el, pândindu-i atent fiecare gest. Trebuie că aveam o mutră tare opărită, pentru că Moscu m-a privit puţin mirat, apoi trăsăturile i s-au destins într-un zâmbet amuzat. „Mă crezi nebun, aşa-i?”. „Nu, am răspuns eu circumspect. Adică… nu ştiu. Nu pricep ce faci aici.” Inginerul mi-a aruncat o căutătură blândă, dar în străfundurile

căreia am descifrat şi o undă de măreție. „Ăsta e scrabble, a precizat el. Jocul secolului”.

Şase ore mai târziu, ne-am trezit cu nevastă-mea, Anemona, sunând disperată la uşă. Jocul mă prinsese atât de tiranic, încât uitasem cu desăvârşire de ea. Între timp dăduse telefoane la prieteni, la spitale, la miliție, la morgă şi – epuizând toate ideile – începuse să-şi alerteze vecinii de palier în legătură cu dispariția mea misterioasă. „Treci şi joacă”, am îndemnat-o eu calm, dar se pare că n-a gustat câtuşi de puțin invitația. A izbucnit într-o criză de lacrimi cu tremurături şi m-a amenințat că se duce la mama, ceea ce a pus imediat în practică. În felul acesta am putut să mai fac câteva partide bune de scrabble cu Moscu. Țigări „Carpați” avea destule.

Anemona a revenit peste câteva zile întrucât, după cum este bine cunoscut, o mamă, oricât de bine intenționată ar fi, nu poate suplini în toate privințele un soț. M-a găsit îngropat în colecția revistei „Rebus” care, număr de număr, publică o rubrică de „scrabble”. Între timp îmi cumpărasem trei jocuri de diferite fabricații, dintre care unul în care literele se înfig şi astfel poți imortaliza orice poziție pentru analize ulterioare. Desigur nu este momentul aici să vă țin un curs de inițiere în tainele acestei minunății. Dacă vreți să aflați despre ce vorbesc, puneți mâna şi aprofundați singuri regulamentul. N-aveți pentru ce să vă ruşinați, există deja vreo două sute de mii

„muşcați” pe meleagurile noastre, şi câțiva în plus n-o să se observe.

În lunile următoare, mi-am procurat cu destulă dificultate o sumedenie de dicționare lexicale şi am dat-o pe o cură forțată de învățat cuvinte noi. La scrabble, cine n-are bagaj mare de cuvinte e victimă sigură. Să zicem că ai literele AACEHIS şi vrei să scoți din ele un cuvânt cât mai lung. Cineva leneş la lecțiile de limba română poate să se dea cu capul de pereți şi ceva mai deştept decât „Aşchie” n-o să găsească. Unul ca mine însă, care a frecat luni în şir dicționarele, priveşte o clipă literele şi exclamă, iluminat ca Arhimede în baie: ACHIESA!

Înțelesul cuvântului l-am uitat de mult, ştiu doar că e un verb la infinitiv; dacă e ceva din agricultură sau poate din domeniul finanțelor sau, cine ştie, vreun verb argotic din limbajul bețivilor, prea puțin contează. Important e că vorba asta misterioasă este prezentă acolo, în dicționar, deci e legală şi regulamentară din punct de vedere al scrabble-iştilor. Prin urmare i-o poți servi pe tablă adversarului, aplicându-i o lovitură de măciucă în valoare de vreo 80-100 de puncte. Acesta, deşi îi ignoră în egală măsură semnificația, recunoaşte imaginea formală a cuvântului, înghite în sec şi pândeşte momentul să te contraplesnească cu vreo vocabulă la fel de enigmatică, precum „XEROGEL” sau „FOFOLOG”, legitimată de prezența ei în cutare sau cutare dicționar. Astfel

partida de scrabble se încinge până la tensiuni insuportabile, pe spinarea lată şi răbdătoare a limbii strămoşeşti, a cărei creştere trebuie să o veghem, dimpreună cu a patriei cinstire, la care ne îndeamnă testamentul poetic al Văcăreştilor.

Dar uite că am început să divaghez. Da fapt vroiam să vă spun că, după ce am ajuns la un standard de joc satisfăcător (în opinia mea), după ce m-am plictisit să tot câştig partide uşoare la cei câțiva intoxicați de joc pe care îi cunoşteam (şi „cadastralul” Moscu se număra printre ei, drept care, exasperat să tot fie ciuca bătăilor, a refuzat să mă mai primească în casă şi nu mi-a mai dat nicio țigară) am hotărât să-mi încerc puterile în elita națională a campionilor acestui joc acaparator. Prima ocazie avea să se ivească în curând. Aflu din „Rebus-Magazin” că în cocheta stațiune X urmează să se desfăşoare tabăra-campionat a scrabble-iştilor înrăiți din toate județele, în organizarea unui club din localitate. Încep pregătirile: antrenamente cu haltera pentru condiție fizică, cerere de concediu pentru intervalul respectiv, muncă de lămurire cu Anemona, liste de cuvinte-bombă pentru surprinderea adversarilor, achiziționarea unui nou trening, controlul danturii (e esențial să nu te doară măselele în timpul concursului, că ți se tot învârt literele în fața ochilor şi nu se leagă, afurisitele, în nimic coerent), corectarea greşelilor de tipar din dicționare (puzderie), antrenamente

pe ceas, la trei minute mişcarea, exerciții de mimică pentru îmbogățirea repertoriului de cacialmale psihologice, procurarea de antinevralgice şi sedative, de cafea nes şi țigări „Carpați” în stocuri suficiente pentru două săptămâni cât va dura marea încleştare şi, mai ales, desfăşurarea unei subtile campanii de momire a nevestei, ființă extrem de suspicioasă în ce priveşte perspectivele concediului pe care i-l ofer. „Vezi, tu, Anemona, urbea X. Este unul din cele mai încântătoare meleaguri ale țării noastre străbune, îi turui ei repede şi pe dinafară lecția învățată cu migală dintr-un ghid turistic. Monument gotic din veacul al XVII-lea. Ruinele unui zid de cetate a cavalerilor trabanți, distrus de două incendii şi de sistematizarea centrului nou al oraşului. Muzeu al călimărilor. Castel de apă de pe platforma căruia sunt vizibile până hăt departe serele de legume din comunele limitrofe. Împrejurimi pitoreşti: lacul Brusturiş, însămânțat cu biban cenuşiu şi cu oblete. Moară de apă tradițională, funcționând ca bufet sătesc. Stâna „Căşăria”, la 37 de kilometri, azi abandonată. Pădurice de stejari în care a înnoptat pentru câteva ceasuri haiducul Mârza înainte de a jefui conacul boieresc din Fâlfani, azi sediul cooperativei agricole de producție. Largi posibilități de excursie cu trenul: spre Arad, Mangalia şi Satu Mare. Ce mai, o minune, locul ideal de vacanță, scumpa mea Anemona!”.

Nevastă-mea a strâmbat din nas, bănuind o diversiune. Dar ideea că ar putea petrece o seară de neuitat, la un restaurant amenajat într-o arhaică moară de apă, a fost decisivă. Şi-a dat avizul favorabil şi asta a fost una din marile erori din viața ei: avea să afle la fața locului că, de câteva luni, moara-bufet fusese reamenajată ca microhidrocentrală, din inițiativa unor energeticieni locali.

Congresul scrabble-iştilor, că altfel nu pot să-i spun, şi-a ales drept cartier general unul din cele două elegante hoteluri ale urbei X. Programul activităților a fost atât de încărcat, încât timp de două săptămâni nu am avut răgazul necesar să ies nici măcar pe trotuarul din fața impunătorului edificiu. De Anemona mi-am amintit doar la sfârşitul intervalului, când, după investigații dificile, am găsit-o suspinând în celebra pădurice a haiducului Mârza. Părea flămândă, se ferea de oameni şi, ca de obicei, mă asigura că, imediat ce va ajunge acasă, mă va părăsi şi se va duce la mama. Am reuşit s-o îmbunez doar spunându-i că pentru mine cele două săptămâni au fost şi mai infernale. Şi zău că nu mințeam deloc.

— Bine ați venit, stimați oaspeți, ne-a spus, întâmpinându-ne la peronul trenului, Spiroiu, conducătorul cercului local de scrabble. Acceleratul trebuia să sosească la ora 4 şi 57 de minute, dar a întârziat o jumătate de oră. Acest

lucru ameninţă să dea peste cap programul competiţional, dar renunţând la masa de dimineaţă veţi putea fi prezenţi la 5 şi 30 de minute în sala de concurs, pentru primele partide. Concurenţii din alte judeţe, sosiţi încă de aseară, sunt deja la sală şi fac încălzirea.

— Cum, sala nu e încălzită? s-a îngrijorat unul mai novice, care învăţase câteva reguli de bază ale nobilului joc abia cu o lună în urmă.

Un tir de priviri dispreţuitoare l-au făcut imediat să simtă că emisese o remarcă nelalocul ei.

Am dat buzna cu toţii la hotel, târşâind cu dificultate pe macadamul străzilor valizele doldora de dicţionare. Mi-am luat micul dejun din mers, rozându-mi unghiile emoţionat. Tracul întrecerii iminente mă năpădise. Avea să se vădească în curând că sala de joc, amenajată într-o anexă a restaurantului hotelului, era neîncăpătoare. Spiroiu, matematician de profesie, a calculat imediat diferenţa dintre cerere şi ofertă şi a stabilit imediat un număr de perechi care să joace în hol, pe fotoliile şi măsuţele din faţa recepţiei, precum şi în micul holişor de aşteptare din faţa salonului de coafură de la etajul doi. Câteva partide au depăşit însă şi această nouă variantă organizatorică, trebuind să fie găzduite de lustragerie, care oricum lâncezea mai tot timpul din lipsă de clienţi (Lustragiul reprezintă în zilele noastre o meserie muribundă, pe cale să fie total înlocuită de profesiunile viitorului: analist,

tehnician de sistem, programator, astrofizician etc.) Cum însă jucătorii au continuat să sosească în localitate până spre ora prânzului, a fost necesar să se dez afecteze şi alte spații ale marelui hotel. Trei partide au fost repartizate în barul de zi şi alte câteva în oficiile cameristelor de la etajele superioare. În fine, o dată cu rechiziționarea biroului de schimb valutar din holul principal, spațiile de joc au devenit, de bine, de rău, suficiente.

Ca persoană încă necunoscută în lumea elitei scrabble-iste, nu am avut acces de la început în sala principală, amenajată sărbătoreşte şi dominată de o imensă tablă de demonstrații, aşa cum văzusem doar la competiții majore de şah. A trebuit să joc la recepție, unde trăgea al naibii curentul, iar recepționera ne tulbura meditațiile cu întrebări candide de tipul „Ce căutați mereu cu mâna în săculețul acela?” sau „De ce nu jucați mai bine remi cu pietre, că la asta m-aş pricepe şi eu”.

Cu primul partener care mi-a căzut în gheare, a fost simplu: m-a bătut de mi-a sunat apa în cap. Era un apicultor mohorât de prin părțile Severinului. M-a dat gata cu nişte termeni din domeniul stupăritului, dintre care singurul cunoscut este „urdiniş”. Restul îi dezgropase din nişte dicționare de arhaisme, obligându-mă să-mi aduc aminte că încă de pe vremurile dacice străbunii noştri erau cultivatori de albine şi producători de miere mult râvnită de invadatorii

duşmani. Altfel, omul era destul de politicos; după ce mi-a luat o partidă cât ai zice „propolis”, s-a scuzat de vreo zece ori că el n-a vrut, dar că aşa a fost să fie. Am strâns din dinți reuşind să-mi rostesc rânjit fraza convențională: „Mi-a făcut plăcere să pierd în fața unui adversar mai bun”. Apoi m-am trezit cu o nouă belea pe cap. În partida următoare urma să întâlnesc o femeie. Mă treceau fiori numai la gândul că m-ar fi putut găsi Anemona, aşezat pe canapeaua recepționerei cu o femeie necunoscută, sub pretext că am meci. Am jucat cu multă prudență, astfel încât să nu se formeze pe tablă cuvinte aluzive, dar nu s-a putut totuşi evita un „Sutiene” pe final de partidă. Am câştigat detaşat, am trântit placa aceea cu „n-aş fi crezut să pot câştiga la o adversară atât de valoroasă”, deci era evident că individa nu avea nicio valoare. Ea mi-a zis că locuieşte singură la Prundu Bârgăului şi că ar fi măgulită să facem o partidă împreună, eu am asigurat-o că vom juca prin corespondență şi am şters-o înainte de a apuca să aud adresa ei de la bloc, pe care mi-o răcnea în gura mare prin holul hotelului, în timp ce eu urcam scara de serviciu spre curățătorie, unde aveam următoarele meciuri. Acolo era un aer sufocant, fierbinte şi îmbibat de aburi. Cei câțiva care fuseserăm repartizați să jucăm în ambianța aceea de aerosoli am fost scutiți de prea multă suferință, căci din pricina umezelii au început să ni se dezlipească tablele şi să iasă tuşul de pe

litere, ceea ce a dus la întreruperea întâlnirilor pe motiv de condiții meteorologice improprii. M-am dus să protestez la Spiroiu, organizatorul principal, care m-a liniştit că alții au jucat în condiții mult mai eroice, în frigoriferul principal al restaurantului, şi tot nu s-au plâns, dar că, în general, asemenea fleacuri nu mai au însemnătate acum, când timpul presează; au mai rămas doar nouă minute pentru masa de prânz, că altfel se întârzie la dezbaterea teoretică de la ora 14,30 şi nu e frumos să începem cu neîncadrările în program chiar din prima zi.

Cine n-a asistat fie şi ca spectator la o partidă de Scrabble-duplicat, se cheamă că a trăit degeaba. Tensiunea din timpul întrecerii atinge cote supreme, pentru care cu greu se pot găsi termeni de comparație. Nici luptele de gladiatori, nici imaginea unui pachebot care se scufundă, nici zborul unui bolid de formula I, părăsind pista şi izbind în plin un pâlc de spectatori imprudenți, nu egalează în dramatism şi suspens o partidă zdravănă de duplicat cu o sută de combatanți. Lucrurile se desfăşoară astfel: participanții se aliniază în sală, fiecare la câte o masă, oarecum asemănător candidaților care dau o teză de admitere la Politehnică. Arbitrii trec pe la fiecare concurent şi îl percheziționează drastic – dicționarele de orice fel, ca şi fițuicile sunt strict interzise, riscul încălcării regulamentului fiind fără echivoc: exmatricularea din sala de joc.

Începe foiala pregătitoare, toată lumea îşi aşază literele în ordine alfabetică, pentru a le găsi cât mai rapid. Jetoanele țăcănesc pe tăblia mesei, se ascut creioane, se pun la îndemână scrumierele, vin cafelele, se liniază foi de hârtie, se împart fluturaşi! A, nu ştiți ce sunt fluturaşii! Sunt un fel de bilețele, pe care jucătorul îşi va înscrie depunerea, la fiecare tur al partidei. Timpul de gândire pentru un tur este de două minute, plus încă unul în care trebuie să-ți treci depunerea pe fluturaş, împreună cu calculul exact al punctajului. Dacă n-ai făcut această operațiune până în clipa când arbitrul răcneşte „GATAAA!”, te-ai nenorocit. Trece copilul ne jucător sau nevasta nejucătoare pe lângă masa ta şi nu-ți ridică fluturaşul întotdeauna la o partidă de duplicat, spatele sălii e ocupat de copii nejucători şi de neveste nejucătoare, aşezați în poziția de start a unei curse de sprint atletic, aşteptând semnalul arbitrului ca să o rupă la fugă printre mese culegând fluturaşii şi ducându-i grămezi la masa oficială. Acolo, o altă ceată de arbitri secundari, sortează bilețelele, le aşază în ordinea numerelor de concurs, verifică în dicționare corectitudinea cuvintelor, trec punctajele pe foaia colectivă a partidei şi, în general, îşi dau foarte multă importanță. Afară, în spatele uşii, doi sanitari şi o infirmieră aşteaptă primele victime, pentru a le căra de urgență la cabinetul medical. Nu toți jucătorii au nervii de oțel şi inima fără

cusur şi, pentru orice eventualitate, s-au luat măsuri ca şi noul spital municipal al urbei X să aibă pregătite instalațiile de reanimare.

Ora fatidică soseşte. Cu pasul rar şi apăsat, arbitrul principal începe să agațe pe tabla mare de demonstrații primele şapte litere, vizibile până în cel mai îndepărtat colț al sălii.

A B G I N S U

Ceasul a intrat în funcțiune, tocând rapid cele 120 de secunde regulamentare. O bătrânică din Găeşti, jucătoare pensionară, se lasă moale în scaun. Sanitarii dau buzna în sală şi o evacuează pe targă. Nimeni nu dă incidentului nici cea mai mică atenție. Timpul e drămuit şi, de altfel, orice adversar în minus înseamnă un loc mai sus în clasament.

Stau şi mă uit prostit la litere. Nu-mi vine nicio idee. Mi le-am pus în față pe tablă şi le sucesc încoace şi încolo, doar o ieşi întâmplător ceva. B-ul şi G-ul sunt literele „grele”, de 9 puncte fiecare, restul reprezintă mărunțişuri de un punct. Cu B-ul şi G-ul trebuie dată lovitura. Un cuvânt cât mai lung, cât mai lung, ajută-mă, cerule! Din învârteala aleatorie a literelor, rezultă o sumedenie de aiureli fără înțeles: GUBASI, SUBINGA, BUSANGI, UBSING… Poate GIUBAN, dar o fi aşa ceva prin dicționare? Dacă n-ai nimerit un cuvânt corect, te-ai lins pe buze de puncte în turul întâi. Na belea, un minut s-a şi dus… Simt fiori reci prin şira spinării, în timp ce fruntea îmi e invadată de

sudoarea spaimei. Măcar câteva puncte, acolo…

Ura, ceva tot am găsit! BAGI!!! Sau BIGA, e în dicționar mie în sută. Totul înmulțit cu doi din start, fac 40 de puncte. Decât deloc, e bine şi aşa. Un capital inițial. Ar mai fi GĂBUI, dar nu sunt sigur de cuvânt. G-ul prinde o căsuță de dublare valorică, tot cuvântul se dublează, 60 de puncte dintr-un foc. Da' parcă poți fi sigur? Ah, să fi avut eu niscaiva fițuici la mine…

„Ultimul minuuuut!" răcneşte arbitrul principal şi mă arunc asupra fluturaşului. Trebuie să scrii numărul mesei, numărul turului, coordonata depunerii, cuvântul pe care l-ai găsit, calculul punctajului, totul fără nicio greşeală, altfel cioclii aceia de la masa oficială te scaldă în avertismente şi te depunctează. Inima îmi bate în piept, gata să mi-l spargă, trag speranță că eu am fost cel mai deştept dintre toți concurenții adunați puhoi în sală, că ideea mea a fost cea mai bună. „GATAA", mă plesneşte ca focul unui pluton de execuție vocea arbitrului, nici nu ştiu când ridic sus mâna cu fluturaşul, un copil sau o nevastă a şi zburat pe lângă mine smulgându-mi-l şi fugind cu el glonț la ciocli.

Stăm zgribuliți de emoție şi aşteptăm verdictul juriului. În tăcere. Aparteurile sunt interzise de regulament şi sancționate mai întâi cu avertisment, apoi, în caz de recidivă, cu exmatriculare. În schimb, arbitrii se ciondănesc între ei de mai mare dragul, pe tema corectitudinii

cutărei sau cutărei forme. Până la mine ajunge disputa lor sonoră în jurul unei probleme cruciale şi anume dacă „SBANG” e conform normei lexicale sau legal ar fi fost să se scrie cu Z, „ZBANG”. Plouă cu punctaje zero, pentru tot felul de cuvinte bazaconii scrise pe fluturaşi de concurenții încolțiți de criza de timp. În fine, lucrurile par să se clarifice; arbitrul principal afişează pe tablă cea mai valoroasă depunere găsită în sală: h4 – GĂBUI. Şaizeci de puncte. Mi-e o ciudă nebună pe ezitarea mea, am trecut pe lângă potul cel gras. Alți trei concurenți leşină, atâta pagubă, şi brancardierii îşi fac prompt datoria.

— Cine a pus „GĂBUI”? vrea să ştie unul şi, după ce i se dă avertisment că a vorbit, aflăm că unica beneficiară a ideii e o profesoară de română din Focşani. Păi, mersi, dacă e de specialitate…

A C E J M O T

Literele pentru turul al doilea se lăfăiesc în fața noastră, cronometrul ne hăituieşte ca o piază rea şi chinurile iadului reîncep, cu intensitate sporită…

E trecut de trei noaptea, şi eu nu pot dormi. Gândul că în turul 11 am putut rata o depunere atât de simplă ca „NĂVÂRLIE”, nu-mi dă pace. Aici m-am pierdut de fruntaşi. Am ieşit pe locul 28, cu 813 puncte, la peste 240 de câştigătoare, individa aceea din Focşani. Cât de uşuratic am putut trata partida! Să nu-mi vină mie în cap „năvârlie”, un

cuvânt care e pe toate buzele, ah, cât de dobitoc pot să fiu!

Nevastă-mea e cufundată într-un somn adânc. Visează imagini de taină care o fac să ofteze printre sforăituri.

— Hei, Anemona, trezeşte-te o clipă, îi şoptesc eu la ureche, în timp ce o scutur bărbăteşte spre a da mai multă eficacitate intenției mele.

— Ce vrei, zăpăucule, nu vezi că dorm? face ea, frecându-se la ochi buimăcită.

— Ai literele EIILNRV şi un A pe tablă. Ce depui?

— „Năvârlie”, ce altceva ai vrea să depun, îngăimă ea instantaneu şi se întoarce pe partea cealaltă, trăgându-şi pătura peste cap.

E grozav de deşteaptă Anemona, uneori mă are în buzunarul cel mic. Ar fi o excelentă nevastă nejucătoare pentru cules fluturaşi. Dacă ar accepta să între în corpul de auxiliari ai partidelor de duplicat, am putea să ne întâlnim în treacăt, la fiecare tur de joc, când ea ar trece alergând pe lângă masa la care sunt repartizat. Dar ea consideră că funcția de nevastă nejucătoare e o idioție şi preferă să se ducă în oraş, de plictiseală. Ieri a văzut un film artistic care trata despre un cuplu de tineri îndrăgostiți pe fundalul industrializării Deltei Dunării. Mi-a bolmojit ceva despre conflictul filmului în timp ce adormea, însă mie îmi stătea gândul doar la meciurile de a doua zi. Mai ales cel cu contabilul din Lipova îmi dădea, încă de pe acum, furnicături. Un tip uscățiv şi

rigid, cu o mină impenetrabilă, şi care bătuse tot ce mişcă în ziua inaugurală. Avea o baftă la tras literele din săculeț, ceva de groază. Îl chema Sandu, şi snopiții săi parteneri îl porecliseră Schileru, adică Sandu Killeru'. Uite, cu unul ca ăsta trebuia să joc eu mâine la prima oră, adică la 6,30.

Am hotărât să-l dau dracului de somn şi să aprofundez câteva ceasuri dicționarele…

Zilele trec şi eu n-am câştigat nicio cupă. E drept, forța mea de joc a crescut mult, s-a şlefuit în focul marilor bătălii scrabbliste. Corifeii genului îmi acordă un respect net superior celui din prima zi, când nu dădea nimeni doi bani pe mine. Am ieşit de câteva ori în primii zece, şi l-am măcelărit cu câteva cuvinte bine simțite chiar pe Killeru'. De la un timp, constat că Anemona nu mai dă deloc prin hotel, dar bănuiesc că se duce la film. N-am nimic împotrivă, dacă vrea să se culturalizeze, sărăcuța, doar e în concediu. De altfel noaptea nu se poate dormi în cameră, pentru că analizăm partide prin telefon. M-am împrietenit la cataramă cu un bibliotecar din Săulia-de-Câmpie, un băiat adorabil, mucalit până la cer şi posesor al unei bărbițe de hidalgo spaniol. Ne testăm intuiția şi spontaneitatea de concurs, la orice oră din zi şi din noapte, dându-ne contracronometru grupe de litere cât mai imposibile. „ABCIJNU" îi spun eu în microfon la ceas târziu de noapte şi el ripostează cu receptorul la ureche, ca împins de un resort:

„Încujba!” Apoi e rândul lui să mă ia prin surprindere cu „AAEFLNT plus un C pe tablă” şi fulgerul ideii îmi iluminează calea unui răspuns instantaneu: „Căftănel!” Pe nesimțite, bagajul nostru de cunoştințe devine tot mai voluminos, amenințând chiar să ne crape capul din interior. Obişnuim ca, în cele două-trei minute care ne rămân disponibile pentru cină, să discutăm problema participiilor verbelor intranzitive şi reflexive şi, mai ales, dacă e legal să articulăm adjectivele neologistice, sau nu. „Uite, nu mă convingi, îmi zice Firică, bibliotecarul-hidalgo; niciodată n-ai să găseşti într-o formulare a limbii vii o formă flexionară de tipul „intravenosul” sau „picricului”. Să nu o siluim pe maica noastră limba. „Eşti dogmatic, mă supăr eu; dacă o anume formă nu a apărut până acum în textele scriitorilor, nu înseamnă că ea nu poate apărea *de acum încolo* în cine ştie ce poezie publicată într-un ziar județean. Limba e ca tabelul lui Mendeleev, deschisă completărilor ulterioare. Sunt în mod ferm pentru depunerea într-o partidă de scrabble a cuvântului „sonicilor”. Am chiar de gând să scriu o „Baladă a ultrasonicilor piloți”, ca să nu mai avem vorbe!”

Firică se înfurie şi declară că dacă îndrăzneşte careva să-i trântească pe tablă o asemenea silnicie de cuvânt, se va judeca până în pânzele albe cu comisia de arbitraj, iar eu îi promit că îi voi servi aşa ceva chiar în prima partidă, sigur fiind că apăr

o cauză dreaptă, şi să îndrăznească numai să conteste.

N-apucăm bine să ne încăierăm, că vocea lui Spiroiu ne cheamă prin stația de amplificare a hotelului să ne prezentăm degrabă ia sala de concurs. Îmi retrag mâna din barba lui Firică, îi restitui acestuia cele câteva fire pe care am izbutit să i le smulg, el îmi dă în schimb un nasture pe care mi l-a separat de haină şi o rupem la fugă către partida colectivă de scrabble-anticipație, care contează şi ea în TOP-86.

Scrabble-anticipație, la même Jeanette, autrement coiffée.

Sunt o sumedenie de varietăți ale jocului, toate derivate din trunchiul principal al acestei nobile îndeletniciri. Dintre toate, anticipația e cea mai profundă, cea mai analitică. Cunoşti grupele de litere cu o lună înainte de desfăşurarea partidei. Le poți studia, aplecat peste dicționar, îți poți alcătui liste exhaustive de cuvinte ce rezultă din grupele respective. Singurul mister de nepătruns e ordinea în care vor fi anunțate ele de arbitru în momentul concursului. De aici, nevoia de a-ți alcătui strategii combinatorii multiple şi elastice, de a avea tăria să sacrifici o grupă care îți asigură un câştig de puncte imediat, pentru a pregăti bombe nimicitoare din adevăratele grupe puternice, cu litere valoroase, care ies la sorți când nici nu te aştepți.

Față de intuiția, de metoda ordonată de analiză

a „maeştrilor”, eram un dulce copil. În mod normal, nu puteam emite nicio pretenție.

Am pătruns livid în sală, cu săculețul atârnându-mi jalnic în mână. Mă chinuiau crampele şi aveam impresia că pantofii mă strâng. Când mi-am înşirat literele pe masă şi le-am văzut spălăcite de prea desele întreceri în curățătorie, tabla jerpelită, un H pierdut în timpul altercației cu Firică, dicționarele cu foi furate de alții ca să-şi completeze cine ştie ce lacune, m-a apucat jalea. Cred că aveam privirile injectate de invidie şi de ură, căci l-am observat pe un pirpiriu, căruia i se repartizase locul de lângă mine, că-şi ia catrafusele sub braț şi se duce la juriu să solicite alt loc. Nu i-a mers şi, sub amenințarea avertismentului, a revenit temător în dreapta mea. Avea un teanc de scheme desenate în carioca de mai multe culori şi un caiet cu liste interminabile de cuvinte. La anticipație, regulamentul îngăduie.

Ce a urmat, a fost ca un vis frumos. Grupele au ieşit la sorți de parcă le-aş fi solicitat prin notă de comandă specială. Cuvintele mi se articulau într-o încrengătură ideală, cu minimum de sacrificii şi maximum de punctaj. Câțiva concurenți care au auzit de minune prin telefonul fără fir al zvonului mocnit şi-au lăsat baltă bietele lor încercări eşuate şi s-au strâns ciotcă în jurul mesei mele, scăldându-mă în priviri uluite de admirație. Natural, cioclii de la masa oficială i-au exmatriculat imediat din sală pentru perturbarea

concursului. Spiroiu care, ca organizator, alcătuise grupele cu un an înainte şi le buchisise câte şase ore pe zi înainte de a le face cunoscute şi celorlalți, s-a enervat atât de tare, încât a depus pe tablă un cuvânt incorect, PROXTUZ, şi şi-a tăiat singur craca de sub picioare. Cele patru grupe cu litere grele mi-au venit ca pe ață în pozițiile anterior pregătite şi mi-au dat un morman de puncte prin multiplicare cu 9. Nu le voi uita niciodată, pentru că le-am desenat mai târziu pe un carton şi le-am pus, înrămate, deasupra biroului meu de lucru:

XILOFAGE – 410 p.
MUHAFIZI – 446 p.
BUMBAŞIR – 374 p.
VRĂJMAŞA – 383 p.

Din ele mi-am făcut deviza şi profesia mea de credință, le consider şi astăzi Sfânta-Mea-Pătrime care mă ajută să reuşesc în cele mai dificile momente ale vieții.

Aşa am câştigat marea cupă a urbei X la scrabble-anticipație. Eu, un amărât de debutant, i-am umilit şi pe prisăcar şi pe bibliotecar, pe ingineri şi pe profesori de română, am luat-o înaintea chilerilor şi a pensionarilor, i-am flexionat pe toți până ce am scos untul din ei. Am luat Cupa, Diploma şi cununa de campion al gloriei. Le-am dus acasă la mine şi le-am pus în vitrina de

trofee, să moară de ciudă vecinul meu Moscu, sărman veleitar care nu e în stare să se ridice peste modesta ştachetă a amatorismului.

Am slăbit 18 kilograme şi m-am dezvățat să mai mănânc din farfurie. Îmi e suficient dacă trec în fugă pe lângă căruciorul scos în fața aprozarului şi fur o cireaşă sau o gulioară cât de mică. Somnul nu mi-a mai revenit niciodată şi noaptea mă chinuie lipsa unei comunicări telefonice permanente cu Săulia-de-Câmpie. Când şi când aud în receptor, printre paraziți, pârâituri şi convorbiri intercalate, vocea prietenului meu Firică:

— E F I M P T U plus un E pe tablă!

Dar nu mai am nici pe departe sprinteneala mintală din acele zile inegalabile petrecute sub biciul lui Spiroiu. Acum mă gândesc câte o jumătate de oră, înainte de a nu-mi veni nicio idee. De vină sunt cred dezbaterile teoretice care ne-au sleit toată seva.

Nevastă-mea, Anemona, e şi ea alta de când am recuperat-o întâmplător din hățişurile pădurii lui Mârza, unde se refugiase din calea oamenilor. Şi eu care o crezusem la cinema!... S-a mai sălbăticit, a încercat de câteva ori să trântească de pardoseala băii cupa atât de greu cucerită, pe care o dorise în vitrină mai mult decât orice pe lume. Am împiedicat-o cu greu să nu comită sacrilegiul. Vorbeşte foarte puțin. De fapt, dacă mă gândesc bine, nu face altceva decât să repete la intervale

rare de timp un cuvânt al cărui înțeles l-am uitat de mult: Năvârlie... năvârlie... Prin tot comportamentul ei îmi sugerează un Robinson recuperat prea târziu de societatea omenească. Este inadaptabilă şi nu mai are tresăriri feminine decât atunci când vede într-o vitrină vreo blană frumoasă şi scumpă, pe care mă obligă să o cumpăr. Odată am refuzat-o, dar mi-a şuierat veninos „Năvârlie”! Şi cu prima ocazie mi-a aruncat la ghenă săculețul cu litere.

Astăzi am găsit la cutia poştală invitația şi grupele de anticipație pentru tabăra-campionat din stațiunea Tuşnad, 16-30 aprilie 1987.

B E F O R S U...

Problema e cum o mai păcălesc o dată pe Anemona. Va trebui să mizez totul pe cartea pitorescului turistic...

— Vezi tu, draga mea, puține stațiuni au parte de un cadru natural aşa de frumos ca Băile Tuşnad. La vest – munții Baraolt, la est – munții Bodoc, la nord – pajiştea verde şi încântătoare a depresiunii Ciuc, iar la sud – marea şi bogata depresiune a Țării Bârsei. Lacul Sf. Ana, unicul lac vulcanic din țară. Hoteluri moderne cu piscină. Izvoare minerale cu ape carbogazoase, bicarbonatate, sodice, calcice, magneziene, feruginoase, hipotone. Pe alese, iubito. Pavilionul „Ludmila” şi „Turnul Alb” de unde se poate admira panorama întregii stațiuni. Club, bibliotecă, sală de spectacole, terenuri de sport. Ştrand pe malul

lacului Ciucaş. Tinovul Mohoş, rezervație naturală. Cofetăria „Veverița”. Ei, ce zici?

Anemona mă priveşte lung, intens, de parcă ar dori să-mi radiografieze gândurile.

— Şi când spui că va fi tabăra aia de scrabble?

— La sfârşitul lunii aprilie, pisicuța mea.

— Bine, m-ai convins, acceptă incomparabila mea soție, azvârlindu-mă direct în brațele fericirii. E prea ispititor Tuşnadul, pentru a rezista invitației tale atât de generoase, adaugă ea, făcându-mi cu ochiul.

Dacă ar fi să mă însor a doua, a şaptea, a zecea oară, tot pe Anemona aş alege-o!

— La Băile Tuşnad, deci, întăreşte nevastă-mea, dar nu la sfârşitul lui aprilie, ci în august. E mult mai cald atunci… De acord, da?

Să mai crezi în candoarea diavolului! îmi plec fruntea învins şi parafez, spăşit, capitularea pe toate fronturile:

— Cum zici tu, minune dulce. Şi mie, august mi se pare o lună rezonabilă…

În definitiv, chiar şi un scrabblist pătimaş are nevoie de puțin turism, nu credeți?

Şase dialoguri în căutare… umor

- *Dialog de basm*
- *Dialog bibliofil*
- *Dialog inițiatic*
- *Dialog dansant*
- *Dialog paralel*
- *Dialog fatalist*

Dialog de basm

Personajele: Harap Alb
Vernil Împărat
Cea Mică
Tema: Căsătoria
Decorul: O cabină telefonică

Harap Alb – Alo, casa Vernil Împărat?
Vernil Împărat – Da.
Harap Alb – Unchiule!
Vernil Împărat – Unchiul cui?
Harap Alb – Al meu. Eu sunt, feciorul cel mic al fratelui matale.
Vernil Împărat – Tu eşti, măi, băiatule! Ce bine-mi pare că m-ai sunat!
Harap Alb – Eu sunt…
Vernil Împărat – De-ai şti de câte ori nu ne-am întrebat, eu şi împărăteasa, de ce nu mai dau nepoții ăştia un semn de viață!
Harap Alb – Uite, acuma am avut fise şi am dat. Că telefonez cu prefix.
Vernil Împărat – Şi ce mai faci?
Harap Alb – Sunt în drum spre matale, pe la jumătatea distanței. Sper ca în vreo două luni să ajung.
Vernil Împărat – *(tuşind încurcat)* Daa? Alo, alo, nu se aude! Nu aud nimic!
Harap Alb – M-am gândit să trec pe la castelul matale. Acuma auzi?

Vernil Împărat – Tot nu aud.

Harap Alb – Să vă fac o vizită cu daruri frumoase din partea tătânului meu, Roz Împărat. Ai auzit?

Vernil Împărat – Perfect! Acum aud foarte bine. Vino, te aşteptăm…

Harap Alb – Auzi, unchiule?

Vernil Împărat – Aud.

Harap Alb – Mai e ceva… cu cazarea peste noapte…

Vernil Împărat – Poftim? Iar nu se aude…

Harap Alb – Cazarea!

Vernil Împărat – Nu aud nimica!

Harap Alb – O să te rog să-mi reții un loc la han pentru vreo câteva zile.

Vernil Împărat – A, aşa? Cu plăcere, acum iar s-aude…

Harap Alb – Şi până ajung, să pregăteşti sacul cu galbeni pe care i-l datorezi lui tata, că…

Vernil Împărat – Nu se mai aude! Alo, alo, nu aud!

Harap Alb – … că vrea să ți-l lase cadou, ca să-ți construieşti grajduri noi.

Vernil Împărat – Da, da, din nou se aude foarte clar.

Harap Alb – Şi mai e ceva. Se aude?

Vernil Împărat – încă nu ştiu, mai întâi spune…

Harap Alb – Am auzit că vrei să-ți măriți fetele…

Vernil Împărat – Aşa…

Harap Alb – Pentru una din verişoare, aş fi şi eu amator. Dar nu ştiu care, că încă nu le-am

cunoscut. Auzi?

Vernil Împărat – Aud perfect. Ți-o dau de soție pe care vrei, că toate-s o apă şi-un pământ…

Harap Alb – Poftim?

Vernil Împărat – Toate sunt la fel de drăgălaşe, ți-o dau pe care vrei. Uite, vorbeşte cu Cea Mică, îmi smulge receptorul din mână…

Cea Mică – (sâsâită, peltică, toantă cât încape) Mă auzi, iubitule?

Harap Alb – Te aud foarte bine!

Cea Mică – Mă bucur că vii şi-o să ne căsătorim şi-o să-ți gătesc perişoare cu smântână şi-o să țesem amândoi toată ziua la gherghef iar mămica mea o să stea tot timpul cu noi, nu? Tu o să-mi dai toată lefuşoara ta iar eu în fiecare duminică n-o să te las să te duci la fotbal şi-o să te țin lângă mine ca să-ți dovedesc cât de mult te iubesc…

Harap Alb – Alo, alo, nu aud nimic!

Cea Mică – Am zis că te iubesc, iubitule!

Harap Alb – Nu aud! Alo, nu se mai aude, şi chiar dacă se aude, nu mai am fise! *(comunicarea se întrerupe subit).*

Harap Alb – (monologând) Şi chiar dacă mai am fise, n-o să le dau, ca să mă însor cu pacostea asta. Mai bine slugă la Spânul!

Dialog bibliofil

Personajele: Cumpărătorul de carte
Vânzătoarea de carte

Tema: Cartea
Decorul: Un raion de librărie

Cumpărătorul – Bună ziua. E cumva închis pentru inventar?

Vânzătoarea – Nu. E deschis şi pentru cine întreabă şi pentru cine cumpără.

Cumpărătorul – Vai, ce multe cărți aveți!

Vânzătoarea – Da, săptămâna asta am primit o mulțime de noutăți.

Cumpărătorul – Scrie lumea, scrie…

Vânzătoarea – Cu ce-ați dori să vă servim?

Cumpărătorul – Dumneavoastră ce propuneți?

Vânzătoarea – Vă plac călătoriile?

Cumpărătorul – Enorm. Eu în fiecare an merg în drumeții.

Vânzătoarea – Atunci luați asta: „Comic-voiajor”. Ce-o să mai râdeți!…

Cumpărătorul – Tovarăşă, eu sunt un om serios. Alt gen nu aveți?

Vânzătoarea – Enigme polițiste. De exemplu „Concert pentru revolver şi, orchestră”.

Cumpărătorul – Ştiți, muzica… Prefer s-o aud, nu s-o citesc.

Vânzătoarea – Mă rog, cum doriți. Atunci puteți cumpăra „Prânzul păsărilor”.

Cumpărătorul – A, o carte de bucate…

Vânzătoarea – Nu, un volum de poezii.

Cumpărătorul – L-ați citit?

Vânzătoarea – Eu? Nu.

Cumpărătorul – Atunci de ce să-l citesc eu? V-am jignit cu ceva?

Vânzătoarea – Poate preferați teatru…

Cumpărătorul – Asta da. Joc în echipa de amatori a întreprinderii.

Vânzătoarea – Comedie?

Cumpărătorul – Nu, fotbal. Ador dialogurile cu arbitrul. Aveți dialoguri cu arbitrul?

Vânzătoarea – Avem dialoguri de Socrate.

Cumpărătorul – Nu se pronunță Socrate, ci Socrates. Şi nu e arbitru, ci un atacant brazilian.

Vânzătoarea – Nu cred. A trăit în antichitate. Era grec.

Cumpărătorul – Grec? Mai bine nu. Genul meu preferat e romanul.

Vânzătoarea – Vi-l pot oferi pe Terențiu. Un roman de spirit.

Cumpărătorul – Mai bine un roman de dragoste. Am o fire aşa de sensibilă!

Vânzătoarea – Vi s-ar potrivi acest roman: „Iubirea imposibilă”.

Cumpărătorul – De ce imposibilă?

Vânzătoarea – El are cu 20 de ani mai puțin decât ea. Ea nu îi dă nicio atenție, el suferă.

Cumpărătorul – De ce suferă?

Vânzătoarea – De dischinezie biliară.

Cumpărătorul – A, e o carte de medicină…

Vânzătoarea – Dacă doriți cărți de medicină, cereți la raionul de literatură ştiințifică.

Cumpărătorul – Nu țin neapărat să fie o carte de

medicină.

Vânzătoarea – Dar, în fond, ce anume doriți dumneavoastră?

Cumpărătorul – Vreau un exemplar din marea literatură. Aveți?

Vânzătoarea – Pe alese. Poftim: Dante, Molière, Dostoievski, Eminescu…

Cumpărătorul – Mai mare!

Vânzătoarea – Asta-i bună! Cât de mare?

Cumpărătorul – Vreo 40 de centimetri. Să aibă pe ce se sprijini raftul de sus al bibliotecii, că s-a rupt ştiftul.

Dialog inițiatic

Personajele: Saveta
Lizuca
Tema: Tehnica de karate
Decorul: O bucătărie

Saveta – Hanieee Hoidooo Ho!

Lizuca – Ce te-a apucat, dragă? De ce țipi aşa la mine!

Saveta – Nu țip, tu. Mă concentrez pentru exercițiile de karate.

Lizuca – Tu şi karate. Hai că mă faci să râd!

Saveta – Se vede că nu eşti o femeie modernă. Karate e ceva extrem de util în orice gospodărie.

Lizuca – Aşa, ca mixerul?

Saveta – Aş, mult mai util. Unde mai pui că te

mai şi apără de hoți.

Lizuca – Zău? Ca să vezi, habar n-aveam!

Saveta – Tu ai fost mereu refractară la noutăți.

Lizuca – Şi în gospodărie, la ce te ajută, dragă?

Saveta – La spart nuci. Pui o nucă pe masă şi Hanieee Haidooo Ho!

Lizuca – Buf!

Saveta – *(superioară)* Nu buf! Scurt şi sec: pac! Izbeşti nuca exact cu muchia palmei şi ea…

Lizuca – Crapă.

Saveta – La început nu crapă. Sare.

Lizuca – înțeleg. Dacă o mai găseşti, reiei figura, dacă nu, pui altă nucă pe masă şi Hanieee Hoidooo Ho – pac!

Saveta – Nu aşa tare, mai blând, că spargi masa. Scopul acțiunii este să pisezi doar nuca. Mai uşor, aşa, pac, înțelegi?

Lizuca – Şi pe urmă alegem miezul de coji…

Saveta – Nu mai e nevoie. Dacă îți concentrezi întreaga forță în lovitură cojile devin ca o pastă şi sunt excelente la chec.

Lizuca – Dar când n-ai nuci, cum exersezi?

Saveta – Bat şnițele, covoare, ce se nimereşte. Hanieee Hoidooo Ho! pac! şi gata.

Lizuca – Scoți praful din şnițele…

Saveta – Şi frăgezesc covoarele… Adică invers, tu, nu mă încurca!

Lizuca – Pare foarte folositor karate ăsta al tău. Ai putea face şi supe pasate.

Saveta – Ştii că ai dreptate? Uite, la asta nu m-

am gândit. În schimb ieri, când mi s-a înțepenit uşa de la balcon, o singură lovitură a fost de-ajuns.

Lizuca – S-a deschis?

Saveta – Nu de la clanță, de dincolo, din balamale. Dar totuşi s-a deschis.

Lizuca – înseamnă că ai forță, nu glumă!

Saveta – Tehnica e totul, important e cum dai lovitura. Hanieee Hoidooo Ho! şi poc! Scurt şi sec. Pot sparge un vraf de farfurii cât ai clipi din ochi.

Lizuca – Asta pot şi eu, dar mai simplu. Le scap pe jos.

Saveta – Nu e acelaşi lucru!

Lizuca – Mă rog, fiecare cu tehnica lui. Cuie bați?

Saveta – Am încercat, dar nu rezistă. Se îndoaie imediat când dau cu muchia palmei.

Lizuca – Ce vrei, dragă, material slab. Fier.

(începe să sune telefonul).

Saveta – Mă scuzi o clipă, să văd cine sună.

Lizuca – Te rog.

Saveta – *(la telefon)* Alo?... Tu eşti, Mişule?...

Cum?... Aha, ai şedință... Şi ajungi acasă târziu... Când? A, după 11 seara, da, da... Mişulică, mă auzi? Expresia Hanieee Hoidooo Ho! îți spune ceva? Da, dă şi pac!... Ei, vezi că ne înțelegem? Bine, pa!... Pa am zis, nu pac! *(pune receptorul în furcă)*

Lizuca – Ce-a zis, dragă?

Saveta – Că renunță la şedință şi vine acasă în maximum 10 minute.

Lizuca – Ştii că ai dreptate? Pare să fie ceva foarte modern acest karate… Unde spuneai că se dau lecții?

Dialog dansant

Personajele: Instructorul de dans
Începătoarea
Tema: Dansul
Decorul: O sală cu oglinzi

Instructorul – Nu dansați, domnişoară?
Începătoarea – După cum vedeți.
Instructorul – De ce?
Începătoarea – Nu posed această artă.
Instructorul – Dar e atât de simplu. Vreți să vă învăț eu?
Începătoarea – Dacă timpul vă permite…
Instructorul – îmi permite. Aşezați mâna stângă pe umărul meu, iar cu mâna dreaptă îmi prindeți mâna.
Începătoarea – Care din ele?
Instructorul – Care vă e la îndemână. Aşaa… Acum începem să mişcăm picioarele pe sistemul un pas la stânga şi ulterior un pas la dreapta.
Începătoarea – A, cunosc! Sistemul Coşbuc…
Instructorul – Poftim?
Începătoarea – Marele poet Coşbuc spunea undeva că „un pas la stânga binişor şi-apoi alt pas la dreapta lor”.

Instructorul – Exact.

Începătoarea – Adică la dreapta cui?

Instructorul – Adică la dreapta mea.

Începătoarea – Marele poet Coşbuc spunea „la dreapta lor”. Dumneavoastră sunteți singur.

Instructorul – Sunt cu dumneavoastră.

Începătoarea – Oh, ce distrată sunt! Da, acuma am priceput. Ce mai urmează?

Instructorul – V-am spus. Un pas la stânga, apoi unul la dreapta…

Începătoarea – îmi permit să observ că astfel am ajuns tot de unde am plecat. Aşa că de ce să mai facem aceşti paşi?

Instructorul – Vedeți, aşa e dansul. Dacă rămâneam pe loc, nu dansam. Dar întrucât sper că nu doriți să rămânem pe loc, să învățăm mai bine tango.

Începătoarea – Cum, nici dumneavoastră nu ştiți tango?

Instructorul – Eu ştiu, dumneavoastră trebuie să învățați. Dansul acesta este de origine argentiniană. Îmi puneți mâna pe umăr, eu vă cuprind de talie şi… doi paşi înainte, un pas înapoi. Efectuăm?

Începătoarea – Cu plăcere. Unu, doi, unu. Unu, doi, unu…

Instructorul – Simplu, nu-i aşa?

Începătoarea – N-aş zice. Ceva nu e cum trebuie…

Instructorul – Ce anume?

Începătoarea – Făcând doi paşi înainte şi unul înapoi, se cheamă că am avansat doar cu un pas înainte. Era mai bine dacă îi făceam doar pe acela.

Instructorul – Dar atunci n-am fi dansat!

Începătoarea – Da' ce-am fi făcut?

Instructorul – *(exasperat)* Am fi mers, domnişoară!

Începătoarea – Da? Unde?

Instructorul – Lăsați, poate că tangoul e prea greu. Uite, vă arăt pasul de cha-cha.

Începătoarea – Ce drăguț! Parcă ar fi un nume de câine.

Instructorul – Acela e chihuahua. Fiți atentă la mine! Uite-aşa: cha-cha-cha, cha-cha-cha…

Începătoarea – De ce vă târşâiți picioarele de parchet? Se zgârie!

Instructorul – Toți fac aşa, domnişoară!

Începătoarea – Cu atât mai mult, se zgârie şi mai rău.

Instructorul – Lăsați observațiile colaterale şi dansați.

Începătoarea – Da nu ştiu!

Instructorul – Păi, de aia vă învăț!

Începătoarea – Aşa se cheamă? Eu văd că mă țineți în brațe…

Instructorul – *(la capătul răbdării)* Dar înțelegeți odată, aşa e la dans! Partenerii se țin în brațe şi-şi deplasează picioarele! Aşa au dansat toate cuplurile, chiar şi cele mai ilustre: Cezar şi Cleopatra, Tristan şi Isolda, Romeo şi Julieta,

Tanța şi Costel! Toți se țin în brațe şi fac diferite variante de paşi!

Începătoarea – Aşa? Păcat…

Instructorul – Ce vreți să spuneți?

Începătoarea – Ce splendid era dacă se simplifica puțin această artă!

Instructorul – în ce sens?

Începătoarea – Renunțându-se la variantele de paşi, al căror rost nu-l văd. Restul mi se pare destul de promițător…

Dialog paralel

Personajele: Bossul, Bill, Jack – la vedere
Şeful, Novicele – ascunşi.
Tema: Specularea momentului oportun
Decorul: După posibilități

Bossul – Cum a decurs operațiunea, Bill?

Bill – OK, Boss, totul a mers strună.

Bossul – Jack a dat randament?

Bill – A fost grozav!

Jack – Să mă fi văzut, Boss!

(Şeful – *Fii atent. Li se apropie sfârşitul…*
Novicele – *Sunt pregătit.*
Şeful – *Bine, aşteaptă momentul. Când îți spun eu, tragi.).*

Bossul – în câte minute ai spart seiful, Jack?

Jack – Două minute şi jumătate.

Bill – Şi nici n-ai folosit arzătorul cu flacără?

Bossul – Ați adus banii?
Jack – Cum să nu! Trei saci cu dolari.
Bossul – Nu cumva au fost patru?
Bill – Se poate, Boss?
Jack – N-ai încredere în noi?
Bossul – N-am încredere nici în mama. Să-i văd.
Bill – Uite-i aici.

(Novicele – *Acuma încep să scoată banii. Trag sau nu?*

Şeful – *Ssst! mai încet, să nu fim auziți.*

Vrei să strici totul?

Novicele – *Nu vreau asta.*

Şeful – *Atunci taci din gură şi fii pe fază. Tragi când îți spun eu!).*

Bossul – Hm… Cam uşurei sacii. Să nu mă mințiți, că vă lichidez!

Jack – Sunt uşori, fiindcă sunt plini cu bancnote, nu cu monedă.

Bossul – Aha, bun, ați fost isteți.

(Şeful) – *Ce faci! Stai la cutie, să nu te vadă, că o încurcăm!*

Novicele – *Şi când trag? Mă mănâncă degetele.).*

Bossul – Dacă sunt bune conturile băncii, trebuie să fie aici un milion de dolari.

Bill – Nu sunt bune.

Bossul – Ce faceee?

Bill – Sunt un milion şi jumătate!

Bossul – I-ați şi numărat?

Jack – Până la unul! Am avut timp berechet în

furgonetă.

(Şeful – *Vezi să nu ratezi. Trebuie să dispară toți trei într-o clipă.*

Novicele – *Nicio grijă, unul nu rămâne.* Şeful – *Mai aşteaptă puțin…).*

Bossul – Atunci nu-i mai numărăm. Îi împărțim direct.

(Şeful – *Se apropie clipa. Încep să numere bancnotele…*

Novicele – *Eu sunt gaia!*

Şeful – *Deci nu uita. Dintr-o dată, toți trei!*

Novicele – *Las' pe mine…).*

Bill – Jumătate ție, Boss, jumătate nouă.

Bossul – Exact aşa gândeam şi eu. Doi saci mie şi unul vouă.

Jack – Boss, nu e corect!

Bossul – Zăăău? Dar revolverul ăsta îndreptat spre tine nu-ți spune nimic?

(Şeful – *Acuma! Trage! Ce faci, nu tragi odată*?

Novicele – *Nu pot! S-a înțepenit!).*

Jack – Vroiam să spun că nu e corect să iei cei doi saci mai mici. Unul mic lasă-ne nouă!

Bossul – Ha, ha! Vezi că ne putem înțelege?

(Şeful – *Trage, inconştientule, că se duce totul de râpă! Ratezi momentul!*

Novicele – *Trag! În fine, merge!*

Şeful – *Ai avut noroc, băiete. Dacă dădeai greş, nu te mai angajau niciodată cortinier în teatrul nostru…).*

Dialog fatalist

Personajele: Tică
Mimi
Tema: Optimismul
Decorul: Un interior cu o singură oglindă

Tică – îmi permiteți, dacă destinul aşa a vrut…
Mimi – Aşa a vrut.
Tică – … să mă recomand. Mă numesc Tică.
Mimi – Mimi.
Tică – Vedeți, de trei ore stau lângă dumneavoastră, şi nici nu ştiu cum vă cheamă.
Mimi – Au şi trecut trei ore?
Tică – Ca o clipă.
Mimi – Timpul însuşi pare suspendat…
Tică – Ca şi spațiul…
Mimi – Ah!
Tică – V-am supărat cu ceva?
Mimi – Stați atât de aproape de mine…
Tică – Sper că nu vă deranjează!
Mimi – La început am fost cam stânjenită, acum însă îmi face chiar plăcere.
Tică – Sst! Parcă vine cineva!
Mimi – La ora asta? Cine să vină?
Tică – Atunci să mai vorbim, să ne cunoaştem mai bine…
Mimi – Să vorbim. Dacă aşa a vrut destinul…
(Timpul trece cu pas monoton).

Tică – Mimi!

Mimi – Da, Tică.

Tică – Azi e a treia zi de când suntem împreună.

Mimi – Parcă ne-am cunoaşte de-o viață.

Tică – Ca două păsărele într-o colivie de aur!

Mimi – Da, e cam mică odăița noastră, dar e atât de intim în ea!

Tică – Şi lenevim toată ziulica…

Mimi – Nu tu serviciu…

Tică – Nu tu griji…

Mimi – Părinții noştri ne aduc zilnic de mâncare.

Tică – Ce crezi, s-au împăcat cu aventura noastră?

Mimi – N-am impresia. I-am auzit bombănind.

Tică – Ce ziceau?

Mimi – Că nu poate fi decât ceva pasager. Că speră să reintrăm în rând cu lumea…

Tică – I-auzi!

Mimi – Că s-ar bucura să nu mai stăm aşa, între două luntri.

Tică – Au dreptate. Ne logodim?

Mimi – Ne logodim. Dacă aşa a vrut destinul…

(Timpul trece cu pas monoton).

Tică – Iubito!

Mimi – Da, dragule.

Tică – S-au împlinit trei săptămâni de când suntem nedespărțiți…

Mimi – Trei săptămâni de vise, de speranțe…

Tică – Inimile ne-au bătut nebuneşte una lângă cealaltă…

Mimi – Oglinda ne e martoră cât de singuri am fost…

Tică – Dar cât de încrezători în viitor!

Mimi – Nimeni şi nimic nu ne-a putut despărți.

Tică – Ne-am verificat statornicia sentimentelor. Spune-mi, ai vrea… să ne căsătorim?

Mimi – O, da!

Tică – Şi vom rămâne şi pe viitor la fel de optimişti?

Mimi – La fel.

Tică – Bravo! Până la urmă nu se poate să nu vină de la „Ascensorul” cineva care să ne elibereze din liftul ăsta blocat între etaje…

Itinerare imaginare pentru un concediu real

Cabana „Brâna Caprei”

- *Grota Misterelor*
- *Campingul „Dealul-cu-Duzi”*

Dacă doriți să le înscrieți în traseele dumneavoastră de vacanță, liniştiți-vă. Nu le veți găsi niciodată pe hărțile turistice. Veți găsi însă altele o sută asemănătoare lor…

Confort modern

Eustațiu Mălăioară e un om pentru care am toată admirația. Niciodată nu a făcut un pas la întâmplare. Nu e stilul lui să se arunce orbeşte în aventură, în necunoscut. Înainte de orice, se documentează amănunțit asupra problemei care i-a ieşit în cale. Până să se căsătorească, a studiat câteva luni bune biografia amănunțită a viitoarei sale soții. Când a divorțat, a aprofundat în prealabil, la biblioteca de cartier, toată legislația privind acest gest ireparabil. Dimineața, până să plece la treburi, conspectează prognoza vremii pe luna curentă, pe următoarele două zile, pe următoarele douăsprezece ore. Abia după aceea se decide dacă se va îmbrăca pentru varianta viscol sau pentru călduri tropicale. Nu vede un film, o operă sau o piesă de teatru, nu dă banii pe o carte, dacă nu s-a edificat mai întâi asupra faptului dintr-o cronică sau măcar dintr-o minusculă recenzie publicată la ziar. Nu achiziționează niciun aparat casnic, oricât de banal, înainte de a citi şi reciti de zece ori prospectul aferent cuprinzând schemele tehnice, componentele, modul de funcționare şi de exploatare a respectivei maşinării. Pentru ca să facă o vizită unui prieten, studiază atent harta cartierului unde va trebui să ajungă, broşura cu traseele mijloacelor de transport în comun, statisticile privind fluxul de călători la orele în cauză. Ca să-şi prepare două

ochiuri prăjite sau un ceai cu lămâie, consultă mai multe cărți de bucate care, adeseori, se contrazic reciproc în privința rețetei. În asemenea situații Eustațiu Mălăioară se lasă păgubaş mulțumindu-se să mănânce o chiflă, dar numai după ce, în prealabil, s-a interesat dacă e proaspătă.

Eustațiu Mălăioară e documentarist într-o instituție şi acest lucru şi-a pus o puternică amprentă asupra întregului său comportament.

A venit vara şi, o dată cu ea, perioada concediilor.

Concediul! Unii folosesc binecuvântata fereastră anuală pentru odihnă în cel mai absolut sens al cuvântului. Dorm de dimineață până a doua zi, scăpați de teroarea cotidiană a ceasului deşteptător. Alții se distrează după pofta inimii: se duc la spectacole, la meciuri, la discotecă, la restaurant, la ştrand, la petreceri, citesc romane de aventuri, joacă table şi remi pe săturate, iar la expirarea perioadei fără griji trag linie şi socotesc bilanțul, ajungând la concluzia că au trăit ca într-un vârtej amețitor de senzații diverse.

Sunt unii, mai puțini, care aşteaptă concediul pentru a se dedica unor probleme complexe, dificile, mari consumatoare de timp şi care nu pot fi rezolvate ca lumea peste an. Asemenea ocupații sunt aducerea la linia de plutire a unei rable de automobil care scoate peri albi, renovarea casei, pregătirea unui examen profesional important, dresarea unui câine de vânătoare sau, pur şi

simplu, prinderea unui fir telefonic cu casa de comenzi „Unic”.

În fine, pentru cei mai mulți concediul înseamnă turism, excursii, panoramarea în continuă mişcare a unor imagini pitoreşti şi de neuitat.

Eustațiu Mălăioară se numără printre aceştia din urmă.

Numai că la el documentarea şi pregătirea concediului întrece mult ca durată evenimentul însuşi.

Din capul locului alternativa unei excursii de grup peste hotare cade. Documentarea necesară ar fi cu mult prea vastă pentru a putea fi încheiată într-un răgaz de numai două-trei luni.

Nici varianta unui circuit intern nu pare prea rezonabilă. Sunt prea multe oraşe, itinerare şi locuri de aprofundat, fiecare cu istoria şi cu legendele sale, obiective turistice nenumărate, muzee, case memoriale, monumente, arbori multiseculari, hanuri medievale, curiozități etnografice, port popular local, obiceiuri şi datini, grădini zoologice, străzi unicat, imobile la fel de unicat, statui, poduri, fiecare având povestea lui particulară, un parfum propriu şi un aspect inconfundabil. Când să te pui la punct cu toate aceste minunății, să fii pregătit pentru întâlnirea cu ele?

Aşa încât Eustațiu Mălăioară optează pentru formula concediului la punct fix. O cabană, undeva, pe care s-o poți cunoaşte bine din timp,

mult înainte de a-i fi trecut pragul.

Iată, pereții agenției de turism „O.N.T. Carpați” sunt înțesați de reclame publicitare şi afişe, care de care mai îmbietoare. Imaginile diapozitivate ale popasului turistic „Ciuboțica cucului”, ale cabanei „Brâna Caprei” şi ale hanului „Şapte Grote” ispitesc onorata clientelă înspre meleaguri de vis ale arcului carpatin. Eustațiu Mălăioară examinează oarecum sceptic mostrele de propagandă vizuală, apoi solicită unei funcționare a agenției să-l orienteze mai precis în sensul alegerii alternativei ideale.

— Toate aceste trei încântătoare puncte turistice întrunesc atributele idealului, precizează individa afişând un îndelung exersat zâmbet profesional. Pe oricare l-ați alege, veți regreta că nu v-ați dus în altă parte.

Edificat, dar numai parțial, Eustațiu Mălăioară se interesează de numerele de telefon ale celor trei stabilimente montane, mai examinează o dată materialul fotografic documentar şi se decide cu greu pentru cabana „Brâna Caprei”, unde sejurul costă cu 15 lei mai puțin. Apoi, pentru aprofundarea documentării se retrage într-o cabină telefonică unde va consuma cei 15 lei într-o convorbire automată interurbană, pe care v-o redau din memorie.

— Alo, cabana „Brâna Caprei”?

— Da, vă rog.

— Pot vorbi cu cabanierul?

— Chiar el e la telefon.
— Aş dori să mă interesez, la concret; ce condiții de cazare aveți acolo sus.
— Ca acasă. Confort modern.
— Ca acasă la cine?
— Ca acasă la oricine. Sunteți familist?
— Nu. Actualmente celibatar.
— Avem şi camere cu un singur pat.
— Asta e bine. Aşa e şi la mine acasă. Televizor este?
— Este. Câte unul în fiecare cameră.
— Şi funcționează?
— Toate. Le verificăm zilnic.
— Dar dacă, să zicem, nu-mi place programul la televizor?
— Greu de crezut, dar am prevăzut şi asta. Aveți şi un aparat de radio pe noptieră.
— Aha, deci lipseşte telefonul! Pe noptieră trebuia să fie un telefon!
— La noi, telefonul e pe o etajeră fixată în perete.
— Dar probabil că nu sunteți încă racordați…
— Cum să nu! Păi, noi la ce vorbim acum? — Mda… Dar cu apa cum stați?
— Avem şi apă normală, şi apă gazoasă, şi apă minerală.
— Nu asta, frate! La robinet aveți?
— Apă fierbinte şi apă rece. Fiecare robinet cu apa lui.
— V-am prins! Apă călduță n-aveți!
— Avem, că se poate face media robinetelor.

— Poşta vine?

— De două ori pe zi. Scrisori, telegrame, presă, colete, totul soseşte impecabil.

— Hm… Eu acasă obişnuiesc să joc şah de unul singur. Şah aveți?

— Avem de toate: şah, şubah, popicărie, table, remi, go, de toate, ce mai!

— Interesant! Numai că eu mă bărbieresc acasă cu maşina de ras electrică…

— A, înțeleg. Găsiți şi la noi prize peste tot. Până şi în baie. Exact ca acasă.

— Treaba asta cu prizele e bună. Înseamnă că se poate instala şi un mic frigider…

— Am avut noi grijă. Fiecare cameră e dotată cu un frigider.

— Ei, bravo! Numai că eu ador copiii. Acasă, din garsoniera mea am vedere spre curtea unei şcoli elementare.

— Fiți fără grijă, cabana e plină de copii, că găzduim o tabără.

— Nu-mi place să iau masa la ore fixe!

— La noi nu vă obligă nimeni. Pentru masă, cabanierul, adică eu, vă stă la dispoziție non-stop.

— Minunat! Asta zic şi eu confort modern! N-ați omis nimic!

— Absolut nimic. Niciun amănunt. Tablouri pe pereți, flori în glastră, perdelute la fereşti, până şi o pendulă.

— Sincere felicitări! Mi-ați luat o piatră de pe inimă.

— Mă bucur. Poftiți la „Brâna Caprei” şi, repet, vă veți simți ca acasă!”

Pe deplin documentat, Eustațiu Mălăioară reveni în garsoniera sa de „actualmente burlac”, hotărât să-şi petreacă mult doritul concediu acasă, unde totul era exact ca la cabană. Mai avea de făcut doar unele mici modificări, drept pentru care se adânci în studiul colecției de almanahuri turistice. De pildă, ceva muşchi şi licheni presărați într-un colț al încăperii ar fi dat o notă sporită de autenticitate ambianței. De ce nu, şi un pui de molid, plasat astfel, încât să nu blocheze accesul la dulap. O bandă de magnetofon putea substitui satisfăcător murmurul izvoraşului. Sau chiar robinetul de la cadă lăsat în permanență deschis. Ar suna apa ca un izvor sau precum o cascadă?

Aşezat la birou, Eustațiu Mălăioară începu să înşiruie metodic pe o foaie albă de hârtie noile teme asupra cărora urma să se documenteze fără întârziere:

— De unde să procure lichenii; la ce preț; cum pot fi aclimatizați în locuință; care soi e de preferat;

— Care e turația optimă pentru înregistrarea pe bandă a izvoraşului; tonalitate; nivel;

— Cum sună o cascadă.

Uite, vezi, de asta îl admir pe Eustațiu Mălăioară. Până şi atunci când se pregăteşte pentru turism, nu lasă nimic în voia întâmplării.

Aventuri în grota misterelor

De la cabana Zătonului până la peşteră e un drum de cel mult trei sferturi de oră. Am convins-o relativ uşor pe Anemona să ne aventurăm într-acolo.

— E păcat să nu vizitezi şi tu o peşteră, i-am spus. Peştera e unul din miracolele naturii. Nu seamănă cu nimic din ce ai văzut până acum în drumeţiile noastre, nici cu Poiana Narciselor, nici cu Cascada Prăvălitoarea, nici cu defileul Poarta Muntelui, cu nimic. Este incomparabilă.

— Vizitarea unei grote nu prezintă riscuri? a vrut să ştie soţia mea, grijulie pentru viitorul familiei, ca toate consoartele.

Am asigurat-o că niciun fir de păr nu ni se va clinti de pe cap pe toată durata acestei explorări. I-am enumerat o mulţime de factori care s-o liniştească:

a. Grota Misterelor nu are mai mult de patru sute de metri şi este lipsită de ramificaţii importante.

b. Nu are accidente topografice, praguri, sifoane, torenţi şi alte asemenea capcane.

c. Un firicel subţire de apă ne ghidează permanent şi la dus şi la întors, indicându-ne fără greş direcţia ieşirii.

d. Prezenţa unor fiare sălbatice în incinta carstică este exclusă.

e. Două pulovere şi o lanternă puternică ne vor

proteja de frigul şi întunericul caracteristic acestui tip de monumente naturale.

Curiozitatea funciară a Anemonei a învins orice urmă de teamă. Mi-a declarat că alături de mine se va simți în siguranță, chiar dacă situația s-ar putea să fie mai puțin roză decât i-am prezentat-o eu. Ne-am îmbrăcat gros, am umplut o sacoşă cu proviziile necesare expediției, alimente, busolă, lanternă, chiar un carnețel pentru consemnarea eventualelor descoperiri ştiințifice şi pe-aci ți-e drumul. După o ascensiune comodă, scutită de orice peripeții, am ajuns în fața unei îngrămădiri de stânci calcaroase din mijlocul cărora se prelingea o şuviță de apă limpede.

— Aici trebuie să fie, am spus eu, comparând realitatea de pe teren cu o fotografie pe care o sustrăsesem de pe noptiera camerei din cabană, unde aveam cartierul general al vacanței noastre în doi.

Într-adevăr, acolo era. În peretele muntos, mascată de paravanul stâncilor, am putut desluşi intrarea peşterii, cu puțin mai mare decât o uşă obişnuită. Un turist neavizat nici n-ar fi observat-o.

Anemona şi-a manifestat dezamăgirea. Conform concepției sale, orice peşteră trebuie să aibă o intrare triumfală.

I-am explicat răbdător că faptele se arată a fi în avantajul nostru. Dacă intrarea ar fi avut dimensiunile unui tunel de cale ferată, dacă s-ar

fi lăfăit în mod ostentativ la vedere, grota şi-ar fi pierdut orice mister. Clase întregi de copii excursionişti, grupuri nenumărate de turişti certați cu legile drumeției ar fi profanat extraordinarul monument natural, i-ar fi poluat măreția castă cu relicvele reziduale ale trecerii lor neglijente. Aşa însă, e foarte probabil ca noi să fim cei dintâi vizitatori ai catedralei carstice, de la *ursus spaeleus* şi de la omul cavernelor încoace.

— Totuşi, e cam sus, a observat Anemona. Va trebui să ne cățărăm câțiva metri buni…

Ochii mei experți au ales numaidecât, cu discernământ, o posibilă cale de acces. Trebuia numai să folosim dibaci câteva ieşituri în piatră, care se succedau ispititor, ca o chemare. Natura ne încuraja să o descoperim!

Ne-am cățărat fără probleme şi am pătruns în golul de întunecime. Eram amândoi foarte emoționați, sentiment pe care toți marii exploratori ai necunoscutelor geografice îl încercaseră înaintea noastră. După câțiva paşi lumina de afară a rămas în urmă. Am aprins lanterna. În afara unui mic petec luminat pe podeaua grotei, nu distingeam nimic.

— E mare drăcia asta, am spus eu, fluturând lanterna în căutarea vreunui alt punct vizual de sprijin. Habar n-avem unde îi sunt pereții şi unde tavanul.

— Important e că am localizat duşumeaua, şi-a făcut Anemona curaj. În fond, pe ea călcăm. Câtă

vreme o mai avem sub picioare, e bine.

Între timp apăruse şi fenomenul de ecou. Am profitat din plin de el trăgând o serie de chiuituri în stilul indienilor sioux. Dintr-o dată coruri de indieni mi-au răspuns din toate cotloanele cavității. Am făcut diferite experimente cu răcnetul lui Tarzan şi cu binecunoscutul apel montan „olalario”. Ecoul funcționa impecabil.

Anemona mi-a atras atenția că, pentru un explorator cu oarecare pretenții, comportamentul meu lasă mult de dorit.

— Nimeni nu a tulburat, de mii de ani, acest ecou. Şi vii tu acum să-l sperii, vandalule.

Am renunțat să mai provoc răspunsul ecoului la râsul ciocănitorii buclucaşe Woodye. Nu de alta, dar s-ar fi putut ca vibrațiile sonore să disloce niscaiva concrețiuni calcaroase din tavan. În graba plecării de la cabană, căşti de protecție nu ne luaserăm.

— Ce ne-o fi trebuit nouă să venim în peştera asta insipidă, a zis după un timp Anemona. E mai plictisitor decât în camera obscură. Îți bagi degetele în ochi de întuneric şi pe deasupra n-ai niciun reper. Nu era mai înțelept să ne plimbăm în altă parte?

În fața unei dovezi atât de elocvente de gândire superficială am luat imediat atitudine.

— „În altă parte” nu se compară cu o peşteră, draga mea. Aici poți descoperi tot felul de aspecte interesante, cu mare valoare pentru ştiință.

— Ce vorbeşti! în bezna asta absolută? Bâjbâind ca orbeții?

N-am mai apucat să-i dau binemeritata replică. În aceeaşi clipă Anemona a slobozit un țipăt ca din gură de şarpe. Instantaneu ecoul a început să analizeze gramatical noul material sonor, stăruind mai cu seamă asupra terminației.

— Unde eşti, iubito? Ce-ai pățit?

— Aici! Aaaau! Mă muşcă de pantof!!

Raza lanternei cotrobăi febril pe direcția glasului. O identifică pe Anemona, apoi coborî pe silueta ei până la pantofi.

Bombeul drept fusese luat în captivitate de o cutie de conserve ruginită şi, evident, goală.

— Phii, fantastic noroc avem! am exclamat eu în culmea fericirii. Marile descoperiri se fac în mod accidental!

— Noroc? a mârâit Anemona. Dacă era o potcoavă, ziceam şi eu, dar e o cutie de conserve…

Chiar în condiții de beznă, omul e dator să ştie să vadă adevărul ştiinței. Mi-am îmbrățişat soția, în semn de recunoştință.

— Dă-ți seama, draga mea, ai nimerit peste un obiect de mare valoare arheologică, tocmai din epoca de fier! Uite, în jur mai sunt şi altele!

Lumina palidă a lanternei dădea contur la o sumedenie de obiecte împrăştiate pe jos. Resturi de mâncare, hârtii, până şi urmele unui foc atestând, prin resturile de tăciuni stinşi, modul de viață al omului cavernelor. Rezulta fără dubii că

acest strămoş, primitiv şi inferior, arunca rămăşițele mesei sale hulpave pe unde se nimerea.

— Ce mândră sunt de semenii noştri evoluați, a exclamat Anemona. Ei nu mai procedează astfel.

Am ridicat o cutie metalică de pe jos. Avea o etichetă ponosită, pe care încă se mai putea citi: „Fasole albă cu costiță”.

— Domesticiseră deja porcul, a încercat soția mea o ipoteză.

— Nu te grăbi cu concluziile. De unde ştii tu că înăuntru nu era sardinelă în sos picant?

— Bănuieşti că asemenea confuzii se întâmplau şi la preistorici?

— Nu se ştie, cercetările continuă, am spus eu prudent. Se mai fac încă săpături.

Ne-am hotărât să ne adâncim şi mai mult în inima grotei, fără a ne îndepărta de şuvița călăuzitoare a apei. Presimțeam că ne aşteaptă noi revelații uimitoare şi nu ne-am înşelat. După câteva minute de dibuială, a fost rândul meu să răcnesc. Mă pocnisem cu capul de ceva tare.

Lanterna ne-a permis să zărim, postfestum, că drumul se terminase. Eram într-o fundătură.

— Ce sunt luminițele alea multe? am întrebat eu nedumerit.

— Stele verzi, iubitule, mi-a explicat Anemona.

Stăteam în cumpănă. Nu ştiam dacă am de-a face cu peretele sud-vestic sau cu cel dinspre miazănoapte. De altfel, nu avea nicio importanță, toți erau la fel de tari.

Vocea gâtuită de emoție a tovarăşei mele de aventură m-a conectat din nou la starea mereu atentă a exploratorului.

— Aicea!... Pe perete... uite, sunt nişte inscripții!

— E o zi mare pentru ştiință! în ce scriere sunt?

Anemona a studiat descoperirea cu minuțiozitate şi a emis verdictul specialistei.

— În scrierea... agramată.

Totul se lega în chip logic. Primitivii abia începuseră să cocheteze cu deliciile scrisului. Un silex mânuit cu destulă stângăcie scrijelase în piatră litere şovăitoare.

„De când team văzut inima rău mi-a bătut. GUGU”.

Stilul neolitic al inscripției reieşea limpede. Am examinat o alta.

„Vasile, Vasile, de cemi faci negre zile? STANA”.

Aluzia la stana de piatră neolitică era pe deplin edificatoare. O a treia inscripție ne apăru atacată de trecerea inexorabilă a mileniilor. Se mai putea distinge doar „... AL TĂU MITIC...”

— S-ar putea să derive de la numele propriu Mitică, observă cu timiditate Anemona.

Am contrazis-o vehement. Eram sigur că termenul nu putea fi interpretat decât într-un singur fel şi anume exact aşa cum fusese scris: „MITIC”.

— Preistoricii ăştia credeau în tot soiul de mituri. E clar că pe perete s-au conservat gânduri ale oamenilor primitivi.

— Ce oameni! a făcut Anemona un gest de lehamite. Cine mai zgârie azi pereții?

Am copiat uluitoarele texte în carnețel, atent să nu greşesc nicio literă. După aceea am convenit să facem calea întoarsă, cercetând şi zona din partea cealaltă a pârâiaşului subteran. Anemona are meritul încă unei descoperiri colosale: o mănuşă îmblănită. Asta chiar că era raritate. Orice muzeu de antropologie ar fi fost onorat să o dețină între exponatele sale de soi.

— Acuma asemenea obiecte se găsesc mai greu, dar în epoca de piatră oamenii se îmbrăcau numai în blănuri, am remarcat eu. Uite-aşa nişte mamuți aveau.

Am întins mâinile în lături, cât am putut de mult, pentru a-i da Anemonei o idee despre dimensiunile impozante ale mamuților.

Ceva mai încolo, a fost rândul meu să intru în istoria ştiinței. Fasciculul luminos al lanternei a căzut drept asupra unui muc de țigară atât de bine conservat, încât părea aruncat acolo ieri. Puteam aduce contemporanilor mei dovada că obiceiurile rele se născuseră o dată cu omul.

— Stau şi mă întreb, a zis gânditoare Anemona, oare cum îşi aprindeau ei țigările?

Soția mea are unele lacune în cultura generală. A trebuit să-i explic cum făceau neoliticii focul, frecând două bețişoare. N-a părut foarte convinsă.

— De unde bețişoare? Aici, în adâncul peşterii singura materie primă e calcarul.

— Of, dragă, se cunoaşte că nu eşti fumătoare! N-ai văzut ce bețe mari se găsesc uneori în țigări?

— Fumatul e curată pacoste, a oftat ea cu obidă. Săracii, au fumat până au făcut cavernă... Fără acest viciu îngrozitor, poate că mai trăiau şi astăzi...

Am schimbat imediat vorba. Nu-mi place când Anemona se amestecă aluziv în deprinderile mele, bune sau rele, cum or fi.

Cred că parcurseserăm aproximativ jumătate din calea întoarcerii când m-am simțit apucat strâns de mână.

— Acolo!... Acolo, sus... atârnă o momâie!...

Am luminat locul cu pricina, o porțiune mai joasă a tavanului. Nu era una, ci mai multe momâi. Mi-a venit să râd de sfânta candoare a soției mele.

— Nu e nicio momâie, dragă, am liniştit-o eu folosind vocea mea cea mai calmă. E liliacul!

— Vezi, mi-a reproşat prompt Anemona, omul cavernelor îi oferea liliac nevestei. Tu de ce nu-mi oferi flori?

Aşa sunt toate femeile. Sar de la una la alta fără tranziție. Tu discuți de ştiință, iar ele cu gândul numai la nimicuri muiereşti.

Până la gura peşterii nu s-a mai întâmplat nimic care să merite a fi povestit. Mai mult am tăcut, copleşiți de sumedenia impresiilor. Cum am ieşit afară, aerul tare al pădurii ne-a luat în primire.

Pe poteca şerpuitoare, în timp ce coboram spre

cabană, întregul material ştiinţific vizionat în grota misterelor mi s-a stratificat într-o teorie ştiinţifică îndrăzneaţă, de o desăvârşită originalitate.

— Asta e, Anemona, am găsit cheia!

— Cum, n-ai lăsat-o la recepţie? Ştii bine că nu e voie să pleci cu ea în afara cabanei!

Am explodat, enervat:

— Adună-te, femeie! Eu vorbesc de cheia problemei!

Anemona s-a întors cu faţa înspre mine, plină de interes.

— Vezi tu, draga mea, acolo, la capătul peşterii, când am dat cu capul de calcar, am înţeles un mare adevăr arheologic: cauza dispariţiei oamenilor primitivi.

Pauza retorică pe care am interpretat-o artistic şi-a făcut efectul. Anemona era numai urechi.

— Ei, de ce au dispărut?

— Dar e limpede, iubito! Au mers ei ce au mers prin grote, însă într-o zi li s-a înfundat!

Degeaba veţi încerca să aflaţi de la mine coordonatele exacte ale acestei peşteri extraordinare. M-am sfătuit îndelung cu Anemona şi am jurat să nu suflăm niciun cuvinţel despre descoperirea noastră. Integritatea multimilenară a monumentului natural trebuie apărată de invazia turiştilor inconştienţi, care nu ştiu să aprecieze aşa cum se cuvine vestigiile preistorice. Alături de arhaicul craniu de bizon perforat de un glonţ, de cuiul găsit în straturi geologice mezozoice, de pilele

electrice făurite în antichitate şi de alte minunății care răstoarnă pe dos concepțiile noastre privitoare la trecutul îndepărtat al omenirii, fasolea albă cu costiță, scrierea agramată şi mucurile de țigări neolitice sunt taine prea mari şi prea grele pentru a fi înțelese astăzi. Să mai treacă două-trei milenii, acolo, şi pe urmă om mai vedea...

Jurnal de armonie conjugală

De câțiva ani am descoperit un loc încântător. Măcar o dată pe an, pentru o săptămână, încarc maşina până la refuz cu cort, instrumente de vacanță. Anemona, provizii, ustensile de pescuit şi plecăm la campingul *Dealul-cu-Duzi.* O fi având dealul duzi, dar campingul este amenajat într-un pâlc de plute uriaşe. Nici cortul, nici maşina n-ar putea fi adăpostite sub o ploaie de dude, care le-ar acoperi în câteva ceasuri cu o peliculă de sirop dulce şi gros.

Campingul se întinde în jurul câtorva căsuțe de lemn ca desprinse din poveste, cu pridvor, perdelute grena la ferestre şi acoperiş de şindrile montate în formă de solzi. Aleile de pietriş alb contrastează în chip desăvârşit cu peluzele de iarbă verde, împodobite de flori.

Plutele încadrează ca un arc de cerc acest spațiu mirific şi sub ele e loc berechet pentru montat corturile. O adevărată explozie de geometrii

multicolore marchează sezonul turistic de vârf. Corturi de toate nuanțele şi formele, individuale sau de familie, cu ferestre sau fără, cu un singur dormitor sau cu două şi sufragerie, triunghiulare sau pentagonale, pe schelet metalic complicat sau pe numai două bețe de lemn, perfect impermeabile sau dublate de o folie de polietilenă, pentru orice eventualitate, se constituie într-un pitoresc sat de vacanță mereu în schimbare, dar cu imuabile legi de organizare internă.

La o azvârliturăde băț în spatele plutelor somnolează în bătaia soarelui balta Smărtița, domeniu al păpurişului, lintiței şi mâlului. De aici îşi recoltează necesarul de peşte restaurantul campingului, dar mai rămâne destul şi pentru undițele onoratei clientele de la căsuțe şi corturi. Smărtița are şi un debarcader, un fel de podium mare de lemn, dar cum bărci nu există prin partea locului, platforma este utilizată ca loc de plajă şi ca bază de operații pentru scăldat. Malurile cam mocirloase ale bălții, invadate de rogozuri şi de mătasea broaştei, nu permit abordarea activității de bălăcit şi de înot prin alte puncte strategice, în afara zonei debarcaderului. Datorită acestui nesperat noroc, pescarii ocazionali înconjură, ca o ghirlandă vie, aproape întreg perimetrul bălții. Dacă prind ceva, ce anume şi cât, asta e problema şi ştiința lor.

Astăzi suntem vreo douăzeci în jurul apei. E o după-amiază senină şi mă felicit în gând că am

avut inspirația să ne începem sejurul la camping chiar în această zi. După ce am instalat cortul şi ne-am rânduit toate lucruşoarele necesare cantonamentului nostru de o săptămână, Anemona s-a dus glonț la debarcader ca să profite de soare. Pe ea pescuitul n-o interesează nici cât negru sub unghie. Peştele însă da.

Aşa că, rămas singur, mi-am luat toate cele necesare unei partide de undiță, am dat roată bălții şi am găsit un loc numai bun pentru intențiile mele: o palmă de teren ferm pe care să-mi aşez trepiedul şi găletuşa cu apă, o mică spărtură în perdeaua de păpuriş prin care să arunc momeala şi firul de nailon şi mai ales condiții propice unei intimități depline. Pentru că, ferit de privirile altora şi mai ales de indiscrețiile Anemonei, mă pot ocupa în linişte de arma mea secretă, „Jurnalul de armonie conjugală”...

Ca orice om, ador să dau lecții şi detest să le primesc. Cred, ca şi dumneavoastră, că experiența mea de viață este mult mai edificatoare decât a celorlalți. Orice moft din biografia mea mi se pare pilduitor şi acesta este motivul pentru care m-am decis să țin un jurnal: să vă fac mai înțelepți, mai bine pregătiți în fața examenelor repetate la care vă supune existența. Vă spun dezinteresat: „Luați meditații de la mine şi nici capul n-o să vă doară”. Şi unde apar cel mai adesea durerile de cap? Credeți că la serviciu? Sau în relațiile cu I.C.R.A.L.-ul? Sau în tentativa de instalare la

domiciliu a unui post telefonic? Aiurea! Răspunsul corect e unul singur: în viața conjugală, fără discuție!

Unii au scris tratate de armonie în muzică, de armonie a versului sau a culorilor, a cosmosului sau a numerelor matematice. Nimeni până la mine însă nu s-a gândit să abordeze cu seriozitate tema armoniei conjugale. S-a trecut nepermis de uşor peste acest capitol grav, ignorându-se că o relație matrimonială armonioasă este unul din motoarele cele mai puternice ale societății, că „Linişte în casă de nu-i / Fericirea pune-o în cui” (propunere de distih pentru îmbogățirea patrimoniului folcloric).

Ideea mi-a venit de curând, acum câteva nopți, când nevastă-mea, Anemona, plecase pentru a „n”-a oară definitiv la maică-sa. Ce-ați fi făcut în situația respectivă? Ați fi apelat la telefon, cu promisiuni şi rugăminți înşelătoare, pentru a readuce în sânul căminului conjugal oaia rătăcită. Eu însă am căutat nu calea reconcilierii telefonice, ci… caietul, caietul ei în care îşi nota cândva rețete de preparate cu ciuperci. Mi s-a părut simbolic să scriu tocmai pe acele file, căci atât ciupercile cât şi liniştea mea sufletească dispăruseră.

Înainte de a începe să-mi elaborez jurnalul, am aprofundat îndelung, printr-un lăudabil efort de memorie, diferite episoade cheie cave au constituit puncte divergente ale căsniciei noastre. Am încercat să le unesc mintal semnificațiile, căutând *causa causarum,* descifrabilă în fondul tuturor

acelor întâmplări. Egoism? Nu. Nevoie de autoritate, de subordonare a eului celuilalt? Nici. Răutate? Aş! Gelozie? Da de unde! Atunci, ce forță ne dirijase cu atâta îndârjire pe direcția conflictului?

Pentru a descoperi mobilul întregii afaceri am încercat să-mi rememorez crâmpeie de dialog, replici, răspunsuri şi, spre uimirea mea, în timp ce savuram o a treia ceaşcă de cafea, am fost înfiorat de fulgerul revelației: la obârşia tuturor ciondănelilor noastre stăteau două cuvinte. Atât. Două cuvinte arhibanalizate în limba de uz curent.

TOTDEAUNA şi NICIODATĂ

În noaptea aceea de trezire a conştiinței am hotărât că zilele de pescuit de la Dealul-cu-Duzi vor fi folosite pentru scrierea, în mare taină, a Jurnalului. *Jurnal de camping şi de armonie conjugală.*

Duminică: prima zi

După un drum de patru ore cu maşina, am ajuns la campingul Dealul-cu-Duzi. Am ochit un teren total liber la umbra a doi copaci. Mă şi mir cum a scăpat de năvala automobilelor şi a corturilor. Împreună cu Anemona am despachetat şi ne-am apucat de amenajarea domiciliului nostru pentru următoarea săptămână. Nu e câtuşi de puțin o treabă simplă. Cortul nostru e foarte

mare, are nouă metri pătrați şi trei compartimente interioare. Sunt vreo trei duzini de tije metalice, articulații şi racorduri, fără a mai socoti țăruşii de aluminiu şi sforile. Uneori se întâmplă să interpretez în mod eronat cartea tehnică a cortului, fapt ce conduce la montarea unei structuri inedite pe care pereții de pânză nu se potrivesc, oricât de tare aş trage de ei în toate sensurile. Astăzi s-a întâmplat la fel. Anemona nu vede cu ochi buni aceste manifestări ale creativității şi imaginației mele.

— NICIODATĂ nu eşti capabil să montezi cortul ca lumea. TOTDEAUNA îți iese hăis!

Remarca ei voit exagerată a provocat în mine o adevărată furtună. Nimic nu e mai exasperant decât să auzi că ți se reproşează ca tară incurabilă o biată stângăcie de moment.

Nu m-am lăsat mai prejos.

— Tu vorbeşti?!?! Tu, care NICIODATĂ nu pui mâna să mă ajuți la ridicarea colosului ăsta de cort? Iar dacă o faci, îmi dai TOTDEAUNA bețele invers decât trebuie?

(Deschid o paranteză pentru a nota că se mişcă plutitorul undiței! Se pare că momeala îşi face din plin efectul…).

TOTDEAUNA, NICIODATĂ… Dacă am suprima din vocabular cele doua vorbulițe, polemicile conjugale s-ar stinge ca prin farmec.

(A fost o alarmă falsă. Ceva sau cineva a mâncat râma, dar nu s-a prins în cârlig. Voi pune alta, mai

vioaie).

Luni: ziua a doua

Astăzi de dimineață ne-am lămurit de ce locul liber pe care ne-am instalat cortul nu fusese râvnit de nimeni. În mijlocul lui se află un muşuroi de furnici. Furnicile ne-au intrat peste tot: în pijamale, în cutiile cu alimente, în aşternuturi şi în automobil.

Constatând dezastrul, Anemona a izbucnit într-un torent de acuzații neîntemeiate la adresa mea:

— Bine-mi pare, nătărăule! Măcar furnicile să te învețe minte o dată pentru totdeauna. Trebuia să se întâmple asta. NICIODATĂ nu caşti ochii unde îți întinzi cortul!

Desigur că, pe lângă dezagrementul propriu-zis al prezenței furnicilor, s-a dus şi buna mea dispoziție pe ziua în curs.

(L-am prins!!! Am prins un baboiaş de aproape două sute de grame! îl voi flutura în chip sfidător înaintea Anemonei, care pretindea că nu voi fi NICIODATĂ în stare să amăgesc vreun peşte).

O dimineață armonioasă ar fi fost salvată foarte simplu, pe baza următorului dialog bine dozat:
Anemona: NICIODATĂ n-am putut înțelege un lucru…

Eu: Ce anume, draga mea?

Anemona: Ei bine, nu înțeleg cum un om ar putea instala de sute de ori cortul, în condiții naturale din cele mai variate, fără să aibă, măcar

din când în când, mici incidente imprevizibile. Perfecțiunea e imposibil de atins chiar TOTDEAUNA… (Ce nostim se hârjoneşte în găletuşă! O, de-ar şti el ce crustă de mălai prăjit îl aşteaptă…).

Din cele relatate decurge limpede un nou principiu al armoniei conjugale: defectele şi greşelile bătătoare la ochi nu necesită o subliniere malițioasă. Mai ales când, oricum, acest lucru îl fac fără jenă furnicile însele.

Marți: a treia zi.

Astăzi vremea e mai posomorâtă, cu cer noros, dar fără amenințări imediate de ploaie. Pe un astfel de timp, pescuitul ar trebui să meargă mai bine, cel puțin din punct de vedere teoretic. Rămâne de văzut… Anemona nu s-a mai dus la plajă, fără soare această îndeletnicire n-are niciun haz. A rămas la cort să prepare masa de seară, pe care o vom împărți cu familia Tudose, vecinii noştri de camping. Noi ne-am obişnuit cu furnicile, rămâne de văzut dacă se vor obişnui şi ei.

De dimineață stau şi mă tot gândesc la un alt aspect al armoniei conjugale. Logica rece este pentru bunul mers al unei căsnicii mai nocivă decât arsenicul. Ea echivalează cu ceea ce medicii numesc „agresiunea paralizantă”.

Lucrurile au decurs cam aşa:

Tocmai curățăm nişte cartofi, ajutând-o pe

Anemona la treburile gospodăreşti, când am auzit-o spunând visătoare:

— Ce-ai zice, dragul meu, să ne petrecem următorul concediu într-o peşteră? Singuri, tu şi eu. Ar fi atât de nostim! Ca oamenii primitivi. Eu aş zgâria desene rupestre pe pereți, în timp ce tu ai alerga să prinzi mistreți, pe care i-am mânca cruzi! Nu e grozav?

Dacă doreşti ca soția să-ți devină duşmană pe viață, răspunde-i ca mine:

— Ce? Peşteră?!?! TOTDEAUNA umbli după cai verzi pe pereți. NICIODATĂ n-ai simțul realității. Peşteră ne trebuie nouă? Te credeam femeie serioasă.

(Cam prea multe broaşte se vânzolesc prin jurul undiței mele. Sar în apă, fac valuri… S-ar putea ca peştii să evite locurile populate de broaşte, altfel nu-mi explic de ce nu-mi cade niciunul.).

În fond, ce pierdeam dacă aş fi simulat că sunt de acord cu planul ei utopic, ba, mai mult, că ideea mă entuziasmează? Absolut nimic. Chiar de a doua zi Anemona însăşi ar fi dat uitării propriul ei proiect. În cel mai rău caz l-ar fi înlocuit cu altceva, tot atât de himeric. Din păcate cuvintele lui Jules Renard nu-ți vin în minte la momentul oportun. Căci, iată ce zice el:

„Nu suport să fiu contrazis în visele mele, mai ales când ştiu prea bine eu însumi că nu le voi realiza.

Miercuri: a patra zi.

Familia Tudose e foarte simpatică. Au venit aseară la cortul nostru cu două sticle de Jidvei şi cu bomboane de ciocolată. Noi am pus la bătaie capsulele de autosifon şi restul cinei, preparată pe aragazul de voiaj.

(Fac o paranteză în relatare pentru a consemna un eveniment deosebit. Am reuşit să prind ditamai crapul, peste 400 de grame. Cred că e crap, deşi s-ar putea să fie şi biban, nu prea am experiență în identificarea soiurilor, totul e să fie peşte. Ehei, să fi avut eu exemplarul ăsta superb ieri, altfel arăta cina în patru, cu familia Tudose!...).

Aseară am avut încă o dată confirmarea faptului că Anemona este o bucătăreasă... hm, mediocră. De altfel, ea acceptă fără împotrivire opinia mea. Dar dacă lipsa ei de ştiință culinară fusese la începutul căsniciei noastre simplu subiect de glume duioase, de la un timp situația a devenit insuportabilă. Uite, cartofii aşa-zis „prăjiți" pe care ni i-a servit aseară erau arşi de-a binelea, în schimb şnițelele rămăseseră mult prea crude. I-am şoptit printre dinți:

— Ăştia sunt cartofi?

— Au stat exagerat de mult pe aragaz, s-a scuzat ea timid. Dar cred că se pot mânca...

Familia Tudose se străduia, e drept, să-i mănânce, mai mult din politețe. Am surprins pe chipurile lor grimase extrem de concludente. I-am mai şuierat o dată Anemonei:

— Iată dovada clară că nu mă iubeşti. NICIODATĂ nu m-ai iubit. TOTDEAUNA m-ai făcut de râs față de musafiri.

Cred că şi ceilalți doi au sesizat mica noastră scenă de familie, pentru că imediat s-au străduit să construiască nişte fraze protocolare din care reieşea că adevărații cartofi prăjiți trebuie să fie şi mai prăjiți decât se crede îndeobşte; cât despre şnițele, farmecul lor este să fie în sânge.

(Ce folos că astăzi, nu ştiu prin ce miracol, găletuşa mi s-a umplut de peştişori argintii! Când mă gândesc că voi fi nevoit să-i degust preparați de nevastă-mea, îmi trece tot cheful...).

Soțiile au intrat în cort ca să şuşotească nu ştiu ce între ele, iar eu am rămas afară cu Tudose, savurând vinul de Jidvei tolăniți pe două fotolii pliante. La un moment dat, musafirul meu mi-a spus:

— Iertați-mă că îndrăznesc să vă dau sfaturi, dar cred că nu ați adoptat cel mai bun sistem în ceea ce o priveşte pe soția dumneavoastră.

— Cum aşa? am cerut eu imediat explicații.

Tudose şi-a aprins tacticos o țigară.

— Vedeți, şi a mea era la început la fel. O gospodină execrabilă.

— Tot ce se poate, am zis eu. Numai că Anemona, cum a fost, aşa a rămas. N-a evoluat deloc.

— N-ați ştiut să o stimulați. Şi mie mi s-a întâmplat mai demult să intru în pământ de

ruşine în fața musafirilor. Numai că am ales o altă tactică. Am început să proclam cu voce tare, în toate agapele noastre prieteneşti, că soția mea găteşte excelent atunci când este bine dispusă. Auzindu-mă prima dată, Raluca a fost cât pe-aci să cadă de pe scaun, din cauza surprizei. Mi-a adresat un surâs recunoscător. Eu mi-am nuanțat inteligent spusele: „Ei, nu zic că tot ce găteşte ea e desăvârşit. Dar când este, este!”. Bineînțeles, adevărul arăta cu totul altfel. Dar denaturându-l un pic i-am forjat soției mele o nouă reputație de gospodină şi, chiar de a doua zi, ea s-a străduit să o merite. A pus atâta strădanie, încât, până la urmă, a reuşit.

Şi Tudose ne-a invitat să le întoarcem vizita, la cortul lor, pentru a mă putea convinge personal de valabilitatea strategiei sale.

Sistematizând, experiența ce decurge din această întâmplare s-ar putea traduce în următorul principiu:

„În convieţuirea soților o minciună flatantă aduce mai mult beneficiu decât zece adevăruri brutale”.

Joi: a cincea zi.

Discuția cu Tudose a fost pentru mine plină de învățăminte. Profitând de încântătoarele ciprinide pe care le pescuisem ieri, am dat-o gata pe Anemona atunci când i-am spus dulce:

— Orice-ar fi, m-am obişnuit atât de mult cu

repertoriul tău de bucate, că NICIODATĂ n-aş mai putea aprecia alte stiluri de gătit. TOTDEAUNA am aşteptat să vină ziua în care să-ți pot aduce o găletuşă plină ochi cu peşte prins de mine şi să-ți zic: „Iată, ți-i pun la picioare. Găteşte-i, fierbe-i, prăjeşte-i, fă cu ei ce vrei, aşa cum numai tu ştii!

Anemona mi s-a cuibărit numaidecât în brațe, gungurind că NICIODATĂ n-a fost în stare să aprecieze îndestul ce soț nemaipomenit are, că TOTDEAUNA va purta vie în memorie această ofrandă de peşte adusă pe altarul iubirii noastre.

(Afurisită gută, iar s-a încâlcit în păpurişuri. Am mai pierdut azi un cârlig, cu lingură cu tot. Dacă mi se mai rupe încă o dată firul, dau faliment. Eu nu sunt bancher, să arunc lingurile pe fereastră fără să-mi pese de pagubă!).

Crapii sau bibanii, ce-or fi fost ei, tăvăliți prin mălai şi rumeniți la foc potrivit în tigaia cu ulei încins, mi s-au părut o bunătate. Am tras chiar cu coada ochiului în toate direcțiile, spre a surprinde priviri lacome de invidie dinspre corturile mai apropiate. Din păcate nu se sinchisea nimeni de noi, toată lumea aceea de pescari amatori înfuleca de asemenea peşte prăjit, din recolta proprie.

Brusc am avut revelația! Iată că folosiserăm amândoi teribilele cuvinte TOTDEAUNA şi NICIODATĂ, fără a mai turna gaz peste focul altercațiilor conjugale, ci, dimpotrivă, stingându-l, rotunjind colțurile asperităților, defrişând terenul armoniei matrimoniale. Vasăzică, nu cuvintele

sunt cauza relelor, ci intenția cu care le pronunți. Nu nivelul sunetului, ci modulația lui. Nu textul, ci contextul!

A şasea zi şi ultima: vineri.

Scriu pe fugă, să nu mă prindă Anemona. S-a dus puțin până la grupurile sanitare să spele nişte ciorapi. Astăzi vom fi toată ziua împreună: eu o voi însoți la debarcader în cursul dimineții, pentru a face plajă amândoi, iar ea va veni după-amiază cu mine la pescuit. Aşa trebuie să se petreacă lucrurile între doi soți norociți de armonia conjugală. TOTDEAUNA aşa, NICIODATĂ altfel.

Mâine, sâmbătă, va trebui să desfacem cortul, să ne luăm rămas bun de la Smărtița şi de la Dealul-cu-Duzi, de la furnici şi de la familia Tudose şi să pornim înapoi spre casă. Am mai rămâne cu plăcere o zi, dar duminică nu circulă maşinile fără soț. Adică a mea.

Fără soț, dar cu doi soți care au redescoperit, la cort, secretul elementar al armoniei.

De-ar fi doar turismul şi sportul…

Ehei, de-ar fi doar Turismul şi Sportul, viața omului ar semăna cu o vacanță fără de sfârşit. Dar…

Numai din antracte nu se poate constitui teatrul şi numai copertele seducătoare n-ar putea alcătui, ele singure, o carte.

Între cele două coperte ale concediilor noastre de vis, se adună cartea cea groasă a problemelor de fiecare zi, un an întreg de muncă, de realizări, de griji şi de succese, într-un cuvânt – de viață.

Înapoi deci la serviciu, la educația zilnică a copiilor, la şedințele Asociației de locatari şi la treburile gospodăreşti de acasă.

Chiar şi un comic-voiajor – cum mă pretind a fi – nu are dreptul să ocolească, frivol, toate aceste aspecte de bază ale vieții cotidiene.

La revedere, antract, *cortina se ridică pentru a face loc* actului, *acelaşi de când lumea şi mereu inedit pentru fiecare din noi…*

Aşteptare

Stau şi-o aştept. O nouă dimineață îşi cântă trilurile de păsări, strada zumzăie de animație, automobilele aleargă în toate direcțiile, oamenii mişună grăbiți pe trotuarele spălate de ploaia din ajun. Iar eu stau şi o aştept. La un colț al intersecției, sub ceas. Ah, în decursul timpului, lângă ceasul acesta, câți nu le-au aşteptat pe ale lor, nerăbdători, plini de speranță. Sferturi de oră academice, jumătăți de oră cu dispensă, ore în care bucuria dinaintea întâlnirii se transformă în aşteptare nervoasă, apoi în resemnare blazată. Uite, nici a mea nu se grăbeşte. De aproape un ceas stau şi o aştept, cu statornică fidelitate. Nu e prima dată când procedează aşa cu mine. Îmi face figuri aproape în fiecare zi. Poate că unii din dumneavoastră n-ar răbda una ca asta, să fie umiliți de aşteptare, să fie uitați în ploaie sau sub arşița soarelui, să se mute nervoşi de pe un picior înghețat pe celălalt picior înghețat, să se transforme în oameni de zăpadă sub ninsoarea liniştită şi abundentă. Poate că alții au mai multă mândrie, sunt mai orgolioşi, mai bărbați, aşteaptă frumos 5 minute, hai, maximum cele 15 ale bunei-cuviințe minime, apoi hotărăsc s-o rupă definitiv cu dumneaei şi se consolează cu alta care n-are viciul acesta îngrozitor: să întârzie zilnic. Mie însă alta nu-mi trebuie. N-am nevoie de alta. Pentru mine a mea înseamnă totul, ea e singura, unica,

mi s-a insinuat în viața de toate zilele, mi-a intrat pe sub piele, în minte şi în sânge, mi-a devenit necesară ca apa şi ca aerul, de ea îmi leg toate speranțele, fără ea simt şi ştiu că n-aş putea. Stau, strâng din dinți, mă gândesc la ea cu drag şi o aştept. Văd că îşi bate joc de aşteptarea mea, sunt un om slab, nu am voința s-o rup definitiv cu această legătură blestemată, fără ea mă simt pierdut, fără niciun rost în viață. Veți spune că exagerez, că idealizez, că niciuna nu e de neînlocuit. Pe tema asta râd de mine şi colegii de serviciu, şefii mă mustră, au observat şi ei că nu mai sunt cel de dinainte. Din cauza ei pierd mesele, am slăbit şi m-am tras la față, mă încearcă simptomele unui început de reumatism poliarticular, dar e de-ajuns să o văd cum vine inocentă, inconştientă, fără să-şi ceară scuze niciodată, şi mă luminez la față cuprins de o beatitudine fără margini. Am devenit dependent de ea ca de un drog, sunt pur şi simplu sclavul ei. Vine, dacă vine, şi plec cu ea fericit în lume. Oricât aş fi atunci de supărat, plictisit, enervat, plouat sau înghețat sau insolat, mă rog, după caz, în clipa când soseşte la rendez-vous sufletul îmi cântă şi viața îşi recapătă din nou culorile paradisului.

O oră şi jumătate, fix, măsurată pe ceasul din spatele meu, al cărui cadran domină de sus intersecția. Nu ştiu dacă mai e cazul s-o aştept azi. Poate că nici nu ştie sau nici nu-i pasă c-o aştept. Poate că e bolnavă sau poate că umblă brambura

prin altă parte a oraşului. Mai mult ca sigur că mă disprețuieşte pentru resemnarea stupidă de a o aştepta, împotriva tuturor evidențelor, împotriva realității că între mine şi ea nu e loc pentru iubire, ci se întinde numai un nemărginit deşert de ură şi de ranchiună.

Şi totuşi o aştept, căci numai ea îmi înaripează imaginația, numai ea îmi poate da un sens dimineții care, iată, se apropie de sfârşit, alungată de rotația lentă a acelor de ceas.

Inima îmi bate în piept, mai-mai să se spargă. Încremenesc de emoție şi încântare. Vine! Vine repede, grăbită, mânată parcă de vinovăția întârzierii. Ştie că e în culpă şi mai ştie că am să o iert, încă o dată, şi încă o dată, pentru simplul motiv că a venit.

Dar ce-i asta? De ce se face că nu mă vede? De ce trece pe lângă mine, fără să-mi acorde nici cea mai mică atenție? De ce nu se opreşte? De ce se retrage la garaj, tocmai la ora asta?

De unde să iau altă maşină, când e singura linie care îmi leagă domiciliul cu locul de muncă?

Măsuri disciplinare

La ora 8 punct şeful de serviciu a trecut prin fața biroului Plan şi a întredeschis uşa. Înăuntru pustiu.

Şeful a făcut un „Hm” nemulțumit şi s-a dus în biroul lui, apucându-se de treburi.

La 8 şi un sfert a pus mâna pe telefon şi a sunat lung la interiorul „Plan”. Nimic.

La ora 8 şi jumătate, şeful s-a ridicat din fotoliu, şi cu întreaga sa autoritate personală s-a îndreptat din nou către biroul „Plan”.

Nimeni.

A oftat greu şi a hotărât să mai facă o încercare la ora 9.

La ora 9 biroul „Plan” era plin ochi. Personalul TESA se făcea că lucrează cu motoarele în plin, de parcă ar fi fost de când lumea pe scaunele lor.

Şeful de serviciu nu s-a lăsat păcălit de această aparență. S-a proțăpit în mijlocul biroului şi a declarat deschisă o şedință ad-hoc de analiză.

— Tovarăşi, vă rețin în şedința de analiză pe toți cei din acest birou, pentru că aşa nu mai merge. Constat că aici, da, Vasilescule, chiar aici, degeaba te miri, disciplina a început să scârțâie.

— Vai de mine, a sărit ca muşcat de scorpion Vasilescu, la noi în birou? Priviți ce curățenie!

— Priviți ce ordine, a intrat în rezonanță şi Hobincă.

— Priviți ce frumos sunt stivuite hârtiile şi mapele, a plusat şi Micşunoiu.

Şeful le-a amuțit elanul cu o privire încruntată. A spus cu o voce îmbibată de sarcasm.

— Da. Sunt foarte frumos stivuite. Am venit şi le-am admirat în linişte azi dimineață, la ora 8 şi jumătate. Vă spune ceva această oră? Opt şi jumătate?

În comparație cu candoarea expresiei celor interpelați, chipurile îngerilor ar fi putut trece drept vicioase.

— Opt şi jumătate? s-a mirat Vasilescu. Ăsta trebuie să fie un film de Fellini.

— Da, da, a întărit Hobincă. S-a dat de câteva ori şi la telecinematecă. Era ceva cu…

— Ştiu şi eu cu ce era, le-a făcut față bățos şeful. Dar nu ne plăteşte statul ca să dezbatem filme în orele de producție. Altceva trebuie să dezbatem noi aici. Ce s-a întâmplat astăzi, aici, chiar în acest birou, la ora opt şi jumătate?

Imediat au sărit cu toții în legitimă apărare:

— Noi nu ştim nimic!

— N-am făcut nimic!

— Nici nu eram de față!

Şeful a rânjit satisfăcut. Subalternii înghițiseră momeala.

— Păi, chiar asta s-a întâmplat. N-ați făcut nimic, pentru că nu erați de față. Dimineață la opt şi jumătate nu era nimeni de față. Niciunul dintre voi nu venise încă la serviciu. Aştept cuvenitele explicații.

Şi şeful s-a aşezat cu fundul pe tăblia unei mese, încrucişând brațele şi aşteptând. În încăpere s-au auzit câteva tusete stânjenite.

— Ei?

Primul a îndrăznit Vasilescu.

— Vă rog să mă iertați. Eu… eu am întârziat.

— Asta nu e o informație relevantă. Am băgat şi

singur de seamă, l-a ironizat superiorul. Problema e… DE CE ai întârziat, Vasilescule? Ce anume te-a împiedicat să fii la ora opt punct la birou?

— Să ştiţi că m-am trezit la timp, dar…

Părea un şcolar prins cu fofârlica de diriginte.

— Dar?

— Am stat cu tramvaiul o jumătate de oră în faţa barierei, a început Vasilescu să turuie lecţia învăţată pe de rost… în plus troleul a sărit de două ori, pe urmă a plesnit un cauciuc, apoi…

— Cauciucul tramvaiului, nu? a întrebat şeful pe un ton de o perfidă indiferenţă.

— Da. Adică nu! Că pe urmă am luat un autobuz ca să nu întârzii. Ştiţi, eu sunt foarte conştiincios…

— Hm, văd.

— Şi colac peste pupăză s-a nimerit ca un avion să zboare foarte jos, iar vatmanul avea alergie la avioane.

Şeful a zâmbit, amuzat.

— Vatmanul autobuzului, nu?

— Da. Adică nu… Adică…

Vasilescu a început să-şi dezbumbe cămaşa la gât. Se sufoca. A scăpat de supliciu numai pentru că i-a venit rândul lui Hobincă.

— Şi dumneata, Hobincă, tot cu… avionul?

Funcţionarul a schiţat un fel de gest de repulsie.

— Cu avionul?! Niciodată, tovarăşe şef de serviciu. Pentru nimic în lume! Am rău de avion.

— Atunci de ce ai întârziat?

— Să ştiţi că m-am trezit ca de obicei, la timp. Dar dimineaţă…

Aici Hobincă a adoptat dintr-o dată o atitudine solemnă, aş putea zice chiar măreaţă, după care a continuat:

— Dimineaţă, la şase şi jumătate am semnat actul de căsătorie.

— La şase şi jumătate?

— Da, tovarăşe şef, şase şi jumătate fix. Eu am o vorbă. Căsnicia bună începe de dimineaţă.

— Şi serviciul bun începe de dimineaţă, Hobincă, a precizat şeful, ţinând-o întruna tot pe-a lui. La opt fix.

Inculpatul şi-a mai muiat ceva din compoziţia atitudinii. A dat-o chiar pe un ton milog, aş putea zice:

— Ce să fac, nefericitul de mine! Ceasul rău. Două ore am aşteptat-o pe viitoarea mea soacră să vie, să-şi dea consimţământul…

— Şi a venit?

— Cine?

— Cum cine? Soacra?

Hobincă a dat din cap în semn de neputinţă.

— Nu. Nu şi l-a dat nici de data asta.

Şeful a părut edificat şi în cazul Hobincă. A trecut la următorul.

— Şi dumneata, Micşunoiule? Cu dumneata ce s-a mai întâmplat?

Cel întrebat a început prin a-şi sublinia şi el bunele intenţii, dejucate ulterior de o soartă

potrivnică:

— Vă rog să mă credeți, m-am sculat la timp, dar locuiesc tocmai la marginea oraşului, aproape de câmp.

— Dacă stai aşa departe, trebuia să te trezeşti şi mai devreme.

— M-am trezit şi mai devreme, dacă o cereți dumneavoastră, a spus docil Micşunoiu, după care a început o istorie lungă şi palpitantă. A reieşit din ea că funcționarul cel conştiincios a fost încolțit în câmp de o haită de lupi flămânzi şi îndobitociți de animalitate. Lupii urlau, pericolul se apropia, Micşunoiu a reuşit să facă un foc alimentat cu câteva dosare pe care le avea în servietă, dar dosarele s-au terminat, a trebuit să azvârle la rădăcina focului până şi ultimele tichete de troleibuz, precum şi o fotografie a sa din copilărie. Tocmai când totul părea pierdut, a apărut o echipă de vânători alertată de urletele fiarelor şi a început acțiunea de curățire a terenului. Pe unii lupi i-au împuşcat, pe ceilalți i-au pus pe fugă. Pe scurt, a fost ceva îngrozitor, dar totul s-a terminat cu triumful omului asupra stihiilor oarbe ale naturii, iar fondul de funcționar conştiincios al povestitorului a ieşit încă o dată la suprafață, căci, deşi profund marcat de şocul evenimentelor, el s-a îndreptat în viteza cea mai mare către locul său de muncă, pe care îl iubeşte şi căruia i se devotează cu trup şi suflet.

Oarecum năucit de cascada acestor detalii

naturaliste, precum horcăiturile lupilor muribunzi şi sfârâitul în foc al chipului lui Micşunoiu copil, şeful a pus capăt relatării şi l-a luat în tărbacă pe cel din urmă component al biroului Plan, care până atunci se ținuse rezervat în colțul lui.

— Dar dumneata, Ciripilă? Te-ai trezit la timp şi pe urmă ce a survenit?

— Eu nu m-am trezit la timp, a spus Ciripilă liniştit, şi în birou s-a lăsat o tăcere încremenită şi transparentă ca un sloi de gheață. Eu am întârziat pentru că am dormit ceva mai mult. Vreau să spun că… tot ca şi colegii mei, numai că eu nu am darul vorbirii într-o măsură atât de mare ca ei.

Foiala stânjenită a funcționarilor a fost curmată de vocea tunătoare cu accente principiale a şefului:

— Ruşine, Ciripilă! Atitudinea dumitale nu trebuie trecută cu vederea. Exemplele pernicioase dăunează colectivului. Un funcționar care pune somnul mai presus de punctualitatea la serviciu este o palmă dată întregului birou Plan şi trebuie sancționat cu promptitudine.

— Aşa e! a exclamat la unison corul funcționarilor din opera de îndreptare a lipsurilor. Imediat au ieşit la rampă şi soliştii:

— Să-l analizăm, tovarăşe şef…

— Să-l discutăm…

— Să-l educăm…

Şeful a pus punct şedinței operative cu o concluzie în care mâhnirea şi hotărârea îşi dădeau

mâna prieteneşte.

— Ai stricat imaginea, Ciripilă, asta nu ți-o pot ierta. După ce că eşti indisciplinat, n-ai pic de imaginație. Ai dezonorat creativitatea biroului „Plan”, adormitule!

Şi, o dată cu sancționarea lui Ciripilă, şeful s-a retras în biroul său, cu satisfacția datoriei împlinite. Acționase din nou prompt şi cu fermitate.

Puşlamaua

Când sună telefonul, în apartamentul familiei Cucutaru lucrurile stăteau astfel:

Tatăl, aşezat la masă, tăia diapozitivele din filmul ultimei vacanțe şi le punea în rame.

Mama, la bucătărie, tăia ceapă şi plângea.

Fiul, aplecat asupra caietului de geografie, desena harta Deltei Dunării şi se gândea la cu totul altceva.

Receptorul l-a ridicat tatăl.

Dialog telefonic:

Tatăl – Alo?

Dirigintele – Alo, la telefon profesorul de matematică, dirigintele clasei lui…

Tatăl – Da, da, vă salut cu respect.

Dirigintele – îmi pare bine că vă găsesc acasă. La ultima şedință cu părinții n-ați fost.

Tatăl – îmi pare rău. Ştiți, problemele de

serviciu…

Dirigintele – Oricum, nu e rău să stăm de vorbă, fie şi prin telefon.

Tatăl – Desigur. Legătura dintre şcoală şi familie e cheia succesului. Cu ce vă pot fi de folos?

Dirigintele – Nu mie, băiatului dumneavoastră îi puteți fi de folos.

Tatăl – Vai de mine, ce e cu el?

Dirigintele – În ultima vreme scârțâie.

Tatăl – Dacă asta e părerea profesorului de muzică, o să-i ascund vioara. Şi mie mi se pare că n-are înclinație.

Dirigintele – Nu de vioară e vorba. Scârțâie aşa, în general. Adică nu învață. A luat-o razna.

Tatăl – Nu spuneți! Cum aşa?

Dirigintele – Păi, poftim ultimele lui note. Vi le citesc direct din catalog: Doi la geografie. Unu la teza de fizică, pentru că a copiat. Patru la mine, la matematică. Să continui?

Tatăl – Cum, a luat el notele astea?

Dirigintele – Din păcate, da. Şi nu sunt singurele. Ar fi cazul să discutați serios cu el.

Tatăl – Voi discuta numaidecât. Vă rog, rămâneți un moment la aparat…

Evoluția evenimentelor:

Tatăl a pus receptorul lângă aparat şi din doi paşi a ajuns lângă puşlamaua de fiu pe care a apucat-o zdravăn de ureche. Fiul, luat prin surprindere, a ieşit cu linia brațului Sf. Gheorghe

departe în mare.

— Aşa, pramatie, dă tu urechea încoace, să discutăm puțin!

Răcnind, nu atât de eşecul desenului, fiul a cerut explicații în privința actului de agresiune fără declarație prealabilă de război. Ceea ce spunea, părea desprins din clasici:

— Aaaaa! Da' ce-am făcut, tăticule?

— Mai întrebi ce-ai făcut, nepricopsitule? Să-mi crape mie obrazul de ruşine din cauza ta!

Şi dă-i şi scutură pavilionul auditiv al nepricopsitului.

Fiul a protestat, că nu e pedagogic ce se petrece, că orice acuzat are dreptul să cunoască acuzația, dar până la urmă a rămas cu o ureche în cea mai pură nuanță stacojie.

Răcorit, tatăl a revenit la telefon.

Dialog telefonic:

Tatăl – Mai sunteți la aparat?

Dirigintele – Da.

Tatăl – S-a rezolvat. N-are să se mai repete, vă asigur.

Dirigintele – M-aş bucura, dar lucrurile nu sunt chiar aşa de simple.

Tatăl – Aoleu, ce mai e?

Dirigintele – Băiatul are deja treisprezece absențe, şi asta numai din cauza preocupărilor lui extraşcolare, care îl acaparează din cale-afară.

Tatăl – Extraordinar! Şi eu care n-am ştiut nimic!

Dirigintele – Vedeți, de aceea e bine să mai veniți pe la şedințele cu părinții…

Tatăl – V-aş ruga să mai rămâneți o clipă la aparat.

Dirigintele – Bine, aştept.

Evoluția evenimentelor:

Tatăl a pus iar receptorul jos şi s-a îndreptat plin de hotărâre spre fiu, care, preventiv, şi-a acoperit urechile cu amândouă palmele.

— Dă-ți mâinile jos!

— De ce? Ca să mă urecheşti iar?

— Nu! Ca să-mi poți răspunde la întrebări.

Fiul a ridicat protecția auzului.

— Unde îți ții mingea şi colecția de cutii de chibrituri?

— De ce vrei să ştii? a întrebat micuțul cu jumătate de voce.

— De aia, pentru că îți sunt tată, a precizat cel despre care e vorba în propozițiune.

Pramatia, sau puşlamaua sau nepricopsitul, cum vreți să-i ziceți, a indicat un sertar voluminos. Cucutaru senior s-a îndreptat în direcția arătată, a smuls sertarul ca un apucat, după care, cu metodică bestialitate, a sfâşiat mingea cu unghiile şi cu dinții şi a tocat întreaga colecție filuministă, călcând rămăşițele în picioare. În timp ce fiul rămăsese cu gura încleştată de stupoare, tatăl a revenit la telefon cu conştiința datoriei părinteşti împlinite.

Dialog telefonic:

Tatăl – Alo? Tovarăşul diriginte?

Dirigintele – Da. Ați stat cam mult.

Tatăl – Vă rog să mă scuzați dar educația cere ceva timp… Acum însă totul e în regulă. Copilul nu mai are preocupări extraşcolare.

Dirigintele – Foarte bine, mai ales că fratele lui învață mulțumitor şi ar fi păcat să…

Tatăl – Alo, care frate? Copilul meu nu are niciun frate.

Dirigintele – Cum nu are? Vasile ce îi e?

Tatăl – Nu ştiu cine e Vasile, dar Culiță e singurul nostru băiat.

Dirigintele – Alo, nu e casa Stamatiade?

Tatăl – Nu. Aici e casa Cucutaru.

Dirigintele – Scuzați, înseamnă că am greşit numărul (clic).

Evoluția evenimentelor:

Aşa s-a făcut Culiță cu o bicicletă nou-nouță. În fiecare după-amiază fiul hoinărea pe străzi, cu 30 de km/oră, în vreme ce tatăl îi făcea conştiincios lecțiile şi desenele la geografie, dintr-o neostenită mustrare de cuget.

În curând trebuie să dea telefon adevăratul diriginte. Aşa nu mai merge…

Lucrare grea, dom'le!

Meşterul s-a învârtit o dimineață întreagă prin apartament. A pipăit pereții, i-a măsurat în fel şi chip, a comandat să-i fac cafea, a fumat, mi-a băut țuica, a mai notat ceva într-un carnețel, a mai cerut o cafea, apoi s-a instalat comod în fotoliul meu din bibliotecă şi a început să mediteze.

N-am îndrăznit să-l deranjez şi am aşteptat îndelung să spună ceva. Se vede însă că meditația e un proces complicat la zugravi. Către prânz am încercat cu timiditate:

— Ei, ce zici, meştere?

— Ce să zic…

Omul a făcut o pauză retorică bine studiată, pe care a umplut-o cu o sorbitură zgomotoasă din ceşcuța de cafea. După care şi-a reluat propoziționea abandonată:

— Ce să zic… Aici e lucrare grea. Cel puțin o sută de metri pătrați de zidărie.

— Şi ce, dacă aveam două sute, era mai uşor?

— Nu, da' dacă aveați cincizeci, era.

Logic, tipul. Nu intenționam însă să-mi restrâng spațiul locativ. Asta e casa şi eu pe asta doresc să o zugrăvesc.

— Bine, bine, a zis meşterul, concesiv. Nu mai insist. Cu materialele cum stați?

Nu stăteam în niciun fel. N-am şi gata. Lucrul acesta a părut să-l dezamăgească.

— Cred că glumiți, mi-a spus el mustrător. Păi, cu ce să vă zugrăvesc pereții? Cu apă de la robinet?

— Pentru nimic în lume, am sărit eu ca ars. Ce, vrei să se instaleze igrasia?

— Păi, vezi? Trebuie făcută tencuială. Am nevoie de var, ipsos, ceva aracet, vopsea, praf de mătase… sau poate preferi calciu vechi.

Renunțase la pronumele de reverență, cuvenit probabil unor clienți mai de soi. Am observat, modest, că în vederile mele nu intră calcio vecchio. Pentru baie aş prefera ulei.

— Aşa gândeam şi eu, a zis meşterul cu o undă de ironie în glas. Cât despre listă, nu te mai preocupa. Am făcut-o eu.

— Ce listă?

— Materialele! Of, da' greu mai pricepi.

Mi-a întins lista, precizând că trebuie să cumpăr tot ce scrie acolo.

— Eu? Să le cumpăr eu?

— Da' cine? Bineînțeles că dumneata. Eu n-am voie de la doctor să car greutăți.

Şi-a mai aprins o țigară, aşteptând să studiez lista. Ceea ce am şi făcut, cu destulă dificultate. Scria ca un troglodit. Primul lucru care m-a izbit în decursul trudnicei lecturi a fost vopseaua. 30 de kilograme.

— Ia stai puțin… Cum adică, 30 de kilograme de vopsea? La ce ai nevoie de atâta?

Meşterul a tratat uimirea mea ca pe un fapt divers.

— Mai am două apartamente în lucru, şi dacă tot ieşi să cumperi…

A, asta explica stocurile supradimensionate de materiale pe care trebuia să le procur. Dar alcoolul? Alcool doi litri, pentru ce?

— Pentru mine, a zis liniştit zugravul. Alcoolul merge foarte bine la cornulețele cu nucă. Bănuiesc că soția dumitale ştie să prepare cornulețe cu nucă. Mă dau în vânt după ele.

— Cred că ştie, am s-o întreb.

— Dacă tot o întrebi, zi-i şi de creier pane. Doar n-o să stau numai pe cornulețe, e lucrare grea aici.

Am socotit că e necesar să-i dau obraznicului un bobârnac:

— Icrele negre nu-ți plac?

— Mă rog, dacă-ți permiți, trece acolo trei-patru sute de grame, a acceptat el cu deplină naturalețe. Serviciu ai?

— Am, sigur că am. Tot adultul e obligat să aibă un serviciu, altfel parazitează.

Numai că meşterul a primit informația cu destulă nemulțumire.

— Lucrez mult mai bine cu cei care n-au serviciu, mi-a explicat el. Va trebui să-ți iei un concediu.

— Cum aşa, concediu?

— Aşa cum auzi. De studii, de odihnă, medical… Formula te priveşte pe dumneata. Totul e să fie de şase săptămâni.

Am simțit că mă ia cu amețeli.

— Şase săptămâni?!? Nu e cam mult?

Meşterul s-a ridicat din fotoliu, dominându-mă.

Era măreț, chiar şi necocoțat pe scară.

— Da' ce crezi dumneata, că eu sunt automat de zugrăvit? Lucrul manual durează. Mai ne sfătuim, mai discutăm soluția optimă... Trebuie să fii permanent la domiciliu, că doar nu e casă pustie. Eu case pustii nu zugrăvesc.

L-am asigurat că voi întreprinde toate diligentele pentru a obține concediul atât de necesar populării casei.

— N-ajunge să fii numai dumneata la domiciliu, m-a întrerupt meşterul. E nevoie şi de o scară.

Când i-am arătat scărița pe care urc pentru a ajunge la cărțile din rafturile superioare ale bibliotecii, a izbucnit în râs.

— Trece dom'le, acolo pe listă, o scară ca lumea, de zugrav. Unde iei atâtea, merge şi-o scară.

S-a aşezat la loc în fotoliu, exclamând ceva care putea să însemne „Of, intelectualii ăştia!". Apoi şi-a reluat dăscăleala:

— Vezi, scara s-o cumperi chiar de azi, că dacă nu e bună s-o mai poți înlocui. De bidinele, găleți şi toate celelalte cred că nu trebuie să-ți mai spun. Te văd om în toată firea şi sper că nu eşti la prima dumitale zugrăveală.

Mărturisesc că, fără îndrumarea lui, nu m-aş fi gândit la tot arsenalul. A trebuit să întorc lista şi pe partea cealaltă pentru a avea loc să adaug halatul, un vermorel pentru pulverizat tavanele, folii de material plastic şi alte câteva materiale strict necesare procesului de fabricație al

zugrăvelii.

— Vezi, ai mare noroc cu mine, că te îndrum, mi-a zis meşterul cu satisfacția datoriei împlinite. Alții îşi lasă clienții să orbecăiască în necunoscut.

Mi-a cerut lista, ca să studieze completările făcute. A trecut la fiecare capitol prețurile orientative. Totalul părea rotunjit de un chelner cu îndelungată experiență.

— Ei… ce-ar mai fi… ce-ar mai fi…

— Cred că nu mai e nimic, am intervenit eu repede. Afară de prețul manoperei, pe care nu strică să-l cunosc şi eu, nu?

Meşterul mi-a zâmbit încurajator, ca unui vechi şi bun prieten.

— Nu-ți face probleme, scapi ieftin.

— Adică?

— Pentru dumneata, că eşti băiat ascultător…

Şi mi-a desenat cu degetul butucănos în aer conturul cifrelor.

Am bâjbâit cu mâinile în lături, ca să mă sprijin de ceva. Simțeam că-mi lipseşte oxigenul din atmosferă.

— Câââââât?… Şi asta cu materialele cumpărate de mine? Numai manopera?

Zugravul mi-a surâs angelic. Văzuse el destule crize de felul ăsta.

— Păi, da, că suntem trei. O să iau şi două ajutoare să-ți țină scara, că te văd cam străin de meserie.

— Mie? Să-mi țină scara… mie?

A schimbat imediat foaia.

— Ia ascultă, omule, dumneata ce meserie ai?

— Publicist.

— Nu ştiu ce înseamnă asta, dar e altceva decât zugrăveala. Ce, vrei să-mi faci mie accident de muncă? Na, ține aici şi semnează instructajul, altfel n-avem ce discuta.

Literele textului pe care mi-l vârâse sub nas îmi jucau în fața ochilor. Am semnat fără cârtire, luat prin surprindere. Meşterul a băgat repede hârtia în buzunar. Abia pe urmă am înțeles că nu înțeleg absolut nimic.

— Păi, cum vine asta, tovarăşe! Ăia doi țin scara, eu mă urc pe ea şi dau cu bidineaua, iar dumneata? Dumneata ce faci aici?

— Mie îmi rămâne partea cea mai grea. Munca de îndrumare şi control. Conducerea operațiunilor. Te instruiesc, că eşti începător. Doar vrei să iasă treaba bine, aşa cred.

— Deci nu zugrăveşti dumneata?

— Cum o să zugrăvesc eu? Eu sunt în concediu. E dreptul meu legal. A, era să uit. Mai trece acolo, pe listă, o suplimentare de sumă.

Am trecut-o fără să întreb de ce. Nu mai conta. Meşterul a verificat şi a catadicsit să mă pună în temă, făcându-mi şmechereşte cu ochiul.

— Asta e ca s-o trimit pe nevastă-mea la băi. Că doar n-o să se plictisească singură acasă toată ziua. Aici e lucrare grea, dom'le.

M-am făcut alb ca varul la față. Meşterul a

observat imediat şi a exclamat triumfător:

— Asta e! Ai acum exact nuanța care ne trebuie. Uită-te în oglindă şi, dacă îți convine, o vom reproduce întocmai. Vei avea parte de o zugrăveală pe cinste.

După ce meşterul a plecat, i-am urmat îndemnul. Numai că, între timp, după cum arăta oglinda, devenisem roşu de furie. Or, cine a mai văzut pereți roşii?

Până la urmă a trebuit să-mi pun pe pereți tapet de mătase galbenă. Nevastă-mea, Anemona, n-a învățat încă să prepare cornulețe cu nucă. Motiv pentru care contractul meu cu meşterul a fost reziliat din dorința ambelor părți...

Capra

Către seară, când canicula se mai înmoaie, iar asfaltul se întăreşte invers proporțional, ne adunăm în scuarul de lângă bloc şi jucăm table la umbra unui castan. Castanul e plantat de noi, cetățenii blocului, iar scuarul tot noi l-am amenajat. Nu cu flori, dulce inutilitate, ci cu felurite legume şi verdețuri, ba chiar şi cu câteva rânduri de porumb, astfel încât să ne putem numi cu mândrie legumicultori urbani. Vegetalele cresc, iar noi le veghem dezvoltarea de sub castan, acolo unde prin muncă patriotică am dulgherit o masă mare de scândură şi câteva bănci aşijderea. Jucăm table, bem bere şi discutăm probleme

obşteşti.

— Te bat cu 5 şi mut 3 în casă, zice Stanomir, extrăgându-i lui Fiştoiu un pul de pe tablă. Apoi, fără nicio tranziție adaugă: Păcat de pătrunjelul nostru, să-l ronțăie capra lui Bulumete.

Bulumete. Scara F, etajul 6, apartament 218. Funcționar la o registratură, necăsătorit.

— Ce capră? face ochii mari Moceanu, administratorul blocului.

— Păi, n-ai auzit ce vorbeşte lumea? Bulumete ține o capră.

Moceanu îşi încruntă sprâncenele groase, negre, ca de armean.

— Ține o capră şi eu nu ştiu? Voi ați auzit ceva şi nu-mi spuneți?

Îşi roteşte privirea mustrător peste noi toți.

— Am auzit şi noi aşa... vag... explică moale Arhip, mecanicul.

— Ați văzut-o voi?

— Nu, eu n-am văzut-o, se scuză Fiştoiu, dar unii au auzit-o.

Moceanu se aşază pe bancă, lângă Fiştoiu, prinzându-i strâns mâna cu care tocmai se pregătea să arunce zarurile.

— Unde au auzit-o?

Mâna se smulge din strânsoare.

— Ce-ai, bre? Ce mă iei aşa, ca la poliție? Ăia de pe palier zic că din apartamentul lui Bulumete se aud zgomote ciudate. Iar Firică s-a jurat că l-a văzut într-o noapte băgând capra în casă. O

înfăşurase în ceva ca o pătură, dar a fost limpede că e vorba de o capră. Ce dracu, o capră se cunoaşte de la o poştă.

Instantaneu întregul nostru grup şi-a strâns rândurile, ca în fața unei primejdii evidente. Tablele sunt table, dar când e vorba de problemele comune ale blocului…

— E grav. E foarte grav, a apăsat Moceanu verdictul. De când sunt eu administrator aici, nu s-a mai întâmplat un asemenea caz. Şi, zi-i, o capră deci?

— Dom'le, eu nu ştiu precis, s-a apărat Fiştoiu, trăgându-şi capul între umeri. Dar există unele indicii…

— Ca de pildă?

— L-a surprins Veturia lui Stamate pe când cumpăra din piață 20 de legături de pătrunjel.

— V-am spus eu? a sărit ca ars Stanomir. Vai de pătrunjelul nostru pe care l-am cultivat cu atâta dragoste. O să vină noaptea pe furiş să ni-l smulgă pentru capra aia a lui.

— Şi dacă s-ar mulțumi numai cu pătrunjelul, a exclamat melodramatic mărunțelul de Chițuşcă, proprietarul unui strat de salată verde din scuarul nostru agricol. În curând va trece la varză, la ceapă şi chiar… şi chiar la salată, îşi încheie el ideea, extenuat de îngrijorare. O capră mănâncă de toate.

Moceanu s-a proptit cu amândouă mâinile în masă, ridicându-şi statura impozantă pe două

picioare zdravene. Părea un comandant de navă admonestându-şi careul ofițeresc.

— Am eu dreptate să afirm că la noi în bloc opinia publică nu funcționează exemplar? Am. Am eu dreptate să mă supăr că bârfa pe la colțuri ține loc de şedință deschisă?

— Ai, încuviință supus Chițuşcă.

— Dacă mi-ați fi sesizat situația la timp, puteam lua măsuri preventive. Puteam întări controlul cetățenesc, iar Bulumete n-ar mai fi găsit breşa prin care să introducă animalul acela la scara F, am dreptate?

I-am dat cu toții dreptate, dar cu jumătate de gură. Nu ne era prea clar cum ar fi putut funcționa controlul preventiv pe timp de noapte şi, mai ales, cine să-şi rupă din orele de somn pentru a alcătui respectivul control. Oricum, trebuiau instituite măsuri urgente, chestiune de principiu cu care am fost cu toții de acord fără rezerve. Cel puțin în primul moment. Căci ulterior Arhip a observat:

— Chestiunea nu e deloc simplă…

— Adică cum nu e simplă? s-a burzuluit la el Moceanu. Are o capră, s-o facă imediat dispărută, altfel îi ardem o amendă să-l usture. Statutul asociației locatarilor nu îngăduie…

Aici am intervenit eu. Ca membru al Comitetului, cunosc suficient de bine statutul ca să-mi dau o părere.

— Stai nițel, nea Mocene, Arhip are dreptate. Statutul nu stipulează nimic în legătură cu

caprele. Nu zice nici că da, nici că nu. Trebuie să cumpănim bine, ca să nu comitem erori şi abuzuri.

Ceilalți mi-au luat partea. Problema îi preocupa, dar şi soluționarea ei în limitele legalității.

Moceanu a mârâit ceva, cam în genul „Şovăielnici ați fost de când vă ştiu, o să vă mănânce caprele de vii”, dar Arhip, mecanicul, şi-a continuat ideea întreruptă.

— Vedeți, omul are o capră, face agricultură ca şi noi. Noi ne ocupăm cu legumicultura, el cu ramura zootehniei. E în pas cu timpul, nu poți veni dumneata să-i interzici formal asta, că poate să se interpreteze cine ştie cum…

Şi ne-a făcut la toți cu ochiul, aluziv.

Administratorul, fost ofițer, nu s-a dat însă bătut.

— Adică, fiecare începe acum să practice orice ramură a agriculturii îi trece prin cap? Adică gata, dumneata vrei să creşti porci, hai cu ei în baie, nu? Adică ăla vrea să crească albine, şi noi trebuie să înghițim să ne umple casa liftului cu stupi, ai? Poate vreți şi butuci de vie sus pe terasă, şi păstrăvărie la subsol, nu-i aşa? De ce nu şi viermi de mătase la sediul asociației?

Aici mi-a sărit mie muştarul. Întotdeauna, falsa principialitate mă face să mă sufoc de indignare.

— Ia ascultă, tovarăşe administrator – anume îi spuneam „tovarăşe administrator” şi nu „Nea Mocene” în momentele de ciorovăială –, da’ când

ți-ai deschis ciupercărie, după indicația revistei „Flacăra”, jos, în sala conductelor, nu ți-au venit în minte considerentele astea pe care ni le înşiri aici ca la nişte copii înapoiați?

Credeam că l-am prins la înghesuială, dar Moceanu era uns cu toate alifiile. Nu degeaba fusese administrator pe la vreo şase blocuri.

— Auzi, tinere, mi-a întors-o el cu un aer superior. Am cultivat ciuperci, e adevărat. Dar aşa cum stă scris şi în procesele verbale ale şedinței asociației, jumătate din producție am contractat-o cu statul. Aşa să ştii.

— Şi cealaltă jumătate ne-ai vândut-o nouă, la preț de speculă, a îndrăznit Stanomir, a cărui nevastă se dădea în vânt după ciulama de ciuperci.

— Zău? Preț de speculă? Şi, mă rog, pe ce bază apreciezi dumneata dacă prețul a fost de speculă sau nu? Ai văzut dumneata vreun mercurial care să precizeze prețul de vânzare a ciupercilor? Ai găsit dumneata alte ciuperci, în afara celor pe care, în marea mea generozitate, ți le-am pus la dispoziție, rupându-le de la gura copiilor mei?

Discuția amenința să degenereze şi, numai după mari eforturi colective, am reuşit s-o aducem în matca ei normală. Moceanu cerea insistent să se facă verificări dacă Bulumete şi-a contractat capra cu statul, dar a cedat numai la insistențele noastre. Un război pe această temă cu Bulumete ar fi fost primejdios, pentru că nimeni dintre noi

nu contractase nici măcar o tulpină de roşie, nici un singur vrej de fasole din parcelele noastre agricole. Eram nişte individualişti care cultivam toate acele bunătăți numai în folosul nostru personal. Manifestam cu toții o viziune foarte îngustă, ce mai!

Cum totuşi spinoasa problemă a caprei nu putea rămâne în suspensie, planul de acțiune l-a inițiat Fiştoiu şi fiecare din noi l-a întregit prin câteva tuşe apăsate. În linii mari, era vorba de un complex de măsuri organizatorice, ca şi de o aprofundare a studierii cazului. S-a alcătuit o delegație de cetățeni care să viziteze apartamentul lui Bulumete, pentru a vedea? capra cu ochii lor. Moceanu şi-a asumat sarcina de a cerceta dacă produsul agricol în cauză era sau nu contractat cu organele în drept, Stanomir – aprod la un tribunal de sector – a promis că va aprofunda legislația privitoare la asemenea litigii, iar ceilalți am constituit o comisie de anchetă care să culeagă informații şi eventuale reclamații de la locatarii apartamentelor limitrofe caprei.

Apoi, cum partida de table nu mai avea niciun haz, iar berea se încălzise de tot, ne-am dus în treburile noastre.

Două săptămâni mai târziu nu avansaserăm cu niciun pas, deşi Moceanu sesizase cazul până şi sectoristului.

— A reclamat cineva că o bate? a întrebat acesta cu un foarte slab interes pentru problemă. S-a

plâns ea că e sechestrată?

Administratorul a dat din umeri încurcat.

— Nu... asta, nu. Dar...

— Atunci te rog, tovarăşe, să nu mă mai inoportunezi cu asemenea prostii. Cum o să pătrund în apartamentul omului dacă nimeni nu s-a plâns că e violent, huligan sau mai ştiu eu ce?

Şi sectoristul i-a întors spatele lui Moceanu, pierzându-se după colțul blocului.

Moceanu nu s-a lăsat. A încercat să convingă un inspector al Consiliului Popular că trebuie aplicată o amendă straşnică locatarului de la apartamentul 218. Inspectorul a venit la fața locului şi de jos, din stradă, şi-a plimbat privirea asupra frontului de balcoane. Cel al lui Bulumete era în perfectă regulă, în schimb inspectorul şi-a trecut în catastif alte câteva nume – Moceanu figura printre ele – ale unor locatari care-şi înşiră rufele pe frânghie în văzul trecătorilor, perturbând estetica urbană. A mai tras un proces verbal de contravenție pentru nişte hârtii de înghețată şi de loz în plic găsite în fața scării C, apoi a plecat dând asigurări cordiale că amenzile nu vor întârzia.

Nici noi, ceilalți, nu am avut mai mult succes. Când delegația noastră compusă din şaptesprezece locatari a bătut la uşa lui Bulumete, acesta s-a speriat şi a refuzat să ne primească pe motiv că e bolnav de gripă spaniolă. Informațiile culese de la vecinii de palier s-au dovedit a fi confuze şi contradictorii. Păscăluță de la 219 s-a

plâns nu de capră, ci de aparatul de sudură al lui Fufanu de la etajul inferior, care bagă paraziți în ecranul televizorului, iar Fufanu a zis că ceea ce-l trezeşte pe el din somn sunt nu nişte behăituri, ci, evident, țăcănitul tocătorului de vinete al lui madam Păscăluță, care are prostul obicei să gătească până noaptea târziu. În fine, Hojmă s-a dovedit a fi un prieten prea bun al lui Bulumete, încât declarația lui să fie semnificativă.

— Dacă are o capră, cu atât mai bine, a zis. Când o s-o taie, că doar n-o s-o țină toată viața, când o s-o taie, o să ne alegem şi noi cu ceva. Că şi eu, ori de câte ori am găsit pui, am luat şi pentru el.

Nu ne-am lămurit nici în privința contractării. Pur şi simplu, deşi am întrebat din om în om, nu s-a găsit nimeni care să ne indice cu precizie unde anume există vreo instituție care se ocupă de contractări cu agricultorii amatori din cartierele oraşului. Cât despre cei câțiva pensionari care au fost convinşi să facă benevol pază de noapte la scuar, nu ne-au raportat nimic suspect. Capra lui Bulumete nu şi-a făcut niciodată apariția, hoțeşte, pentru a ronți bunurile vegetale ale locatarilor.

Stăteam deci sub castan, trăgând vârtos din sticlele de bere şi ascultând cum se coace porumbul. Administratorul îl snopea la table pe Arhip şi soarele tocmai dispărea după blocul de vizavi.

— Păcat de atâta muncă, a zis Fiştoiu într-o doară. Ne trudim, îngrijim culturile astea, le

plivim, le curățăm de frunze, şi totul pentru ce? Ca să vină dinele lui Bulumete şi să-şi facă nevoile aici între straturi...

— Moceanu şi-a adunat amenințător în vârful frunții sprâncenele lui negre, armeneşti.

— Câine? Parcă avea o capră!

— Câine, capră, cine poate şti... Aşa vorbeşte lumea. A fost văzut ieri dimineață aducând o cutie mare, galbenă...

O nouă şedință a comitetului de bloc începea să-şi contureze ordinea de zi.

EDITURA SPORT-TURISM

Sintem cu toţii SPORTIVI, chiar şi fără s-o ştim.

Încă de la naştere ne trezim înscrişi în cursa vieţii, pe care o parcurgem, fiecare, după posibilităţi.

Gonind cu viteza adecvată diferitelor vîrste, constatăm că sîntem totodată şi TURIŞTI prin feluritele ţinuturi ale visului sau ale întîmplării.

Dar numai cei ce aleargă, văd şi pricep mai mult în arena cea vastă a existenţei vor dobîndi laurii experienţei şi înţelepciunii.

Pe locuri... Fiţi gata... Start !

Lei 12